

Co-funded by the
European Union

Alliance for a Net Positive Performing Arts Sector

**WP3 – Σχεδιασμός και ανάπτυξη του
διαδικτυακού προγράμματος κατάρτισης
INSPIRE και του πρακτικού εγχειριδίου**

**Κεφάλαιο 1: Προηγμένες εκπαιδευτικές
πρακτικές για τη δια βίου μάθηση στον
τομέα των παραστατικών τεχνών**

Συγγραφείς

Accademia Teatro alla Scala & STEPP

Μετάφραση: UoP – ReadLab GR

Πίνακας περιεχομένων

Κεφάλαιο 1: Προηγμένες εκπαιδευτικές πρακτικές για τη δια βίου μάθηση στον τομέα των παραστατικών τεχνών	5
Σκοπός, μαθησιακά αποτελέσματα και διδάγματα του κεφαλαίου 1	5
Βάση γνώσεων	8
1.1. Διδακτικό αποτέλεσμα 1: Μάθηση βασισμένη στις ικανότητες (CBL)	9
1.1.1. Βασικές έννοιες	9
1.1.2. Από την έννοια στην εφαρμογή: Παρατήρηση και δομή των ικανοτήτων	18
1.2. Μάθημα 2: Διδασκαλία έναντι εκπαίδευσης.....	20
1.2.1. Διδασκαλία έναντι εκπαίδευσης	20
1.2.2. Διαφορετικοί ρόλοι στην εκπαιδευτική διαδικασία.....	21
1.3. Μάθημα 3: Μια προσέγγιση επικεντρωμένη στον μαθητή.....	28
1.3.1. Προσέγγιση επικεντρωμένη στον μαθητή έναντι προσέγγισης επικεντρωμένης στον δάσκαλο.....	28
1.3.2. Γνωρίζοντας την ομάδα-στόχο σας.....	31
1.3.3. Η ταυτότητά σας ως εκπαιδευτής εκπαιδευτικών	35
1.3.4. Μαθητές ΕΕΚ.....	37
1.3.5. Ατομικές διαδρομές για μεμονωμένους μαθητές	38
1.3.6. Αντιμέτωπιση μαθησιακών δυσκολιών και ειδικών αναγκών	39
1.3.7. Βιωσιμότητα στην παροχή κατάρτισης.....	41
1.4. Μάθημα 4: Προσεγγίσεις διδασκαλίας και κατάρτισης	46
1.4.1. Σχεδιασμός μαθησιακών διαδρομών και δομών	46
1.4.2. Τυπική, μη τυπική και άτυπη μάθηση	48
1.4.3. Διαδικτυακή μάθηση	49
1.4.4. Ζωντανή μάθηση και εκπαίδευση πρόσωπο με πρόσωπο	53
1.4.5. Μάθηση βάσει χαρτοφυλακίου και ψηφιακά σήματα	56
1.4.6. Υβριδική μάθηση.....	58
1.4.7. Συνδυασμένες ψηφιακές – αναλογικές μορφές.....	58
1.5. Μάθημα 5: Μεθοδολογίες διδασκαλίας και κατάρτισης	62

1.5.1.	Βασικές αρχές της μεθοδολογίας διδασκαλίας και κατάρτισης	62
1.5.2.	Βασικές μέθοδοι διδασκαλίας	63
1.5.3.	Ενεργητικές και μαθητοκεντρικές στρατηγικές	64
1.5.4.	Συνεργατική και βιωματική μάθηση.....	66
1.5.5.	Μέθοδοι μάθησης βασισμένες σε προσομοιώσεις και ψηφιακές μεθόδους	67
1.6.	Μάθημα 6: Ανάπτυξη προγράμματος κατάρτισης.....	71
1.6.1.	Ανάλυση εκπαιδευτικών αναγκών.....	71
1.6.2.	Ανάπτυξη στρατηγικής διδασκαλίας και κατάρτισης	73
1.6.3.	Ανάπτυξη εκπαίδευσης με επίκεντρο τον μαθητή	73
1.6.4.	Ανάπτυξη ενός προγράμματος κατάρτισης	75
1.6.5.	Έξυπνη ανάπτυξη εκπαιδευτικού και διδακτικού υλικού	75
1.6.6.	Ανάπτυξη και παράδοση εκπαιδευτικού υλικού	76
1.7.	Μάθημα 7: Ανάπτυξη αξιολόγησης και πιστοποίησης βάσει ικανοτήτων.....	82
1.7.1.	Συνολική αξιολόγηση έναντι διαμορφωτικής αξιολόγησης	82
1.7.2.	Αξιολόγηση για πιστοποίηση και προσόντα.....	83
1.7.3.	Ανάπτυξη στρατηγικής αξιολόγησης	85
1.7.4.	Τυποποιημένες μέθοδοι αξιολόγησης.....	90
1.7.5.	Διασφάλιση της δικαιοσύνης, της αυθεντικότητας και της ποιότητας στην αξιολόγηση	94
1.7.6.	Από την αξιολόγηση στην αναγνώριση και πιστοποίηση.....	96
1.7.7.	Νέες μορφές και πλαίσια αναγνώρισης της μάθησης	98
1.8.	Αναφορές.....	102
	Σχέδιο διδασκαλίας.....	106
	Φυλλάδια δραστηριοτήτων για μάθηση F2F	148
	Φυλλάδιο δραστηριότητας αριθ. 1.....	148
	Φυλλάδιο δραστηριότητας αριθ. 2.....	148
	Φυλλάδιο δραστηριότητας αρ. 3.....	149
	Φυλλάδιο δραστηριότητας αρ. 4.....	149
	Φυλλάδιο δραστηριοτήτων αριθ. 5	150
	Αυτοκατευθυνόμενη μάθηση (SDL)	150
	Αυτοκατευθυνόμενη ψηφιακή βιβλιοθήκη	150

Φύλλο δραστηριοτήτων με βάση το έργο.....	151
Μελέτη περίπτωσης	153
Κουίζ αξιολόγησης.....	155

Κατάλογος πινάκων

Πίνακας 1.1	10
<i>Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση έναντι ακαδημαϊκών διαδρομών</i>	10
Πίνακας 1.2	34
<i>Γνώσεις, δεξιότητες, ευθύνη και αυτονομία</i>	35
Πίνακας 1.3	82
<i>Μέτρηση της διαδικασίας έναντι μέτρησης του αποτελέσματος</i>	83

Κατάλογος εικόνων

Σχήμα 1.1	59
<i>Στοιχεία ενός πιστοποιημένου εκπαιδευτικού προγράμματος</i>	59
Σχήμα 1.2	59
<i>Διαδρομή δια βίου μάθησης</i>	60
Σχήμα 1.3	60
<i>Εκπαίδευση συντήρησης</i>	60
Σχήμα 1.4	60
<i>Παρακολούθηση</i>	60
Σχήμα 1.5	60
<i>Αναγνώριση προηγούμενης μάθησης</i>	61

Κεφάλαιο 1: Προηγμένες εκπαιδευτικές πρακτικές για τη δια βίου μάθηση στον τομέα των παραστατικών τεχνών

Σκοπός, μαθησιακά αποτελέσματα και διδάγματα του κεφαλαίου 1

<p>Αριθμός κεφαλαίου: 1</p>	<p>Τίτλος: Προηγμένες εκπαιδευτικές πρακτικές για τη δια βίου μάθηση στον τομέα των παραστατικών τεχνών</p>	<p>Αριθμός κεφαλαίου: 1</p>	<p>Τίτλος: Προηγμένες εκπαιδευτικές πρακτικές για τη δια βίου μάθηση στον τομέα των παραστατικών τεχνών</p>
<p>Επίπεδο μάθησης: Επίπεδο 5 του ΕΠΕΠ</p>	<p>Διάρκεια: 10 ώρες 5 ώρες δια ζώσης μάθησης & 5 ώρες αυτοκατευθυνόμενης μάθησης</p>	<p>Επίπεδο μάθησης: Επίπεδο 5 του ΕΠΕΠ</p>	<p>Διάρκεια: 10 ώρες 5 ώρες δια ζώσης μάθησης</p>
<p>Σκοπός του κεφαλαίου:</p> <p>Σκοπός αυτού του κεφαλαίου είναι να εισαγάγει τις θεμελιώδεις έννοιες και μεθοδολογίες που υποστηρίζουν τη μάθηση που βασίζεται στις ικανότητες στους τομείς των παραστατικών τεχνών και της δημιουργικότητας. Στόχος του είναι να βοηθήσει τους εκπαιδευτές και τους εκπαιδευτικούς στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση να κατανοήσουν πώς η δια βίου μάθηση, η προσαρμοστικότητα και οι προσεγγίσεις με επίκεντρο τον εκπαιδευόμενο, υποστηρίζουν την ανάπτυξη βιώσιμων, ψηφιακών και επιχειρηματικών ικανοτήτων.</p> <p>Αυτό το κεφάλαιο δίνει επίσης έμφαση στη θεσμική διάσταση της συνεχούς μάθησης, επισημαίνοντας τον τρόπο με τον οποίο οι οργανισμοί μπορούν να καλλιεργήσουν κουλτούρες μάθησης που ενθαρρύνουν την περιέργεια, τη συνεργασία και την επαγγελματική ανάπτυξη.</p>			
<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα:</p> <p>Γνώσεις:</p> <p>Στο τέλος της διδακτικής ενότητας, ο συμμετέχων θα γνωρίζει πώς να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγράψει τα χαρακτηριστικά των διαφορετικών ομάδων-στόχων και των μαθησιακών πλαισίων στους τομείς των παραστατικών τεχνών και της πολιτιστικής εκπαίδευσης. • Αναγνωρίσει τα διάφορα εκπαιδευτικά επίπεδα και συστήματα (τυπικά, μη τυπικά, άτυπα) που σχετίζονται με την κατάρτιση βάσει ικανοτήτων. • Εξηγήσει διαφορετικές μεθοδολογίες και εργαλεία για τον σχεδιασμό και την παροχή αποτελεσματικών 			

μαθησιακών εμπειριών.

- Περιγράφει τη διαδικασία ανάπτυξης εκπαιδευτικών διαδρομών, εκπαιδευτικού υλικού και ασκήσεων που ευθυγραμμίζονται με τις αρχές της μάθησης που βασίζεται στις ικανότητες.
- Προσδιορίζει αποτελεσματικές μεθόδους για την παροχή ανατροφοδότησης και τη διεξαγωγή αξιολόγησης στην εκπαίδευση που βασίζεται στις ικανότητες.
- Διακρίνει μεταξύ διαφορετικών τύπων μάθησης (π.χ. βιωματική, βασισμένη σε σχέδια εργασίας (Projects), βασισμένη στην εργασία, μικτή και δια βίου μάθηση).

Δεξιότητες:

Στο τέλος της διδακτικής ενότητας, ο συμμετέχων θα είναι σε θέση να:

- Σχεδιάσει μαθησιακές δραστηριότητες και ασκήσεις που ενσωματώνουν γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις σε ένα πλαίσιο βασισμένο στις ικανότητες.
- Εφαρμόσει μεθοδολογίες με επίκεντρο τον εκπαιδευόμενο και βιωματικές μεθοδολογίες (όπως μάθηση βασισμένη σε σχέδια εργασίας (Projects), μάθηση βασισμένη στην εργασία και συνεργατική μάθηση) για να προσελκύσει διαφορετικούς εκπαιδευόμενους.
- Προσαρμόζει τις προσεγγίσεις διδασκαλίας και κατάρτισης σε διαφορετικές ομάδες-στόχους, μαθησιακά περιβάλλοντα και επίπεδα ικανοτήτων.
- Διευκολύνει τις αναστοχαστικές διαδικασίες μάθησης που ενθαρρύνουν την αυτονομία, την κριτική σκέψη και την αυτοαξιολόγηση.
- Χρησιμοποιεί ψηφιακά και μικτά εργαλεία μάθησης — συμπεριλαμβανομένης της διαδικτυακής πλατφόρμας INSPIRE — για να υποστηρίξει την αλληλεπίδραση, τη συνεργασία και την προσβασιμότητα στην παροχή εκπαίδευσης.
- Παρέχει εποικοδομητική, τεκμηριωμένη ανατροφοδότηση στους εκπαιδευόμενους και να χρησιμοποιεί τα αποτελέσματα της αξιολόγησης για τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων.
- Περιηγείται στην διαδικτυακή πλατφόρμα μάθησης INSPIRE, εφαρμόζοντας και συνδυάζοντας προηγμένες εκπαιδευτικές πρακτικές για τη Δια Βίου Μάθηση στις Παραστατικές Τέχνες και τις Πολιτιστικές Βιομηχανίες..

Ικανότητες:

Στο τέλος της διδακτικής ενότητας, ο συμμετέχων θα έχει αποκτήσει την ευθύνη και την αυτονομία και θα είναι σε θέση να:

- Εφαρμόζει το πλαίσιο INSPIRE για να σχεδιάσει και να παρέχει εκπαίδευση βασισμένη στις ικανότητες, βασισμένη στον εκπαιδευόμενο και χωρίς αποκλεισμούς στους τομείς των παραστατικών τεχνών και του πολιτισμού.

- Προσαρμόζει και αξιολογεί στρατηγικές διδασκαλίας, καθοδήγησης και αξιολόγησης σε απάντηση στις ποικίλες ανάγκες των μαθητών και στα μεταβαλλόμενα εκπαιδευτικά πλαίσια.

Επιδειξεί επαγγελματική και αναστοχαστική πρακτική μέσω της συνεργασίας με συναδέλφους, τηρώντας ηθικά και βιώσιμα πρότυπα και βελτιώνοντας συνεχώς τη δική του διδακτική απόδοση.

Μαθήματα του κεφαλαίου:

Μάθημα 1: Μάθηση βασισμένη στις ικανότητες (Competence-Based Learning – CBL)

- Βασικές Έννοιες
- Από την Έννοια στην Εφαρμογή: Παρατήρηση και Δόμηση της Ικανότητας

Μάθημα 2: Διδασκαλία έναντι Εκπαίδευσης

- Διδασκαλία έναντι Εκπαίδευσης
- Διαφορετικοί Ρόλοι στη Εκπαιδευτική Διαδικασία

Μάθημα 3: Μια Προσέγγιση επικεντρωμένη στον Εκπαιδευόμενο

- Προσέγγιση Επιλεντρωμένη στον Εκπαιδευόμενο έναντι Προσέγγιση Επιλεντρωμένη στον Εκπαιδευτικό
- Γνωρίζοντας την Ομάδα-Στόχο σας
- Η Ταυτότητά σας ως Εκπαιδευτή Εκπαιδευτικών
- Εκπαιδευόμενοι ΕΕΚ (Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης)
- Εξατομικευμένες Διαδρομές για Ξεχωριστές περιπτώσεις Εκπαιδευόμενων
- Αντιμετώπιση Μαθησιακών Δυσκολιών και Ειδικών Αναγκών
- Βιωσιμότητα στην Παροχή Εκπαίδευσης

Μάθημα 4: Προσεγγίσεις Διδασκαλίας και Εκπαίδευσης

- Σχεδιασμός Μαθησιακών Διαδρομών και Δομών
- Τυπική, Μη Τυπική και Άτυπη Μάθηση
- Διαδικτυακή Μάθηση (Online Learning)

1.4.4. Δια ζώσης (Face-to-Face) Μάθηση και Εκπαίδευση

1.4.5. Μάθηση με Βάση το ηλεκτρονικό φάκελο/χαρτοφυλάκιο (e-Portfolio) & Ψηφιακά Διακριτικά (Digital Badges)

- Υβριδική Μάθηση (Hybrid Learning)
- Συνδυασμός Ψηφιακών – Αναλογικών Μορφών

Μάθημα 5: Μεθοδολογίες Διδασκαλίας και Εκπαίδευσης

- Βασικές Αρχές Μεθοδολογίας Διδασκαλίας και Εκπαίδευσης

- Βασικές Μέθοδοι Παράδοσης
- Ενεργητικές και Επιεντρωμένες στον Εκπαιδευόμενο Στρατηγικές
- Συνεργατική και Βιωματική Μάθηση
- Μέθοδοι Μάθησης Βασισμένες σε Προσομιώσεις και Ψηφιακά Περιβάλλοντα

Μάθημα 6: Ανάπτυξη Εκπαιδευτικού Προγράμματος

- Ανάλυση Εκπαιδευτικών Αναγκών
- Ανάπτυξη Στρατηγικής Διδασκαλίας και Εκπαίδευσης
- Ανάπτυξη Εκπαίδευσης με επίκεντρο τον Εκπαιδευόμενο
- Ανάπτυξη μιας Διαδρομής Εκπαίδευσης
- Έξυπνη Ανάπτυξη Εκπαιδευτικού και Διδακτικού Υλικού
- Ανάπτυξη και Παράδοση Εκπαιδευτικού Υλικού

Μάθημα 7: Ανάπτυξη Αξιολόγησης και Πιστοποίησης Βάσει Ικανοτήτων

- Τύποι και σκοποί αξιολόγησης
- Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικής αξιολόγησης
- Διασφάλιση της δικαιοσύνης, της αυθεντικότητας και της ποιότητας στην αξιολόγηση
- Αναγνώριση, Πιστοποίηση και Αναδυόμενα Πλαίσια

Αυτοκατευθυνόμενη μάθηση

- Αυτοκατευθυνόμενη Μάθηση Ψηφιακή βιβλιοθήκη: με τη μορφή συνδέσμων σε άρθρα, βίντεο κ.λπ.
- Μία δραστηριότητα βασισμένη σε σχέδια εργασίας (Projects)

Μία μελέτη περίπτωσης με ερωτήσεις αναστοχασμού

Βάση γνώσεων

Αριθμός κεφαλαίου: 1	Τίτλος: Προηγμένες εκπαιδευτικές πρακτικές για τη δια βίου μάθηση στον τομέα των παραστατικών τεχνών
Βάση γνώσεων	Προσανατολισμός στις προηγμένες εκπαιδευτικές πρακτικές για τη δια βίου μάθηση που θα εφαρμοστούν στο πρόγραμμα INSPIRE και θα αφορούν τον τομέα των παραστατικών τεχνών

1.1. Μάθημα 1: Μάθηση βασισμένη στις ικανότητες (CBL)

Μάθηση βασισμένη στις ικανότητες (CBL)

Το κεφάλαιο 1 του Πρακτικού Εγχειριδίου INSPIRE παρουσιάζει μια σειρά μεθοδολογιών που εστιάζουν στον μαθητή, όπως η μάθηση με βάση τα έργα, η μικρομάθηση, η μικτή μάθηση, η μάθηση με βάση την εργασία και άλλες μη τυπικές εκπαιδευτικές προσεγγίσεις. Για να εφαρμοστούν οι αρχές της βιωσιμότητας στην παροχή κατάρτισης, να ενσωματωθούν ψηφιακά εργαλεία για μικτή και εξ αποστάσεως μάθηση και να ενισχυθεί η ενασχόληση με θέματα όπως η βιωσιμότητα, η ψηφιοποίηση και η επιχειρηματικότητα, είναι απαραίτητο να ξεκινήσουμε με τις βασικές έννοιες της μάθησης με βάση τις ικανότητες (CBL).

Η ανάλυση βασίζεται στο πρόσφατα καθιερωμένο πρόγραμμα σπουδών και το εκπαιδευτικό περιεχόμενο του **διαδικτυακού εκπαιδευτικού προγράμματος INSPIRE**, το οποίο δίνει μεγάλη έμφαση στις προσεγγίσεις μάθησης με βάση τα έργα, τη μικρομάθηση, τη μικτή μάθηση και τη μάθηση με βάση την εργασία. Υποστηρίζει το κοινό-στόχο στο σχεδιασμό και την υλοποίηση αποτελεσματικών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, τόσο διαζώσης όσο και διαδικτυακών, αξιοποιώντας πλήρως τα σύγχρονα ψηφιακά μαθησιακά περιβάλλοντα.

Αυτό το μάθημα εισάγει τις βασικές έννοιες της μάθησης με βάση τις ικανότητες στο πλαίσιο της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΚ). Αυτές οι έννοιες αποτελούν τη βάση για τα μαθήματα που ακολουθούν. Μέχρι το τέλος αυτού του τμήματος, οι μαθητές θα είναι σε θέση να κατανοήσουν την έννοια και τον σκοπό της ΕΕΚ, να αναγνωρίσουν τον τρόπο με τον οποίο περιγράφονται οι ικανότητες μέσω των δεξιοτήτων, των βασικών γνώσεων και των στάσεων και να δουν πώς αυτά τα στοιχεία εντάσσονται σε διαφορετικούς τύπους προφίλ ικανοτήτων.

1.1.1. Βασικές έννοιες

Για να εξασφαλιστεί η εννοιολογική σαφήνεια, είναι σημαντικό να καθιερωθεί μια κοινή ορολογία και να αποφευχθούν οι πολλαπλές ερμηνείες που προκαλούνται από εθνικές διαφορές ή παραδόσεις κατάρτισης. Η καθημερινή γλώσσα συχνά θολώνει τις εξειδικευμένες έννοιες, επομένως ένα σαφές εννοιολογικό πλαίσιο είναι απαραίτητο για την κοινή κατανόηση. Μεταξύ των βασικών εννοιών που αποτελούν τη βάση της μάθησης με βάση τις ικανότητες, η πρώτη και πιο θεμελιώδης είναι η Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ΕΕΚ).

Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ)

Η Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ΕΕΚ) είναι μια μαθησιακή διαδρομή που έχει σχεδιαστεί για να εξοπλίσει τα άτομα με τις συγκεκριμένες δεξιότητες, γνώσεις και πρακτική εμπειρία που απαιτούνται για να εισέλθουν και να προοδεύσουν σε ένα επιλεγμένο επάγγελμα ή ειδικότητα. Βασίζεται στην αρχή της μάθησης μέσω της πράξης, συνδυάζοντας τη θεωρητική κατανόηση με την πρακτική εφαρμογή, προκειμένου να προετοιμάσει τους μαθητές για τις πραγματικές απαιτήσεις της επαγγελματικής ζωής.

Ο όρος «επαγγελματική» αναφέρεται σε μια διαδρομή που οδηγεί απευθείας σε ένα επάγγελμα ή ένα εμπόριο.

Εστιάζει στην ανάπτυξη ικανοτήτων που είναι συγκεκριμένες για έναν κλάδο, όπως η υγειονομική περίθαλψη, οι κατασκευές, η φιλοξενία, η τεχνολογία των πληροφοριών ή οι παραστατικές τέχνες.

Η εκπαίδευση αντιπροσωπεύει την απόκτηση θεωρητικών γνώσεων. Για παράδειγμα, ένας φοιτητής νοσηλευτικής μαθαίνει ανατομία, ιατρική δεοντολογία και φαρμακολογία ως μέρος της ακαδημαϊκής του κατάρτισης.

Η κατάρτιση είναι η πρακτική εφαρμογή αυτής της θεωρίας μέσω πρακτικής άσκησης, προσομοιώσεων, εργαστηριακών ασκήσεων ή εμπειρίας στο χώρο εργασίας, που επιτρέπει στους μαθητές να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους σε αυθεντικά επαγγελματικά περιβάλλοντα.

Συνδυάζοντας αυτές τις τρεις διαστάσεις, η ΕΕΚ προσφέρει μια ολοκληρωμένη και προσαρμόσιμη προσέγγιση στην επαγγελματική ανάπτυξη, εξασφαλίζοντας ότι οι μαθητές αποκτούν τόσο τις γνώσεις όσο και τις πρακτικές δεξιότητες που απαιτεί η αγορά εργασίας.

Ένα βασικό πλεονέκτημα της ΕΕΚ είναι η **άμεση σύνδεσή της με την απασχόληση**. Τα προγράμματα συχνά αναπτύσσονται σε συνεργασία με εργοδότες και φορείς του κλάδου, ώστε η κατάρτιση να ανταποκρίνεται στις τρέχουσες πραγματικότητες του χώρου εργασίας και στις αναδυόμενες ανάγκες σε δεξιότητες. Αυτή η στενή σχέση καθιστά τους αποφοίτους της ΕΕΚ ιδιαίτερα κατάλληλους για να εισέλθουν στην αγορά εργασίας μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους. Σε πολλές περιπτώσεις, τα συστήματα ΕΕΚ περιλαμβάνουν επίσης μαθητείες, υποχρεωτικές τοποθετήσεις σε θέσεις εργασίας ή μοντέλα διπλής εκπαίδευσης, τα οποία βοηθούν τους μαθητές να δημιουργήσουν δίκτυα και να αποκτήσουν πρακτικές γνώσεις ακόμη και πριν από την αποφοίτησή τους.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό γνώρισμα της ΕΕΚ είναι η **ισορροπία μεταξύ θεωρίας και πράξης**. Οι μαθητές διερευνούν το «γιατί» μέσω της εννοιολογικής και ηθικής κατανόησης, ενώ παράλληλα αναπτύσσουν το «πώς» μέσω της άμεσης εφαρμογής. Αυτός ο συνδυασμός δημιουργεί επαγγελματίες που δεν είναι μόνο τεχνικά ικανοί, αλλά και στοχαστικοί και συνειδητοποιημένοι ως προς το ευρύτερο κοινωνικό και οργανωτικό πλαίσιο στο οποίο εργάζονται.

Η ΕΕΚ και η ακαδημαϊκή εκπαίδευση συχνά θεωρούνται ως δύο ξεχωριστές διαδρομές μάθησης, αλλά στην πράξη αποτελούν μέρος ενός συνεχούς φάσματος. Πολλά προγράμματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ιδίως σε εφαρμοσμένους τομείς όπως οι τέχνες ή η μηχανική, ενσωματώνουν ισχυρά επαγγελματικά στοιχεία, ενώ οι σύγχρονες διαδρομές ΕΕΚ περιλαμβάνουν όλο και περισσότερο στοιχεία κριτικής ανάλυσης και θεωρητικής έρευνας. Ο ακόλουθος πίνακας συνοψίζει τις κύριες διαφορές μεταξύ των δύο προσεγγίσεων.

Πίνακας 1.1

Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση έναντι ακαδημαϊκών διαδρομών

Πτυχή	Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση	Ακαδημαϊκή εκπαίδευση
Εστίαση	Πρακτικές δεξιότητες και άμεση προετοιμασία για την εργασία	Θεωρητικές γνώσεις και κριτική σκέψη
Δομή	Συχνά συντομότερη, περιλαμβάνει μαθητείες	Μεγαλύτερης διάρκειας, περιλαμβάνει ερευνητικά προγράμματα

Αποτέλεσμα	Άμεση απασχολησιμότητα σε συγκεκριμένο τομέα	Ευρεία εκπαίδευση, που συχνά οδηγεί σε περαιτέρω σπουδές
Τρόπος μάθησης	Πρακτική	Βασισμένο σε διαλέξεις και έρευνα
Τυπική πορεία	Τεχνικός, ειδικευμένα επαγγέλματα, ρόλοι παροχής υπηρεσιών	Επαγγελματικές, διευθυντικές, ακαδημαϊκές θέσεις

Και οι δύο διαδρομές είναι αξιόλογες και μπορούν να αλληλοσυμπληρώνονται. Στην πραγματικότητα, ορισμένοι μαθητές επιλέγουν να τις συνδυάσουν, αποκτώντας ακαδημαϊκούς τίτλους μετά την ολοκλήρωση της ΕΕΚ ή το αντίστροφο, ανάλογα με τους επαγγελματικούς τους στόχους και τα εξελισσόμενα ενδιαφέροντά τους. Στο πλαίσιο του έργου INSPIRE, η ΕΕΚ νοείται ευρέως ως περιλαμβάνουσα τον τομέα των παραστατικών τεχνών, όπου τα δημιουργικά και τεχνικά επαγγέλματα απαιτούν την ίδια ενσωμάτωση θεωρητικής κατανόησης και πρακτικής κατάρτισης.

Ικανότητα

Η ικανότητα αναφέρεται στην ικανότητα ενός ατόμου να εκτελεί αποτελεσματικά καθήκοντα και ευθύνες σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο. Περιλαμβάνει όχι μόνο την τεχνική ικανότητα να κάνει κάτι, αλλά και την βαθύτερη κατανόηση, τη νοοτροπία και το πλαίσιο που απαιτούνται για να το κάνει καλά, με συνέπεια και υπευθυνότητα.

Το να είναι κανείς ικανός δεν σημαίνει απλώς να ξέρει πώς να κάνει κάτι. Περιλαμβάνει την ενσωμάτωση διαφόρων στοιχείων που μαζί εξασφαλίζουν ποιοτική απόδοση. Αυτά τα στοιχεία περιλαμβάνουν **δεξιότητες, βασικές γνώσεις, υποκείμενες στάσεις** και, σε πολλές περιπτώσεις, **γνώση της σχετικής νομοθεσίας ή των κανονισμών**.

Για να κατανοήσουμε καλύτερα πώς λειτουργεί η ικανότητα στην πράξη, είναι χρήσιμο να εξετάσουμε πώς αποδεικνύεται η απόδοση σε πραγματικά εργασιακά πλαίσια, όπου οι ενέργειες αποκαλύπτουν κατανόηση και υπευθυνότητα. Στην ουσία, το να είσαι ικανός σημαίνει να είσαι σε θέση να εκτελέσεις μια εργασία σύμφωνα με τα απαιτούμενα πρότυπα. Αυτή η απόδοση δεν κρίνεται μεμονωμένα, αλλά στο πλαίσιο ενός συγκεκριμένου ρόλου, μιας συγκεκριμένης κατάστασης ή ενός συνόλου προσδοκιών. Για παράδειγμα, ένας ικανός ηλεκτρολόγος πρέπει όχι μόνο να γνωρίζει πώς να εγκαθιστά καλωδιώσεις, αλλά και να διασφαλίζει τα πρότυπα ασφάλειας, να επικοινωνεί με τους πελάτες και να προσαρμόζεται στις διαφορετικές συνθήκες του χώρου εργασίας. Η ικανότητα εξαρτάται από το πλαίσιο. Ένα άτομο μπορεί να είναι ικανό σε έναν τομέα ή σε έναν ρόλο εργασίας, αλλά όχι απαραίτητα σε έναν άλλο, εκτός εάν αναπτύξει τις αντίστοιχες ικανότητες και κατανόηση.

Αυτή η αντίληψη της ικανότητας ως συνδεδεμένης με το πλαίσιο και ολοκληρωμένης συνάδει στενά με τους ορισμούς που έχουν υιοθετηθεί από ευρωπαϊκά πλαίσια όπως το Ευρωπαϊκό Σύστημα Ταξινομικής Αντιστοίχισης Δεξιοτήτων, Ικανοτήτων, Προσόντων και Επαγγελμάτων (ESCO) και το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop).

Το ESCO εφαρμόζει τον ίδιο ορισμό της ικανότητας με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF). Σύμφωνα με αυτό, «ικανότητα σημαίνει την αποδεδειγμένη ικανότητα χρήσης γνώσεων, δεξιοτήτων και προσωπικών, κοινωνικών και/ή μεθοδολογικών ικανοτήτων σε καταστάσεις εργασίας ή σπουδών και στην επαγγελματική και προσωπική

ανάπτυξη». Οι ικανότητες εκφράζονται σε όρους ευθύνης και αυτονομίας. Αν και μερικές φορές χρησιμοποιούνται ως συνώνυμα, οι όροι «δεξιότητα» και «ικανότητα» διαφέρουν ως προς το πεδίο εφαρμογής τους. Η δεξιότητα αναφέρεται συνήθως στη χρήση μεθόδων ή μέσων σε ένα συγκεκριμένο περιβάλλον και σε σχέση με καθορισμένα καθήκοντα, ενώ η ικανότητα είναι ευρύτερη και αναφέρεται στην ικανότητα ενός ατόμου — που αντιμετωπίζει νέες καταστάσεις και απρόβλεπτες προκλήσεις — να χρησιμοποιεί και να εφαρμόζει γνώσεις και δεξιότητες με ανεξάρτητο και αυτοκατευθυνόμενο τρόπο (ESCO, 2027).

To Cedefop ορίζει την ικανότητα ως «την αποδεδειγμένη ικανότητα χρήσης γνώσεων, τεχνογνωσίας, εμπειρίας και δεξιοτήτων που σχετίζονται με την εργασία, προσωπικών, κοινωνικών ή μεθοδολογικών δεξιοτήτων σε καταστάσεις εργασίας ή μάθησης και στην επαγγελματική και προσωπική ανάπτυξη». Ο ορισμός αυτός διευκρινίζει ότι η ικανότητα δεν περιορίζεται σε γνωστικά στοιχεία (θεωρία, έννοιες ή σιωπηρή γνώση), αλλά περιλαμβάνει επίσης λειτουργικές πτυχές (τεχνικές δεξιότητες), διαπροσωπικά χαρακτηριστικά (κοινωνικές ή οργανωτικές δεξιότητες) και ηθικές αξίες. Η ικανότητα μπορεί να είναι ατομική ή συλλογική και να εφαρμόζεται όχι μόνο σε άτομα, αλλά και σε ομάδες, οργανισμούς ή περιοχές (Cedefop, χωρίς ημερομηνία).

Προκειμένου να μεταφραστούν αυτοί οι ορισμοί σε πρακτικούς όρους μάθησης και αξιολόγησης, στις ακόλουθες ενότητες περιγράφονται τα κύρια συστατικά στοιχεία της ικανότητας — δεξιότητες, βασικές γνώσεις, στάση και, όπου είναι σκόπιμο, γνώση της νομοθεσίας— τα οποία από κοινού εξασφαλίζουν αποτελεσματική απόδοση σε πραγματικά επαγγελματικά περιβάλλοντα.

Δεξιότητες

Οι δεξιότητες αναφέρονται στις παρατηρήσιμες και μετρήσιμες ικανότητες που επιτρέπουν σε ένα άτομο να εκτελεί αποτελεσματικά τις εργασίες του. Αντιπροσωπεύουν την πρακτική, προσανατολισμένη στη δράση διάσταση της ικανότητας, δηλαδή αυτό που μπορεί να κάνει ένα άτομο σε πραγματικές εργασιακές καταστάσεις.

Οι δεξιότητες μπορούν να λάβουν διάφορες μορφές, όπως τεχνικές ικανότητες (για παράδειγμα, χειρισμός μηχανημάτων ή χρήση ψηφιακών εργαλείων), γνωστικές ικανότητες (όπως ανάλυση πληροφοριών ή επίλυση προβλημάτων) και διαπροσωπικές ικανότητες (για παράδειγμα, σαφής επικοινωνία ή συνεργασία μέσα σε μια ομάδα).

Στην επαγγελματική κατάρτιση, οι δεξιότητες αποτελούν τη βάση της επαγγελματικής απόδοσης. Κάνουν την ικανότητα ορατή και μετρήσιμη, περιγράφοντας τον τρόπο με τον οποίο ένα άτομο εφαρμόζει τις γνώσεις στην πράξη. Μια σαφής και συνεπής περιγραφή των δεξιοτήτων εξασφαλίζει ότι οι εκπαιδευτές, οι μαθητές και οι εργοδότες έχουν την ίδια αντίληψη για το τι σημαίνει επιτυχημένη απόδοση. Όταν οι μαθητές επιδεικνύουν την κατάκτηση των αναμενόμενων δεξιοτήτων στο πλαίσιο, μπορούμε να είμαστε σίγουροι ότι έχουν αποκτήσει τη σχετική ικανότητα.

Παράδειγμα – Τεχνικός σκηνής

Ας σκεφτούμε έναν τεχνικό σκηνής του οποίου η ικανότητα περιλαμβάνει την κατασκευή σκηνηκών. Για να αποδείξει αυτή την ικανότητα, ο μαθητής πρέπει να δείξει ότι μπορεί να διαβάσει και να ερμηνεύει με ακρίβεια τα σχέδια, να μετακινεί και να συναρμολογεί κατασκευές με ασφάλεια, να ανυψώνει αντικείμενα χρησιμοποιώντας σωστές

εργονομικές τεχνικές, να ζητά βοήθεια όταν χρειάζεται και να επιλέγει τον κατάλληλο φωτισμό κατά τη διάρκεια της εγκατάστασης.

Παρατηρώντας αυτές τις συγκεκριμένες ενέργειες, οι εκπαιδευτές μπορούν να αξιολογήσουν με αξιοπιστία εάν η απόδοση του μαθητή πληροί τα απαιτούμενα πρότυπα ικανότητας.

Βασικές γνώσεις

Η γνώση αναφέρεται στο *σύνολο των γεγονότων, αρχών, θεωριών και πρακτικών* που σχετίζονται με έναν τομέα εργασίας ή μελέτης και, πιο συγκεκριμένα, με την ικανότητα στην οποία εμφανίζεται. Παρέχει το εννοιολογικό και πραγματικό υπόβαθρο που υποστηρίζει την εξειδικευμένη απόδοση. Χωρίς γνώση, οι δεξιότητες κινδυνεύουν να γίνουν μηχανικές ή άκαμπτες, στερούμενες της κατανόησης που επιτρέπει στους επαγγελματίες να προσαρμόζονται, να συλλογίζονται και να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις.

Σύμφωνα με την ESCO και το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF),

«Γνώση σημαίνει το αποτέλεσμα της αφομοίωσης πληροφοριών μέσω της μάθησης. Είναι το σύνολο των γεγονότων, αρχών, θεωριών και πρακτικών που σχετίζονται με έναν τομέα εργασίας ή μελέτης.» (ESCO, 2027)

Τόσο οι δεξιότητες όσο και οι ικανότητες βασίζονται σε πραγματικές και θεωρητικές γνώσεις, αλλά διαφέρουν ως προς τον τρόπο με τον οποίο αυτές οι γνώσεις εφαρμόζονται και χρησιμοποιούνται. Υπό αυτή την έννοια, η γνώση υποστηρίζει την ικανότητα, παρέχοντας το «γιατί» πίσω από το «πώς». Εξηγεί τη λογική πίσω από τις επαγγελματικές ενέργειες, τις συμβάσεις, τους κανόνες, τις παραδόσεις και τις ορθές πρακτικές που δίνουν νόημα και συνέπεια στην απόδοση.

Στην επαγγελματική εκπαίδευση, αυτό αναφέρεται συχνά ως *βασικές γνώσεις*, η ουσιαστική κατανόηση που υποστηρίζει την αποτελεσματική πρακτική. Μπορεί να περιλαμβάνει γενικές θεωρητικές αρχές (όπως η ηλεκτρική ασφάλεια ή η εργονομία) καθώς και συγκεκριμένες γνώσεις για το συγκεκριμένο πλαίσιο (όπως τοπικά έθιμα, ρουτίνες παραγωγής ή πρότυπα στο χώρο εργασίας). Η γνώση μπορεί επομένως να είναι τόσο ανεξάρτητη, όπως «Βασικές αρχές ηλεκτρικής ενέργειας» ή «Εξοπλισμός φωτισμού», όσο και περιστασιακή, όπως «Γνώση των τοπικών κανόνων ασφάλειας» ή «Γνώση του πού να ανάβουν τα φώτα».

Για να το εξηγήσουμε, ας πάρουμε το παράδειγμα ενός σεφ, ο οποίος πρέπει να κατανοεί τους νόμους για την ασφάλεια των τροφίμων, τις τεχνικές μαγειρικής και τη διατροφή, και όχι απλώς να ακολουθεί μια συνταγή. Ομοίως, μια νοσοκόμα πρέπει να γνωρίζει τις αρχές της ανθρώπινης βιολογίας, της φαρμακολογίας και των ιατρικών πρωτοκόλλων, και όχι απλώς να εκτελεί ρουτίνες διαδικασίες. Αυτές οι βασικές γνώσεις διασφαλίζουν ότι η απόδοση δεν είναι μόνο αποτελεσματική, αλλά και ενημερωμένη, υπεύθυνη και προσαρμόσιμη σε διαφορετικές συνθήκες.

Παράδειγμα – Τεχνικός σκηνης

Επιστρέφοντας στο παράδειγμα ενός τεχνικού σκηνης, του οποίου η αρμοδιότητα περιλαμβάνει την κατασκευή σκηνικών, οι βασικές γνώσεις περιλαμβάνουν την κατανόηση των συμβόλων που χρησιμοποιούνται στα τεχνικά σχέδια, τη γνώση των κατάλληλων τεχνικών συναρμολόγησης σκηνικών και την εφαρμογή εργονομικών αρχών για την εξασφάλιση ασφαλούς και αποτελεσματικής εργασίας.

Η διδασκαλία αυτών των γνώσεων παρέχει στους μαθητές τις βασικές έννοιες που χρειάζονται για να αποκτήσουν τις πρακτικές δεξιότητες και να τις μεταφέρουν με αυτοπεποίθηση σε νέες ή άγνωστες συνθήκες.

Συνοψίζοντας, οι βασικές γνώσεις μετατρέπουν τις δεξιότητες σε ικανότητες. Συνδέουν αυτό που κάνει ένα άτομο με το γιατί πρέπει να γίνει με αυτόν τον τρόπο, εξασφαλίζοντας απόδοση που δεν είναι μόνο ακριβής, αλλά και έξυπνη, προσαρμόσιμη και επαγγελματικά ορθή.

Στάση

Σε κάθε επάγγελμα, η απαιτούμενη στάση εξαρτάται από τη φύση της εργασίας και το εργασιακό περιβάλλον. Δεν αφορά μόνο το τι κάνει ένα άτομο, αλλά και τον τρόπο με τον οποίο το προσεγγίζει. Στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, η στάση αντιπροσωπεύει την ανθρώπινη και συμπεριφορική πλευρά της ικανότητας, επηρεάζοντας τον τρόπο με τον οποίο τα άτομα σκέφτονται, ενεργούν και συνεργάζονται σε επαγγελματικά περιβάλλοντα.

Σκεφτείτε κάποιον που εργάζεται πίσω από τα παρασκήνια σε ένα θέατρο, όπως έναν διευθυντή παραγωγής παραστάσεων. Αυτό το άτομο χρειάζεται κάτι περισσότερο από τεχνική εμπειρογνομosύνη. Χρειάζεται μια στάση που να αντικατοπτρίζει τις αξίες και τις απαιτήσεις του κόσμου των παραστατικών τεχνών, όπως ομαδική εργασία, προσαρμοστικότητα, υπευθυνότητα και καλλιτεχνική ευαισθησία. Αν και κάθε εργασία περιλαμβάνει δράση και κίνηση, κάθε επάγγελμα απαιτεί μια ξεχωριστή στάση που δίνει νόημα στην απόδοση.

Η στάση διαμορφώνει τρεις βασικές πτυχές της επαγγελματικής συμπεριφοράς:

- ➔ **Η πρόθεση - Γιατί έχει σημασία το γιατί το κάνετε:** Δύο άτομα μπορούν να εκτελέσουν την ίδια ενέργεια, αλλά με εντελώς διαφορετικές προθέσεις. Ένας χειριστής γερανού μπορεί να επικεντρώνεται στην ακρίβεια, το συγχρονισμό και την τήρηση ενός τεχνικού σχεδίου, ενώ ένας διευθυντής παραγωγής παραστάσεων συντονίζει την κίνηση και το συγχρονισμό για να εξυπηρετήσει έναν καλλιτεχνικό σκοπό. Στην τελευταία περίπτωση, η πρόθεση περιλαμβάνει ευαισθησία στα συναισθήματα, καλλιτεχνική κατανόηση και ανταπόκριση στη ζωντανή παράσταση. Η ίδια ενέργεια αποκτά εντελώς διαφορετικό νόημα όταν καθοδηγείται από διαφορετικό σκοπό. Η πρόθεση παρέχει επομένως κατεύθυνση, διασφαλίζοντας ότι κάθε επαγγελματική ενέργεια είναι όχι μόνο αποτελεσματική αλλά και σημαντική.

→ **Η δέσμευση - Παρουσία στην εργασία:** Η δέσμευση αναφέρεται στο πόσο αφοσιωμένος και αφοσιωμένος είναι ένας άνθρωπος στην εργασία του. Ένας αποσυνδεδεμένος εργαζόμενος εκτελεί μηχανικά, ακολουθώντας οδηγίες χωρίς σκέψη ή πρωτοβουλία. Αντίθετα, ένας αφοσιωμένος επαγγελματίας συμμετέχει ενεργά, παραμένει σε εγρήγορση, προβλέπει τις ανάγκες και αναλαμβάνει την ευθύνη για τα αποτελέσματα. Δείχνει υπευθυνότητα και υπερηφάνεια για τη συμβολή του, διατηρώντας την συγκέντρωσή του ακόμη και υπό πίεση. Σε δημιουργικούς και τεχνικούς τομείς, η δέσμευση είναι απαραίτητη, καθώς η αποτελεσματική ομαδική εργασία και ο συγχρονισμός καθορίζουν την ποιότητα του τελικού αποτελέσματος.

→ **Η συναισθηματική επένδυση – Σύνδεση με την εργασία:** Η στάση περιλαμβάνει επίσης το συναίσθημα, το συναίσθημα που ένα άτομο φέρνει στην εργασία του και τον τρόπο με τον οποίο αυτό το συναίσθημα εκφράζεται μέσω της συμπεριφοράς. Μια θετική συναισθηματική στάση μπορεί να περιλαμβάνει πάθος για το επάγγελμα, περιέργεια και ανοιχτότητα στη μάθηση, αίσθηση χαράς για τη συμβολή σε έναν κοινό στόχο και ηρεμία σε απαιτητικές καταστάσεις. Σε επαγγέλματα που σχετίζονται με την τέχνη και την απόδοση, αυτή η συναισθηματική επένδυση γίνεται ένα αόρατο αλλά ζωτικό μέρος του τελικού αποτελέσματος. Συνδέει το άτομο με τον σκοπό της εργασίας, ενισχύοντας τόσο την ποιότητα όσο και την αυθεντικότητα.

Με αυτή την έννοια, η στάση είναι κεντρική για την επαγγελματική ικανότητα. Μπορεί να μην είναι πάντα ορατή, αλλά καθοδηγεί τη συνέπεια, την ποιότητα και το νόημα στην επαγγελματική συμπεριφορά. Στην επαγγελματική πρακτική, οι τρεις προαναφερθείσες διαστάσεις της στάσης καθορίζουν από κοινού **τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόζονται οι γνώσεις και οι δεξιότητες**. Η ικανότητα απαιτεί επομένως μια νοοτροπία που εκτιμά τον επαγγελματισμό, την ευθύνη και τη συνεχή βελτίωση. Θετικές υποκείμενες στάσεις, όπως ο σεβασμός προς τους άλλους, η προθυμία για μάθηση, η ηθική συνείδηση, η προσοχή στη λεπτομέρεια και η δέσμευση για ποιότητα, ενισχύουν αυτή τη νοοτροπία και μετατρέπουν την τεχνική ικανότητα σε συνεπή και ουσιαστική απόδοση. Κάποιος μπορεί να έχει τις δεξιότητες και τις γνώσεις για να κάνει μια δουλειά, αλλά να μην πληροί τα πρότυπα αν δεν έχει τη σωστή στάση, όπως αξιοπιστία, ενσυναίσθηση ή ακεραιότητα. Για να καταδειχθεί πώς οι στάσεις επηρεάζουν την επαγγελματική απόδοση στην πράξη, το ακόλουθο παράδειγμα δείχνει πώς συγκεκριμένες συμπεριφορές αντανακλούν την ικανότητα σε ένα πραγματικό επαγγελματικό πλαίσιο.

Παράδειγμα – Επίδειξη επαγγελματικών στάσεων

Ας επιστρέψουμε στο παράδειγμα ενός τεχνικού σκηνης του οποίου η ικανότητα περιλαμβάνει την κατασκευή σκηνικών. Για να κατακτήσει αυτή την ικανότητα, το άτομο πρέπει να επιδείξει συγκεκριμένες στάσεις που διαμορφώνουν τον τρόπο με τον οποίο οι δεξιότητες και οι γνώσεις του εφαρμόζονται στην πράξη. Αυτές περιλαμβάνουν τη συνεργασία, την αποτελεσματικότητα και την ευαισθητοποίηση σε θέματα υγείας και

ασφάλειας.

- Η **συνεργατική** στάση αντανακλά την ομαδική εργασία και την αμοιβαία υποστήριξη. Σε πολλούς τομείς, και ιδίως στις ζωντανές παραστάσεις, η συνεργατικότητα είναι απαραίτητη. Περιλαμβάνει την προθυμία να υποστηρίζεις τους συναδέλφους σου, να ακούς και να επικοινωνείς αποτελεσματικά, να προσαρμόζεσαι στις ανάγκες των άλλων και να μοιράζεσαι την ευθύνη για τα αποτελέσματα της ομάδας. Ένας τεχνικός που συντονίζει τις αλλαγές σκηνικού κατά τη διάρκεια μιας παράστασης πρέπει να συνεργάζεται αρμονικά με τους χειριστές φωτισμού, τους διευθυντές σκηνής και τους καλλιτέχνες. Αυτό απαιτεί εμπιστοσύνη, επικοινωνία και κοινή δέσμευση για την κοινή επιτυχία.
- Η **αποτελεσματική** στάση εκφράζει συγκέντρωση, οργάνωση και πειθαρχία. Η αποτελεσματικότητα δεν έχει να κάνει με την ταχύτητα, αλλά με τον σκοπό και την ακρίβεια. Ένας επαγγελματίας που προγραμματίζει εκ των προτέρων, ιεραρχεί τις εργασίες, αποφεύγει περιττά λάθη και προσπαθεί να επιτύχει αποτελέσματα υψηλής ποιότητας με ελάχιστη σπατάλη συμβάλλει στην αξιοπιστία και την ομαλή απόδοση. Σε περιβάλλοντα με γρήγορους ρυθμούς, όπως το θέατρο ή η τεχνική παραγωγή, η αναποτελεσματικότητα μπορεί να οδηγήσει σε άγχος, κινδύνους για την ασφάλεια ή διαταραχή των προγραμμάτων. Η σωστή στάση εξασφαλίζει ήρεμη, μεθοδική και υψηλού επιπέδου εργασία.
- Μια στάση **ευαισθητοποιημένη σε θέματα υγείας και ασφάλειας (H&S)** αποδεικνύει υπευθυνότητα και φροντίδα για τον εαυτό και τους άλλους. Αυτό περιλαμβάνει την τήρηση των καθιερωμένων διαδικασιών, την εκτίμηση των πιθανών κινδύνων, την επαγρύπνηση και την προσοχή, καθώς και τον σεβασμό τόσο του εξοπλισμού όσο και των συνθηκών εργασίας. Η ευαισθητοποίηση σε θέματα υγείας και ασφάλειας δεν περιορίζεται στην τήρηση των κανόνων. Είναι μια εσωτερικευμένη αίσθηση ευθύνης και προσοχής που αντανακλά γνήσια μέριμνα για την ευημερία ολόκληρης της ομάδας.

Μέσα από αυτά τα παραδείγματα, γίνεται προφανές ότι η ικανότητα δεν ορίζεται μόνο από το τι μπορεί να κάνει ένα άτομο, αλλά και από τον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζει την εργασία του. Η συνεργασία, η αποτελεσματικότητα και η ευθύνη για την ασφάλεια μετατρέπουν την τεχνική ικανότητα σε επαγγελματική αριστεία, εξασφαλίζοντας ότι η απόδοση παραμένει αποτελεσματική και ηθική. Αυτή η αντίληψη της στάσης ως βασικής διάστασης της ικανότητας αντικατοπτρίζεται επίσης στα ευρωπαϊκά πλαίσια δεξιοτήτων και στην παιδαγωγική προσέγγιση που υιοθετήθηκε από το έργο INSPIRE.

Το ευρωπαϊκό πλαίσιο δεξιοτήτων, ικανοτήτων, προσόντων και επαγγελμάτων (ESCO) δεν ορίζει τη στάση ως ανεξάρτητη έννοια, αλλά αναφέρεται σε αυτήν μέσω του ευρύτερου όρου «διατομεακές δεξιότητες και ικανότητες». Αυτές νοούνται ως

προσωπικές, κοινωνικές και μεθοδολογικές ικανότητες που εφαρμόζονται σε όλα τα επαγγέλματα και τους τομείς, επηρεάζοντας τον τρόπο με τον οποίο οι επαγγελματίες χρησιμοποιούν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους σε διαφορετικά πλαίσια. Στο πλαίσιο του προγράμματος INSPIRE, αναγνωρίζονται και οι δύο προοπτικές. Οι στάσεις αντιμετωπίζονται ως ανεξάρτητα στοιχεία, τα οποία διερευνώνται περαιτέρω στο κεφάλαιο των κοινωνικών δεξιοτήτων, ενώ χρησιμοποιούνται επίσης για να υποστηρίξουν τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες.

Οι στάσεις δεν μπορούν να διδαχθούν άμεσα, καθώς δεν αρκεί να διαβάσει κανείς ένα βιβλίο για να γίνει σεβαστός, περίεργος ή υπεύθυνος. Ωστόσο, μπορούν να αναπτυχθούν μέσω της εμπειρίας και της αναστοχαστικής σκέψης, της καθοδήγησης και της πρότυπης συμπεριφοράς, της ανατροφοδότησης και της αυτογνωσίας, καθώς και μέσω υποστηρικτικών περιβαλλόντων που προάγουν τις επαγγελματικές αξίες. Οι εκπαιδευτές διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο σε αυτή τη διαδικασία. Με το να δίνουν το παράδειγμα θετικής συμπεριφοράς, να παρέχουν εποικοδομητική ανατροφοδότηση και να δημιουργούν μαθησιακές εμπειρίες που ενθαρρύνουν τη συμμετοχή, την υπευθυνότητα και τη συνεργασία, βοηθούν τους μαθητές να εσωτερικεύσουν τις επαγγελματικές αξίες και στάσεις. Τα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης δημιουργούν επομένως τις συνθήκες στις οποίες μπορούν να αναδυθούν, να αναπτυχθούν και να διατηρηθούν θετικές στάσεις, όχι μέσω άμεσης διδασκαλίας, αλλά μέσω εμπάθυσης, αλληλεπίδρασης και συνεχούς πρακτικής.

Υποστηρικτική νομοθεσία (όπου είναι σχετικό)

Σε πολλά επαγγέλματα, η ικανότητα εκτείνεται πέρα από την τεχνική απόδοση και την προσωπική συμπεριφορά και περιλαμβάνει **την επίγνωση των νομικών και κανονιστικών πλαισίων που διέπουν την επαγγελματική πρακτική**. Αυτή η κατανόηση διασφαλίζει ότι η εργασία δεν είναι μόνο αποτελεσματική, αλλά και σύμφωνη με τους κανόνες, ηθική και κοινωνικά υπεύθυνη.

Η υποκείμενη νομοθεσία αναφέρεται στο σύνολο των νόμων, κανονισμών και προτύπων που ορίζουν τι είναι αποδεκτό και απαιτείται σε έναν συγκεκριμένο τομέα. Αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν κανόνες υγείας και ασφάλειας, περιβαλλοντικά πρότυπα, πολιτικές ισότητας και ένταξης ή επαγγελματικούς κώδικες δεοντολογίας. Η νομική συνειδητοποίηση υποστηρίζει επομένως την ικανότητα, καθοδηγώντας τη λήψη αποφάσεων, διαμορφώνοντας τη συμπεριφορά και προστατεύοντας τόσο τους επαγγελματίες όσο και όσους επηρεάζονται από την εργασία τους.

Για παράδειγμα, ένας διευθυντής παραγωγής παραστάσεων πρέπει να διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τους κανονισμούς υγείας και ασφάλειας που σχετίζονται με την εγκατάσταση, τον φωτισμό και τις κινήσεις επί σκηνής. Ένας σκηνογράφος πρέπει να κατανοεί τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας όταν χρησιμοποιεί ή προσαρμόζει οπτικό υλικό. Ομοίως, οι ομάδες παραγωγής πρέπει να τηρούν τους εργατικούς νόμους και τους κανονισμούς για τον χρόνο εργασίας που προστατεύουν τους καλλιτέχνες και τους τεχνικούς. Επιπλέον, η βιώσιμη παραγωγή απαιτεί όλο και περισσότερο τη

συμμόρφωση με περιβαλλοντικές πολιτικές, όπως μέτρα μείωσης των αποβλήτων και αποδοτικής χρήσης των πόρων.

Για τους εκπαιδευτές, η ενσωμάτωση της νομικής ευαισθητοποίησης στη μάθηση με βάση τις ικανότητες σημαίνει τη σύνδεση των επαγγελματικών καθηκόντων με τα σχετικά νομικά και ηθικά πλαίσια. Με αυτόν τον τρόπο, οι μαθητές όχι μόνο εκτελούν αποτελεσματικά τα καθήκοντά τους, αλλά και κατανοούν τις ευρύτερες ευθύνες που συνοδεύουν την επαγγελματική πρακτική στις παραστατικές τέχνες.

1.1.2. Από την ιδέα στην εφαρμογή: Παρατήρηση και δομή των ικανοτήτων

Κριτήρια απόδοσης

Για σκοπούς αξιολόγησης, οι ικανότητες συχνά μεταφράζονται σε **κριτήρια απόδοσης**: αντικειμενικές και παρατηρήσιμες ενέργειες που αποδεικνύουν την ικανότητα σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο. Αυτά τα κριτήρια περιγράφουν πώς μοιάζει η επιτυχημένη απόδοση στην πράξη, επιτρέποντας στους εκπαιδευτές και τους αξιολογητές να αξιολογούν τους μαθητές με συνέπεια και δικαιοσύνη.

Διατυπώνονται με τρόπο που καθιστά ορατές τις υποκείμενες γνώσεις και στάσεις μέσω της εκτέλεσης των δεξιοτήτων. Με άλλα λόγια, όταν οι μαθητές εκτελούν μια εργασία, η κατανόηση, η λήψη αποφάσεων και η επαγγελματική συμπεριφορά τους γίνονται εμφανείς.

Με την τυποποίηση τόσο του πλαισίου όσο και των κριτηρίων αξιολόγησης, οι εκπαιδευτές εξασφαλίζουν υψηλό επίπεδο αντικειμενικότητας και αξιοπιστίας, καθιστώντας την αξιολόγηση των ικανοτήτων διαφανή, συγκρίσιμη και ευθυγραμμισμένη με τα επαγγελματικά πρότυπα.

Επάγγελμα, λειτουργία, ρόλος και ατομικό προφίλ

Στην εκπαίδευση και κατάρτιση με βάση τις ικανότητες, οι όροι «επάγγελμα», «λειτουργία», «ρόλος» και «ατομικό προφίλ» χρησιμοποιούνται συχνά εναλλακτικά, αλλά περιγράφουν διαφορετικά επίπεδα επαγγελματικής δραστηριότητας. Η κατανόηση αυτών των διακρίσεων βοηθά τους εκπαιδευτές να σχεδιάσουν μαθησιακές εμπειρίες που είναι τόσο σχετικές όσο και εξατομικευμένες.

- **Επάγγελμα:** Σύνολο εργασιών των οποίων τα κύρια καθήκοντα και αρμοδιότητες χαρακτηρίζονται από υψηλό βαθμό ομοιότητας. Τα περιγράφουμε ως ένα γενικό σύνολο ικανοτήτων που αντικατοπτρίζει τον μέσο επαγγελματία στο επάγγελμα.
- **Λειτουργία:** ένα επάγγελμα σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο. Με άλλα λόγια, το γενικό επάγγελμα προσαρμοσμένο, για παράδειγμα, σε μια εταιρεία ή ένα τμήμα.
- **Ρόλος:** αναφέρεται στη θέση ενός ατόμου σε μια ομάδα, και όλα τα μέλη της ομάδας έχουν έναν ρόλο και έναν σκοπό που βοηθούν στην εκτέλεση της εργασίας.
- **Ατομικό προφίλ:** Το μοναδικό σύνολο ικανοτήτων ενός ατόμου, ανεξάρτητα από το αν σχετίζονται άμεσα με την εργασία.

Αυτές οι διακρίσεις είναι ουσιαστικές κατά την ανάπτυξη προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Στην τυπική εκπαίδευση, οι εκπαιδευτές συχνά ξεκινούν με ένα γενικό επαγγελματικό προφίλ, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη το ατομικό προφίλ κάθε μαθητή. Με βάση τα ατομικά πλεονεκτήματα και την προηγούμενη εμπειρία, οι

μαθητές μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του επαγγελματικού προφίλ, εμπλουτίζοντας παράλληλα το σύνολο των προσωπικών τους ικανοτήτων.

Στην εταιρική ή επαγγελματική κατάρτιση, η έμφαση μετατοπίζεται προς τις λειτουργίες και τους ρόλους, προσδιορίζοντας τις μαθησιακές ανάγκες με βάση το χάσμα μεταξύ των απαιτήσεων μιας θέσης εργασίας και των ικανοτήτων που διαθέτει ένα άτομο. Αυτή η προσέγγιση διασφαλίζει ότι η κατάρτιση παραμένει στοχευμένη, εστιασμένη και άμεσα συνδεδεμένη με την πραγματική επαγγελματική απόδοση.

Η ανάπτυξη της μάθησης με βάση τις ικανότητες στις παραστατικές τέχνες σημαίνει την οικοδόμηση μιας κοινής κατανόησης του τρόπου με τον οποίο η γνώση, οι δεξιότητες και οι στάσεις συνδυάζονται στην πράξη. Απαιτεί μια κοινή γλώσσα που συνδέει τη δημιουργικότητα με τη δομή και υποστηρίζει τους εκπαιδευτές στο σχεδιασμό, την παράδοση και την αξιολόγηση της μάθησης που είναι τόσο αυστηρή όσο και προσαρμόσιμη. Τελικά, η εκπαίδευση με βάση τις ικανότητες ανθίζει όταν γεφυρώνει την καλλιτεχνική ανάπτυξη με την εφαρμογή στον πραγματικό κόσμο, προωθώντας την αυτοπεποίθηση, τη συνοχή και τη δια βίου μάθηση.

1.2. Μάθημα 2: Διδασκαλία έναντι εκπαίδευσης

Διδασκαλία έναντι κατάρτισης

Αυτό το μάθημα διερευνά τη διάκριση μεταξύ διδασκαλίας και κατάρτισης και τους εξελισσόμενους ρόλους που διαμορφώνουν τη μάθηση σε επαγγελματικά και καλλιτεχνικά πλαίσια. Βασίζεται στο Μάθημα 1, εξετάζοντας πώς αναπτύσσονται οι ικανότητες τόσο μέσω της εννοιολογικής κατανόησης όσο και της πρακτικής εφαρμογής. Η κατανόηση της σχέσης μεταξύ διδασκαλίας και κατάρτισης βοηθά τους εκπαιδευτές να σχεδιάσουν μαθησιακές εμπειρίες που ισορροπούν τη θεωρία και την πρακτική, επιτρέποντας στους μαθητές να προχωρήσουν από την απόκτηση γνώσεων στην επαγγελματική κατάρτιση.

1.2.1. Διδασκαλία έναντι κατάρτισης

Ιστορικά, η εκπαίδευση στις παραστατικές τέχνες εστίαζε σε μεγάλο βαθμό στην τέχνη και τη μαθητεία. Αν και αυτά παραμένουν ζωτικής σημασίας, συμπληρώνονται όλο και περισσότερο από **υβριδικά εκπαιδευτικά μοντέλα** που συνδυάζουν την προσωπική καθοδήγηση με διαδικτυακές πλατφόρμες μάθησης, εφαρμογές κινητής μάθησης και ψηφιακά εργαλεία εμπύθισης, όπως η εικονική και η επαυξημένη πραγματικότητα. Για παράδειγμα, ένας σχεδιαστής φωτισμού μπορεί τώρα να εκπαιδευτεί μέσω λογισμικού προσομοίωσης που αναπαράγει τις συνθήκες της σκηνής, ενώ οι δραματουργοί μπορούν να έχουν πρόσβαση σε ψηφιοποιημένα αρχεία και συνεργατικά εργαλεία σχολιασμού για να ασχοληθούν με σενάρια και ιστορικό υλικό από όλες τις ηπείρους.

Η εμπειρική μάθηση διαδραματίζει επίσης κρίσιμο ρόλο. Τα εργαστήρια, οι κατοικίες, τα συνεργατικά εργαστήρια και οι ανταλλαγές γνώσεων μεταξύ ομοτίμων παρέχουν γόνιμο έδαφος για τη βελτίωση των δεξιοτήτων και την καινοτομία. Αυτά τα περιβάλλοντα επιτρέπουν στους επαγγελματίες να δοκιμάζουν νέες ιδέες, να αναστοχάζονται τις πρακτικές και να λαμβάνουν εποικοδομητική ανατροφοδότηση σε ένα δυναμικό, μη ιεραρχικό περιβάλλον μάθησης.

Στον σημερινό επαγγελματικό κόσμο, η σχέση μεταξύ διδασκαλίας και κατάρτισης αλλάζει. Ενώ η πρακτική κατάρτιση παραμένει απαραίτητη, η αυξανόμενη πολυπλοκότητα των εργαλείων, των συστημάτων και των πλαισίων απαιτεί μια ισχυρότερη βάση θεωρητικών γνώσεων. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα σε τομείς όπου εμπλέκονται η τεχνολογία, η ρύθμιση και η διεπιστημονική συνεργασία. Αφηρημένες αρχές όπως η συστημική σκέψη, η ψηφιακή ασφάλεια, η βιωσιμότητα και ο σχεδιασμός χωρίς αποκλεισμούς δεν είναι άμεσα ορατές στην πράξη, αλλά αποτελούν τη βάση σχεδόν κάθε επαγγελματικής δράσης. Χωρίς ένα θεωρητικό πλαίσιο, οι εκπαιδευόμενοι μπορεί να γνωρίζουν πώς να κάνουν κάτι, αλλά όχι γιατί είναι σημαντικό ή πώς να προσαρμοστούν όταν αλλάζει το πλαίσιο. **Η διδασκαλία**, ως δομημένη αντανάκλαση και εννοιολογική βάση, εξοπλίζει τους μαθητές ώστε να αντιμετωπίζουν την αβεβαιότητα, να συνδέουν τα σημεία και να καινοτομούν με υπευθυνότητα. Υπό αυτή την έννοια, η σημερινή ΕΕΚ πρέπει να ενσωματώνει περισσότερη θεωρία, όχι για να αντικαταστήσει την πρακτική, αλλά για να την ενισχύσει, επιτρέποντας στους επαγγελματίες να ενεργούν με διορατικότητα και όχι μόνο με οδηγίες.

Ενώ η διδασκαλία αφορά κυρίως τη μεταφορά γνώσεων, η **κατάρτιση** αφορά την ανάπτυξη ρουτίνας. Μετά τη μεταφορά γνώσεων, ο μαθητής θα ξέρει πώς να κάνει κάτι, αλλά χρειάζεται κατάρτιση για να αποκτήσει την ικανότητα. (Notting Hill college, 2022)

1.2.2. Διαφορετικοί ρόλοι στην εκπαιδευτική διαδικασία

Η κατανόηση της διαφοράς μεταξύ διδασκαλίας και κατάρτισης οδηγεί φυσικά στο ερώτημα **ποιος** παρέχει και υποστηρίζει τη μάθηση. Στην επαγγελματική εκπαίδευση και την εκπαίδευση στις παραστατικές τέχνες, η μάθηση δεν διαμορφώνεται από έναν μόνο παράγοντα, αλλά από ένα σύνολο αλληλένδετων ρόλων που καθοδηγούν, διευκολύνουν και αξιολογούν την πρόοδο του μαθητή.

Μια ολοκληρωμένη μαθησιακή διαδικασία καλύπτει κάθε στάδιο της πορείας του μαθητή, από την αρχική του επιλογή να συμμετάσχει έως την τελική του πιστοποίηση ή απόκτηση τίτλου σπουδών. Περιλαμβάνει τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη των μαθημάτων, την οργάνωση των μαθησιακών περιβαλλόντων, την παροχή εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και την καθοδήγηση, την καθοδήγηση και την αξιολόγηση που υποστηρίζουν τη συνεχή ανάπτυξη.

Στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας, μπορούν να προσδιοριστούν διάφοροι **γενικοί ρόλοι**. Αυτοί οι ρόλοι συχνά αλληλεπικαλύπτονται, καθώς οι επαγγελματίες της ΕΕΚ και των παραστατικών τεχνών συνδυάζουν συχνά ευθύνες ανάλογα με το πλαίσιο και το θεσμικό περιβάλλον. Ο συγκεκριμένος ρόλος που αναλαμβάνεται εξαρτάται από τρεις βασικούς παράγοντες:

- τι διδάσκεται ή εκπαιδύεται (θεωρία ή πρακτική)
- πού πραγματοποιείται η μάθηση (τάξη, εργαστήριο, στούντιο ή χώρος εργασίας)
- ποιο μέρος της μαθησιακής διαδικασίας εμπλέκεται (μεταφορά γνώσεων, ανάπτυξη ρουτίνας, αξιολόγηση, διοίκηση ή διασφάλιση ποιότητας)

Διευκρινίζοντας αυτούς τους ρόλους, οι εκπαιδευτές και οι εκπαιδευτικοί μπορούν να σχεδιάσουν πιο συνεκτικές, μαθητοκεντρικές εμπειρίες που εξισορροπούν τη θεωρητική κατανόηση με την εφαρμοσμένη πρακτική. Στις επόμενες ενότητες περιγράφονται οι κύριοι ρόλοι που συμβάλλουν στη μαθησιακή διαδικασία και ο τρόπος με τον οποίο ο καθένας από αυτούς υποστηρίζει την ανάπτυξη ικανοτήτων στο πλαίσιο της επαγγελματικής και καλλιτεχνικής εκπαίδευσης.

Μαθητής

Ο μαθητής βρίσκεται στο επίκεντρο της διαδικασίας εκπαίδευσης και κατάρτισης. Στο πλαίσιο της μάθησης με βάση τις ικανότητες, ο όρος **«μαθητής»** αναφέρεται σε οποιονδήποτε συμμετέχει σε μια μαθησιακή εμπειρία, είτε αυτή είναι τυπική, μη τυπική ή άτυπη. Αυτός ο περιεκτικός ορισμός αντικατοπτρίζει τις διαφορετικές διαδρομές μέσω των οποίων τα άτομα αποκτούν ικανότητες σε διαφορετικά περιβάλλοντα και στάδια της επαγγελματικής τους ζωής.

Ανάλογα με το εκπαιδευτικό πλαίσιο, συχνά χρησιμοποιούνται συγκεκριμένοι όροι για να περιγράψουν διαφορετικούς τύπους μαθητών. Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, ο όρος **«φοιτητής»** είναι κοινός· στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, αναφερόμαστε σε «μαθητές»· σε περιβάλλοντα διττής ή εργασιακής μάθησης, χρησιμοποιούνται οι όροι «μαθητευόμενος» ή «εκπαιδευόμενος»· και στις διαδικασίες αξιολόγησης, οι

συμμετέχοντες αναφέρονται ως «υποψήφιοι». Το Μάθημα 3 διερευνά αυτούς τους τύπους μαθητών σε μεγαλύτερο βάθος, εστιάζοντας στον τρόπο με τον οποίο οι εκπαιδευτές μπορούν να τους εμπλέξουν και να τους υποστηρίξουν αποτελεσματικά.

Στη μάθηση με βάση τις ικανότητες, ο μαθητής δεν είναι παθητικός αποδέκτης πληροφοριών, αλλά ενεργός συμμετέχων. Η μάθηση νοείται ως μια διαδικασία εξερεύνησης, αναστοχασμού και εφαρμογής, στην οποία οι μαθητές κατασκευάζουν την κατανόηση μέσω της εμπειρίας και της ανατροφοδότησης. Οι εκπαιδευτές διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στο σχεδιασμό περιβαλλόντων όπου μπορεί να πραγματοποιηθεί αυτή η ενεργός συμμετοχή και όπου οι μαθητές αισθάνονται ότι έχουν τον έλεγχο της μαθησιακής τους πορείας.

Δάσκαλος

Ο **δάσκαλος** είναι ένας επαγγελματίας εκπαιδευτικός του οποίου ο ρόλος είναι να μεταδίδει γνώσεις, έννοιες και κριτική κατανόηση. Σε ακαδημαϊκά πλαίσια, οι δάσκαλοι δραστηριοποιούνται συνήθως στο επίπεδο της δευτεροβάθμιας ή της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπου σχεδιάζουν δομημένες μαθησιακές εμπειρίες και καθοδηγούν τους μαθητές στην απόκτηση θεωρητικών και εννοιολογικών γνώσεων. Οι αποτελεσματικοί δάσκαλοι συνδυάζουν την εξειδίκευση στο αντικείμενο με τις παιδαγωγικές δεξιότητες, επιτρέποντας στους μαθητές να κατανοήσουν σύνθετες ιδέες και να τις εφαρμόσουν στην πράξη.

Στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, ο ρόλος του εκπαιδευτικού επεκτείνεται πέρα από τη μετάδοση της θεωρίας. Ένας **εκπαιδευτικός ΕΕΚ** υποστηρίζει τους μαθητές στη σύνδεση της γνώσης με την πρακτική, προετοιμάζοντάς τους για συγκεκριμένα επαγγέλματα ή επαγγελματικά περιβάλλοντα. Αυτή η διπλή ευθύνη απαιτεί τόσο εκπαιδευτική ικανότητα όσο και εξειδίκευση στον κλάδο. Όπως ορίζεται από τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), οι εκπαιδευτικοί ΕΕΚ πρέπει να διαθέτουν θεωρητικές και πρακτικές γνώσεις και να έχουν την ικανότητα να τις μεταφέρουν αποτελεσματικά σε διαφορετικές ομάδες μαθητών (ΟΟΣΑ, χ.χ.).

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop) περιγράφει τον **εκπαιδευτικό** ως ένα πρόσωπο του οποίου η λειτουργία είναι να μεταδίδει γνώσεις, τεχνογνωσία ή δεξιότητες στους μαθητές σε ένα εκπαιδευτικό ή κατάρτιστικό ίδρυμα. Σύμφωνα με το Cedefop, οι εκπαιδευτικοί μπορούν επίσης να σχεδιάζουν και να παρέχουν προγράμματα κατάρτισης, να μεταδίδουν τόσο θεωρητικές όσο και πρακτικές γνώσεις και, σε επαγγελματικά πλαίσια, να εκτελούν καθήκοντα παρόμοια με αυτά των εκπαιδευτών. Το ευρωπαϊκό πλαίσιο δεξιοτήτων, ικανοτήτων, προσόντων και επαγγελμάτων (ESCO) συμπληρώνει τον ορισμό αυτό, τονίζοντας ότι οι εκπαιδευτικοί επαγγελματικής κατάρτισης συνδυάζουν τη θεωρητική διδασκαλία με τη διευκόλυνση της απόκτησης πρακτικών δεξιοτήτων και την ανάπτυξη επαγγελματικών στάσεων και αξιών (ESCO, χωρίς ημερομηνία).

Στην πράξη, οι εκπαιδευτικοί σε περιβάλλοντα μάθησης βασισμένα στις ικανότητες λειτουργούν ως **διαμεσολαβητές** της κατανόησης, υποστηρίζοντας τους μαθητές να

	<p>συνδέσουν τα εννοιολογικά πλαίσια με την πρακτική εφαρμογή. Η διδασκαλία τους βοηθά τους μαθητές να δουν το «γιατί» πίσω από το «πώς» και τους προετοιμάζει να ενεργούν με αυτονομία, κριτική σκέψη και υπευθυνότητα.</p>
<p>Εκπαιδευτής</p>	<p>Ο εκπαιδευτής επικεντρώνεται κυρίως στη διευκόλυνση της πρακτικής εφαρμογής των γνώσεων και στην ανάπτυξη πρακτικών δεξιοτήτων. Οι εκπαιδευτές βοηθούν τους μαθητές να μετατρέψουν την κατανόηση σε δράση, καθοδηγώντας τους μέσω πραγματικών ή προσομοιωμένων επαγγελματικών εργασιών. Διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ θεωρίας και πράξης, διασφαλίζοντας ότι τα μαθησιακά αποτελέσματα μεταφράζονται σε επιδόσεις που ανταποκρίνονται στα πρότυπα του χώρου εργασίας.</p> <p>Το Cedefop ορίζει τον εκπαιδευτή ως: «Οποιοδήποτε ασκεί δραστηριότητα που συνδέεται με την (θεωρητική ή πρακτική) εκπαιδευτική λειτουργία, είτε σε ίδρυμα εκπαίδευσης ή κατάρτισης, είτε στον χώρο εργασίας». Διακρίνει περαιτέρω δύο κύριες κατηγορίες εκπαιδευτών:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επαγγελματίας εκπαιδευτής: ειδικός στην εκπαίδευση, ο κύριος ρόλος του οποίου μπορεί να συμπίπτει με αυτόν του εκπαιδευτικού σε ίδρυμα επαγγελματικής εκπαίδευσης ή κατάρτισης. • Εκπαιδευτής μερικής απασχόλησης ή περιστασιακός εκπαιδευτής: επαγγελματίας από οποιονδήποτε τομέα που αναλαμβάνει εκπαιδευτικές δραστηριότητες παράλληλα με τα κανονικά του καθήκοντα, είτε εντός της εταιρείας του (για παράδειγμα, ως μέντορας ή δάσκαλος για νέους υπαλλήλους και μαθητευόμενους) είτε εκτός αυτής (παρέχοντας περιστασιακή εκπαίδευση σε εκπαιδευτικό ίδρυμα). <p>Οι αρμοδιότητες ενός εκπαιδευτή περιλαμβάνουν τον σχεδιασμό και την οργάνωση μαθησιακών δραστηριοτήτων, την παροχή διδασκαλίας, τη μεταφορά τεχνογνωσίας και την παροχή συνεχούς ανατροφοδότησης και καθοδήγησης για να βοηθήσει τους μαθητές να αναπτύξουν τις ικανότητές τους. Η αποτελεσματικότητα ενός εκπαιδευτή εξαρτάται από την επαγγελματική του εμπειρογνωμοσύνη και την επίγνωση του πλαισίου. Πρέπει να κατανοεί τα συστήματα, τις προτεραιότητες και τις σχέσεις στο χώρο εργασίας και να είναι σε θέση να προβάλλει τις βέλτιστες πρακτικές μέσω της επίδειξης και της αναστοχαστικής σκέψης. Στην εκπαίδευση με βάση τις ικανότητες, οι εκπαιδευτές δημιουργούν τις συνθήκες στις οποίες οι μαθητές μπορούν να εξασκήσουν, να τελειοποιήσουν και να εσωτερικεύσουν τις δεξιότητές τους μέσω της άμεσης εμπειρίας.</p>
<p>Μέντορας και προπονητής</p>	<p>Οι ρόλοι του μέντορα και του προπονητή χρησιμοποιούνται συχνά εναλλακτικά. Ανάλογα με τη χώρα, το πλαίσιο ή την εκπαιδευτική παράδοση, μπορεί να έχουν ελαφρώς διαφορετικές έννοιες και απαιτήσεις ικανοτήτων. Στην ουσία, και οι δύο ρόλοι επικεντρώνονται στην υποστήριξη του μαθητή καθ' όλη τη διάρκεια της μαθησιακής</p>

διαδικασίας, βοηθώντας τον να λάβει τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με την προσωπική του ανάπτυξη και κατάρτιση. Οι μέντορες και οι προπονητές καθοδηγούν τους μαθητές στον προσδιορισμό των σωστών μαθησιακών διαδρομών, στον καθορισμό στόχων ανάπτυξης και στην εξεύρεση κατάλληλων λύσεων.

Σε ορισμένα πλαίσια, οι μέντορες μπορεί επίσης να αναλάβουν πρόσθετες ευθύνες. Μπορούν να σχεδιάζουν ατομικά προγράμματα κατάρτισης και αξιολογήσεις, να ενεργούν ως πρόσωπα επαφής μεταξύ των μαθητών και των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ή να λειτουργούν ως μέλη του προσωπικού που είναι υπεύθυνα για την παρακολούθηση της εξωτερικής πρακτικής εργασιακής εμπειρίας. Μπορούν επίσης να υποστηρίζουν την αναγνώριση της προηγούμενης μάθησης ή να συνδυάζουν τη μέντορα με το ρόλο του εκπαιδευτή, ανάλογα με τις ανάγκες του ιδρύματος ή του χώρου εργασίας.

Το Cedefop ορίζει τη καθοδήγηση ως «οποιαδήποτε υποστήριξη παρέχεται σε έναν νέο ή αρχάριο (κάποιον που εντάσσεται σε μια νέα μαθησιακή κοινότητα ή οργανισμό) από ένα έμπειρο άτομο που ενεργεί ως πρότυπο, οδηγός, δάσκαλος, προπονητής ή έμπιστος». Στη **δια βίου καθοδήγηση**, η καθοδήγηση καλύπτει μια σειρά δραστηριοτήτων, όπως:

- εκπαίδευση και κατάρτιση, βοηθώντας τα άτομα να λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με την εκπαίδευση και την επαγγελματική τους σταδιοδρομία και να τις υλοποιούν πριν και μετά την είσοδό τους στην αγορά εργασίας
- δια βίου καθοδήγηση, βοηθώντας τα άτομα να εξερευνήσουν, να επιδιώξουν και να επιτύχουν τους επαγγελματικούς τους στόχους
- την προσωπική ανάπτυξη, βοηθώντας τα άτομα να διαχειριστούν την πορεία της ζωής τους
- καθοδήγηση, μια σχετική αλλά όχι ταυτόσημη μορφή υποστήριξης

Σύμφωνα με το πρόγραμμα TeBeVat, ο μέντορας διαδραματίζει επίσης σημαντικό ρόλο στην αναγνώριση της προηγούμενης μάθησης. Οι μέντορες παρέχουν καθοδήγηση και συμβουλές για να προετοιμάσουν τους μαθητές για τις διαδικασίες επικύρωσης, τους βοηθούν να θέσουν σαφείς στόχους για την προσωπική τους ανάπτυξη και προσφέρουν συστάσεις για περαιτέρω κατάρτιση, μάθηση ή ευκαιρίες στην αγορά εργασίας (TeBeVat, χ.χ.).

Αξιολογητής

Ο **αξιολογητής**, στο εκπαιδευτικό πλαίσιο, είναι υπεύθυνος για τη μέτρηση των ικανοτήτων ενός υποψηφίου σε σχέση με συμφωνημένα πρότυπα και διαδικασίες. Ο ρόλος αυτός απαιτεί υψηλό επίπεδο αντικειμενικότητας, αμεροληψίας και ανεξαρτησίας, ώστε να διασφαλίζεται ότι κάθε αξιολόγηση είναι δίκαιη, διαφανής και αξιόπιστη.

Σύμφωνα με τον TeBeVat (n.d.), ένας αξιολογητής εκτιμά εάν οι ικανότητες ενός υποψηφίου πληρούν τα κριτήρια απόδοσης ενός δεδομένου προφίλ προσόντων, με

βάση προκαθορισμένα πρότυπα και καθιερωμένες διαδικασίες. Η αξιολόγηση περιλαμβάνει επαγγελματική κρίση και τεκμηριωμένη αξιολόγηση της απόδοσης του υποψηφίου.

Πέρα από συγκεκριμένες δεξιότητες αξιολόγησης, οι αξιολογητές πρέπει επίσης να διαθέτουν βαθιά γνώση του τομέα και των επαγγελμάτων του, των προσόντων και των προτύπων που σχετίζονται με τα στοχευόμενα επαγγέλματα, καθώς και των διαφορετικών προτύπων, μεθόδων αξιολόγησης και διαδικασιών που χρησιμοποιούνται σε αυτά τα επαγγελματικά πλαίσια. Αυτή η ευρεία βάση γνώσεων τους επιτρέπει να ερμηνεύουν με ακρίβεια τα αποδεικτικά στοιχεία και να διασφαλίζουν ότι οι αξιολογήσεις παραμένουν συνεπείς και αξιόπιστες.

Οι αξιολογητές πρέπει να διαθέτουν ουσιαστική, αποδεδειγμένη εμπειρία στους επαγγελματικούς τομείς που αξιολογούν. Αυτό εξασφαλίζει την αξιοπιστία, την ακρίβεια και την ευθυγράμμιση μεταξύ της πρακτικής στον πραγματικό κόσμο και της αξιολόγησης βάσει ικανοτήτων.

Άλλο προσωπικό που εμπλέκεται στην εκπαιδευτική διαδικασία

Υπάρχουν, φυσικά, και άλλα άτομα που εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία, όπως διοικητικοί υπάλληλοι, υπεύθυνοι σχεδιασμού και προσωπικό υποστήριξης πληροφορικής. Αναφέρονται εδώ για λόγους σαφήνειας. Αν και δεν απαιτούνται παιδαγωγικές ικανότητες, πρέπει να έχουν καλή κατανόηση των εκπαιδευτικών συστημάτων και να έχουν λάβει εκπαίδευση σε θέματα δεοντολογικών προτύπων, καθώς συχνά βρίσκονται σε άμεση επαφή με τους μαθητές.

Ένα συμπαγές σύνολο ικανοτήτων για αρχάριους

Στο πλαίσιο του έργου INSPIRE, οι βασικές ικανότητες που απαιτούνται για να ξεκινήσει η **διδασκαλία και η κατάρτιση σε πραγματικά εργασιακά περιβάλλοντα** έχουν συγκεντρωθεί σε **μία συνδυασμένη ικανότητα**. Αυτή η ικανότητα αντικατοπτρίζει τις βασικές δεξιότητες που απαιτούνται για την καθοδήγηση και την υποστήριξη της μάθησης απευθείας στον χώρο εργασίας. Περιλαμβάνει τις δεξιότητες που απαιτούνται για:

- τον προσδιορισμό των εκπαιδευτικών αναγκών του οργανισμού
- Την εισαγωγή και την κατάρτιση των νέων υπαλλήλων
- Την οργάνωση και την παροχή στοχευμένης κατάρτισης για τους υπαλλήλους
- Την καθοδήγηση μαθητευόμενων και την πρακτική εργασιακή εμπειρία

Αυτή η προσέγγιση είναι ιδιαίτερα κατάλληλη για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) ή οργανισμούς με περιορισμένους πόρους, όπου η κατάρτιση και η αναβάθμιση των δεξιοτήτων δεν αποτελούν πλήρους απασχόλησης λειτουργίες, αλλά ενσωματωμένους ρόλους στο πλαίσιο των υφιστάμενων θέσεων εργασίας.

Εκπαίδευση συναδέλφων στο χώρο εργασίας

Περιγραφή: Εκπαιδεύστε, καθοδηγήστε και συμβουλευστε τους συναδέλφους, τους νεοεισερχόμενους ή τους μαθητευόμενους σχετικά με τις μεθόδους, τις διαδικασίες ή τον εξοπλισμό στο εργασιακό περιβάλλον,

προκειμένου να υποστηρίξετε την προσωπική τους ανάπτυξη. Προσδιορίστε τις ανάγκες κατάρτισης και συμβουλευστε τους σχετικά με τα προγράμματα κατάρτισης. Δώστε ανατροφοδότηση και αξιολογήστε την πρόοδο.

Διεύθυνση URL για τις βασικές ικανότητες: <http://competencebase.eu/entity/Q1645>

Δεξιότητες

- Προσδιορισμός των αναγκών κατάρτισης
- Ανάπτυξη εκπαίδευσης
- Παροχή εκπαίδευσης
- Προσαρμογή της εκπαίδευσης στις ομάδες-στόχους
- Καθοδήγηση των μαθητών
- Ανάπτυξη και διεξαγωγή αξιολογήσεων
- Παρακολούθηση των εξελίξεων στον τομέα της εκπαίδευσης
- Παρακολούθηση των εξελίξεων στον τομέα της ειδικότητας

Γνώσεις

- Κατανόηση των αρχών της μάθησης με βάση τις ικανότητες
- Γνώση των διαφορετικών ρόλων στη διαδικασία εκπαίδευσης και αξιολόγησης
- Κατανόηση των αρχών της προσέγγισης που εστιάζει στον μαθητή
- Γνώση των διαφορετικών προσεγγίσεων διδασκαλίας και κατάρτισης
- Κατανόηση των μεθοδολογιών διδασκαλίας και κατάρτισης
- Κατανόηση των αρχών της αξιολόγησης

Στάσεις

- Συναισθηματική νοημοσύνη
- Ενσυναίσθηση
- Αυτογνωσία
- Ευαισθητοποίηση για τη συμπεριφορά των άλλων
- Ανθεκτικό στο στρες
- Ευέλικτο
- Αντικειμενικό
- Αφοσιωμένος στην αυτοβελτίωση

(Αυτές οι δεξιότητες και οι τομείς γνώσης έχουν χρησιμοποιηθεί για την ανάπτυξη αυτού του κεφαλαίου. Οι

σχετικές στάσεις αναλύονται περαιτέρω στο επόμενο κεφάλαιο).

Βασικές υποκείμενες δεξιότητες ESCO:

(αυτές είναι οι ικανότητες ESCO που συνδυάζονται σε αυτή την ικανότητα)

- Εισαγωγή νέων υπαλλήλων (<http://data.europa.eu/esco/skill/9d9ba780-4aa2-43d2-888c-95a41a713fb9>)
- Προσδιορισμός των αναγκών κατάρτισης (<https://competencebase.eu/wiki/Item:Q593>)
- Εκπαίδευση των υπαλλήλων (<http://data.europa.eu/esco/skill/e54ff029-1ce9-447d-a5b2-eb7283a23e6e>)
- Καθοδήγηση των εργαζομένων (<http://data.europa.eu/esco/skill/0cc9c234-f817-4f4c-908a-4d28fe3b0f4a>)
- Μέντορες μεμονωμένων υπαλλήλων (<http://data.europa.eu/esco/skill/fb9c12af-ec45-498a-8e52-891371191557>)
- Εκπαίδευση εθελοντών (<http://data.europa.eu/esco/skill/2c438b4b-4212-45f5-9625-ee21ac5061a9>)
- Βοηθήστε τους πελάτες στην προσωπική τους ανάπτυξη (<http://data.europa.eu/esco/skill/98b32477-cccd-47ea-8c85-d4a16b18af08>)
- Παροχή συμβουλών σχετικά με εκπαιδευτικά προγράμματα (<https://competencebase.eu/wiki/Item:Q594>)
- Παρακολούθηση εξελίξεων στον τομέα εξειδίκευσης (<https://competencebase.eu/wiki/Item:Q551>)
- Παρακολούθηση των εξελίξεων στον τομέα της εκπαίδευσης (<https://competencebase.eu/wiki/Item:Q552>)
- Δημιουργία εκπαιδευτικού δικτύου (<https://competencebase.eu/wiki/Item:Q554>)

Η διδασκαλία και η κατάρτιση είναι συμπληρωματικές διαδικασίες που συνεργάζονται για την ανάπτυξη ικανοτήτων. Οι εκπαιδευτικοί παρέχουν την εννοιολογική δομή, ενώ οι εκπαιδευτές, οι μέντορες και οι αξιολογητές μεταφράζουν αυτή τη δομή σε εφαρμοσμένη, μετρήσιμη απόδοση. Μαζί, υποστηρίζουν μια εκπαίδευση που επικεντρώνεται στον μαθητή και είναι προσανατολισμένη στις ικανότητες, σε συνάρτηση με τις επαγγελματικές πραγματικότητες.

Co-funded by
the European Union

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι ωστόσο αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού για την Εκπαίδευση και τον Πολιτισμό (EACEA) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ( ). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

1.3. Μάθημα 3: Μια προσέγγιση με επίκεντρο τον μαθητή

Μια προσέγγιση με επίκεντρο τον μαθητή

Αυτό το μάθημα διερευνά τι σημαίνει η ανάπτυξη μιας προσέγγισης με επίκεντρο τον μαθητή στο πλαίσιο της επαγγελματικής και καλλιτεχνικής κατάρτισης με βάση τις ικανότητες. Εξετάζει πώς η κατανόηση του υπόβαθρου, των εμπειριών και των κινήτρων των μαθητών ενισχύει την εμπλοκή και τα μαθησιακά αποτελέσματα. Με βάση το προηγούμενο μάθημα, υπογραμμίζει πώς η μετατόπιση της εστίασης από τη διδασκαλία στη μάθηση επαναπροσδιορίζει τον ρόλο του εκπαιδευτή, τη δυναμική της τάξης και τις πρακτικές αξιολόγησης. Το μάθημα παρουσιάζει επίσης στρατηγικές για την ενεργοποίηση των μαθητών, την εξατομίκευση των διαδρομών και την προώθηση περιεκτικών και βιώσιμων μαθησιακών περιβαλλόντων που υποστηρίζουν κάθε άτομο στην επίτευξη του πλήρους δυναμικού του.

1.3.1. Προσέγγιση επικεντρωμένη στον μαθητή έναντι προσέγγισης επικεντρωμένης στον εκπαιδευτικό

Η μαθητοκεντρική μάθηση είναι μια εκπαιδευτική προσέγγιση που δίνει προτεραιότητα στις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και τους τρόπους μάθησης των μεμονωμένων μαθητών. Μετατοπίζει την εστίαση από τη διδασκαλία που κατευθύνεται από τον εκπαιδευτικό σε ένα περιβάλλον όπου οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά στη δική τους μαθησιακή διαδικασία, αναλαμβάνοντας μεγαλύτερη ευθύνη και έλεγχο. Αντί να λαμβάνουν παθητικά πληροφορίες, συμμετέχουν σε δραστηριότητες που προάγουν την βαθύτερη κατανόηση, την κριτική σκέψη και την ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων ζωής, όπως η αυτοκατεύθυνση, η περιέργεια και η συνεργασία.

Η μαθητοκεντρική μάθηση δεν είναι απλώς μια μεθοδολογία, είναι μια νοοτροπία. Θεωρεί τους μαθητές ως πρωταρχικούς και μοναδικούς παράγοντες της μάθησης, της συμμετοχής και της σύνδεσης, ενώ η δασκαλοκεντρική νοοτροπία τείνει να τους βλέπει ως παθητικούς και ομοιόμορφους αποδέκτες γνώσης (Πανεπιστήμιο Στάνφορντ, 2025). Οι μαθητές αναλαμβάνουν οι ίδιοι τη μάθησή τους. Ενεργούν ως ενεργοί συμμετέχοντες με αυτονομία, αλλά πρέπει να συνεργάζονται για την επίτευξη κοινών στόχων. Σε αυτό το μοντέλο, ο εκπαιδευτής των εκπαιδευτικών γίνεται διαμεσολαβητής της μάθησης, καθοδηγώντας και υποστηρίζοντας αντί να κατευθύνει.

Η μαθητοκεντρική μάθηση δίνει μεγάλη έμφαση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων, εστιάζοντας στην κριτική σκέψη, την επίλυση προβλημάτων, την επικοινωνία και άλλες βασικές ικανότητες που είναι πολύτιμες τόσο μέσα όσο και έξω από την τάξη. Τα αποτελέσματα περιλαμβάνουν βαθύτερη κατανόηση, αυξημένη κινητοποίηση και μια δια βίου δέσμευση στη μάθηση, δεξιότητες που προετοιμάζουν τους μαθητές για μελλοντικές προκλήσεις και μακροπρόθεσμη επιτυχία.

Με βάση αυτές τις αρχές, οι ακόλουθες ενότητες διερευνούν πώς μια προσέγγιση επικεντρωμένη στον μαθητή μπορεί να εφαρμοστεί αποτελεσματικά στην πράξη. Εξετάζουν πώς ορίζονται οι μαθησιακοί στόχοι μέσω ενός πλαισίου βασισμένου στις ικανότητες, πώς το πλαίσιο και τα δυνατά σημεία του μαθητή διαμορφώνουν τη μαθησιακή διαδικασία και πώς ο ρόλος του εκπαιδευτή εκπαιδευτικών εξελίσσεται σε ρόλο διευκολυντή. Η ενότητα επισημαίνει επίσης στρατηγικές για την ενεργοποίηση των μαθητών μέσω ουσιαστικής συμμετοχής και για την εφαρμογή αυτών των αρχών σε διαδικτυακά και μικτά μαθησιακά περιβάλλοντα.

Μια προσέγγιση βασισμένη στις ικανότητες

Μια προσέγγιση βασισμένη στις ικανότητες σημαίνει ότι οι μαθησιακοί στόχοι ή οι επιδιώξεις ορίζονται σε επίπεδο ικανοτήτων. Αυτό παρέχει ένα πλαίσιο για την οργάνωση της μάθησης, ενώ παράλληλα αφήνει ελευθερία ως προς τον τρόπο επίτευξης των στόχων αυτών. Η κατάκτηση μιας ικανότητας μπορεί να επιτευχθεί με διαφορετικούς τρόπους, ανάλογα με τα διάφορα θέματα, τα ενδιαφέροντα και τις μεθόδους μάθησης. Αυτή η ευελιξία υποστηρίζει τη διαφοροποίηση της μαθησιακής διαδικασίας για κάθε μεμονωμένο μαθητή.

Φυσικά, η πραγματικότητα περιορίζει τη δυνατότητα απόλυτης διαφοροποίησης. Ωστόσο, κατά την ανάπτυξη μιας μαθησιακής πορείας, μπορεί κανείς να προβλέψει πού μπορούν να γίνουν επιλογές, για παράδειγμα σε συζητήσεις, ομαδική εργασία, πρακτικές δραστηριότητες, εξωτερική εργασιακή εμπειρία ή ερευνητικές εργασίες.

Ένα σημαντικό στοιχείο της μάθησης με βάση τις ικανότητες είναι η έννοια του **διπλού ορίου**. Οι ικανότητες συχνά περιγράφονται ως το ελάχιστο που αναμένεται από έναν μέσο επαγγελματία. Αυτό αντιπροσωπεύει το κατώτερο όριο, το ελάχιστο επίπεδο που απαιτείται από έναν μαθητή για κάθε ικανότητα. Ωστόσο, ενθαρρύνουμε επίσης τους μαθητές να υπερέρχονται σε ικανότητες που ταιριάζουν με τα ενδιαφέροντα, τις ανάγκες ή τις προτιμήσεις τους, το ανώτερο όριο. Αυτή η προσέγγιση διασφαλίζει ότι κάθε μαθητής πληροί τις βασικές ικανότητες που απαιτούνται από το προφίλ ή το πρότυπο, ενώ παράλληλα αναπτύσσει το δικό του μοναδικό σύνολο εξειδικευμένων δεξιοτήτων.

Ο μαθητής στο επίκεντρο

Όταν ο μαθητής βρίσκεται στο επίκεντρο της μαθησιακής διαδικασίας, το προσωπικό του πλαίσιο γίνεται το σημείο εκκίνησης. Ο δικός του κόσμος εμπειριών χρησιμεύει για την ενσωμάτωση των απαραίτητων δεξιοτήτων, γνώσεων και στάσεων. Η ατομική προσέγγιση του μαθητή σε ένα θέμα βρίσκεται στον πυρήνα της μάθησης.

Η εστίαση στα **δυνατά σημεία** του μαθητή και όχι στις αδυναμίες του τον ενδυναμώνει να υπερέρχει σε αυτούς τους τομείς. Η υποστήριξή του στην εξερεύνηση των δυνατών σημείων του και στη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων επιτρέπει τη δημιουργία ενός προσωπικού μαθησιακού μονοπατιού βασισμένου στην επίγνωση των δικών του ικανοτήτων.

Η αναγνώριση της κινητοποίησης, των δυνατών σημείων και του πλαισίου κάθε

μαθητή βελτιώνει τα αποτελέσματα, ενισχύει την εμπλοκή και δημιουργεί μια ισχυρή βάση για τη δια βίου μάθηση.

Ο εκπαιδευτής εκπαιδευτικών ως διαμεσολαβητής

Σε ένα εκπαιδευτικό μοντέλο που επικεντρώνεται στον μαθητή, ο εκπαιδευτής εκπαιδευτικών δεν είναι πλέον η μόνη πηγή γνώσης, αλλά ενεργεί ως διαμεσολαβητής της μάθησης, θέτοντας ερωτήσεις που οδηγούν σε ανακαλύψεις και παρέχοντας πλαίσια αναφοράς και κατεύθυνση.

Για τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές με παραδοσιακή κατάρτιση ή εμπειρία, αυτή η αλλαγή μπορεί να είναι δύσκολη. Είναι συνηθισμένοι να δηλώνουν την αλήθεια, να διορθώνουν την απόδοση των δεξιοτήτων των μαθητών ή να αξιολογούν τη συμπεριφορά τους. Με άλλα λόγια, έχουν λειτουργήσει για πολύ καιρό ως πλαίσιο αναφοράς για το τι πρέπει να επιτευχθεί.

Η καθοδήγηση των μαθητών στη δική τους διαδικασία, η υποστήριξη της εξερεύνησης των ατομικών δυνατοτήτων, η παροχή θετικής ανατροφοδότησης και η δημιουργία χώρου για μη συμβατικές λύσεις απαιτούν δεξιότητες σχεδόν αντίθετες από αυτές της παραδοσιακής διδασκαλίας. Αυτό μπορεί να είναι δυσάρεστο, αλλά όταν το αποδεχτούμε, γίνεται βαθιά ικανοποιητικό.

Συνηθισμένες προκλήσεις περιλαμβάνουν:

- Χρήση της εμπειρογνομosύννης των μαθητών, ακόμη και όταν γνωρίζουν κάτι που ο εκπαιδευτής δεν γνωρίζει.
- Το να επιτρέπεται στους μαθητές να αποτυγχάνουν ή να αναλαμβάνουν κινδύνους, κάτι που μπορεί να προκαλεί αβεβαιότητα.
- Την υποβολή ερωτήσεων χωρίς να παρέχονται απαντήσεις ή χωρίς να τις γνωρίζουμε.
- Η παροχή ανοιχτής ανατροφοδότησης και η συμμετοχή σε συζητήσεις χωρίς σταθερό σημείο αναφοράς για το τι είναι σωστό ή λάθος.

Υιοθετώντας αυτή τη νοοτροπία, οι εκπαιδευτές μαθαίνουν από τους μαθητές τους, αναπτύσσουν νέες ιδέες και γίνονται μάρτυρες απροσδόκητης ανάπτυξης. Προϋπόθεση για αυτόν τον ρόλο είναι η γνώση των μαθητών και του εαυτού μας.

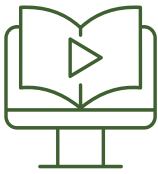
Ενεργοποίηση του μαθητή

Η βασική ιδέα της ενεργοποίησης του μαθητή είναι να καταστήσει τη μάθηση μια ενεργή διαδικασία και όχι μια παθητική κατανάλωση γνώσης. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με πολλούς τρόπους, ανάλογα με την ομάδα-στόχο, το μαθησιακό περιβάλλον και τις μεθοδολογίες που έχουν επιλεγεί.

Ο στόχος είναι να σχεδιαστούν διαφοροποιημένες και ουσιαστικές δραστηριότητες

που οδηγούν σε βαθιά, κριτική μάθηση και ανάπτυξη δεξιοτήτων. Οι δραστηριότητες μπορεί να περιλαμβάνουν ερευνητικές εργασίες, συζητήσεις, ομαδική εργασία, προσομοιώσεις ή πρακτικές ασκήσεις. Όλες πρέπει να ευθυγραμμίζονται με τους τελικούς στόχους του μαθήματος, αν και οι μαθητές μπορεί να ακολουθήσουν διαφορετικές διαδρομές για να τους επιτύχουν.

Η ενεργοποίηση του μαθητή απαιτεί επίσης μια συγκεκριμένη διδακτική προσέγγιση. Περιλαμβάνει την υποβολή ανοιχτών ερωτήσεων, την ανακάλυψη των γνώσεων που έχουν ήδη οι μαθητές πριν από τη διδασκαλία, την ανάθεση εργασιών που προωθούν τη μάθηση αντί της βαθμολόγησης και την ενθάρρυνση της ενεργού συμμετοχής (Πανεπιστήμιο Στάνφορντ, 2025)

Διαδικτυακή μάθηση με επίκεντρο τον μαθητή

Η διαδικτυακή μάθηση με επίκεντρο τον μαθητή ακολουθεί τις ίδιες αρχές με την πρόσωπο με πρόσωπο εκπαίδευση, αλλά απαιτεί προσεκτικό σχεδιασμό, πρόθεση και εκπαιδευτικό σχεδιασμό, καθώς η αυθόρμητη αλληλεπίδραση είναι περιορισμένη (Riggs, 2022).

Τα κύρια συστατικά στοιχεία είναι:

- Αλληλεπίδραση των μαθητών με το περιεχόμενο, όπου οι εκπαιδευτές παρέχουν ενεργητικές μαθησιακές εμπειρίες που περιλαμβάνουν ουσιαστικές δραστηριότητες και αναστοχασμό.
- Η αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών, όπου οι εκπαιδευτικοί διαμορφώνουν μια μαθησιακή κοινότητα και διευκρινίζουν τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να συμμετέχουν οι μαθητές.
- Η αλληλεπίδραση μαθητή-εκπαιδευτή, όπου οι εκπαιδευτές καθιερώνουν ένα σαφές πλαίσιο επικοινωνίας και ανατροφοδότησης.

Στην ιδανική περίπτωση, **η αλληλεπίδραση με το περιεχόμενο** είναι ενεργητική. Οι μαθητές πρέπει να κάνουν κάτι αντί να καταναλώνουν παθητικά πληροφορίες. Πρέπει να αναστοχάζονται κριτικά, να επεξεργάζονται το υλικό, να συνοψίζουν και να συγκρίνουν έννοιες.

Αυτό το έργο υποστηρίζεται από ενεργά ψηφιακά στοιχεία, όπως βίντεο κλιπ, διαδραστικές παρουσιάσεις, τεστ αυτοαξιολόγησης με ανατροφοδότηση και διαφορετικούς τρόπους παράδοσης του περιεχομένου.

1.3.2. Γνωρίζοντας την ομάδα-στόχο σας

Η αποτελεσματική εκπαίδευση με επίκεντρο τον μαθητή ξεκινά με την κατανόηση του ποιοι είναι οι μαθητές σας, το υπόβαθρό τους, τα κίνητρά τους, τις προηγούμενες εμπειρίες τους και τα μαθησιακά τους πλαίσια. Οι μαθητές δεν είναι λευκοί καμβάδες. Φέρνουν μαζί τους υπάρχουσες ικανότητες, προοπτικές και εμπειρίες που έχουν διαμορφωθεί από την εκπαιδευτική τους πορεία, τα επαγγέλματά τους και την προσωπική τους ιστορία. Η γνώση

και η κατανόηση της ομάδας-στόχου σας και των ατόμων που την απαρτίζουν είναι απαραίτητη για το σχεδιασμό μαθησιακών εμπειριών που είναι χωρίς αποκλεισμούς, ελκυστικές και σχετικές.

Για να σχεδιάσουν ουσιαστικές μαθησιακές δραστηριότητες, οι εκπαιδευτές πρέπει πρώτα να κατανοήσουν το εκπαιδευτικό υπόβαθρο των μαθητών. Αυτό το υπόβαθρο επηρεάζει τις προσδοκίες, τους τρόπους μάθησης και τις υπάρχουσες ικανότητες.

Διαφορετικοί τύποι εκπαίδευσης και κατάρτισης

Τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης διαφέρουν ανάλογα με τους στόχους, τις δομές και τις ικανότητες που επιδιώκουν να αναπτύξουν.

- ➔ **Η αρχική κατάρτιση**, που αποτελεί τη βάση κάθε εκπαίδευσης, αναφέρεται συχνά ως «γενική εκπαίδευση». Είναι ανεξάρτητη από συγκεκριμένο τομέα ή χώρο εργασίας και παρέχει ένα σύνολο μακροπρόθεσμων ικανοτήτων που είναι απαραίτητες για τη ζωή και την περαιτέρω ανάπτυξη. Περιλαμβάνει ικανότητες όπως γραφή, μαθηματικά, φυσική, συλλογιστική και λογική.
- ➔ **Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση** προετοιμάζει τους μαθητές για μια επαγγελματική σταδιοδρομία και βασίζεται στις ικανότητες που αποκτήθηκαν κατά την αρχική κατάρτιση. Εστιάζει σε ευρείες, εξειδικευμένες ικανότητες που είναι μακροχρόνιες και προσαρμόσιμες σε διαφορετικά εργασιακά περιβάλλοντα και τεχνολογικές αλλαγές.
- ➔ **Η ακαδημαϊκή εκπαίδευση** εστιάζει στις θεωρητικές γνώσεις και την πνευματική ανάπτυξη. Δίνει έμφαση στην κριτική σκέψη, την ανάλυση και την ευρεία κατανόηση διαφόρων θεμάτων, παρά στις πρακτικές ή επαγγελματικές δεξιότητες.
- ➔ **Η συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση** πραγματοποιείται σε επαγγελματικό ή προσωπικό περιβάλλον και αναπτύσσει νέες δεξιότητες ή επικαιροποιεί τις υπάρχουσες. Αυτό αποτελεί μέρος της δια βίου μάθησης που αναμένεται από κάθε επαγγελματία, αλλά συμβάλλει επίσης στην ατομική ανάπτυξη κάθε πολίτη. Η συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση παρέχεται συχνά σε σύντομα, επικεντρωμένα στις δεξιότητες, μαθήματα.
- ➔ **Η εσωτερική εκπαίδευση** αναφέρεται σε εκπαιδευτικά προγράμματα που διεξάγονται εντός ενός οργανισμού με τη χρήση των δικών του πόρων και προσωπικού. Πρόκειται για ένα είδος εταιρικής εκπαίδευσης όπου οι εργαζόμενοι εκπαιδεύονται σε συγκεκριμένες δεξιότητες, διαδικασίες ή γνώσεις που σχετίζονται άμεσα με τους ρόλους τους και τις ανάγκες του οργανισμού.
- ➔ **Η εκπαίδευση σε προϊόντα** εστιάζει στη χρήση συγκεκριμένου εξοπλισμού, τεχνολογιών ή μεθοδολογιών. Αυτός ο τύπος εκπαίδευσης προϋποθέτει μια καλή επαγγελματική βάση και κατανόηση του τομέα και του πλαισίου του. Οι δεξιότητες που αποκτώνται είναι άμεσα εφαρμόσιμες, αλλά συχνά έχουν μικρή διάρκεια ζωής.

Πέρα από το εκπαιδευτικό τους υπόβαθρο, οι μαθητές αναπτύσσονται και αποδίδουν σε ομαδικά περιβάλλοντα που επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο συμμετέχουν και συνεργάζονται.

Οι μαθητές ως ομάδα

Οι μαθητές συχνά εκπαιδεύονται σε ομάδες και επηρεάζουν ή αλληλεπιδρούν μεταξύ τους κατά τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας. Το μέγεθος της ομάδας επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο ανταποκρίνονται και τον τρόπο

με τον οποίο πραγματοποιείται η επικοινωνία εντός της ομάδας. Η δυναμική της ομάδας επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο τα άτομα ενεργούν ως μέλη της ομάδας.

Το μέγεθος της ομάδας έχει άμεσο αντίκτυπο στη συμμετοχή. Σε μικρότερες ομάδες, οι μαθητές είναι πιο πιθανό να αλληλεπιδρούν ενεργά, να συμμετέχουν σε συζητήσεις και δραστηριότητες και να ανταλλάσσουν ιδέες. Οι μικρές ομάδες διευκολύνουν πιο εστιασμένες συζητήσεις και τη διδασκαλία από ομοτίμους, οδηγώντας σε καλύτερη κατανόηση της ύλης και παρέχοντας περισσότερες ευκαιρίες για ατομική προσοχή και εξατομικευμένη ανατροφοδότηση από τους εκπαιδευτές. Στην πρακτική εκπαίδευση, όπου οι ομάδες μοιράζονται τον ίδιο εξοπλισμό ή χώρο εργασίας, οι μικρότερες ομάδες μειώνουν τον χρόνο αναμονής και επιτρέπουν πιο ενεργή συμμετοχή.

Οι μεγαλύτερες ομάδες μπορούν να συγκεντρώσουν ένα ευρύτερο φάσμα ιδεών και εμπειριών, αλλά ορισμένοι μαθητές ενδέχεται να συνεισφέρουν λιγότερο όταν πιστεύουν ότι η ατομική τους προσπάθεια δεν είναι κρίσιμη. Μπορεί επίσης να είναι πιο δύσκολο να παρακολουθείται η ατομική συνεισφορά και να διασφαλίζεται η ενεργός συμμετοχή όλων των μαθητών, γεγονός που μειώνει την προσωπική ευθύνη (Wang, Jiang, & Luo, 2023).

Η δυναμική της ομάδας είναι οι αλληλεπιδρώντες παράγοντες μέσα σε μια μικρή ομάδα ανθρώπων (Merriam-Webster, n.d.). Επηρεάζει σημαντικά τη διδασκαλία και την εκπαίδευση, διαμορφώνοντας την ατμόσφαιρα στην τάξη, τη συμμετοχή των μαθητών και τα μαθησιακά αποτελέσματα. Η θετική δυναμική προάγει τη συνεργασία και ένα υποστηρικτικό περιβάλλον, ενώ η αρνητική δυναμική μπορεί να εμποδίσει τη μάθηση. Η κατανόηση και η διαχείριση αυτής της δυναμικής είναι ζωτικής σημασίας για την αποτελεσματική διδασκαλία.

Μια **θετική δυναμική** μπορεί να παρατηρηθεί σε μια συνεκτική ομάδα με ανοιχτή επικοινωνία, αμοιβαίο σεβασμό και αίσθηση του ανήκειν, που δημιουργεί ένα φιλόξενο και άνετο μαθησιακό περιβάλλον. Οι μαθητές είναι πιο πιθανό να συμμετέχουν, να κάνουν ερωτήσεις και να αισθάνονται σίγουροι να μοιραστούν τις ιδέες τους. Οι μαθητές που αισθάνονται συνδεδεμένοι με την ομάδα τους και εκτιμούνται για τη συμβολή τους είναι πιο πιθανό να συμμετέχουν ενεργά στις μαθησιακές δραστηριότητες.

Μια **αρνητική δυναμική** μπορεί να εκδηλωθεί ως έλλειψη εμπιστοσύνης, σύγκρουση ή κυριαρχία από ορισμένα άτομα, γεγονός που μπορεί να δημιουργήσει μια τεταμένη και δυσάρεστη ατμόσφαιρα. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε μειωμένη συμμετοχή, απροθυμία να μοιραστούν ιδέες και ακόμη και συναισθηματική δυσφορία για ορισμένους μαθητές. Η κακή δυναμική της ομάδας μπορεί να εμποδίσει τη μάθηση δημιουργώντας περισπασμούς, προωθώντας την ανισότητα στη συμμετοχή και τελικά οδηγώντας σε χαμηλότερες ακαδημαϊκές επιδόσεις (TRIPATHY & al., 2024).

Είναι σαφές ότι η ανάπτυξη της μαθητοκεντρικής μάθησης και κατάρτισης απαιτεί κατανόηση της δυναμικής της ομάδας. Οι ακόλουθες ερωτήσεις μπορούν να βοηθήσουν στον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών μιας ομάδας:

- *Πρόκειται για μια συνεκτική ομάδα ατόμων της ίδιας ηλικίας και με το ίδιο υπόβαθρο;*
- *Είναι μια ομάδα με ποικιλομορφία, με άτομα διαφορετικής ηλικίας και καταγωγής, που βρίσκονται σε διαφορετικά στάδια μαθησιακής ωριμότητας;*
- *Η μάθηση είναι επιλογή ή υποχρέωση;*
- *Υπάρχει προθυμία για συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών;*

- Υπάρχει αίσθημα ευθύνης απέναντι στην ομάδα;
- Ποιος ηγείται και καθοδηγεί τους άλλους;
- Ποιος περιμένει στο παρασκήνιο;
- Ποια ιδέες αγνοούνται και ποια επικροτούνται;

Ο μαθητής ως άτομο

Όταν εξετάζουμε τον μεμονωμένο μαθητή, ορισμένα χαρακτηριστικά μπορούν να υποστηρίξουν μια μαθητοκεντρική μαθησιακή διαδικασία:

- ✓ Μια γνήσια γοητεία για το θέμα και ένα εγγενές ενδιαφέρον
- ✓ Μια επιθυμία για μάθηση
- ✓ Προθυμία να εξερευνήσει νέες ιδέες
- ✓ Κριτική σκέψη και επίλυση προβλημάτων
- ✓ (Αυτο-)αναστοχαστική σκέψη
- ✓ Προληπτικότητα
- ✓ Αυτονομία και χαμηλή εξάρτηση

Οι μαθητές που δεν εμφανίζουν ακόμη αυτά τα χαρακτηριστικά μπορούν να προδεύσουν σε περιβάλλοντα που εστιάζουν στον μαθητή, εάν τους δοθεί πρόσθετη υποστήριξη, ενθάρρυνση και χρόνος για να προσαρμοστούν.

Για να υποστηρίξουν αποτελεσματικά τους μεμονωμένους μαθητές, οι εκπαιδευτές πρέπει επίσης να κατανοήσουν το επίπεδο μάθησής τους, τόσο το επίσημο όσο και το ανεπίσημο, ώστε να διασφαλίσουν ότι οι προσδοκίες και οι δραστηριότητες είναι κατάλληλα ευθυγραμμισμένες.

Επίπεδο εκκίνησης

Το επίπεδο ενός μαθητή παρέχει μια ένδειξη του επιπέδου γνώσεων, σκέψης, δεξιοτήτων, ευθύνης και αυτονομίας που μπορεί να αναμένεται. Είναι σημαντικό να γίνεται διάκριση μεταξύ **τυπικών** και **άτυπων επιπέδων**. Τα τυπικά επίπεδα σχετίζονται με τα προσόντα που έχει αποκτήσει ένας μαθητής και με την πολυπλοκότητα του επαγγελματικού προφίλ που συνδέεται με αυτά τα προσόντα. Αυτά τα επίπεδα είναι ανεξάρτητα από το αν τα προσόντα αφορούν γενική εκπαίδευση, τεχνική εκπαίδευση, επαγγελματική εκπαίδευση ή καλλιτεχνική εκπαίδευση.

Επίσημο επίπεδο

Στην Ευρώπη, το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (ΕΠΕ) είναι το κύριο σύστημα αναφοράς για τα επίπεδα. Κάθε επίπεδο ΕΠΕ μεταφράζεται σε Εθνικά Πλαίσια Προσόντων (ΕΠΠ). Τα οκτώ επίπεδα του ΕΠΕ ορίζονται από ένα σύνολο περιγραφών που υποδεικνύουν τα μαθησιακά αποτελέσματα που σχετίζονται με τα προσόντα σε αυτό το επίπεδο σε οποιοδήποτε σύστημα προσόντων.

Για το **επίπεδο 5**, περιγράφονται ως εξής:

Πίνακας 1.2

Co-funded by
the European Union

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι ωστόσο αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού για την Εκπαίδευση και τον Πολιτισμό (EACEA) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ( ). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

Γνώσεις, δεξιότητες, ευθύνη και αυτονομία

Γνώσεις

Περιεκτικές, εξειδικευμένες, πραγματικές και θεωρητικές γνώσεις σε έναν τομέα εργασίας ή σπουδών και επίγνωση των ορίων αυτών των γνώσεων

Δεξιότητες

Ευρύ φάσμα γνωστικών και πρακτικών δεξιοτήτων που απαιτούνται για την ανάπτυξη δημιουργικών λύσεων σε αφηρημένα προβλήματα

Υπευθυνότητα και αυτονομία

Διαχείριση και επίβλεψη ασκήσεων σε περιβάλλοντα εργασίας ή σπουδών όπου υπάρχουν απρόβλεπτες αλλαγές. Αξιολόγηση και ανάπτυξη της απόδοσης του εαυτού και των άλλων.

Μπορείτε να συμβουλευτείτε **άλλα επίπεδα του ΕΠΕΠ** στο: <https://europass.europa.eu/en/description-eight-efq-levels>

Οι τυπικοί περιγραφικοί δείκτες του EQF μπορεί μερικές φορές να είναι δύσκολο να συσχετιστούν με την καλλιτεχνική εκπαίδευση, όπου η δημιουργικότητα, η καλλιτεχνία και η προσωπικότητα αποτελούν βασικά στοιχεία της πιστοποίησης. Για να αντιμετωπιστεί αυτό το πρόβλημα, το **πρόγραμμα Tuning** ανέπτυξε μια μετάφραση του EQF στο **Τομεακό Πλαίσιο Πιστοποιήσεων (SQF) για τις Τέχνες**. Περισσότερες πληροφορίες: <https://www.eq-arts.org/wp-content/uploads/2016/09/sectorial-qualifications-framework.pdf>

Η **Διεθνής Τυποποιημένη Ταξινόμηση της Εκπαίδευσης (ISCED)**, που αναπτύχθηκε από την UNESCO, είναι ένα άλλο παγκόσμιο σύστημα αναφοράς που σχετίζεται στενά με το EQF, αν και εστιάζει περισσότερο στα εκπαιδευτικά συστήματα και τις στατιστικές συγκρίσεις παρά στις πιστοποιήσεις. Περισσότερες λεπτομέρειες μπορείτε να βρείτε στη διεύθυνση <https://ilostat.ilo.org/methods/concepts-and-definitions/classification-education/>

Στην **καθημερινή πρακτική**, συχνά χρησιμοποιούμε τον τύπο της εκπαίδευσης για να υποδείξουμε ένα επίπεδο, συνήθως σε συνδυασμό με τον τομέα (γενική, τεχνική, επαγγελματική ή καλλιτεχνική). Αυτό παρέχει μια λογική ένδειξη για τα περισσότερα άτομα, αν και μπορεί επίσης να ενισχύσει ορισμένες προκαταλήψεις που συνδέονται με συγκεκριμένες ετικέτες.

Άτυπο επίπεδο

Οι μαθητές μας δεν είναι ποτέ λευκοί καμβάδες. Μέσω της εμπειρίας ή της άτυπης μάθησης, μπορεί να έχουν αναπτύξει ένα σύνολο ικανοτήτων που αντανakλούν ένα υψηλότερο επίπεδο από αυτό που υποδηλώνουν τα τυπικά προσόντα τους. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα στον καλλιτεχνικό τομέα, όπου πολλοί επαγγελματίες δεν έχουν καθόλου τυπική εκπαίδευση. Ως εκπαιδευτικός ή εκπαιδευτής, θα πρέπει να λάβετε υπόψη αυτό το άτυπο επίπεδο για να αποφύγετε τη δημιουργία απογοήτευσης στους μαθητές.

1.3.3. Η ταυτότητά σας ως εκπαιδευτικός-εκπαιδευτής

Εκτός από την κατανόηση των μαθητών σας, είναι εξίσου σημαντικό να κατανοήσετε πώς σχετίζεστε μαζί τους. Η αναστοχασμός πάνω στην ταυτότητά σας ως εκπαιδευτικού ή εκπαιδευτή είναι θεμελιώδης για τη διαμόρφωση μιας αυθεντικής και προσαρμοστικής διδακτικής προσέγγισης.

Το υπόβαθρό σας είναι καθοριστικό για το ποιος είστε ως εκπαιδευτικός ή εκπαιδευτής. Συχνά, ασυνείδητα, χρησιμοποιείτε τις δικές σας εμπειρίες ως σημείο αναφοράς για τους μαθητές σας. Έχετε πετύχει χάρη στη σκληρή δουλειά και τη μελέτη, αλλά είναι σημαντικό να αναγνωρίσετε ότι δεν μαθαίνουν όλοι με τον ίδιο τρόπο, δεν έχουν όλοι την ίδια κινητοποίηση, ούτε απολαμβάνουν όλοι τις ίδιες ευκαιρίες, τα ίδια δίκτυα ή την ίδια τύχη. Επιπλέον, οι καιροί αλλάζουν και οι ευκαιρίες που είχατε κάποτε μπορεί να μην υπάρχουν πια ή να μην είναι σχετικές σήμερα.

Η εμπειρία σας στον επαγγελματικό τομέα έχει συσσωρευτεί με τα χρόνια, αλλά μερικές φορές μπορεί να νιώθετε σαν να την είχατε πάντα. Με την πάροδο του χρόνου, έχετε αναπτύξει ρουτίνες και συσσωρεύσει εμπειρία, έχετε εργαστεί σε διαφορετικές καταστάσεις, έχετε λύσει εκατοντάδες απροσδόκητα προβλήματα και έχετε μάθει από τις ιστορίες και την εμπειρία των ανώτερων συναδέλφων σας. Να θυμάστε ότι οι μαθητές σας θα κάνουν το ίδιο, αλλά θα χρειαστεί χρόνος.

Κάθε δάσκαλος έχει έναν συγκεκριμένο τομέα εξειδίκευσης, κάτι στο οποίο είναι εξαιρετικά καλός και του αρέσει να μοιράζεται. Αυτό είναι πολύτιμο, καθώς σας δίνει πάθος, κίνητρο και μια προσωπική πινελιά. Ωστόσο, πρέπει να έχετε κατά νου τους γενικούς μαθησιακούς σας στόχους και να αποφύγετε να αφήσετε αυτή την εστίαση να κυριαρχήσει στη διδασκαλία σας.

Όλοι προέρχουμε από μια εποχή όπου ο δάσκαλος θεωρούνταν αυτός που τα ήξερε όλα. Σήμερα, η πραγματικότητα είναι διαφορετική: η συνδυασμένη γνώση μιας ομάδας μαθητών συχνά υπερβαίνει αυτή οποιουδήποτε μεμονωμένου δασκάλου. Μερικές φορές ένας μαθητής μπορεί να γνωρίζει περισσότερα για ένα συγκεκριμένο θέμα από τον δάσκαλό του, μέσω της εμπειρίας, προηγούμενων σπουδών ή άλλων μέσων. Αν και αυτό μπορεί αρχικά να φαίνεται ανησυχητικό, στην πραγματικότητα αποτελεί πλεονέκτημα. Επαναπροσδιορίζει τον ρόλο του δασκάλου-εκπαιδευτή: δεν είναι πλέον η μοναδική πηγή γνώσης, αλλά αυτός που θέτει τις σωστές ερωτήσεις, καθοδηγεί την εξερεύνηση και δομεί τη γνώση μέσα στο πλαίσιο.

Η αναγνώριση αυτής της αλλαγής απαιτεί αυτογνωσία και αναστοχασμό σχετικά με τις δικές μας στάσεις, υποθέσεις και επίπεδα άνεσης ως εκπαιδευτικοί. Οι ακόλουθες κατευθυντήριες ερωτήσεις μπορούν να υποστηρίξουν αυτόν τον αναστοχασμό:

- Ποια είναι η εξειδίκευσή σας ή η επαγγελματική σας εμπειρία;
- Ποιο είναι το ειδικό σας ενδιαφέρον ή πάθος;
- Βλέπετε τον μαθητή ως έναν νεότερο συνάδελφο που στερείται εμπειρίας ή ως ένα άδειο δοχείο που πρέπει να γεμίσει;
- Σκέφτεστε μερικές φορές: «Γιατί δεν βλέπουν τη λύση; Είναι τόσο απλή»;
- Αισθάνεστε άβολα όταν ένας μαθητής αναφέρει ένα θέμα που δεν γνωρίζετε πλήρως;
- Αισθάνεστε άνετα να είστε ευάλωτοι ως άτομα που δεν έχουν όλες τις απαντήσεις;
- Νιώθετε άνετα να κάνετε ερωτήσεις όταν δεν γνωρίζετε την απάντηση;

- *Τολμάτε να πείτε «Δεν ξέρω»;*
- *Τολμάτε να ζητήσετε από έναν μαθητή να σας διδάξει κάτι;*

Αυτές οι ερωτήσεις δεν προορίζονται ως δραστηριότητα, αλλά ως θεωρητική σκέψη που ενθαρρύνει τους εκπαιδευτικούς να αναγνωρίσουν τη δική τους διδακτική ταυτότητα και να εξελιχθούν προς έναν πιο ανοιχτό, διευκολυντικό και συνεργατικό ρόλο στη μαθησιακή διαδικασία.

1.3.4. Μαθητές ΕΕΚ

Αφού αναλογιστούμε ποιοι είμαστε ως εκπαιδευτικοί, το επόμενο βήμα είναι να κατανοήσουμε τους μαθητές με τους οποίους συνεργαζόμαστε. Οι μαθητές Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΚ), ειδικότερα, έχουν ξεχωριστά κίνητρα, ανάγκες και προτιμήσεις μάθησης που πρέπει να διαμορφώνουν τον τρόπο με τον οποίο σχεδιάζουμε και παρέχουμε την εκπαίδευσή μας.

Οι μαθητές ΕΕΚ είναι πρακτικοί άνθρωποι που έχουν κάνει μια σαφή επιλογή επαγγέλματος, ασχολίας ή τομέα. Μαθαίνουν καλύτερα σε συγκεκριμένο πλαίσιο και με βάση τις «απαραίτητες γνώσεις». Θέλουν να γνωρίζουν γιατί πρέπει να μάθουν κάτι, αν αυτό λύνει ένα πρόβλημα, βελτιώνει την κατάστασή τους ή τους κάνει πιο αποδοτικούς.

Κατά την ανάπτυξη ενός προγράμματος κατάρτισης, αυτό έχει δύο συνέπειες:

- Το περιεχόμενο πρέπει να επικεντρώνεται στον επαγγελματικό τους τομέα και να παρουσιάζει παραδείγματα πραγματικών προβλημάτων σε αυτό το πλαίσιο.
- Το περιεχόμενο πρέπει να παρέχει συγκεκριμένες, πρακτικές λύσεις και απαντήσεις.

Οι μαθητές ΕΕΚ προτιμούν μια **πρακτική προσέγγιση**: μαθαίνουν με την πράξη, εξασκούνται πριν μάθουν τη θεωρία και ανακαλύπτουν πώς και γιατί λειτουργεί κάτι. Η εστίαση στα ατομικά τους ενδιαφέροντα και στους επαγγελματικούς τους στόχους τους παρακινεί. Θέλουν να είναι ικανοί και επιτυχημένοι και να αισθάνονται ότι έχουν τον έλεγχο και προσωπική αξία στη μάθησή τους.

Οι μαθητές ΕΕΚ επιθυμούν να αντιμετωπίζουν πραγματικά προβλήματα και να ανακαλύπτουν πραγματικές λύσεις. Αυτό τους παρακινεί να κατανοήσουν το πλαίσιο και τη θεωρία πίσω από το πρόβλημα. Ωστόσο, τους απογοητεύουν οι επαναλαμβανόμενες, τυποποιημένες μαθησιακές διαδικασίες. Επομένως, χρειάζονται μια προσέγγιση προσαρμοσμένη στις ατομικές τους ανάγκες.

Εκτός από τους τυπικούς μαθητές ΕΕΚ, τα προγράμματα κατάρτισης μπορεί επίσης να περιλαμβάνουν συμμετέχοντες με διαφορετικό υπόβαθρο, κίνητρα και μαθησιακές ανάγκες. Δύο παραδείγματα που συναντώνται συχνά στον τομέα των παραστατικών τεχνών και του πολιτισμού είναι **οι εθελοντές και οι ελεύθεροι επαγγελματίες**.

Εθελοντές

Αποτελούν μια συγκεκριμένη ομάδα που εμφανίζεται όλο και περισσότερο σε οργανισμούς τέχνης. Συχνά προέρχονται από πολύ διαφορετικά υπόβαθρα και μπορούν να έχουν ένα ευρύ φάσμα επιπέδων σε διαφορετικούς τομείς. Η κατάρτιση των εθελοντών δεν γίνεται μόνο για να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους εντός του οργανισμού, αλλά και **για να εμπλουτίσουν τη ζωή τους, να ενισχύσουν τον δεσμό τους με τον οργανισμό και να λειτουργήσει ως εργαλείο κινητοποίησης**. Η εκπαίδευση συχνά θεωρείται ως αναγνώριση της δέσμευσής τους και της ποιότητας της εργασίας τους.

Ελεύθεροι επαγγελματίες

Μπορούν να προσφέρουν σημαντικές δεξιότητες και γνώσεις από άλλους τομείς που μπορούν να ενισχύσουν τα μαθήματα. Η κοινωνική πτυχή της μάθησης είναι ακόμη πιο σημαντική για αυτή την ομάδα-στόχο. Από την άλλη πλευρά, οι εθελοντές έχουν μια άλλη ζωή που μερικές φορές μπορεί να έχει προτεραιότητα.

Αποτελούν μια άλλη ειδική ομάδα. Πρέπει να πληρώνουν οι ίδιοι για την εκπαίδευσή τους και, επιπλέον, χάνουν αμειβόμενο χρόνο εργασίας όταν παρακολουθούν μαθήματα. Επομένως, η εκπαίδευση είναι πολύ δαπανηρή για αυτούς. Χρειάζονται πολύ αποδοτικά και ευέλικτα μοντέλα εκπαίδευσης. Από την άλλη πλευρά, η εκπαίδευση και η πιστοποίηση αυξάνουν την «αγοραία αξία» τους και τους παρέχουν ευκαιρίες δικτύωσης. Όλο και περισσότερες εταιρείες προσκαλούν τους ελεύθερους επαγγελματίες που εργάζονται για αυτές σε τακτική βάση στα μαθήματα που οργανώνουν για το μόνιμο προσωπικό τους, ως ανταμοιβή για την αφοσίωσή τους και ως ευκαιρία για να δημιουργήσουν δεσμούς με την ομάδα.

1.3.5. Ατομικές διαδρομές για μεμονωμένους μαθητές

Η κατανόηση των γενικών χαρακτηριστικών των μαθητών ΕΕΚ μας βοηθά να σχεδιάσουμε σχετικές μαθησιακές εμπειρίες. Ωστόσο, κάθε μαθητής μέσα σε αυτή την ομάδα εξακολουθεί να έχει μοναδικά πλεονεκτήματα, κίνητρα και προσδοκίες. Επομένως, η αποτελεσματική διδασκαλία πρέπει επίσης να αφήνει περιθώρια για ατομικές διαδρομές μάθησης.

Σε έναν ιδανικό κόσμο, κάθε μαθητής θα είχε μια μοναδική πορεία, προσαρμοσμένη στις ανάγκες και τις προσδοκίες του. Στην πραγματικότητα, αυτό συχνά δεν είναι απολύτως εφικτό, αλλά υπάρχουν πολλές ευκαιρίες εντός των περιορισμών των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, των κανονισμών και της κατανομής του χρόνου.

Συχνά εστιάζουμε σε ατομικές διαδρομές που τονίζουν αρνητικά στοιχεία, όπως μαθήματα στα οποία οι μαθητές έχουν χαμηλές επιδόσεις ή χρειάζονται περισσότερο χρόνο. Αυτό συχνά οδηγεί σε απογοήτευση και μη ικανοποιητικά αποτελέσματα. Αν αντίθετα εστιάζαμε στα δυνατά σημεία των μαθητών για να αναπτύξουμε τη μάθησή τους, θα υπερέχουν σε αυτούς τους τομείς και θα βελτιώσουν τις γενικές μαθησιακές τους δεξιότητες, κάτι που θα ωφελούσε και τα μαθήματα στα οποία έχουν χαμηλότερες επιδόσεις.

Στο πλαίσιο ενός τυποποιημένου προγράμματος, μπορούμε να **διαφοροποιήσουμε** τα μαθήματα με βάση τα ενδιαφέροντα των ατόμων σε πρακτική εργασιακή εμπειρία, συνεργατική πρακτική και έρευνα. Συχνά, η ίδια ικανότητα μπορεί να αποκτηθεί σε διαφορετικούς τομείς ενδιαφέροντος.

Μπορούμε να παρέχουμε **επιπλέον υλικό ή ασκήσεις** για να εμβαθύνουμε σε ένα μάθημα με βάση τα ενδιαφέροντα του μαθητή ή να δημιουργήσουμε μαθήματα επιλογής που οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν να παρακολουθήσουν.

Για τη δια βίου μάθηση και τους έμπειρους επαγγελματίες, μπορούμε να αναπτύξουμε ευέλικτα, **αρθρωτά μαθησιακά μονοπάτια** (μικροδιαπιστεύσεις) που περιλαμβάνουν επιλογές για την αναγνώριση της προηγούμενης μάθησης. Η ουσία ενός **μαθησιακού μονοπατιού** είναι ότι οι μαθητές αποκτούν τις περιγραφόμενες ικανότητες, αντί να ακολουθούν ακριβώς το ίδιο μονοπάτι με τους συναδέλφους τους. Ένα ιδανικό μονοπάτι εξασφαλίζει ότι οι μαθητές είναι ικανοί και μπορούν επίσης να διαπρέψουν στα δυνατά τους σημεία.

1.3.6. Αντιμετώπιση μαθησιακών δυσκολιών και ειδικών αναγκών

Η αναγνώριση ότι κάθε μαθητής ακολουθεί μια ατομική διαδρομή σημαίνει επίσης ότι δεν ξεκινάνε όλοι οι μαθητές από το ίδιο σημείο εκκίνησης. Ορισμένοι μπορεί να αντιμετωπίζουν πρόσθετες προκλήσεις που σχετίζονται με γνωστικές, σωματικές ή κοινωνικές συνθήκες που επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο μαθαίνουν και αλληλεπιδρούν στο εκπαιδευτικό περιβάλλον. Ως εκ τούτου, οι μαθητές έχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβανομένων μαθησιακών δυσκολιών και ειδικών αναγκών. Η εξασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής για όλους πρέπει να βρίσκεται στην πρώτη γραμμή κάθε εκπαιδευτικής διαδικασίας, τόσο διαδικτυακής όσο και μη διαδικτυακής, και αποτελεί βασική ευθύνη κάθε εκπαιδευτικού-εκπαιδευτή και θεμελιώδη αρχή της συμπεριληπτικής, μαθητοκεντρικής εκπαίδευσης.

Μαθησιακές δυσκολίες

Οι μαθησιακές δυσκολίες συχνά θεωρούνται αρνητικές και βασίζονται σε χαμηλότερη νοητική ικανότητα, ενώ στην πραγματικότητα τα άτομα με μαθησιακές δυσκολίες μπορεί να μην ταιριάζουν σε ένα παραδοσιακό εκπαιδευτικό σύστημα, αλλά έχουν πολλές μοναδικές ιδιότητες και χαρακτηριστικά που γίνονται πλεονεκτήματα στην επαγγελματική τους σταδιοδρομία.

Συχνά, τα άτομα με **διαταραχή ελλειμματικής προσοχής/υπερκινητικότητας (ADHD)** εμφανίζουν χαρακτηριστικά όπως αποκλίνουσα σκέψη, υπερβολική συγκέντρωση και τάση να σκέφτονται έξω από τα καθιερωμένα πλαίσια. Μπορούν επίσης να βιώσουν περιόδους έντονης, παρατεταμένης συγκέντρωσης (υπερβολική συγκέντρωση) σε εργασίες που τους ενδιαφέρουν, κάτι που μπορεί να οδηγήσει σε εξαιρετική παραγωγικότητα και εργασία υψηλής ποιότητας. Συχνά επιδεικνύουν ισχυρές δεξιότητες συνομιλίας, προσεγγίζουν τα προβλήματα από μη συμβατικές οπτικές γωνίες και βρίσκουν καινοτόμες λύσεις. Η αυξημένη συναισθηματική ευαισθησία και η διαισθητική τους φύση μπορούν να τα κάνουν ιδιαίτερα συμπαθητικά και κατανοητικά προς τους άλλους.

Τα άτομα με **διαταραχές του αυτιστικού φάσματος (ASD)** συχνά επιδεικνύουν εξειδίκευση στα αγαπημένα τους θέματα, μπορούν να είναι ιδιαίτερα συγκεντρωμένα και δημιουργικά, διαθέτουν εξαιρετική προσοχή στη λεπτομέρεια και είναι εξαιρετικοί στην επίλυση προβλημάτων. Μπορούν επίσης να βρουν δημιουργικές λύσεις χάρη στην ισχυρή αναγνώριση προτύπων και να έχουν εξαιρετική μνήμη (Atistica Network, 2025).

Τα άτομα με **δυσλεξία** είναι συχνά δημιουργικοί στοχαστές και επιλύουν προβλήματα, βλέπουν τη μεγάλη εικόνα, οραματίζονται πολύπλοκα σενάρια και είναι λογικοί στοχαστές. (Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, 2024)

Τα άτομα με **δυσκολία στην αριθμητική** συχνά επιδεικνύουν δημιουργικότητα και καλλιτεχνικό ταλέντο, στρατηγική σκέψη και ολιστική προσέγγιση, διαισθητική σκέψη, χωρική λογική και οπτική σκέψη, ικανότητες επίλυσης προβλημάτων και ισχυρές λεκτικές και διαπροσωπικές δεξιότητες (Equality and Diversity Unit, Oxford University, n.d.) (Problem shared, n.d.).

Αν συγκρίνουμε αυτά τα πλεονεκτήματα με αυτά που αναμένουμε από έναν καλλιτέχνη, σχεδιαστή ή τεχνικό, θα εκπλαγούμε από τις ομοιότητες. Για να είμαστε σαφείς, η κατοχή αυτών των πλεονεκτημάτων δεν κάνει αυτόματα κάποιον τεχνικό, σχεδιαστή ή καλλιτέχνη, αλλά σίγουρα υποστηρίζει την ανάπτυξη τέτοιων ικανοτήτων.

Εστιάζοντας σε αυτά τα δυνατά σημεία, συμμετέχοντας σε ανοιχτές και ειλικρινείς συζητήσεις και βρίσκοντας (συχνά απλές) λύσεις για να ξεπεραστούν οι δυσκολίες και οι ταλαιπωρίες, αντί να επικεντρωνόμαστε στα όρια, μπορούμε να βοηθήσουμε τα άτομα με μαθησιακές δυσκολίες να φτάσουν σε υψηλά επίπεδα ικανότητας και

αυτοπεποίθησης.

Ειδικές ανάγκες

Δεν έχουν όλοι οι επαγγελματίες ίσες ευκαιρίες να συμμετάσχουν στη δια βίου μάθηση, είτε λόγω **γεωγραφικών, οικονομικών, γλωσσικών ή φυσικών εμποδίων**. Οι προηγμένες πρακτικές επιδιώκουν να αντιμετωπίσουν αυτές τις ανισότητες μέσω **του σχεδιασμού χωρίς αποκλεισμούς, των ανοιχτών εκπαιδευτικών πόρων (OER) και των πολιτισμικά σχετικών προγραμμάτων σπουδών**. Για παράδειγμα, οι κοινοτικές καλλιτεχνικές οργανώσεις μπορούν να συνεργαστούν με ακαδημαϊκά ιδρύματα για την από κοινού ανάπτυξη προγραμμάτων κατάρτισης, ή οι ψηφιακές πλατφόρμες μπορούν να προσφέρουν πολυγλωσσική υποστήριξη και λειτουργίες προσβασιμότητας.

Μια σημαντική υποχρέωση και ελάχιστη απαίτηση στην ηλεκτρονική μάθηση είναι ο **Ευρωπαϊκός Νόμος για την Προσβασιμότητα (EAA)**, ένας νόμος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που επιβάλλει την ψηφιακή προσβασιμότητα για τα άτομα με αναπηρίες. Αυτό απαιτεί, για παράδειγμα, την ανάπτυξη ιστοσελίδων που περιλαμβάνουν αυτόματη ανάγνωση, σχολιασμό και υποστήριξη για οπτικό και οπτικοακουστικό υλικό (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, χωρίς ημερομηνία).

Εν ολίγοις, ένα διαδικτυακό εκπαιδευτικό πρόγραμμα πρέπει να αναπτυχθεί έτσι ώστε να είναι « :

- ✓ **Σαφές.** Όλο το περιεχόμενο πρέπει να είναι γραμμένο σε απλή, κατανοητή γλώσσα. Αποφύγετε τους πολύπλοκους όρους ή τις συγκεχυμένες φράσεις, καθώς αυτό είναι ζωτικής σημασίας για τους χρήστες με γνωστικές διαταραχές.
- ✓ **Φιλικό προς το πληκτρολόγιο.** Ο ιστότοπος πρέπει να είναι πλήρως πλοηγήσιμος χωρίς ποντίκι, βασιζόμενος αποκλειστικά σε χειριστήρια πληκτρολογίου. Αυτό είναι απαραίτητο για χρήστες με κινητικές δυσκολίες, ηλικιωμένους και οποιονδήποτε χρησιμοποιεί εναλλακτικές μεθόδους πλοήγησης.
- ✓ **Συμβατότητα με τεχνολογίες υποβοήθησης.** Ο ιστότοπος πρέπει να λειτουργεί ομαλά με εργαλεία όπως προγράμματα ανάγνωσης οθόνης, λογισμικό απεικόνισης Braille και διεπαφές ελέγχου φωνής. Αυτές οι τεχνολογίες είναι ζωτικής σημασίας για χρήστες με οπτικές ή κινητικές δυσκολίες.
- ✓ **Περιλαμβάνει εναλλακτικά κείμενα.** Οι εικόνες πρέπει να περιλαμβάνουν εναλλακτικό κείμενο και τα βίντεο πρέπει να έχουν υπότιτλους ή μεταγραφές, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι χρήστες με προβλήματα όρασης ή ακοής μπορούν να έχουν πλήρη πρόσβαση στις πληροφορίες.
- ✓ **Οπτικά προσαρμοσμένος.** Η χρωματική αντίθεση, οι κλιμακούμενες γραμματοσειρές και η σαφής πλοήγηση είναι βασικά χαρακτηριστικά που πρέπει να περιλαμβάνει κάθε πλατφόρμα για να υποστηρίξει τους χρήστες με προβλήματα όρασης.

Σε ένα **φυσικό περιβάλλον μάθησης και κατάρτισης**, η προσβασιμότητα μπορεί να βελτιωθεί με την τροποποίηση των χώρων, την παροχή βοηθητικών τεχνολογιών και την εφαρμογή πρακτικών χωρίς αποκλεισμούς. Αυτό περιλαμβάνει την κατασκευή ραμπών, τη διεύρυνση των θυρών, τη διασφάλιση προσβάσιμων τουαλετών, την παροχή προσβάσιμων χώρων στάθμευσης και τη χρήση σαφούς σήμανσης. Επιπλέον, βοηθητικές τεχνολογίες όπως προγράμματα ανάγνωσης οθόνης και λογισμικό αναγνώρισης φωνής μπορούν να βοηθήσουν άτομα με διάφορες αναπηρίες.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, **το περιεχόμενο και η αξιολόγηση των μαθημάτων** μπορούν να προσαρμοστούν όταν υπάρχουν μη αναστρέψιμες φυσικές περιορισμοί. Αυτές οι προσαρμογές πρέπει να συζητηθούν με το άτομο και να αποφασιστούν κατά περίπτωση. Μια προσαρμογή μπορεί να περιλαμβάνει, για παράδειγμα, την αξιολόγηση

μιας συγκεκριμένης δεξιάτητας που δεν είναι βασική για την εκπαίδευση μέσω μιας επαγγελματικής συζήτησης ή ενός παιχνιδιού ρόλων, όπου το άτομο καθοδηγεί κάποιον άλλο να εκτελέσει την εργασία.

1.3.7. Βιωσιμότητα στην παροχή εκπαίδευσης

Τέλος, η συμπεριληπτική, ηθική και μαθητοκεντρική εκπαίδευση είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη βιωσιμότητα. Η βιώσιμη παροχή εκπαίδευσης αντανακλά όχι μόνο την περιβαλλοντική ευθύνη, αλλά και την κοινωνική και παιδαγωγική βιωσιμότητα, διασφαλίζοντας ότι τα ίδια τα εκπαιδευτικά συστήματα προβάλλουν τις αξίες που προωθούν.

Η βιωσιμότητα είναι μια **νοοτροπία**, δεν είναι απλώς μια επιπλέον εργασία ή ένα μάθημα σε ένα πρόγραμμα σπουδών, δεν είναι απλώς μια υποχρέωση, πρέπει να αποτελεί μέρος της καθημερινής μας συμπεριφοράς και των επαγγελματικών μας ενεργειών. Από αυτή την άποψη, είναι παρόμοια με την υγεία και την ασφάλεια.

Εφαρμόστε στην πράξη ό,τι κηρύττετε

Ο πιο πειστικός τρόπος για να μεταδώσουμε τη νοοτροπία της βιωσιμότητας στους άλλους είναι να την εφαρμόζουμε οι ίδιοι κατά την εκπαίδευση και τη διδασκαλία. Η εφαρμογή της στη συμπεριφορά μας, στο εκπαιδευτικό υλικό και στις μεθόδους εκπαίδευσης και διδασκαλίας είναι ο πιο οργανικός τρόπος για να τη μεταδώσουμε με τρόπο μακροπρόθεσμο και ουσιαστικό.

Η βιωσιμότητα, με την έννοια των **Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) των Ηνωμένων Εθνών**, είναι μια πολύ ευρύτερη έννοια από την οικολογία. Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης καλούν σε δράση για την εξάλειψη της φτώχειας, την προστασία του πλανήτη και τη βελτίωση της ζωής και των προοπτικών όλων, παντού (UNESCO, n.d.). Αυτό μπορεί να ακούγεται αφηρημένο και κάπως μακρινό, αλλά αν το εξετάσουμε πιο προσεκτικά, μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι πολλοί από αυτούς τους στόχους εφαρμόζονται άμεσα στη διδασκαλία και την κατάρτιση. Ορισμένοι μπορούν να αντιμετωπιστούν πιο άμεσα από άλλους, ενώ άλλοι μπορούν να συζητηθούν, να αναλυθούν ή να προωθηθούν μέσω του περιεχομένου. Ορισμένοι μπορούν επίσης να συμβάλουν στο να τεθούν δύσκολα ζητήματα προς συζήτηση. Θα μπορούσαμε να τους χωρίσουμε σε τρεις ομάδες, με βάση την επίδρασή τους:

- **Στόχοι που καθιστούν το μάθημα πιο βιώσιμο.** Θα έχουν άμεσο, βραχυπρόθεσμο αποτέλεσμα. Θα βελτιώσουν την ποιότητα της διδασκαλίας και της κατάρτισης και θα υποστηρίξουν τους μαθητές στη μαθησιακή τους διαδικασία.
- **Στόχοι που εκπαιδεύουμε και διδάσκουμε για να κάνουμε τις δράσεις στον τομέα πιο βιώσιμες.** Αυτοί έχουν μακροπρόθεσμη επίδραση. Οι μαθητές θα τους εφαρμόσουν και θα τους εξασκήσουν στις καθημερινές τους δραστηριότητες.
- **Στόχοι που προωθούμε εγγενώς,** ευαισθητοποιούν τους μαθητές και τους ενδυναμώνουν για να προωθήσουν την ιδέα της βιωσιμότητας. Αυτοί έχουν πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα. Θα «διαδώσουν τα νέα» σε ολόκληρο τον τομέα και τον κόσμο.

Τα συζητάμε, με βάση τη σειρά του αντίκτυπού τους.

Ενσωμάτωση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) στην πρακτική της διδασκαλίας και της κατάρτισης

Co-funded by
the European Union

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι ωστόσο αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού για την Εκπαίδευση και τον Πολιτισμό (EACEA) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ( ). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

Η ακόλουθη επισκόπηση συνδέει επιλεγμένους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs) με πρακτικές ενέργειες που οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές μπορούν να ενσωματώσουν στο σχεδιασμό και την παράδοση των μαθημάτων τους.

Εξασφάλιση της χωρίς αποκλεισμούς και ισότιμης ποιοτικής εκπαίδευσης και προώθηση ευκαιριών διά βίου μάθησης για όλους

Το μάθημα INSPIRE είναι ανοιχτού κώδικα, πολυγλωσσικό και επικεντρώνεται στη δια βίου μάθηση. Με αυτόν τον τρόπο, υποστηρίζει τις δια βίου ευκαιρίες για όλους.

Κατά την παράδοση και την ανάπτυξη των μαθημάτων πρέπει να εστιάζουμε στα εξής:

- Στην ένταξη, ελέγχοντας το περιεχόμενο για μη συμπεριληπτική γλώσσα, πολιτισμικές προκαταλήψεις και προσβασιμότητα για άτομα με περιορισμούς.
- Τον έλεγχο και την προσαρμογή των φυσικών περιβαλλόντων για προσβασιμότητα.
- Την τήρηση ποιοτικών και ηθικών προτύπων.
- Την εξασφάλιση δίκαιης και αμερόληπτης αξιολόγησης.

Πρωθυόμμε τη συμμετοχή στην εκπαίδευση εντός της ίδιας της οργάνωσής μας.

Πρωθυόμμε τη συμμετοχή στην εκπαίδευση εντός των δικών μας οργανισμών. Σημειώστε ότι η ένταξη αφορά όλους τους τύπους κατηγοριοποίησης, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με βάση το επίπεδο, το υπόβαθρο ή το επάγγελμα.

Επίτευξη της ισότητας των φύλων και ενδυνάμωση όλων των γυναικών και των κοριτσιών

Κατά την παράδοση και την ανάπτυξη των μαθημάτων, πρέπει να εστιάζουμε στα εξής:

- Τον έλεγχο του περιεχομένου, των ασκήσεων και της αξιολόγησης ως προς την ουδετερότητα, την προκατάληψη και την ομοιόμορφη κατανομή των παραδειγμάτων.
- Την παρουσίαση προτύπων που έχουν επιδιώξει ευκαιρίες σε «τυπικά» ανδρικά ή γυναικεία επαγγέλματα ή έχουν σπάσει το «γυάλινο ταβάνι», δείχνοντας τα πλεονεκτήματα των μικτών ομάδων.
- Την παροχή συγκεκριμένων παραδειγμάτων για τον τρόπο αντιμετώπισης των ζητημάτων φύλου.

Εξασφάλιση υγιούς ζωής και προώθηση της ευημερίας για όλους σε όλες τις ηλικίες

Κατά την παράδοση και την ανάπτυξη των μαθημάτων, πρέπει να εστιάζουμε στα εξής:

- Λαμβάνουμε υπόψη θέματα υγείας, συμπεριλαμβανομένης της ψυχικής υγείας, της ασφάλειας και της ευημερίας κατά την ανάπτυξη και την παράδοση του περιεχομένου των μαθημάτων
- Εξασφάλιση δίκαιης μεταχείρισης
- Την αναφορά πιθανών κινδύνων για την υγεία που συνδέονται με τις δραστηριότητες και πιθανών κινδύνων για την ψυχική υγεία που συνδέονται με την οργάνωση της εργασίας.
- Την πρόταση συγκεκριμένων λύσεων.

Την προώθηση της βιώσιμης, χωρίς αποκλεισμούς και αειφόρου οικονομικής ανάπτυξης, της πλήρους και παραγωγικής απασχόλησης και της αξιοπρεπούς εργασίας για όλους

Κατά την ανάπτυξη και την υλοποίηση των μαθημάτων, πρέπει να εστιάζουμε στα εξής:

- Δίκαιη μεταχείριση όλων των εργαζομένων, ανεξάρτητα από το καθεστώς ή τον τύπο απασχόλησής τους.
- Διατήρηση μιας κριτικής στάσης απέναντι στην οργάνωση της εργασίας και τις επιπτώσεις της στις αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας.
- Διατήρηση κριτικής στάσης απέναντι στις αρχές της δίκαιης αμοιβής.
- Τη διατήρηση μιας κριτικής στάσης απέναντι στα δικαιώματα των εργαζομένων, ιδίως σε σχέση με τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα.

Εξασφάλιση πρόσβασης σε προσιτή, αξιόπιστη, βιώσιμη και σύγχρονη ενέργεια για όλους

Κατά την παροχή και την ανάπτυξη των μαθημάτων, πρέπει να εστιάσουμε στα εξής:

- Την άμεση χρήση ενέργειας, ακολουθώντας βιώσιμες πρακτικές
- Την έμμεση χρήση ενέργειας και νερού, για παράδειγμα μέσω διακομιστών για εφαρμογές που βασίζονται στο διαδίκτυο ή στην τεχνητή νοημοσύνη.

Εξασφάλιση βιώσιμων προτύπων κατανάλωσης και παραγωγής

Κατά την παράδοση και την ανάπτυξη των μαθημάτων, πρέπει να εστιάσουμε στα εξής:

- Χρήση υλικών μαθημάτων που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν ή να ανακυκλωθούν.
- Την εφαρμογή αρχών ανοιχτού κώδικα.
- Την παροχή της δυνατότητας σε άλλους να αξιοποιήσουν ιδέες, να αναπτύξουν περαιτέρω περιεχόμενο και να αποφύγουν να ξεκινήσουν από το μηδέν.
- Την προώθηση βιώσιμων τεχνικών παραγωγής.

Λήψη επείγουσας δράσης για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεών της

Κατά την παράδοση και την ανάπτυξη των μαθημάτων, πρέπει να εστιάσουμε στα εξής:

- Στον προγραμματισμό ζωντανών μαθημάτων για την ελαχιστοποίηση των μετακινήσεων και τη μεγιστοποίηση της αλληλεπίδρασης.
- Την εφαρμογή της αρχής «online όπου είναι δυνατόν, ζωντανά όταν είναι απαραίτητο».
- Στον εστίαση της ζωντανής εκπαίδευσης στην αλληλεπίδραση και την πρακτική, όπου η πρόσωπο με πρόσωπο επαφή είναι απαραίτητη.
- Την εστίαση της διαδικτυακής διδασκαλίας στη μεταφορά γνώσεων. Ό,τι μπορεί να διαβαστεί χωρίς αλληλεπίδραση δεν απαιτεί πρόσωπο με πρόσωπο επαφή.
- Την ενθάρρυνση δημιουργικών και ενεργειακά αποδοτικών λύσεων για τα κτίρια.

Προστασία, αποκατάσταση και προώθηση της βιώσιμης χρήσης των χερσαίων οικοσυστημάτων, βιώσιμη διαχείριση των δασών, καταπολέμηση της ερημοποίησης, ανάσχεση και αναστροφή της υποβάθμισης του εδάφους και ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας

Κατά την παράδοση και την ανάπτυξη των μαθημάτων, πρέπει να εστιάσουμε στα εξής:

- Τη διαχείριση της κατανάλωσης υλικών με υπευθυνότητα, την προώθηση της ανακύκλωσης και του δίκαιου εμπορίου.
- Την παροχή συγκεκριμένων λύσεων που ταιριάζουν στην ομάδα-στόχο, στις δραστηριότητές της** και στο εργασιακό της περιβάλλον.
-

Η εκπαίδευση με επίκεντρο τον μαθητή ενσωματώνει την κατανόηση των μαθητών με την αυτογνωσία του εκπαιδευτικού. Οι εκπαιδευτές και οι δάσκαλοι που αναγνωρίζουν την ατομική και ομαδική ποικιλομορφία, εφαρμόζουν πρακτικές χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμες και σχεδιάζουν ευέλικτες μαθησιακές εμπειρίες δημιουργούν περιβάλλοντα όπου οι μαθητές αναλαμβάνουν την ευθύνη της ανάπτυξής τους. Μαζί, προωθούν μια κουλτούρα συμμετοχής, αναστοχασμού και ανάπτυξης δεξιοτήτων καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής, που είναι ευθυγραμμισμένη με τις επαγγελματικές πραγματικότητες.

1.4. Μάθημα 4: Προσεγγίσεις διδασκαλίας και κατάρτισης

Προσεγγίσεις διδασκαλίας και κατάρτισης

Αυτό το μάθημα επικεντρώνεται στις προσεγγίσεις διδασκαλίας και κατάρτισης, δηλαδή στους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους μπορεί να οργανωθεί και να δομηθεί η μάθηση για να υποστηρίξει τους μαθητές ανάλογα με τα χαρακτηριστικά, το πλαίσιο και τις ανάγκες τους. Μια προσέγγιση διδασκαλίας και κατάρτισης παρέχει το ευρύτερο πλαίσιο μέσα στο οποίο ένας μαθητής εξελίσσεται προς την επαγγελματική ικανότητα. Διαμορφώνεται από το εκπαιδευτικό όραμα, το συγκεκριμένο μαθησιακό περιβάλλον και τις ατομικές ανάγκες και στόχους των μαθητών.

Η μάθηση μπορεί να πραγματοποιηθεί σε τυπικά, μη τυπικά ή άτυπα πλαίσια και μπορεί να είναι θεωρητική ή πρακτική, να παρέχεται δια ζώσης ή διαδικτυακά. Η μαθησιακή διαδρομή αντιπροσωπεύει τη δομημένη ακολουθία βημάτων που ακολουθεί ένας μαθητής για να φτάσει σε ένα καθορισμένο επίπεδο ικανοτήτων, μια διαδρομή που συχνά συνδυάζει διαφορετικές μορφές και πλαίσια μάθησης. Σε κάθε βήμα αυτής της διαδρομής, οι εκπαιδευτές εφαρμόζουν μια σειρά μεθοδολογιών διδασκαλίας και κατάρτισης, οι οποίες εξετάζονται στο επόμενο μάθημα.

1.4.1. Σχεδιασμός μαθησιακών διαδρομών και δομών

Στο προηγούμενο μάθημα, εξετάσαμε τις διαδρομές μάθησης από την οπτική γωνία του μαθητή — πώς οι ατομικές ανάγκες, τα κίνητρα και οι εμπειρίες διαμορφώνουν τον τρόπο με τον οποίο μαθαίνουν οι άνθρωποι. Σε αυτή την ενότητα, η εστίαση μετατοπίζεται στην οπτική γωνία του εκπαιδευτή: πώς να σχεδιάζουμε και να δομούμε αυτές τις διαδρομές έτσι ώστε να υποστηρίζουν αποτελεσματικά την ανάπτυξη ικανοτήτων.

Σχεδιασμός και δομή μαθησιακών διαδρομών

Τα άτομα μαθαίνουν με διαφορετικούς τρόπους, ανάλογα με τις ανάγκες, τις προτιμήσεις, το επίπεδο αυτονομίας, την εμπειρία και το χρόνο που μπορούν ή θέλουν να αφιερώσουν. Για να αναπτύξουμε μια αποτελεσματική διαδρομή μάθησης, πρέπει να προσδιορίσουμε ποιες προσεγγίσεις υποστηρίζουν καλύτερα τις μαθησιακές τους προσπάθειες.

Ένα από τα βασικά ερωτήματα κατά το σχεδιασμό μιας διαδρομής μάθησης είναι να **προσδιοριστεί ποια θέματα μπορούν να μελετήσουν οι μαθητές ανεξάρτητα και πού είναι απαραίτητη η αλληλεπίδραση**. Όταν ένας λέκτορας μεταδίδει γνώση αποκλειστικά σε μία κατεύθυνση, ο μαθητής πιθανότατα θα ωφεληθεί περισσότερο από την ανάγνωση με το δικό του ρυθμό. Ωστόσο, όταν απαιτείται διάλογος, συζήτηση, προβληματισμός, αλληλεπίδραση ή επίδειξη για την σε βάθος κατανόηση και την τοποθέτηση σε πλαίσιο, η πρόσωπο με πρόσωπο επαφή γίνεται πιο αποτελεσματική.

Μια άλλη σημαντική πτυχή είναι το **περιβάλλον που απαιτείται για την εκπαίδευση**. Εάν το θέμα απαιτεί ένα

πραγματικό πλαίσιο για εξάσκηση και δημιουργία ρουτίνας, απαιτεί επίσης την παρουσία ενός εκπαιδευτή για την παροχή άμεσης ανατροφοδότησης. Εάν η ικανότητα είναι κυρίως θεωρητική ή βασίζεται σε έγγραφα, ένα ψηφιακό περιβάλλον με εξ αποστάσεως υποστήριξη μπορεί να είναι πιο κατάλληλο. Η ανάπτυξη στάσεων, δεξιοτήτων και συμπεριφορών απαιτεί συχνά ένα περιβάλλον που ενθαρρύνει την αλληλεπίδραση της ομάδας. Αυτό είναι πιο δύσκολο να επιτευχθεί σε ένα διαδικτυακό περιβάλλον, όπου η αλληλεπίδραση μπορεί να περιορίζεται από τεχνικούς περιορισμούς, όπου οι άνθρωποι είναι πιο δύσκολο να διαβαστούν, η γλώσσα του σώματος είναι δύσκολο να ερμηνευτεί και είναι εύκολο να κρυφτεί κανείς πίσω από την οθόνη.

Φυσικά, το **επίπεδο ανεξαρτησίας** των μαθητών θα επηρεάσει την ανάγκη τους για υποστήριξη. Όσο πιο έμπειροι και ώριμοι είναι, τόσο περισσότερο μπορούν να εργαστούν ανεξάρτητα και να διαχειριστούν μεγαλύτερα τμήματα του εκπαιδευτικού υλικού. Οι λιγότερο έμπειροι μαθητές επωφελούνται από μικρότερα βήματα μάθησης και μεγαλύτερη καθοδήγηση.

Οι μαθησιακές διαδρομές είναι ιδανικά ένας **συνδυασμός διαφορετικών προσεγγίσεων**. Οι μαθητές επωφελούνται από την ποικιλία, καθώς αποκτούν βαθύτερη κατανόηση ενός θέματος εξετάζοντάς το από διαφορετικές οπτικές γωνίες. Για παράδειγμα, εάν η διδασκόμενη θεωρία συμπληρώνεται με διαδικτυακό μαθησιακό περιεχόμενο και πρακτικές ασκήσεις, ο μαθητής θα δει τις έννοιες από τη σκοπιά του δασκάλου, θα μπορεί να τις αναθεωρήσει με δική του μελέτη και να τις εφαρμόσει σε ασκήσεις. Αυτό παρέχει βαθύτερη κατανόηση.

Ενσωμάτωση παιδαγωγικών αρχών στις μαθησιακές διαδρομές

Οι μαθησιακές διαδρομές δεν καθορίζονται μόνο από τη δομή και τη μορφή τους, αλλά και από τις **παιδαγωγικές αρχές** που διαμορφώνουν τον τρόπο με τον οποίο εξελίσσονται οι μαθησιακές εμπειρίες στο εσωτερικό τους. Μόλις σχεδιαστεί η συνολική διαδρομή, οι εκπαιδευτές πρέπει να ενσωματώσουν μεθόδους και συνθήκες που επιτρέπουν στους μαθητές να εξελιχθούν αποτελεσματικά, με ασφάλεια και βιωσιμότητα. Τα ακόλουθα παραδείγματα απεικονίζουν βασικές παιδαγωγικές αρχές που μπορούν να εφαρμοστούν σε διαφορετικές μαθησιακές διαδρομές και περιβάλλοντα.

→ **Ασφαλές περιβάλλον:** Οι μαθητές έχουν το δικαίωμα να αποτύχουν, στην πραγματικότητα πρέπει να ενθαρρύνονται να αποτύχουν. Η μάθηση από την αποτυχία είναι μια κρίσιμη πτυχή της προσωπικής και επαγγελματικής ανάπτυξης. Όταν αντιμετωπίζουμε αποτυχίες, είναι σημαντικό να τις αναγνωρίζουμε, να αναλύουμε τι πήγε στραβά και να χρησιμοποιούμε αυτές τις πληροφορίες για να βελτιωθούμε και να προχωρήσουμε μπροστά. Η αποτυχία, αν και συχνά είναι δυσάρεστη, παρέχει πολύτιμα μαθήματα και μπορεί να οδηγήσει σε μεγαλύτερη ανθεκτικότητα και επιτυχία μακροπρόθεσμα. Φυσικά, σε ένα πραγματικό περιβάλλον, η αποτυχία μπορεί να έχει ανεπιθύμητες συνέπειες για τον οργανισμό, την παραγωγή ή την αυτοπεποίθηση του μαθητή. Επομένως, μπορεί να είναι σημαντικό να ξεκινήσετε σε ένα ασφαλές περιβάλλον και να αυξάνετε σταδιακά τον κίνδυνο, ώστε να αποφύγετε τις αρνητικές επιπτώσεις της αποτυχίας.

→ **Αύξηση της πολυπλοκότητας:** Ορισμένα θέματα κατακλύζουν τους μαθητές λόγω της πολυπλοκότητάς τους. Από την άλλη πλευρά, η έλλειψη πλαισίου καθιστά τα υποθέματα αφηρημένα. Για τα μεγαλύτερα θέματα, είναι καλή πρακτική να δίνεται το πλαίσιο στην αρχή και στη συνέχεια να διδάσκονται και να εκπαιδεύονται πρώτα τα υποθέματα. Σε ένα επόμενο βήμα, αυτά συνενώνονται και εκπαιδεύονται ξανά. Όταν έχει αναπτυχθεί η ρουτίνα, μπορεί να προστεθεί

πολυπλοκότητα με την εισαγωγή εξωτερικών παραγόντων ή πιο εξαιρετικών περιπτώσεων.

- ➔ **Πρακτική πριν από τη θεωρία:** Στις παραδοσιακές μεθόδους μάθησης, η θεωρία διδάσκεται πριν από την πρακτική. Αυτό δεν παρακινεί ούτε εμπλέκει τους μαθητές, επειδή δεν βλέπουν την ανάγκη και στερούνται πλαισίου. Συχνά, η πρακτική μιας άγνωστης ικανότητας πρώτα και η ανακάλυψη του τι πρέπει να γνωρίζει και να κατακτήσει κανείς είναι μια πιο επωφελής σειρά. Η πρακτική, που πιθανώς περιλαμβάνει πολλές αποτυχίες, φέρνει άμεσο πλαίσιο και σαφήνεια στις ελλείπουσες γνώσεις και δεξιότητες. Το πλαίσιο βοηθά να πλαισιωθεί η απαραίτητη θεωρία και να επιτευχθεί μια βαθύτερη κατανόηση.
- ➔ **Σπριντ μάθησης:** Ένα σπριντ μάθησης είναι μια σύντομη, εντατική μαθησιακή εμπειρία που έχει σχεδιαστεί για να βοηθά τα άτομα ή τις ομάδες να αποκτήσουν γρήγορα νέες γνώσεις ή δεξιότητες. Χαρακτηρίζεται από μια εστιασμένη, χρονικά περιορισμένη προσέγγιση, που συχνά διαρκεί μερικές εβδομάδες, και δίνει έμφαση στη συνεργατική μάθηση, την πρακτική εφαρμογή και την επαναληπτική ανατροφοδότηση. Είναι μια μορφή μάθησης βάσει αναγκών που ενεργοποιείται από έναν σαφή στόχο, έναν μαθησιακό στόχο που ενσωματώνεται σε ένα συγκεκριμένο πρόβλημα που πρέπει να λυθεί. Οι μαθητές θα ανακαλύψουν ποιες δεξιότητες ή γνώσεις τους λείπουν για να λύσουν το πρόβλημα. Πρέπει να εμπλακούν, να συνεργαστούν, να αλληλεπιδράσουν για να φτάσουν σε ένα αποτέλεσμα. Συχνά τα σπριντ μάθησης χωρίζονται σε επαναληπτικούς κύκλους με ανατροφοδότηση και στιγμές αναστοχασμού στο τέλος.

1.4.2. Τυπική, μη τυπική και άτυπη μάθηση

Μόλις καθοριστεί η δομή και οι παιδαγωγικές αρχές μιας μαθησιακής διαδρομής, το επόμενο βήμα είναι να την τοποθετήσουμε στο κατάλληλο μαθησιακό πλαίσιο. Η μάθηση μπορεί να πραγματοποιηθεί σε τυπικά, μη τυπικά ή άτυπα περιβάλλοντα, το καθένα από τα οποία ορίζεται από το επίπεδο οργάνωσής του, τον σκοπό του και τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Η αναγνώριση αυτών των διακρίσεων βοηθά τους εκπαιδευτές και τους εκπαιδευτικούς να σχεδιάσουν σχετικές και ευέλικτες μαθησιακές εμπειρίες που αντικατοπτρίζουν τα πραγματικά εκπαιδευτικά και επαγγελματικά περιβάλλοντα. Οι ακόλουθοι ορισμοί βασίζονται στο Γλωσσάριο του Cedefop (Cedefop, n.d.):

Τυπική μάθηση

Η τυπική μάθηση αναφέρεται στην απόκτηση γνώσεων, τεχνογνωσίας, πληροφοριών, αξιών, δεξιοτήτων και ικανοτήτων σε ένα οργανωμένο και δομημένο περιβάλλον όσον αφορά τους μαθησιακούς στόχους, το χρόνο ή τους πόρους, για παράδειγμα σε ένα εκπαιδευτικό ή επιμορφωτικό ίδρυμα ή σε μια εταιρεία. Είναι σκόπιμη από την άποψη του μαθητή και συνήθως οδηγεί σε πιστοποίηση.

Μη τυπική μάθηση

Η μη τυπική μάθηση αναφέρεται στην απόκτηση γνώσεων, τεχνογνωσίας, πληροφοριών, αξιών, δεξιοτήτων και ικανοτήτων στο πλαίσιο προγραμματισμένων δραστηριοτήτων, που ορίζονται ως προς τους μαθησιακούς στόχους, το χρόνο ή τους πόρους, όπου υπάρχει κάποια μορφή μαθησιακής υποστήριξης, όπως στις σχέσεις μαθητή-δασκάλου ή εκπαιδευτή. Είναι σκόπιμη από την άποψη του μαθητή και μπορεί

να περιλαμβάνει προγράμματα που έχουν σχεδιαστεί για τη μετάδοση επαγγελματικών δεξιοτήτων, την αλφαριθμητική ενηλίκων ή τη βασική εκπαίδευση για όσους εγκατέλειψαν πρόωρα το σχολείο.

Συνηθισμένα παραδείγματα μη τυπικής μάθησης περιλαμβάνουν την ενδοεταιρική κατάρτιση, μέσω της οποίας οι εταιρείες ενημερώνουν και βελτιώνουν τις δεξιότητες των εργαζομένων τους, για παράδειγμα στον τομέα των ΤΠΕ, τη δομημένη ηλεκτρονική μάθηση με χρήση ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων και τα μαθήματα που διοργανώνουν οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για τα μέλη τους, τις ομάδες-στόχους ή το ευρύ κοινό.

Τα αποτελέσματα της μη τυπικής μάθησης μπορούν να επικυρωθούν και να οδηγήσουν σε πιστοποίηση. Μερικές φορές περιγράφεται ως ημιδομημένη μάθηση και είναι παρόμοια, αλλά όχι συνώνυμη, με την άτυπη μάθηση.

Άτυπη μάθηση

Η άτυπη μάθηση αναφέρεται στην απόκτηση γνώσεων, τεχνογνωσίας, πληροφοριών, αξιών, δεξιοτήτων και ικανοτήτων στο πλαίσιο καθημερινών δραστηριοτήτων, όπως η εργασία, η οικογένεια ή ο ελεύθερος χρόνος, οι οποίες δεν χαρακτηρίζονται ρητά ως μαθησιακές δραστηριότητες όσον αφορά τους στόχους, το χρόνο ή τη μαθησιακή υποστήριξη. Μπορεί να είναι ακούσια από την πλευρά του μαθητή, αλλά τα αποτελέσματά της μπορούν επίσης να επικυρωθούν και να πιστοποιηθούν. Η άτυπη μάθηση αναφέρεται συχνά ως εμπειρική, τυχαία ή τυχαία μάθηση και είναι παρόμοια, αλλά όχι συνώνυμη, με τη μη τυπική μάθηση.

1.4.3. Ηλεκτρονική μάθηση

Η ψηφιοποίηση έχει μεταμορφώσει τον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιείται η τυπική, η μη τυπική και η άτυπη μάθηση. Κάθε ένα από αυτά τα πλαίσια μπορεί πλέον να υποστηριχθεί ή ακόμη και να παραδοθεί εξ ολοκλήρου μέσω διαδικτυακών μορφών, διευρύνοντας την προσβασιμότητα και την ευελιξία για μαθητές όλων των προφίλ. Η διαδικτυακή μάθηση, στις πολλές μορφές της, επιτρέπει στους εκπαιδευτές και τους εκπαιδευτικούς να προσεγγίσουν διαφορετικά ακροατήρια, να διευκολύνουν τη συνεχή μάθηση και να ενσωματώσουν ψηφιακά εργαλεία στην κατάρτιση με βάση τις ικανότητες. Στην επόμενη ενότητα περιγράφονται οι κύριοι τύποι και οι εφαρμογές των διαδικτυακών μαθησιακών περιβαλλόντων.

Η ηλεκτρονική μάθηση είναι μια ευρεία έννοια που μπορεί να λάβει διαφορετικές μορφές και σχήματα. Ένα σημαντικό στοιχείο που καθορίζει τους διάφορους τύπους της είναι η ποσότητα και ο χρόνος της υποστήριξης που λαμβάνει ο μαθητής κατά τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας. Μπορούμε να διακρίνουμε:

- **Ηλεκτρονική σύγχρονη μάθηση**, όπου ο δάσκαλος ή ο εκπαιδευτής είναι παρών κατά τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας. Αυτός ο τύπος παρέχει υψηλό επίπεδο αλληλεπίδρασης τόσο με τον εκπαιδευτή όσο και με τους άλλους μαθητές.
- **Την ασύγχρονη ηλεκτρονική μάθηση**, όπου ο εκπαιδευτικός ή ο εκπαιδευτής υποστηρίζει τη μαθησιακή διαδικασία και είναι προσβάσιμος μέσω ψηφιακών μέσων. Η αλληλεπίδραση είναι μικρότερη και συχνά περιορίζεται στην γραπτή επικοινωνία, γεγονός που την καθιστά λιγότερο κατάλληλη για την μάθηση με βάση τις ικανότητες.

- **Ανεξάρτητη ηλεκτρονική μάθηση**, όπου δεν υπάρχει δάσκαλος ή εκπαιδευτής και, ως εκ τούτου, δεν υπάρχει άμεση αλληλεπίδραση.

Στα επόμενα μέρη, διερευνούμε διαφορετικές προσεγγίσεις της διαδικτυακής μάθησης. Μερικές φορές είναι δύσκολο να γίνει διάκριση μεταξύ της παιδαγωγικής έννοιας και της ψηφιακής τεχνολογίας που την υποστηρίζει, καθώς είναι στενά συνδεδεμένες.

Συστήματα διαχείρισης μάθησης, εργαλεία για την ενσωμάτωση της ζωής και του διαδικτύου

Τα συστήματα διαχείρισης μάθησης (LMS) είναι εφαρμογές λογισμικού ή τεχνολογία βασισμένη στο διαδίκτυο που χρησιμοποιείται για τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση των διαδικασιών μάθησης και κατάρτισης. Ουσιαστικά, ένα LMS απλοποιεί ολόκληρη την εμπειρία μάθησης, από τη δημιουργία μαθημάτων έως την υποβολή εκθέσεων, διευκολύνοντας τους οργανισμούς στη διαχείριση και την παροχή προγραμμάτων κατάρτισης. Εξαρτώνται από τα ακόλουθα στοιχεία του συστήματος:

- ➔ Σχεδιασμός και οργάνωση της διδασκαλίας και της κατάρτισης, λειτουργώντας ως ένα ενιαίο σημείο όπου ο μαθητής μπορεί να βρει όλες τις πληροφορίες σχετικά με το μάθημα.
- ➔ Φύλαξη του περιεχομένου των μαθημάτων, διατηρώντας όλα τα έγγραφα και τα στοιχεία των μαθημάτων για την ηλεκτρονική και την δια ζώσης μάθηση και κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένων των εγγράφων των μαθητών, όπως οι εργασίες.
- ➔ Διαχείριση μαθητών, διευκόλυνση της εγγραφής, παρακολούθηση της προόδου, αναφορά των ενδιάμεσων αποτελεσμάτων των μαθητών.
- ➔ Εμπλοκή, διευκόλυνση της επικοινωνίας και της συνεργασίας μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτών μέσω λειτουργιών όπως φόρουμ συζήτησης και εικονικές συναντήσεις
- ➔ Εργαλεία αξιολόγησης, που υποστηρίζουν τους αξιολογητές στην αντικειμενική αξιολόγηση των διαδικτυακών και των ζωντανών εργασιών και εργασιών.

Τα περισσότερα LMS είναι πολύ ευέλικτα και μπορούν να προσαρμοστούν στις ανάγκες των χρηστών. Πρόσθετα εργαλεία μπορούν να εφαρμοστούν σε επίπεδο μαθήματος ή ακόμη και σε επίπεδο προγράμματος. Μερικά παραδείγματα:

- Ένα χαρτοφυλάκιο που παρακολουθεί την πρόοδο προς την απόκτηση ικανοτήτων σε πολλαπλά μαθήματα και υποστηρίζει τους μαθητές στη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων για την πρόδό τους.
- Αναγνώριση προηγούμενων μαθησιακών εργαλείων που καθοδηγούν τους υποψηφίους στη διαδικασία.
- Εργαλεία δημιουργίας μαθημάτων, για παράδειγμα για την ανάπτυξη βιντεομαθημάτων ή σύνθετων ασκήσεων.
- Ένα αποθετήριο μαθημάτων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ή να

	<p>προσαρμοστούν.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ενσωμάτωση σε άλλα εργαλεία σχεδιασμού, όπως η διαχείριση κτιρίων ή το πρόγραμμα του ιδρύματος. • Εργαλεία για πρακτική εργασιακή εμπειρία και μαθητεία με εξωτερικούς εταίρους, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης συμβάσεων και χρόνου, της εξωτερικής αξιολόγησης, του σχεδιασμού κ.λπ. <p>Τα LMS μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε εκπαιδευτικά ιδρύματα, αλλά και σε ιδιωτικές επιχειρήσεις ή οργανισμούς για την οργάνωση της μάθησης των συνεργατών. Υπάρχουν ως υποστηριζόμενες αυτόνομες εφαρμογές cloud ή τοπικές εφαρμογές, όπως το Canvas, το Google Classroom ή το Adobe Learning Manager, ως πληρωμένα plugins για συστήματα διαχείρισης ιστοσελίδων όπως το WordPress, και ως εφαρμογές ανοιχτού κώδικα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για περιορισμένες ομάδες, όπως το Moodle ή το Chamilo. Τα περισσότερα συστήματα έχουν την επιλογή να μοιράζονται μαθήματα ως τελικό ή επεξεργάσιμο περιεχόμενο με συναδέλφους σε όλο τον κόσμο. Αυτό διευκολύνει την ανάπτυξη και την επαναχρησιμοποίηση των μαθημάτων και εξασφαλίζει ένα βιώσιμο εκπαιδευτικό οικοσύστημα.</p>
<p>Μαζικά ανοιχτά διαδικτυακά μαθήματα</p>	<p>Τα μαζικά ανοιχτά διαδικτυακά μαθήματα (MOOC) είναι διαδικτυακά μαθήματα στα οποία μπορεί να συμμετάσχει οποιοσδήποτε, οπουδήποτε, συνήθως δωρεάν. Προσφέρονται από πανεπιστήμια και εκπαιδευτικά ιδρύματα. Τα βασικά χαρακτηριστικά τους είναι η μαζικότητα και η ανοιχτότητα. Η «μαζικότητα» αναφέρεται στην κλίμακα και την εμβέλεια των μαθημάτων. Η ανοιχτότητα αναφέρεται στη συμμετοχή χωρίς εμπόδια. Η μαθησιακή διαδικασία δεν περιορίζεται από το χρόνο, τα προγράμματα, τη γεωγραφική θέση, την ταχύτητα μάθησης, τις ανάγκες προσβασιμότητας ή τα οικονομικά μέσα. Αυτά τα χαρακτηριστικά καθορίζουν τις διαφορές μεταξύ των διαφόρων τύπων μαθημάτων (Pilli & Admiraal, 2016) . Για παράδειγμα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιορισμένα σε συγκεκριμένο κοινό και μικρότερη κλίμακα • Μικρής κλίμακας αλλά πιο ανοιχτά, συνήθως μαθήματα ανοιχτού κώδικα από μικρότερες οργανώσεις <p>Ένα Επαγγελματικό Ανοιχτό Διαδικτυακό Μάθημα (VOOC) είναι ένας συγκεκριμένος τύπος MOOC που εστιάζει στις επαγγελματικές παιδαγωγικές μεθόδους. Μπορεί να περιλαμβάνει πρακτικές εργασίες και διαδικασίες που παρουσιάζονται σε παραδείγματα από τον πραγματικό κόσμο, μαζί με συμβουλές από ειδικούς που λειτουργούν ως «ομιλητές». Τα VOOC είναι σύντομα, μικρά επαγγελματικά μαθήματα που συνήθως διαρκούν περίπου μία ώρα (UNEVOC, n.d.).</p>
<p>Κοινόχρηστοι πόροι</p>	<p>Υπάρχει μια μεγάλη ποικιλία διαδικτυακών πόρων που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως MOOC ή VOOC ή μέρος αυτών. Μερικά παραδείγματα:</p>

- **To LinkedIn learning**, συνδεδεμένο με την επαγγελματική κοινωνική πλατφόρμα LinkedIn, παρέχει υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικό υλικό σε τιμή «όλα συμπεριλαμβάνονται».
- **TED Talks**, σύντομες, δυναμικές και ελκυστικές παρουσιάσεις για ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, σχεδιασμένες για τη διάδοση ιδεών. Αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν για πιο φιλοσοφικά θέματα ή για προβληματισμό.
- **Τα σεμινάρια** YouTube, που δημοσιεύονται από επαγγελματίες, ειδικούς, αλλά και influencers και αυτοαποκαλούμενους ειδικούς. Η ποιότητα κυμαίνεται από πολύ υψηλή έως παραπληροφόρηση.
- Ένας συγκεκριμένος τύπος αυτών των σεμιναρίων είναι **τα εκπαιδευτικά και επιδεικτικά βίντεο** από εκπαιδευτικούς, ειδικούς ή εταιρείες, τα οποία είναι ειδικά για συγκεκριμένα προϊόντα, αλλά λόγω της φύσης των δημιουργιών τους είναι αξιόπιστα και υψηλής ποιότητας.
- Σύντομες, μέγιστης διάρκειας 2-3 λεπτών, ηχογραφήσεις που αναφέρονται ως **εκπαιδευτικά κλιπ** μοιράζονται επίσης στο διαδίκτυο. Αυτά μπορούν να
- χρησιμοποιηθούν ως δομικά στοιχεία σε μεγαλύτερα διαδικτυακά μαθήματα

Εδώ, μπορούμε μόνο να προσπαθήσουμε να παρακινήσουμε τους εκπαιδευτικούς να μοιραστούν τους πόρους που αναπτύσσουν. Η κοινή χρήση πόρων έχει πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα και είναι βιώσιμη με την ευρύτερη έννοια.

Από την άλλη πλευρά, είναι σκόπιμο να γίνουν κάποιες κριτικές παρατηρήσεις εδώ. Οι περισσότεροι άνθρωποι και οργανισμοί δημοσιεύουν αυτούς τους διαδικτυακούς πόρους για κάποιο λόγο. Για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, αυτός ο λόγος μπορεί να είναι η πώληση υπηρεσιών καθοδήγησης και πιστοποίησης, για τις εταιρείες μπορεί να είναι η πώληση των προϊόντων τους και για τα άτομα μπορεί να είναι η προώθηση των ιδεών τους ή η δημιουργία κλικ. Δεν υπάρχει τίποτα κακό σε αυτές τις πρακτικές, αρκεί να τις γνωρίζουμε και να ελέγχουμε προσεκτικά την ποιότητα και την αξιοπιστία των πληροφοριών.

Διαδικτυακή διδασκαλία σε ομάδες πρόσωπο με πρόσωπο

Η διαδικτυακή εκπαίδευση πρόσωπο με πρόσωπο αξιοποιεί τις ψηφιακές πλατφόρμες για να προσφέρει **σύγχρονη μάθηση**, συνδυάζοντας την ευελιξία της απομακρυσμένης πρόσβασης με την αλληλεπίδραση σε πραγματικό χρόνο. Αυτή η μέθοδος υποστηρίζει την οπτική, ακουστική και λεκτική επικοινωνία μέσω βιντεοκλήσεων, συνομιλιών και κοινών πόρων. Επιτρέπει σε διαφορετικούς μαθητές να συμμετέχουν ανεξάρτητα από την τοποθεσία τους, διατηρώντας παράλληλα το ενδιαφέρον τους μέσω ζωντανών συζητήσεων, ομάδων εργασίας και διαδραστικών εργαλείων. Ιδιαίτερα σχετική σήμερα, ισορροπεί την προσβασιμότητα με την προσωπική σύνδεση.

Η διδασκαλία μιας ομάδας online είναι δύσκολη, ειδικά όταν χρησιμοποιείται βασικός εξοπλισμός. Οι εκπαιδευτικοί εμφανίζονται ως «μιλώντες κεφαλές», εναλλάσσοντας με

Co-funded by
the European Union

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι ωστόσο αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού για την Εκπαίδευση και τον Πολιτισμό (EACEA) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ( ). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

προβολές οθόνης από παρουσιάσεις PowerPoint ή έγγραφα. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε κόπωση της εικόνας και απώλεια συγκέντρωσης. Επιπλέον, οι τεχνικές πτυχές μιας συνεδρίας απαιτούν την προσοχή του εκπαιδευτικού, η οποία δεν μπορεί να δοθεί στους μαθητές.

Μια αποτελεσματική διαδικτυακή συνεδρία πρόσωπο με πρόσωπο απαιτεί πολύ περισσότερη προετοιμασία και προγραμματισμό από μια ζωντανή συνεδρία. Ενώ σε μια ζωντανή συνεδρία μπορεί κανείς να προσαρμοστεί αυθόρμητα στη δυναμική μιας ομάδας, να προσθέσει επιδείξεις ή ασκήσεις ή να αλλάξει την εστίαση, σε μια διαδικτυακή συνεδρία όλα πρέπει να προετοιμάζονται εκ των προτέρων. Τα βίντεο πρέπει να μεταφορτωθούν για συγχρονισμό, τα κουίζ και οι ασκήσεις πρέπει να δημιουργηθούν σε ψηφιακές μορφές και πρέπει να καθοριστούν παραλλαγές στις μορφές παρουσίασης. Τα σημεία εστίασης και ανάπαυσης πρέπει να καθοριστούν εκ των προτέρων.

Εγγραφή μαθημάτων

Τα ζωντανά, πρόσωπο με πρόσωπο μαθήματα μπορούν να καταγραφούν για τους μαθητές που δεν μπορούν να παρακολουθήσουν ένα μάθημα ή που χρειάζονται να το ξαναδούν για καλύτερη κατανόηση. Συχνά, οι καταγραφές βασίζονται σε μια γενική άποψη από μία κάμερα, η οποία είναι δύσκολο να ακολουθηθεί σε μια οθόνη. Αν και αυτό είναι ένα καλό υποκατάστατο, δεν μπορεί ποτέ να αντικαταστήσει ένα ζωντανό μάθημα.

Online ατομικές συνεδρίες / mentoring

Η διαδικτυακή, πρόσωπο με πρόσωπο καθοδήγηση είναι ένας ευέλικτος και αποτελεσματικός τρόπος καθοδήγησης που δεν απαιτεί πολύ χρόνο. Δεδομένου ότι μόνο δύο άτομα είναι συνδεδεμένα στο διαδίκτυο και τα έγγραφα μπορούν να μοιραστούν ή η εργασία μπορεί να εμφανιστεί στην οθόνη, εξασφαλίζεται υψηλό επίπεδο συγκέντρωσης. Για μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες, οι συνεδρίες μπορούν να καταγραφούν. Ούτε ο μαθητής ούτε ο δάσκαλος χρειάζεται να μετακινηθεί.

1.4.4. Ζωντανή μάθηση και εκπαίδευση πρόσωπο με πρόσωπο

Ενώ η διαδικτυακή μάθηση προσφέρει ευελιξία και προσβασιμότητα, η ζωντανή μάθηση και εκπαίδευση πρόσωπο με πρόσωπο παραμένουν απαραίτητες για την ανάπτυξη πρακτικών, διαπροσωπικών και εμπειρικών ικανοτήτων που απαιτούν φυσική παρουσία και αλληλεπίδραση σε πραγματικό χρόνο. Οι δύο τρόποι αλληλοσυμπληρώνονται, καθώς οι αποτελεσματικές διαδρομές μάθησης συχνά συνδυάζουν ψηφιακές και διαπροσωπικές μορφές για να εξισορροπήσουν την ευελιξία με την εμπλοκή, την ανατροφοδότηση και τη συνεργασία.

Η ζωντανή μάθηση και εκπαίδευση πρόσωπο με πρόσωπο περιλαμβάνει κάθε είδους μαθησιακές δραστηριότητες στις οποίες ο μαθητής, είτε ατομικά είτε σε ομάδα, βρίσκεται στον ίδιο φυσικό χώρο με τον εκπαιδευτικό-εκπαιδευτή. Περιλαμβάνει την παραδοσιακή διδασκαλία στην τάξη, αλλά και την εκπαίδευση σε εργαστήριο, σε προσομοιωμένο περιβάλλον ή επιτόπου.

Για τους μαθητές, προσφέρει ένα ισχυρότερο αίσθημα κοινότητας και κοινωνικής αλληλεπίδρασης, μπορούν να λάβουν άμεση ανατροφοδότηση και διευκρινίσεις και να εργαστούν σε ένα δομημένο μαθησιακό περιβάλλον με

λιγότερες περισπασμούς.

Οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές μπορούν να εκτιμήσουν ευκολότερα την κατανόηση των μαθητών, έχουν περισσότερες ευκαιρίες για αυθόρμητη αλληλεπίδραση και συζήτηση και αναπτύσσουν ισχυρότερη σχέση με τους μαθητές.

Σε ζωντανές, πρόσωπο με πρόσωπο συνθήκες, η δυναμική συχνά διαμορφώνεται από τη φυσική παρουσία, την εγγύτητα και τις μη λεκτικές ενδείξεις. Σε διαδικτυακά περιβάλλοντα, η δυναμική επηρεάζεται από παράγοντες όπως η πρόσβαση στην τεχνολογία, η ψηφιακή παιδεία και ο σχεδιασμός της διαδικτυακής πλατφόρμας μάθησης.

Για να αντιμετωπιστεί η ποικιλομορφία των ζωντανών μαθησιακών καταστάσεων, στις ακόλουθες ενότητες παρουσιάζονται τέσσερις κοινές μορφές, καθεμία από τις οποίες προσφέρει ξεχωριστές ευκαιρίες για την ανάπτυξη ικανοτήτων και την εφαρμογή των γνώσεων στην πράξη.

Δια ζώσης μάθηση

Η πρόσωπο με πρόσωπο μάθηση ποικίλλει από το πιο τυπικό περιβάλλον της τάξης ή της αίθουσας διδασκαλίας, όπου ο εκπαιδευτικός «μεταδίδει» γνώσεις σε μια ομάδα μαθητών, έως πιο διαδραστικούς τρόπους μεταφοράς γνώσεων και δεξιοτήτων. Σε αυτές τις πιο διαδραστικές μορφές, έχουν θέση οι συζητήσεις, η αλληλεπίδραση σε ομάδες, οι ασκήσεις και οι παρουσιάσεις από τους μαθητές. Ωστόσο, η διαδικασία συχνά καθοδηγείται από τον εκπαιδευτικό.

Εκπαίδευση σε εργαστήριο

Τα εργαστήρια είναι ασφαλείς χώροι όπου οι μαθητές, συχνά σε ατομική βάση, αλλά σε μια κοινότητα συνομηλίκων, μπορούν να ανακαλύψουν, να πειραματιστούν, να δοκιμάσουν και να συζητήσουν διαφορετικές μεθοδολογίες, τεχνικές ή ρυθμίσεις. Αυτό δημιουργεί ένα υποστηρικτικό περιβάλλον όπου μπορούν να αναπτυχθούν νέες ιδέες ή ικανότητες.

Τα εργαστήρια υπάρχουν για διαφορετικούς ρόλους και δραστηριότητες, μερικά παραδείγματα:

- **Επιχειρηματικά εργαστήρια**, όπου οι μαθητές συμμετέχουν σε δραστηριότητες όπως η ιδεοποίηση, η δημιουργία πρωτοτύπων, η έρευνα αγοράς, η επιχειρηματική μοντελοποίηση και η παρουσίαση, προσομοιώνοντας πραγματικές επιχειρηματικές προκλήσεις.
- **Εργαστήρια πληροφορικής**, ή εργαστήρια τεχνολογίας πληροφοριών, εξειδικευμένα περιβάλλοντα σχεδιασμένα για πειραματισμό, μάθηση και ανάπτυξη έργων και λύσεων που σχετίζονται με την πληροφορική, χωρίς τον φόβο να προκληθεί ζημιά σε ένα δίκτυο παραγωγής.
- **Fab Lab**, ή Εργαστήριο Κατασκευής, σχεδιασμένο για να βοηθά τα άτομα να ανακαλύψουν πώς να χρησιμοποιούν ψηφιακά εργαλεία και τεχνολογίες κατασκευής. Αυτά τα εργαστήρια είναι εξοπλισμένα με εργαλεία όπως εκτυπωτές 3D, κόπτες λέιζερ και μηχανές CNC, και η εκπαίδευση στοχεύει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων στο σχεδιασμό, την κατασκευή πρωτοτύπων και την

	επίλυση προβλημάτων.
<p>Εκπαίδευση σε προσομοιωμένο περιβάλλον</p>	<p>Ένα προσομοιωμένο περιβάλλον είναι ένα περιβάλλον για εκπαιδευτικούς σκοπούς στο οποίο όλες οι παράμετροι της πραγματικής ζωής είναι υπό έλεγχο. Με αυτόν τον τρόπο, μπορεί κανείς να προσομοιώσει διαφορετικά σενάρια σε ασφαλείς συνθήκες. Σε αντίθεση με τα εργαστήρια, τα προσομοιωμένα περιβάλλοντα εφαρμόζουν επίσης εξωτερικούς παράγοντες που επηρεάζουν τη δραστηριότητα.</p> <p>Τα πιο γνωστά προσομοιωμένα περιβάλλοντα είναι πιθανώς οι προσομοιωτές πτήσης, αλλά υπάρχουν και για διαφορετικά επαγγέλματα ή τεχνολογίες. Μερικά παραδείγματα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ένα προσομοιωμένο κατάστημα όπου οι μαθητές μπορούν να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους στις πωλήσεις. • Ένας (εικονικός) προσομοιωτής δικτύου όπου μπορεί κανείς να εξερευνήσει τη σύνδεση και την επιδιόρθωση δικτύων και να δοκιμάσει πραγματικές ρυθμίσεις. • Προσομοιωτές φωτισμού ή σκηνικών, όπου μπορεί να γίνει και να δοκιμαστεί τρισδιάστατη απεικόνιση ή πραγματική παράσταση.
<p>Εκπαίδευση επιτόπου</p>	<p>Η ουσία της επιτόπιας εκπαίδευσης είναι το γεγονός ότι οι μαθητές εκπαιδεύονται σε ένα πραγματικό περιβάλλον με όλη την πολυπλοκότητα αυτού του περιβάλλοντος. Αυτό μπορεί να είναι σε μια εταιρεία ή έναν οργανισμό, αλλά σε σχολές καλών τεχνών μπορεί επίσης να είναι ένα σχολικό περιβάλλον, όπου οι μαθητές εργάζονται για μια δημόσια παράσταση και όπου οι τεχνικοί, οι σχεδιαστές, οι παραγωγοί, οι διοικητικοί και οι διαχειριστές συνεργάζονται «στην πραγματικότητα».</p> <p>Μερικές τυπικές παραλλαγές της εκπαίδευσης επί τόπου είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μαθητεία: Πρόκειται στην πραγματικότητα για ένα πολύ παλιό σύστημα, που χρονολογείται από την εποχή των συντεχνιών. Ένας μαθητευόμενος «εντασσόταν» σε έναν δάσκαλο και μάθαινε το επάγγελμά του εκεί μέχρι να γίνει και ο ίδιος δάσκαλος και να αρχίσει να καθοδηγεί μαθητευόμενους. Ωστόσο, η πολυπλοκότητα των επαγγελμάτων στον τομέα μας καθιστά όλο και πιο δύσκολη την εκμάθηση του επαγγέλματος αποκλειστικά στο χώρο εργασίας. Η απαραίτητη βασική θεωρία και η μεγαλύτερη αφαίρεση των εργαλείων με τα οποία εργαζόμαστε καθιστούν απαραίτητη την εκμάθηση μέρους της κατάρτισης σε ένα πιο «σχολικό» πλαίσιο. • Διπλή μάθηση: Η διπλή μάθηση είναι μια πλήρως ανεπτυγμένη μαθησιακή διαδρομή στο πλαίσιο της εκπαίδευσης. Ο μαθητής αποκτά γνώσεις και δεξιότητες τόσο στην τάξη όσο και στο εργαστήριο. Πρόκειται για μια ολοκληρωμένη εκπαιδευτική διαδρομή που συνδυάζει γενική εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση και εργασιακή εμπειρία. Η διπλή μάθηση είναι επομένως μια μαθησιακή διαδρομή στην οποία ο μαθητής, ο συμμετέχων σε μαθήματα ή ο φοιτητής συνδυάζει τη μάθηση στο σχολείο με τη μάθηση σε μια

επιχείρηση. Οι μαθησιακές διαδικασίες στο σχολείο και στον χώρο εργασίας αλληλοσυμπληρώνονται και αλληλοενισχύονται.

- **Πρακτική άσκηση ή πρακτική εργασιακή εμπειρία:** Η πρακτική άσκηση είναι μια δομημένη, προσωρινή εργασιακή εμπειρία, που παρέχει πρακτική κατάρτιση και έκθεση σε ένα συγκεκριμένο τομέα. Είναι μια ευκαιρία να εφαρμοστούν οι γνώσεις που αποκτήθηκαν στην τάξη σε ένα πραγματικό περιβάλλον. Οι πρακτικές ασκήσεις συμβάλλουν στην ανάπτυξη τόσο των σκληρών δεξιοτήτων (τεχνικές ικανότητες) όσο και των μαλακών δεξιοτήτων (επικοινωνία, ομαδική εργασία, επίλυση προβλημάτων). Το κύριο επίκεντρο είναι η ανάπτυξη ρουτίνας σε ό,τι μαθαίνεται στο σχολικό πλαίσιο.

1.4.5. Μάθηση με βάση το χαρτοφυλάκιο και ψηφιακά σήματα

Αφού εξερευνήσαμε διαφορετικά περιβάλλοντα και μεθόδους μάθησης, τόσο διαδικτυακά όσο και δια ζώσης, είναι εξίσου σημαντικό να εξετάσουμε πώς αναγνωρίζονται και επικυρώνονται οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι ικανότητες που αναπτύσσονται μέσω αυτών των εμπειριών. Η μάθηση με βάση το χαρτοφυλάκιο και τα ψηφιακά σήματα παρέχουν εργαλεία για να καταστεί η ατομική μάθηση ορατή, επαληθεύσιμη και μεταβιβάσιμη σε εκπαιδευτικά, επαγγελματικά και δημιουργικά πλαίσια.

Η μάθηση με βάση το χαρτοφυλάκιο και τα ψηφιακά σήματα αντιπροσωπεύουν καινοτόμες προσεγγίσεις για την αναγνώριση, την απόδειξη και την επικοινωνία της μάθησης. Στη **μάθηση με βάση το χαρτοφυλάκιο**, οι μαθητές συλλέγουν και αναστοχάζονται τα στοιχεία που αποδεικνύουν την πρόοδό τους, τα επιτεύγματά τους και τις ικανότητές τους στο πέρασμα του χρόνου, από την τυπική εκπαίδευση και κατάρτιση έως τις άτυπες ή εργασιακές εμπειρίες. Τα χαρτοφυλάκια μπορούν να περιλαμβάνουν γραπτές αναστοχαστικές σκέψεις, εργασίες, σχόλια και αντικείμενα που αποδεικνύουν την πρόοδο και τις ικανότητες.

Καθώς ο κόσμος της εργασίας και της μάθησης εξελίσσεται, ειδικά σε τομείς με γρήγορους ρυθμούς και μη γραμμική εξέλιξη, όπως οι παραστατικές τέχνες και οι πολιτιστικές βιομηχανίες, οι παραδοσιακές μέθοδοι πιστοποίησης δεξιοτήτων και εμπειριών συχνά αποδεικνύονται ανεπαρκείς. Σε αυτό το πλαίσιο, **τα ψηφιακά σήματα** συμπληρώνουν τα χαρτοφυλάκια, παρέχοντας έναν ευέλικτο και επαληθεύσιμο τρόπο αναγνώρισης συγκεκριμένων μαθησιακών επιτευγμάτων.

Τα ψηφιακά σήματα ως εργαλεία αναγνώρισης

Τα ψηφιακά σήματα είναι οπτικά, διαδικτυακά πιστοποιητικά που επικυρώνουν συγκεκριμένες δεξιότητες, επιτεύγματα ή ορόσημα μάθησης. Περιέχουν μεταδεδομένα που επαληθεύουν τι έχει μάθει ο κάτοχος, ποιος εξέδωσε το σήμα, τα κριτήρια για την απόκτησή του και τα αποδεικτικά στοιχεία που υποστηρίζουν το επίτευγμα. Αυτά τα σήματα μπορούν να μοιραστούν διαδικτυακά (π.χ. LinkedIn, προσωπικοί ιστότοποι, ψηφιακά βιογραφικά), να αποθηκευτούν σε ψηφιακά σακίδια ή χαρτοφυλάκια, να χρησιμοποιηθούν ως δομικά στοιχεία σε εξατομικευμένες διαδρομές δια βίου μάθησης.

Σε αντίθεση με τα διπλώματα, τα οποία αντανακλούν ένα μακροπρόθεσμο πρόγραμμα σπουδών, τα ψηφιακά σήματα μπορούν να αναγνωρίζουν συντομότερες, πιο συγκεκριμένες ικανότητες. Αυτό τα καθιστά ιδανικά για την αναγνώριση της άτυπης μάθησης, της συμμετοχής σε εργαστήρια, των πρακτικών επιτευγμάτων ή της κατάρτισης

σε συγκεκριμένους τομείς.

Στα δημιουργικά επαγγέλματα, πολλές βασικές δεξιότητες, όπως η συνεργασία, η πολιτιστική επιχειρηματικότητα, η συμμετοχή του κοινού ή η ψηφιακή δημιουργικότητα, δεν πιστοποιούνται πάντα επίσημα. Οι επαγγελματίες συχνά μαθαίνουν στην εργασία τους, μέσω παραμονής σε χώρους εργασίας, καθοδήγησης ή πρωτοβουλιών που αναλαμβάνουν οι συνάδελφοί τους. Τα ψηφιακά σήματα καθιστούν αυτή τη μάθηση ορατή και επαληθεύσιμη. Παρέχουν τεκμηριωμένη επικύρωση των δεξιοτήτων που εκτιμούν οι εργοδότες, οι χρηματοδότες ή οι συνεργάτες, ενισχύουν την ορατότητα των ελεύθερων επαγγελματιών και των εργαζομένων σε έργα και επιτρέπουν τη διατομεακή και διεθνή μεταφορά των πιστοποιητικών.

Για τους οργανισμούς, τα ψηφιακά σήματα υποστηρίζουν την ανάπτυξη ταλέντων χωρίς αποκλεισμούς, διαφοροποιούν τις οδούς εισόδου στο επάγγελμα και επιτρέπουν πιο διαφανείς στρατηγικές αναβάθμισης των δεξιοτήτων που βασίζονται σε δεδομένα.

Καθώς τα ψηφιακά οικοσυστήματα επεκτείνονται, **η ενσωμάτωση των εμβλημάτων σε ευρύτερες στρατηγικές δια βίου μάθησης και επαγγελματικής ανάπτυξης καθίσταται απαραίτητη**. Για καλλιτέχνες, τεχνικούς, διευθυντές, εκπαιδευτικούς και διοικητικούς υπαλλήλους, τα εμβλήματα προσφέρουν έναν τρόπο να καταστεί η μάθηση πιο ορατή, μοιραστή και αποτελεσματική, τόσο σε προσωπικό όσο και σε τομεακό επίπεδο.

Για να κατανοήσουμε καλύτερα πώς εφαρμόζονται στην πράξη η μάθηση με βάση το χαρτοφυλάκιο και τα ψηφιακά πιστοποιητικά, διάφορες ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες καταδεικνύουν τον τρόπο λειτουργίας αυτών των εργαλείων στα πραγματικά συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Οι ακόλουθες περιπτωσιολογικές μελέτες εστιάζουν σε διαφορετικά μοντέλα εφαρμογής, από τομεακά πλαίσια έως πανευρωπαϊκά εργαλεία πιστοποίησης.

Εστίαση στην περίπτωση: Το έργο ETTEC (Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Σπουδών για Τεχνικούς Θεάτρου)

Ένα κορυφαίο παράδειγμα εφαρμογής ψηφιακών διακριτικών στις παραστατικές τέχνες είναι το **έργο ETTEC**, μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία που στοχεύει στη δημιουργία ενός κοινού πλαισίου για την τεχνική κατάρτιση και πιστοποίηση σε ζωντανές παραστάσεις σε πολλές χώρες (ETTEC, χωρίς ημερομηνία).

Ενδεικτική περίπτωση: Europass

Το **Europass** είναι ένα σύνολο διαδικτυακών εργαλείων και πληροφοριών που βοηθά τα άτομα να διαχειρίζονται κάθε βήμα της μάθησης και της σταδιοδρομίας τους. Τα εργαλεία και οι πληροφορίες βοηθούν τους χρήστες να επικοινωνούν τις δεξιότητες, τα προσόντα και τις εμπειρίες τους με σαφήνεια και συνέπεια σε όλη την Ευρώπη (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2025). Το Europass λειτουργεί ως ψηφιακό χαρτοφυλάκιο με χαρακτηριστικά όπως η αυτόματη μετάφραση των ικανοτήτων με βάση την ταξινόμηση ESCO. Ωστόσο, περιορίζεται στη συλλογή και παρουσίαση πληροφοριών χαρτοφυλακίου και δεν περιλαμβάνει διαδραστικότητα με μέντορες ή προπονητές.

Εστίαση στην περίπτωση: Ευρωπαϊκά ψηφιακά πιστοποιητικά EDC

Τα **Ευρωπαϊκά Ψηφιακά Πιστοποιητικά (EDC)** παρέχουν μια πολυγλωσσική μορφή για ηλεκτρονικά σφραγισμένες, ψηφιακές αναπαραστάσεις πιστοποιητικών μάθησης. Μπορούν να απονεμηθούν στο πλαίσιο της τυπικής εκπαίδευσης, της κατάρτισης, των διαδικτυακών μαθημάτων, των εθελοντικών εμπειριών ή της μη τυπικής μάθησης και μπορούν να έχουν τη μορφή διπλωμάτων, μικροπιστοποιητικών, πιστοποιητικών

Co-funded by
the European Union

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι ωστόσο αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού για την Εκπαίδευση και τον Πολιτισμό (EACEA) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ( ). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

συμμετοχής ή οποιουδήποτε άλλου τύπου αρχείου μάθησης (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2025) .

1.4.6. Υβριδική μάθηση

Καθώς η εκπαίδευση και η κατάρτιση ενσωματώνουν όλο και περισσότερο τόσο το ψηφιακό όσο και το φυσικό περιβάλλον, η υβριδική μάθηση αναδύεται ως ένας δυναμικός συνδυασμός των δύο.

Η υβριδική διδασκαλία περιλαμβάνει την παράδοση μαθημάτων ταυτόχρονα σε μια ζωντανή, δια ζώσης ομάδα και σε ένα διαδικτυακό κοινό. Αυτή είναι μια από τις πιο απαιτητικές μορφές διδασκαλίας, επειδή συνδυάζει δύο διαφορετικές προσεγγίσεις ταυτόχρονα. Είναι πολύ εντατική για τον εκπαιδευτικό, ο οποίος πρέπει να διατηρεί την προσοχή και των δύο ομάδων, να παρακολουθεί τα διαδικτυακά συστήματα και τις ερωτήσεις και να ανταποκρίνεται στις αλληλεπιδράσεις των ζωντανών μαθητών.

Για ποιοτική παράδοση, είναι προτιμότερη η χρήση πολλαπλών καμερών, ώστε ο εκπαιδευτικός να μην είναι δεσμευμένος σε μια σταθερή θέση και να μπορεί να καταγράφει τις αντιδράσεις των μαθητών που βρίσκονται στο χώρο. Οι οθόνες πρέπει να τοποθετούνται στο οπτικό πεδίο του εκπαιδευτικού, ώστε να δίνεται η εντύπωση ότι οι μαθητές που βρίσκονται στο διαδίκτυο αντιμετωπίζονται παράλληλα με την ομάδα που βρίσκεται στο χώρο. Ομοίως, οι συμμετέχοντες στο διαδίκτυο πρέπει να είναι ορατοί και ακουστοί σε όσους βρίσκονται στο χώρο, βελτιώνοντας έτσι την εμπλοκή και την αμοιβαία αλληλεπίδραση.

Στην ιδανική περίπτωση, ένα δεύτερο άτομο διαχειρίζεται τα ψηφιακά συστήματα, διασφαλίζει την ομαλή λειτουργία όλων των συνδέσεων, υποστηρίζει τους μαθητές σε τεχνικά ζητήματα και επιλέγει ή συντονίζει τις γραπτές διαδικτυακές ερωτήσεις.

Μια τέτοια ρύθμιση γίνεται ακόμη πιο πολύτιμη όταν αρκετοί εκπαιδευτικοί συνεργάζονται συγχρονισμένα από διαφορετικές τοποθεσίες ή χώρες, ο καθένας με την τοπική του ομάδα. Αυτή η προσέγγιση διατηρεί την αμεσότητα της ζωντανής μάθησης, ενώ προωθεί τη διεθνή συνεργασία και την ανταλλαγή διδακτικών εμπειριών.

1.4.7. Μικτές ψηφιακές – αναλογικές μορφές

Σε συνέχεια της συζήτησης για την υβριδική μάθηση, **οι συνδυασμένες ψηφιακές-αναλογικές μορφές** προσφέρουν μια συμπληρωματική προσέγγιση που συνδυάζει στοιχεία διαδικτυακής και δια ζώσης μάθησης σε διαφορετικές χρονικές στιγμές και όχι ταυτόχρονα. Αυτή η προσέγγιση επιτρέπει ευελιξία στο σχεδιασμό των μαθησιακών διαδρομών και προσαρμογή σε διαφορετικά προφίλ, περιβάλλοντα και στόχους των μαθητών.

Ανάλογα με την ομάδα-στόχο, το εκπαιδευτικό περιβάλλον που ακολουθούν και τις ανάγκες και τους στόχους που έχουν, τα ίδια ψηφιακά μέσα μπορούν να χρησιμοποιηθούν με διαφορετικούς τρόπους. Αυτές οι ανάγκες μπορεί να κυμαίνονται από το να είναι «ενημερωμένοι» έως το να είναι «πιστοποιημένοι», με άλλα λόγια, από κάποιον που επιδιώκει να κατανοήσει καλύτερα ένα θέμα, έως κάποιον που χρειάζεται να εφαρμόσει συγκεκριμένες δεξιότητες σε μια εργασία, έως κάποιον που απαιτεί επίσημη πιστοποίηση.

Μπορούμε να υποθέσουμε ότι ένα πιστοποιημένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα αποτελείται από τρία βασικά στοιχεία:

- Μεταφορά γνώσεων, η οποία συχνά μπορεί να επιτευχθεί μέσω ψηφιακών εργαλείων και φέρνει τον μαθητή στο επίπεδο ενός ενημερωμένου συμμετέχοντα

- Ανάπτυξη δεξιοτήτων μέσω πρακτικής κατάρτισης, η οποία φέρνει τον μαθητή στο επίπεδο ενός καταρτισμένου επαγγελματία
- Αξιολόγηση, η οποία πιστοποιεί την ικανότητα του μαθητή

Αυτά τα τρία στοιχεία αποτελούν τη βάση των περισσότερων δομημένων προγραμμάτων κατάρτισης. Μπορούν να θεωρηθούν ως διαδοχικά βήματα, από την απόκτηση γνώσεων, έως την εφαρμογή τους στην πράξη, έως την απόδειξη της ικανότητας μέσω της αξιολόγησης. Το παρακάτω σχήμα απεικονίζει αυτή την εξέλιξη, δείχνοντας πώς η ψηφιακή μάθηση, η πρακτική κατάρτιση και η αξιολόγηση αλληλεπιδρούν για να υποστηρίξουν την εξέλιξη από ενημερωμένους σε εκπαιδευμένους και, τελικά, πιστοποιημένους μαθητές.

Αυτό είναι ένα απλοποιημένο μοντέλο. Στην πραγματικότητα, είναι δυνατές περισσότερες παραλλαγές με την ενσωμάτωση της διαδικτυακής διδασκαλίας ή καθοδήγησης, της εκτός διαδικτύου καθοδήγησης, της ανατροφοδότησης, της διαφοροποίησης και της αναστοχαστικής ανάλυσης των αποτελεσμάτων ή των τεκμηρίων.

Σχήμα 1.1

Στοιχεία ενός πιστοποιημένου εκπαιδευτικού προγράμματος

Τα τρία στοιχεία που παρουσιάστηκαν παραπάνω – ψηφιακή μάθηση, πρακτική κατάρτιση και αξιολόγηση – μπορούν να συνδυαστούν και να προσαρμοστούν ώστε να ανταποκρίνονται σε διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες και επαγγελματικά περιβάλλοντα. Ανάλογα με την εμπειρία, την κινητοποίηση και τους στόχους του μαθητή, καθώς και τις απαιτήσεις του οργανισμού ή του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος, αυτά τα στοιχεία μπορούν να δομηθούν με πολλαπλούς τρόπους. Τα ακόλουθα μοντέλα απεικονίζουν τον τρόπο με τον οποίο τα ίδια δομικά στοιχεία μπορούν να σχηματίσουν ευέλικτες διαδρομές μάθησης που ανταποκρίνονται σε διαφορετικά ακροατήρια, από έμπειρους επαγγελματίες που επιδιώκουν πιστοποίηση έως νεοεισερχόμενους που συμμετέχουν σε δομημένη εκπαίδευση ή άτυπη αναβάθμιση δεξιοτήτων.

Με βάση αυτά τα δομικά στοιχεία, μπορούμε να αναπτύξουμε ένα ευέλικτο σύστημα που μπορεί να χρησιμοποιηθεί με διαφορετικούς τρόπους.

Διαδρομή δια βίου μάθησης

Η **διαδρομή δια βίου μάθησης** έχει σχεδιαστεί για επαγγελματίες που ήδη δραστηριοποιούνται στον τομέα τους. Χρησιμοποιούν το ψηφιακό περιεχόμενο για την ενημέρωση των γνώσεών τους, λαμβάνουν στοχευμένη κατάρτιση από έναν τοπικό εκπαιδευτή στον χώρο εργασίας τους και αξιολογούνται στο τέλος από έναν ανεξάρτητο αξιολογητή. Αυτή η προσέγγιση υποστηρίζει τη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη, ενώ παραμένει ενσωματωμένη στο επαγγελματικό περιβάλλον του μαθητή.

Σχήμα 1.2

Διαδρομή δια βίου μάθησης

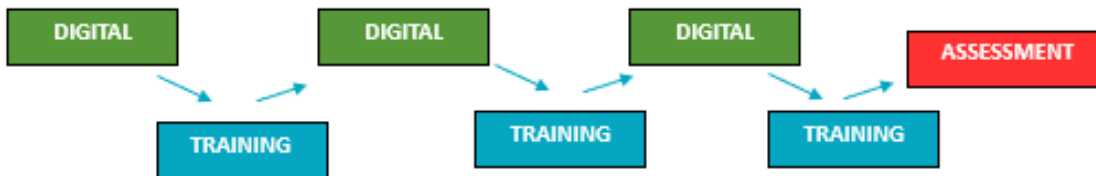

Εκπαιδευτική πορεία

Στο **εκπαιδευτικό μονοπάτι**, το ψηφιακό περιεχόμενο εναλλάσσεται με την δια ζώσης κατάρτιση, προκειμένου να ενισχυθεί η αλληλεπίδραση και η εφαρμογή των γνώσεων στο πλαίσιο. Οι μαθητές προχωρούν τόσο μέσω διαδικτυακών όσο και δια ζώσης μαθημάτων πριν αξιολογηθούν. Αυτή η δομή μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για την συντήρηση ή την ανανέωση των γνώσεων, επιτρέποντας στο έμπειρο προσωπικό των οργανισμών να επικαιροποιήσει τις ικανότητές του σε ένα μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

Σχήμα 1.3

Εκπαίδευση συντήρησης

Διαδρομή ενημερωμένου ατόμου

Δεν απαιτείται πιστοποίηση για όλους τους επαγγελματίες· ορισμένοι απλώς πρέπει να αποκτήσουν επίγνωση ή κατανόηση ενός θέματος για να εκτελούν τα καθήκοντά τους πιο αποτελεσματικά. Για παράδειγμα, ένας διευθυντής που επιβλέπει μια διαδικασία ψηφιοποίησης μπορεί να μην χρειάζεται πλήρη τεχνική εκπαίδευση, αλλά πρέπει να κατανοεί τις βασικές έννοιες για να παρακολουθεί την πρόοδο του έργου. Αυτοί οι μαθητές μπορούν να ολοκληρώσουν μόνο το ψηφιακό μέρος και, στην περίπτωση πιο εκτεταμένων μαθημάτων, να λάβουν πιστοποιητικό παρακολούθησης.

Σχήμα 1.4

Παρακολούθηση

Αναγνώριση προηγούμενης μάθησης

Οι επαγγελματίες που διαθέτουν ήδη σημαντική εμπειρία σε έναν συγκεκριμένο τομέα ενδέχεται να μην χρειάζονται δομημένη μάθηση. Σε αυτή τη διαδρομή, οι μαθητές μπορούν να έχουν πρόσβαση στο ψηφιακό περιεχόμενο για αυτοαξιολόγηση ή επανεξέταση πριν προχωρήσουν απευθείας στο στάδιο της επίσημης αξιολόγησης για την επικύρωση των ικανοτήτων τους και την απόκτηση πιστοποίησης.

Σχήμα 1.5

Αναγνώριση προηγούμενης μάθησης

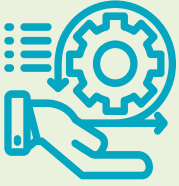
Πλεονεκτήματα

Προσφέροντας το ίδιο περιεχόμενο και τις ίδιες δραστηριότητες σε πολλαπλές μορφές, αυτές οι διαδρομές ικανοποιούν τις διαφορετικές ανάγκες των μαθητών, ελαχιστοποιώντας παράλληλα τον πρόσθετο αναπτυξιακό κόπο. Επειδή οι πόροι μοιράζονται μεταξύ των διαδρομών, περισσότερες επενδύσεις μπορούν να κατευθυνθούν προς τα στοιχεία δια ζώσης που ενισχύουν την ποιότητα και την εμπλοκή των μαθητών.

Συνολικά, αυτές οι μαθησιακές διαδρομές καταδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο οι συνδυαστικές και ευέλικτες προσεγγίσεις μπορούν να υποστηρίξουν την εκπαίδευση με βάση τις ικανότητες σε επίσημα, μη επίσημα και ανεπίσημα πλαίσια. Με την ευθυγράμμιση των ψηφιακών, πρακτικών και αξιολογικών στοιχείων, οι εκπαιδευτές και τα ιδρύματα μπορούν να διασφαλίσουν την περιεκτικότητα, την προσαρμοστικότητα και την ποιότητα στην επαγγελματική μάθηση, βασικές αρχές που υποστηρίζουν την προσέγγιση INSPIRE στη διδασκαλία και την κατάρτιση.

1.5. Μάθημα 5: Μεθοδολογίες διδασκαλίας και κατάρτισης

Μεθοδολογίες διδασκαλίας και κατάρτισης

Με βάση το Μάθημα 4, το οποίο εξέτασε τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να σχεδιαστούν τα μαθησιακά περιβάλλοντα και οι δομές για να υποστηρίξουν διαφορετικούς μαθητές, αυτό το μάθημα επικεντρώνεται στις συγκεκριμένες μεθοδολογίες διδασκαλίας και κατάρτισης που υλοποιούν αυτές τις προσεγγίσεις. Εξετάζει συγκεκριμένες μεθόδους που χρησιμοποιούνται για την αποτελεσματική παράδοση του μαθησιακού περιεχομένου, την ενίσχυση της συμμετοχής και την προσαρμογή της διδασκαλίας σε διαφορετικούς στόχους, περιβάλλοντα και ανάγκες των μαθητών.

1.5.1. Βασικές αρχές της μεθοδολογίας διδασκαλίας και κατάρτισης

Στόχοι της διδασκαλίας και της κατάρτισης

Οι στόχοι της διδασκαλίας και της κατάρτισης είναι ευρείς και ποικίλοι. Για να επιλεγεί η κατάλληλη μεθοδολογία, είναι απαραίτητο να αντιστοιχιστούν οι ανάγκες και τα χαρακτηριστικά ενός θέματος ή μιας ικανότητας με τους στόχους της επιλεγμένης μεθόδου. Κάθε μέθοδος εξυπηρετεί συγκεκριμένους σκοπούς, οι οποίοι μπορούν να διακριθούν ως εξής:

- ✓ Γνώση και ανακεφαλαίωση
- ✓ Κατανόηση
- ✓ Εκπαίδευση
- ✓ Δημιουργία ρουτίνας
- ✓ Εφαρμογή σε συγκεκριμένο πλαίσιο
- ✓ Ανακάλυψη

Μερικές σκέψεις για την αφήγηση ιστοριών

Η διδασκαλία και η εκπαίδευση είναι σαν το θέατρο: στόχος σας είναι να παρασύρετε το κοινό σε μια ιστορία, και στο τέλος να φύγουν με κάτι σημαντικό. Η αφήγηση ιστοριών βασίζεται σε έναν σαφή στόχο, μια λογική και κατανοητή δομή και τη χρήση διαφορετικών εργαλείων, στυλ και τεχνικών για να προσελκύσετε το κοινό.

Οι περισσότερες ιστορίες ξεκινούν με «**Μια φορά κι έναν καιρό...**», θέτοντας το πλαίσιο, παρουσιάζοντας τους χαρακτήρες και περιγράφοντας το περιβάλλον στο οποίο διαδραματίζεται η ιστορία. Στη διδασκαλία και την εκπαίδευση, αυτό αντιστοιχεί στην εισαγωγή του θέματος, στον καθορισμό των παραμέτρων και στη διευκρίνιση των μαθησιακών στόχων.

Στη συνέχεια, η ιστορία ξετυλίγεται μέσα **από μια σειρά ενεργειών** που αποκαλύπτουν σταδιακά τα βασικά στοιχεία που απαιτούνται για την κατανόηση του αποτελέσματος. Αυτή η ακολουθία είναι λογική, αν και όχι

απαραίτητα χρονολογική – είναι διατεταγμένη έτσι ώστε να διατηρεί το ενδιαφέρον και να διεγείρει την περιέργεια. Κάθε μέρος βασίζεται στο προηγούμενο, παρέχοντας τα θεμέλια για το επόμενο. Ομοίως, στη διδασκαλία και την εκπαίδευση, κάθε μάθημα συμβάλλει στη γνώση και την κατανόηση που απαιτούνται για το επόμενο.

Τα διάφορα στοιχεία της ιστορίας συσσωρεύονται και οδηγούν στην **τελική επίλυση**. Η διδασκαλία και η εκπαίδευση ακολουθούν την ίδια αρχή: ένα καλά δομημένο μάθημα προχωρά βήμα προς βήμα προς μια ολοκληρωμένη κατανόηση του θέματος, η οποία επιτυγχάνεται μέσω της ενοποίησης των μερών του.

Τέλος, η ιστορία ολοκληρώνεται με **ένα συμπέρασμα**, κάτι που το κοινό θυμάται. Στη διδασκαλία και την εκπαίδευση, αυτό αντιστοιχεί στην **περίληψη**, όπου οι βασικές έννοιες συνοψίζονται και ενοποιούνται για μελλοντική εφαρμογή. Η εφαρμογή των αρχών της αφήγησης στη διδασκαλία βοηθά στη δημιουργία λογικής εξέλιξης, στη διατήρηση του ενδιαφέροντος και στην ενίσχυση των βασικών εννοιών που οι μαθητές πρέπει να διατηρήσουν και να εφαρμόσουν.

1.5.2. Βασικές μέθοδοι παράδοσης

Αφού καθοριστούν οι κύριοι στόχοι και η υποκείμενη λογική της διδασκαλίας και της κατάρτισης, το επόμενο βήμα είναι να διερευνηθεί πώς μπορούν να εφαρμοστούν αποτελεσματικά μέσω συγκεκριμένων μεθόδων διδασκαλίας. Κάθε μεθοδολογία προσφέρει διαφορετικούς τρόπους επίτευξης των μαθησιακών αποτελεσμάτων, ανάλογα με το επίπεδο συμμετοχής, τον τύπο των ικανοτήτων και το πλαίσιο διδασκαλίας. Οι ακόλουθες βασικές μέθοδοι αντιπροσωπεύουν τις πιο συχνά χρησιμοποιούμενες προσεγγίσεις στην επαγγελματική και καλλιτεχνική εκπαίδευση, συνδυάζοντας τη θεωρητική διδασκαλία με την πρακτική συμμετοχή.

<p>Διάλεξη</p>	<p>Η διάλεξη είναι μια παραδοσιακή μέθοδος διδασκαλίας όπου ο εκπαιδευτής μεταδίδει το περιεχόμενο απευθείας στους μαθητές, συνήθως σε δομημένη μορφή. Είναι αποτελεσματική για την αποτελεσματική παρουσίαση μεγάλου όγκου πληροφοριών και για την εισαγωγή νέων εννοιών, θεωριών ή πλαισίων. Οι διαλέξεις τείνουν να είναι περισσότερο επικεντρωμένες στον εκπαιδευτικό, εστιάζοντας στη μετάδοση περιεχομένου παρά στην ενεργό συμμετοχή των μαθητών. Αν και αποτελεσματική, η διάλεξη μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια ενδιαφέροντος αν χρησιμοποιείται υπερβολικά ή παραδίδεται παθητικά. Για να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπός τους, οι διαλέξεις συχνά ενισχύονται με οπτικά βοηθήματα, αφήγηση ιστοριών, παραδείγματα και περιστασιακές ερωτήσεις για να διατηρηθεί η προσοχή. Στην επαγγελματική εκπαίδευση, οι διαλέξεις χρησιμεύουν καλά για τη δημιουργία θεωρητικών βάσεων πριν από την πρακτική εφαρμογή. Ωστόσο, ο συνδυασμός των διαλέξεων με διαδραστικές και βιωματικές μεθόδους βοηθά τους μαθητές να διατηρήσουν και να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους πιο αποτελεσματικά.</p>
<p>Διαδραστική διδασκαλία</p>	<p>Η διαδραστική διδασκαλία εμπλέκει ενεργά τους μαθητές στη μαθησιακή διαδικασία, ενθαρρύνοντας τη συμμετοχή μέσω ερωτήσεων, συζητήσεων, δημοσκοπήσεων ή εργασιών επίλυσης προβλημάτων. Σε αντίθεση με τις παθητικές διαλέξεις, αυτή η μέθοδος προάγει την κριτική σκέψη και την βαθύτερη κατανόηση, εμπλέκοντας τους μαθητές να εκφράσουν τις ιδέες τους και να αμφισβητήσουν τις παραδοχές. Βοηθά στην</p>

	ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας και προσαρμόζεται σε διαφορετικούς τρόπους μάθησης. Στο επαγγελματικό περιβάλλον, η διαδραστική διδασκαλία συνδέει τη θεωρία με πραγματικές καταστάσεις, καθιστώντας τις αφηρημένες έννοιες πιο συγκεκριμένες. Ο εκπαιδευτικός ενεργεί ως διαμεσολαβητής, καθοδηγώντας τους μαθητές αντί να τους παρέχει απλώς πληροφορίες. Αυτή η μέθοδος ενισχύει την κινητοποίηση και την απομνημόνευση, καθιστώντας τους μαθητές συνδημιουργούς της γνώσης τους.
Επίδειξη	Η επίδειξη είναι μια μέθοδος διδασκαλίας στην οποία ο εκπαιδευτής δείχνει πώς να εκτελέσει μια εργασία ή μια δεξιότητα βήμα προς βήμα, καθιστώντας τη μάθηση ορατή και συγκεκριμένη. Γεφυρώνει τη θεωρία και την πρακτική, επιτρέποντας στους μαθητές να παρατηρήσουν τις σωστές διαδικασίες, τα μέτρα ασφαλείας και τις τεχνικές πριν τις δοκιμάσουν ανεξάρτητα. Οι επιδείξεις είναι ιδιαίτερα πολύτιμες στην επαγγελματική κατάρτιση για τεχνικές ή χειρωνακτικές δεξιότητες. Όταν συνδυάζονται με εξηγήσεις και ερωτήσεις, οι επιδείξεις βοηθούν τους μαθητές να κατανοήσουν τους λόγους και τις αρχές πίσω από τις ενέργειες. Μειώνουν τα λάθη και ενισχύουν την αυτοπεποίθηση, ειδικά σε σύνθετες ή υψηλού κινδύνου εργασίες.
Ασκήσεις	Οι ασκήσεις παρέχουν στους μαθητές πρακτικές ευκαιρίες για να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους και να αναπτύξουν δεξιότητες. Μπορούν να είναι ομαδικές, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία, εργαστηριακές, προσφέροντας ελεγχόμενα περιβάλλοντα για πειραματισμό, ή βασισμένες σε πραγματικές καταστάσεις, χρησιμοποιώντας πραγματικά σενάρια ή εξοπλισμό του χώρου εργασίας. Οι ασκήσεις καθιστούν τη μάθηση ενεργητική, βοηθώντας τους μαθητές να εδραιώσουν τη θεωρία μέσω της πρακτικής. Στην επαγγελματική κατάρτιση, οι ασκήσεις προσομοιώνουν πραγματικές συνθήκες εργασίας, επιτρέποντας στους μαθητές να κάνουν λάθη με ασφάλεια και να ενισχύσουν την κατανόηση των διαδικασιών και την αυτοπεποίθησή τους. Οι ασκήσεις προάγουν επίσης την ομαδική εργασία και τις δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων όταν πραγματοποιούνται συνεργατικά.
1.5.3. Ενεργές και μαθητοκεντρικές στρατηγικές	
Αφού εξερευνήσαμε τις βασικές μεθόδους διδασκαλίας που δομούν και μεταδίδουν τη γνώση, το επόμενο βήμα είναι να επικεντρωθούμε σε μεθοδολογίες που μετατοπίζουν το κέντρο της μάθησης από τον εκπαιδευτικό στον μαθητή. Οι ενεργητικές και μαθητοκεντρικές στρατηγικές αναθέτουν την ευθύνη της μάθησης στους ίδιους τους συμμετέχοντες, προωθώντας την αυτονομία, τον αναστοχασμό και την εμπλοκή. Αυτές οι προσεγγίσεις συμπληρώνουν τις παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας, ενθαρρύνοντας τους μαθητές να εφαρμόζουν, να συζητούν και να συνδημιουργούν γνώση μέσω της εμπειρίας και της αλληλεπίδρασης.	
Αναστρέψτε την τάξη	Η αναστροφή της τάξης αντιστρέφει την παραδοσιακή διαδικασία μάθησης. Οι μαθητές μελετούν πρώτα τη θεωρία ανεξάρτητα μέσω βίντεο, αναγνωσμάτων ή σεμιναρίων και στη συνέχεια χρησιμοποιούν τον χρόνο της τάξης για ενεργή εφαρμογή, συζήτηση και επίλυση προβλημάτων. Αυτή η προσέγγιση ενθαρρύνει την βαθύτερη ενασχόληση με το υλικό και προάγει την αυτονομία των μαθητών. Στην επαγγελματική κατάρτιση,

	<p>επιτρέπει στους μαθητές να εξοικειωθούν με σύνθετες έννοιες με το δικό τους ρυθμό, απελευθερώνοντας τις δια ζώσης συνεδρίες για πρακτικές ασκήσεις και εξατομικευμένη υποστήριξη. Προάγει την κριτική σκέψη και την καλύτερη προετοιμασία για τις προκλήσεις του πραγματικού κόσμου, δίνοντας έμφαση στην εφαρμογή παρά στην παθητική ακρόαση.¹</p>
<p>Προσέγγιση «από την πρακτική στη θεωρία»</p>	<p>Η προσέγγιση «από την πράξη στη θεωρία» ξεκινά με πρακτική εμπειρία ή πραγματικές εργασίες, ακολουθούμενη από αναστοχασμό και την εισαγωγή των βασικών θεωρητικών αρχών. Αυτή η μέθοδος βασίζει τη μάθηση στο πλαίσιο, βοηθώντας τους μαθητές να συνδέσουν τις αφηρημένες ιδέες με συγκεκριμένες ενέργειες. Είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική στην επαγγελματική εκπαίδευση, όπου οι πρακτικές δεξιότητες είναι απαραίτητες, αλλά πρέπει να υποστηρίζονται από θεωρητική κατανόηση για να εξασφαλιστεί η προσαρμοστικότητα και η ικανότητα επίλυσης προβλημάτων. Με την εμπειρία της εργασίας πρώτα, οι μαθητές αναπτύσσουν περιέργεια και κίνητρα για να κατανοήσουν γιατί τα πράγματα λειτουργούν όπως λειτουργούν, δημιουργώντας έναν ουσιαστικό και διαρκή κύκλο μάθησης.</p> <p>Αυτή η προσέγγιση είναι ουσιαστικά μια παραλλαγή του μοντέλου της αναστρεφόμενης τάξης. Ο μαθητής εξερευνά πρώτα ποιες δεξιότητες έχει ήδη κατακτήσει σε βασικό επίπεδο και στη συνέχεια μαθαίνει τους λόγους και την βαθύτερη κατανόηση πίσω από την ικανότητα. Οι εκπαιδευτές παρέχουν το πλαίσιο, ενθαρρύνουν τη συμμετοχή και καθοδηγούν τους μαθητές προς μια βαθύτερη κατανόηση του θέματος, ξεκινώντας από το τρέχον επίπεδο του μαθητή.</p>
<p>Παιχνίδι ρόλων</p>	<p>Το παιχνίδι ρόλων περιλαμβάνει τους μαθητές να αναπαριστούν πραγματικά σενάρια για να εξασκήσουν τις επικοινωνιακές, τις δεξιότητες λήψης αποφάσεων και τις διαπροσωπικές δεξιότητες. Είναι μια δυναμική μέθοδος για να εξερευνήσετε συμπεριφορικές στάσεις και επαγγελματικές σχέσεις σε ένα ασφαλές περιβάλλον. Στην επαγγελματική κατάρτιση, το παιχνίδι ρόλων αναπτύσσει την ενσυναίσθηση, την επίλυση συγκρούσεων και τις ικανότητες ομαδικής εργασίας. Επιτρέπει στους συμμετέχοντες να πειραματιστούν με απαντήσεις, να λάβουν ανατροφοδότηση και να βελτιώσουν τις δεξιότητες που είναι κρίσιμες για την επιτυχία στο χώρο εργασίας. Το παιχνίδι ρόλων ενθαρρύνει επίσης τον αναστοχασμό σχετικά με τις συμπεριφορές και τη συναισθηματική νοημοσύνη, που συχνά είναι δύσκολο να διδαχθούν μόνο μέσω της θεωρίας.</p>
<p>Μελέτη περίπτωσης</p>	<p>Μια μελέτη περίπτωσης παρουσιάζει στους μαθητές ένα πραγματικό ή προσομοιωμένο πρόβλημα βασισμένο σε πραγματικά γεγονότα, το οποίο απαιτεί ανάλυση, συζήτηση και επίλυση προβλημάτων. Αυτή η μέθοδος ενισχύει την κριτική σκέψη και τις δεξιότητες</p>

¹ Εκπαιδευτικό μοντέλο στο οποίο η κλασική σειρά της εκπαίδευσης ή της κατάρτισης αντιστρέφεται. Αντί να παρακολουθούν ένα μάθημα με τον δάσκαλο ή τον εκπαιδευτή και στη συνέχεια να το εφαρμόζουν ατομικά (εργασίες στο σπίτι, ηλεκτρονική κατάρτιση κ.λπ.), οι μαθητές μελετούν πρώτα το θέμα εκτός της τάξης (για παράδειγμα, βλέποντας ηλεκτρονικούς πόρους) και στη συνέχεια το εξερευνούν σε μεγαλύτερο βάθος στην τάξη με τον δάσκαλο ή τον εκπαιδευτή να καθοδηγεί τους μαθητές καθώς εφαρμόζουν τις σχετικές έννοιες. (Cedefop)

εφαρμογής, συνδέοντας τη θεωρία με πρακτικές προκλήσεις. Οι μελέτες περίπτωσης μπορούν να είναι ατομικές ή ομαδικές και συχνά περιλαμβάνουν έρευνα, συζήτηση και λήψη αποφάσεων. Προωθούν την κατανόηση σύνθετων, πολύπλευρων ζητημάτων που μπορεί να αντιμετωπίσουν οι μαθητές στο επάγγελμά τους και τους ενθαρρύνουν να εξετάσουν διαφορετικές προοπτικές και πιθανές συνέπειες πριν προβούν σε δράση.

1.5.4. Συνεργατική και βιωματική μάθηση

Με βάση τις προσεγγίσεις που εστιάζουν στον μαθητή που συζητήθηκαν προηγουμένως, η συνεργατική και εμπειρική μάθηση δίνει έμφαση στην κοινωνική διάσταση της δημιουργίας γνώσης. Η μάθηση δεν πραγματοποιείται μεμονωμένα, αλλά μέσω αλληλεπίδρασης, συνεργασίας και κοινής επίλυσης προβλημάτων. Αυτές οι μεθοδολογίες εμπλέκουν τους μαθητές ως μέλη μιας κοινότητας, αντικατοπτρίζοντας πραγματικά επαγγελματικά περιβάλλοντα όπου η ομαδική εργασία, η επικοινωνία και η κοινή λήψη αποφάσεων είναι απαραίτητες.

Ομαδική εργασία

Η ομαδική εργασία περιλαμβάνει τη συνεργασία των μαθητών για την ολοκλήρωση μιας εργασίας ή ενός έργου χωρίς καθορισμένους ρόλους. Προωθεί την επικοινωνία, την ομαδική εργασία και την επίλυση προβλημάτων, ενθαρρύνοντας τους μαθητές να μοιράζονται ιδέες, να διαπραγματεύονται και να καταλήγουν σε συναίνεση. Αυτή η μέθοδος αντικατοπτρίζει την πραγματική δυναμική του χώρου εργασίας, όπου η συνεργασία είναι απαραίτητη. Η ομαδική εργασία βοηθά στην ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, υπευθυνότητας και συλλογικής δημιουργικότητας, αν και απαιτεί σαφείς στόχους και αποτελεσματική διευκόλυνση για να εξασφαλιστεί η ισορροπημένη συμμετοχή και να αποφευχθεί η κυριαρχία από λίγα μέλη.

Συνεργατική μάθηση

Η συνεργατική μάθηση είναι ένα παιδαγωγικό μοντέλο που βασίζεται στην κοινωνικοποίηση των μαθητών που συνεργάζονται για την επίτευξη κοινών στόχων ή την ολοκλήρωση ομαδικών εργασιών που δεν θα μπορούσαν να επιτύχουν ατομικά (Cedefop, nd.).

- ➔ **Συνεργατική ομαδική εργασία και ομαδική εργασία βάσει ρόλων:** Ενώ η συνεργατική ομαδική εργασία δεν περιλαμβάνει καμία ιεραρχία μεταξύ των συμμετεχόντων, η ομαδική εργασία βάσει ρόλων αναθέτει συγκεκριμένες λειτουργίες ή ευθύνες σε κάθε μέλος της ομάδας, προσομοιώνοντας πραγματικούς επαγγελματικούς ρόλους μέσα σε μια ομάδα. Αυτή η μέθοδος ενισχύει την κατανόηση των ατομικών συνεισφορών και των αλληλεξαρτήσεων, προωθώντας την υπευθυνότητα και τις ηγετικές δεξιότητες. Προετοιμάζει τους μαθητές για συνεργατικά περιβάλλοντα εργασίας, δίνοντας έμφαση στον συντονισμό, την ανάθεση αρμοδιοτήτων και τον σεβασμό της διαφορετικής εμπειρογνομosύνης, που είναι ζωτικής σημασίας σε σύνθετα επαγγελματικά περιβάλλοντα.
- ➔ **Charettes:** Τα charettes είναι εντατικές, χρονικά περιορισμένες ομαδικές συνεδρίες σχεδιασμού ή επίλυσης προβλημάτων, όπου οι συμμετέχοντες παράγουν γρήγορα ιδέες και αναπτύσσουν λύσεις συνεργατικά. Προερχόμενη από την αρχιτεκτονική και τον σχεδιασμό, αυτή η μέθοδος διεγείρει τη δημιουργικότητα υπό πίεση και ενθαρρύνει τη διεπιστημονική συμβολή. Στην επαγγελματική εκπαίδευση, τα charettes προωθούν την καινοτομία, την ομαδική εργασία και τη γρήγορη λήψη αποφάσεων, βοηθώντας τους μαθητές να βιώσουν τη δυναμική των πραγματικών έργων σε συμπιεσμένα χρονικά

πλαίσια. Αυτή η μεθοδολογία είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική σε περιβάλλοντα επαγγελματικής κατάρτισης. Σε μια ποικιλόμορφη, μικτή ομάδα δίνεται μια συγκεκριμένη πρόκληση που πρέπει να επιλύσει σε περιορισμένο χρόνο. Η ομάδα ιδανικά περιλαμβάνει μέλη με διαφορετικούς ρόλους, για παράδειγμα τεχνικό, διαχειριστή κτιρίου, σχεδιαστή ή οικονομικό διευθυντή. Εργάζονται για να επιλύσουν την υπόθεση σε ένα κύκλο τριών ωρών, ο οποίος συνήθως περιλαμβάνει:

- Συζήτηση
- Ανάπτυξη λύσης
- Παρουσίαση στην ευρύτερη ομάδα

Η υπόθεση πρέπει να είναι συγκεκριμένη, με σαφώς καθορισμένη περιγραφή και ρητές προσδοκίες. Αυτός ο τύπος δραστηριότητας βοηθά τους συμμετέχοντες να κατανοήσουν τη δυναμική της επίλυσης προβλημάτων και να εκτιμήσουν διαφορετικές προοπτικές. Ιδανικά, πολλές ομάδες εργάζονται σε παρόμοιες υποθέσεις και στη συνέχεια μαθαίνουν από τα αποτελέσματα των άλλων.

1.5.5. Μέθοδοι μάθησης βασισμένες σε προσομοίωση και ψηφιακές μέθοδοι

Με βάση τη συνεργατική και βιωματική μάθηση, οι μέθοδοι που βασίζονται σε προσομοίωση και ψηφιακές μέθοδοι επεκτείνουν αυτές τις αρχές σε τεχνολογικά βελτιωμένα περιβάλλοντα. Επιτρέπουν στους μαθητές να συμμετέχουν σε ρεαλιστικές, πρακτικές δραστηριότητες που αντικατοπτρίζουν την επαγγελματική πρακτική, διατηρώντας παράλληλα την ασφάλεια και τον έλεγχο. Μέσω της προσομοίωσης, της παιχνιδιοποίησης και των τεχνολογιών εμπύθισης, οι μαθητές μπορούν να βιώσουν την ομαδική εργασία, τη λήψη αποφάσεων και την επίλυση προβλημάτων σε ένα περιβάλλον που συνδυάζει την πρακτική με την καινοτομία.

Η εκπαίδευση σε προσομοιωμένο περιβάλλον χρησιμοποιεί ρεαλιστικά αλλά ελεγχόμενα περιβάλλοντα, όπως εικονική πραγματικότητα, μακέτες ή εργαστήρια εκπαίδευσης, για την ασφαλή αναπαραγωγή των συνθηκών του χώρου εργασίας. Αυτή η προσέγγιση επιτρέπει στους μαθητές να εξασκήσουν τεχνικές δεξιότητες και δεξιότητες λήψης αποφάσεων χωρίς τους κινδύνους του πραγματικού κόσμου. Ενισχύει την αυτοπεποίθηση, ενισχύει τις διαδικασίες και επιτρέπει την επαναλαμβανόμενη εξάσκηση σύνθετων ή επικίνδυνων εργασιών. Οι προσομοιώσεις μπορούν να προσαρμοστούν σε διάφορα σενάρια, παρέχοντας άμεση ανατροφοδότηση και ευκαιρίες αξιολόγησης.

Το προσομοιωμένο περιβάλλον μπορεί να λάβει πολλές μορφές, όπως χώρος γραφείου (τάξη), εργαστήριο, στούντιο ή διαδικτυακός χώρος που χρησιμοποιεί εργαλεία εικονικής πραγματικότητας και προσομοίωσης. Τα βασικά πλεονεκτήματα τέτοιων περιβαλλόντων περιλαμβάνουν:

- ✓ Μεγαλύτερος έλεγχος της μαθησιακής διαδικασίας
- ✓ Η δυνατότητα σταδιακής αύξησης των παραγόντων άγχους και της πολυπλοκότητας, για παράδειγμα μέσω:
  - το περιβάλλον
  - συνάδελφοι
  - ακροατήριο
  - φυσικό περιβάλλον

- συνθήκες ασφάλειας

✓ Η ευκαιρία να αντιμετωπίσετε πραγματικά προβλήματα σε ένα ασφαλές και δομημένο περιβάλλον

Gamification

Με βάση μεθόδους που βασίζονται σε προσομοιώσεις, η **παιχνιδοποίηση** εφαρμόζει στοιχεία σχεδιασμού και παιχνιδιού σε περιβάλλοντα μάθησης και κατάρτισης. Χρησιμοποιεί μηχανισμούς όπως βαθμολογία, επίπεδα προόδου, ανταμοιβές και ανταγωνισμό για να αυξήσει την εμπλοκή, την κινητοποίηση και τη συμμετοχή των μαθητών. Ο σκοπός της παιχνιδοποίησης δεν είναι να μετατρέψει τη μάθηση σε παιχνίδι, αλλά να χρησιμοποιήσει τις κινητοποιητικές αρχές των παιχνιδιών για να τονώσει την επίτευξη στόχων, την επιμονή και την απόλαυση στη μαθησιακή διαδικασία (Cedefop, χ.χ.).

Η παιχνιδοποίηση μπορεί να λάβει πολλές μορφές και είναι κατάλληλη τόσο για ψηφιακά όσο και για διαπροσωπικά περιβάλλοντα. Μπορεί να εφαρμοστεί σε ατομικές μαθησιακές δραστηριότητες ή σε ομαδικές προκλήσεις. Ανάλογα με το σχεδιασμό, οι μαθητές μπορούν να κερδίζουν πόντους, να ξεκλειδώνουν επίπεδα, να συλλέγουν ψηφιακά εμβλήματα ή να λαμβάνουν απτές ανταμοιβές που αναγνωρίζουν την πρόδοό τους.

Τα βασικά χαρακτηριστικά της μάθησης με παιχνιδοποίηση περιλαμβάνουν:

- Κίνητρα σχεδιασμού που ενθαρρύνουν τη διαρκή συμμετοχή
- Σαφώς καθορισμένες προκλήσεις και μηχανισμοί ανατροφοδότησης
- Εφαρμοσιμότητα τόσο σε εικονικά όσο και σε πραγματικά μαθησιακά περιβάλλοντα
- Προσαρμοστικότητα για ατομική ή ομαδική συμμετοχή
- Δομημένη πρόοδος μέσω επιπέδων ή σταδίων
- Δυνατότητα συμβολικών ή πραγματικών ανταμοιβών

Παράδειγμα – Πλαίσιο μάθησης για τη βιωσιμότητα

Ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα με έμφαση στη βιωσιμότητα μπορεί να απονέμει εμβλήματα CO₂ σε μαθητές που ολοκληρώνουν πράσινες προκλήσεις, όπως ο σχεδιασμός μιας λύσης χαμηλών εκπομπών. Μόλις ένας μαθητής συλλέξει έναν καθορισμένο αριθμό εμβλημάτων, μπορεί να ξεκλειδώσει μια συμβολική ανταμοιβή «πτήσης διακοπών», που απεικονίζει τη σχέση μεταξύ συμπεριφορικών επιλογών και μετρήσιμων αποτελεσμάτων.

Η παιχνιδοποίηση συχνά αντλεί έμπνευση από γνωστά επιτραπέζια ή καρτοπαίγνια που έχουν προσαρμοστεί για εκπαιδευτική χρήση. Για παράδειγμα:

- Το **παιχνίδι Quartet**, που χρησιμοποιείται για την αντιστοίχιση και σύγκριση σχετικών εννοιών ή υλικών
- Το **παιχνίδι Timeline**, στο οποίο οι μαθητές ταξινομούν χρονολογικά γεγονότα ή καινοτομίες (βλ. <https://canonbase.eu/wiki/Item:Q31015>)
- **Παιχνίδια τύπου Monopoly**, προσαρμοσμένα για να εξερευνήσουν τον βιώσιμο σχεδιασμό πόλεων ή τη διαχείριση πόρων

Αυτές οι προσαρμογές δείχνουν πώς οι δομές των παιχνιδιών μπορούν να ενσωματωθούν δημιουργικά στη μάθηση για την ανάπτυξη δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων, στρατηγικής και συνεργασίας με έναν ελκυστικό τρόπο.

Κλιπ γνώσης

Τα βίντεο γνώσης είναι σύντομα, εστιασμένα βίντεο, συνήθως κάτω των δέκα λεπτών, που έχουν σχεδιαστεί για να εξηγούν μια συγκεκριμένη έννοια, δεξιότητα ή ιδέα. Χρησιμοποιούν ως συμπληρωματικοί πόροι μάθησης και χρησιμοποιούνται συχνά για την εισαγωγή θεμάτων, την αποσαφήνιση σύνθετων ιδεών ή την παροχή συγκεκριμένων παραδειγμάτων. Τα βίντεο γνώσης μπορούν να δημιουργηθούν από εκπαιδευτές, να βρεθούν στο διαδίκτυο ή να ανατεθούν σε εξωτερικούς συνεργάτες. Η ποιότητα της εικόνας και του ήχου των βίντεο είναι σημαντική για να διατηρηθεί η προσοχή των μαθητών και να βελτιωθεί η απομνημόνευση. Η χρήση προϋπαρχόντων βίντεο μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια συνοχής στο στυλ, το επίπεδο ή την προσέγγιση, επομένως η επιλογή και η προσαρμογή πρέπει να γίνονται με προσοχή.

Προσομοιώσεις και μοντέλα κλίμακας

Τα μοντέλα κλίμακας και οι προσομοιώσεις είναι πολύτιμα εργαλεία στη διδασκαλία και την εκπαίδευση, καθώς παρέχουν ασφαλή, ελεγχόμενα περιβάλλοντα για την εκμάθηση πρακτικών δεξιοτήτων και εννοιών. Επιτρέπουν στους μαθητές να αλληλεπιδρούν με αναπαραστάσεις συστημάτων του πραγματικού κόσμου, να εξασκούνται στη λήψη αποφάσεων και να αναπτύσσουν ικανότητες επίλυσης προβλημάτων χωρίς τους κινδύνους και τις πολυπλοκότητες του πραγματικού περιβάλλοντος. Μπορούμε να διακρίνουμε διάφορους τύπους, καθένας με διαφορετικές χρήσεις και πλεονεκτήματα:

Μοντέλα κλίμακας

Αναπαριστούν συστήματα της πραγματικής ζωής σε μειωμένη κλίμακα, επιτρέποντας στους μαθητές να παρατηρούν και να κατανοούν πολύπλοκες δομές και διαδικασίες με πιο απτό τρόπο. Παρέχουν μια ισχυρή τρισδιάστατη αντίληψη και καθιστούν δυνατή την οπτικοποίηση μεγάλων πραγματικοτήτων που δεν μπορούν να παρατηρηθούν εύκολα στο σύνολό τους στην πραγματική ζωή. Μέσω των μοντέλων κλίμακας, οι μαθητές αποκτούν μια σαφέστερη εικόνα του τρόπου με τον οποίο αλληλεπιδρούν τα στοιχεία, καθιστώντας τα ένα πολύτιμο εργαλείο για το σχεδιασμό, τον προγραμματισμό και την κατανόηση του χώρου.

Ψηφιακή προσομοίωση

Αναπαράγει περιβάλλοντα της πραγματικής ζωής σε τρισδιάστατη μορφή που δημιουργείται από υπολογιστή. Επιτρέπει στους χρήστες να εξερευνήσουν και να αλληλεπιδράσουν με ρεαλιστικά σενάρια, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας οπτικοποίησης εσωτερικών ή κρυφών στοιχείων που δεν είναι ορατά στα φυσικά μοντέλα. Ωστόσο, οι ψηφιακές προσομοιώσεις μπορεί να είναι δύσκολο να ερμηνευθούν από μαθητές χωρίς προηγούμενη εμπειρία στον πραγματικό κόσμο και μπορεί να είναι δύσκολο να πλοηγηθεί κανείς σε αυτές. Όταν είναι σωστά σχεδιασμένες, παρέχουν ευκαιρίες για επαναλαμβανόμενη εξάσκηση και αναστοχασμό σε ασφαλή, προσαρμοσίμα περιβάλλοντα.

Προσομοίωση VR

Επιτρέπει στους μαθητές να πλοηγούνται και να αλληλεπιδρούν σε ένα πλήρως εμβυθιστικό ψηφιακό περιβάλλον. Αυτή η προσέγγιση εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις δεξιότητες των μαθητών στον υπολογιστή και στα παιχνίδια και συχνά βασίζεται σε τεχνολογίες παιχνιδιών. Η εκπαίδευση VR επιτρέπει την ελκυστική, βιωματική μάθηση, αλλά προσφέρει περιορισμένη ρεαλιστική αλληλεπίδραση με άλλους χρήστες, γεγονός που μπορεί να μειώσει την αίσθηση της κοινής πρακτικής ή της ομαδικής εργασίας.

Εκπαίδευση

Συνδυάζει πραγματικές εικόνες με επιπλέον ψηφιακά επίπεδα πληροφοριών. Επιτρέπει στους

XR μαθητές να βλέπουν και να αλληλεπιδρούν ταυτόχρονα με πραγματικά και εικονικά στοιχεία, εμπλουτίζοντας την κατανόησή τους για τις χωρικές σχέσεις και τις τεχνικές λειτουργίες. Η εκπαίδευση XR είναι τεχνικά πολύπλοκη και απαιτεί ακριβή παρακολούθηση και αναγνώριση αντικειμένων για να λειτουργήσει αποτελεσματικά.

Chatbots και avatars Αντιπροσωπεύουν μια άλλη μορφή ψηφιακής προσομοίωσης, ικανή να αναπαράγει διαλογικές και συμπεριφορικές αλληλεπιδράσεις. Μπορούν να προσομοιώσουν σενάρια ρόλων, να παρουσιάσουν απρόσμενες ή προσαρμοστικές περιπτώσεις και να παρέχουν άμεσες απαντήσεις που υποστηρίζουν την αυτορυθμιζόμενη μάθηση. Ωστόσο, ενέχουν τον κίνδυνο δημιουργίας ανακριβούς ή μεροληπτικού περιεχομένου, εάν δεν διαχειρίζονται προσεκτικά. Η αποτελεσματική χρήση των chatbots και των avatars απαιτεί ισχυρά, ειδικά για τον τομέα γλωσσικά μοντέλα, διεξοδικές δοκιμές με την ομάδα-στόχο και τακτική επαλήθευση και ενημερώσεις για να εξασφαλιστεί η αξιοπιστία και η εκπαιδευτική αξία.

Η αποτελεσματική διδασκαλία και κατάρτιση απαιτεί κάτι περισσότερο από την εφαρμογή μιας μόνο μεθοδολογίας. Κάθε προσέγγιση, είτε είναι παραδοσιακή, είτε επικεντρώνεται στον μαθητή, είτε είναι συνεργατική, είτε ενισχυμένη ψηφιακά, εξυπηρετεί διαφορετικούς μαθησιακούς σκοπούς και πλαίσια. Το κλειδί είναι να συνδυάζονται και να προσαρμόζονται αυτές οι μέθοδοι στα προφίλ των μαθητών, στις ικανότητες που πρέπει να αναπτυχθούν και στο περιβάλλον στο οποίο πραγματοποιείται η μάθηση. Με αυτόν τον τρόπο, οι εκπαιδευτές δημιουργούν ευέλικτες, χωρίς αποκλεισμούς και ελκυστικές μαθησιακές εμπειρίες που υποστηρίζουν τόσο την ατομική ανάπτυξη όσο και την επαγγελματική αριστεία.

1.6. Μάθημα 6: Ανάπτυξη προγράμματος κατάρτισης

Ανάπτυξη προγράμματος κατάρτισης

Με βάση το Μάθημα 5, στο οποίο εξετάστηκαν οι βασικές μεθοδολογίες για την παροχή αποτελεσματικής και ελκυστικής κατάρτισης, το Μάθημα 6 επικεντρώνεται στον τρόπο με τον οποίο αυτά τα στοιχεία συνδυάζονται στο σχεδιασμό ενός ολοκληρωμένου προγράμματος κατάρτισης. Καθοδηγεί τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές στα πρακτικά βήματα της μετατροπής των προσδιορισμένων μαθησιακών αναγκών σε δομημένες, μαθητοκεντρικές διαδρομές κατάρτισης. Το μάθημα εξετάζει τον τρόπο ανάλυσης των εκπαιδευτικών αναγκών, τον καθορισμό στρατηγικών διδασκαλίας και κατάρτισης, την ανάπτυξη προσαρμοσμένων στο πλαίσιο και προοδευτικών μαθησιακών διαδρομών, καθώς και τη δημιουργία υψηλής ποιότητας μαθησιακού υλικού και πόρων που υποστηρίζουν την ανάπτυξη ικανοτήτων σε διαφορετικά περιβάλλοντα.

1.6.1. Ανάλυση εκπαιδευτικών αναγκών

Η ανάλυση των εκπαιδευτικών αναγκών θέτει τα θεμέλια ενός εκπαιδευτικού προγράμματος, συγκρίνοντας την τρέχουσα κατάσταση με την επιθυμητή ή αναμενόμενη κατάσταση. Η διαδικασία εξαρτάται από την ομάδα-στόχο και το επαγγελματικό ή οργανωτικό πλαίσιο στο οποίο θα πραγματοποιηθεί η εκπαίδευση. Οι εκπαιδευτικές ανάγκες εκφράζονται συνήθως σε όρους **ικανοτήτων** ή πιο συγκεκριμένων **μαθησιακών αποτελεσμάτων**.

Σε εκπαιδευτικά πλαίσια όπου οι ανάγκες δεν συνδέονται με έναν μόνο οργανισμό ή καθορισμένη ομάδα, η ανάλυση επικεντρώνεται στο μέσο προφίλ των μαθητών και στις τομεακές ανάγκες εντός ενός συγκεκριμένου γεωγραφικού ή επαγγελματικού τομέα. Για παράδειγμα: «απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που θα εκπαιδευτούν ως υπεύθυνοι ασφάλειας και βιωσιμότητας σε πολιτιστικά κέντρα» ή «καλλιτέχνες που επανεκπαιδεύονται για διευθυντικές θέσεις σε θέατρα». Το αποτέλεσμα μιας τέτοιας έρευνας είναι ένα **γενικό επαγγελματικό προφίλ** που μπορεί να καθοδηγήσει τον σχεδιασμό της κατάρτισης.

Για την κατάρτιση που αφορά συγκεκριμένες εταιρείες, οι ανάγκες προσδιορίζονται με την ανάλυση των διαδικασιών εργασίας του οργανισμού σε σχέση με τις διαθέσιμες ικανότητες του εργατικού δυναμικού. Η ανάλυση αυτή πρέπει να εξετάζει όχι μόνο την παρούσα κατάσταση, αλλά και να προβλέπει τις μελλοντικές εξελίξεις, τον τρόπο με τον οποίο ενδέχεται να εξελιχθούν οι διαδικασίες και τις νέες δεξιότητες που θα απαιτηθούν. Το αποτέλεσμα είναι ένα **οργανωτικό προφίλ ικανοτήτων**, το οποίο μπορεί στη συνέχεια να αντιστοιχιστεί με τα **ατομικά προφίλ ικανοτήτων** των εργαζομένων.

Μέσα σε έναν οργανισμό ή μια ομάδα, δεν χρειάζεται να εκπαιδύσουμε όλους τους συναδέλφους με τις ίδιες ικανότητες για την ίδια λειτουργία. Συχνά, η **ποικιλομορφία των προφίλ ικανοτήτων** μεταξύ των συναδέλφων εμπλουτίζει την ομάδα και παρέχει ευκαιρίες για να ξεχωρίσει κανείς σε ένα συγκεκριμένο μέρος μιας διαδικασίας. Για παράδειγμα, σε μια ομάδα γραφείου είναι πλεονέκτημα να υπάρχει κάποιος που ειδικεύεται στη διαχείριση των οικονομικών θεμάτων εξωτερικών χορηγών και κάποιος άλλος στην προμήθεια εξοπλισμού, ενώ και οι δύο

έχουν μια γενική κατανόηση όλων των πτυχών της οικονομικής εργασίας του γραφείου.

Η ενεργός συμμετοχή των εργαζομένων σε αυτή την ανάλυση είναι ουσιαστικής σημασίας. Βοηθά στην αποκάλυψη κρυφών αναγκών, στον εντοπισμό ανεκμετάλλετου δυναμικού και στην καταγραφή προσωπικών μαθησιακών φιλοδοξιών. Η ανάλυση πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη τις επαγγελματικές πορείες — για παράδειγμα, ένας συνάδελφος που πλησιάζει στη συνταξιοδότηση μπορεί να επιθυμεί να μεταβεί σε λιγότερο απαιτητική σωματικά εργασία ή να γίνει μέντορας νεότερων υπαλλήλων.

Στην περίπτωση των **ασκούμενων** ή των **μαθητευόμενων**, συνήθως υπάρχει ένα προκαθορισμένο προφίλ κατάρτισης. Εδώ, το καθήκον είναι να ευθυγραμμιστεί αυτό το προφίλ με τις ευκαιρίες που υπάρχουν στον οργανισμό.

Μέθοδοι ανάλυσης

Για την ανάλυση των αναγκών ενός οργανισμού, μπορεί να αναπτυχθεί ένας **πίνακας διαδικασιών-ικανότητας**. Αυτός ο πίνακας συνδέει κάθε βήμα μιας ροής εργασίας ή διαδικασίας με τις ικανότητες που απαιτούνται για την αποτελεσματική εκτέλεσή του. Επισημαίνει ποιες ικανότητες είναι κρίσιμες, πώς σχετίζονται μεταξύ τους και ποιοι ρόλοι εξαρτώνται από αυτές. Αυτή η μέθοδος βοηθά στη μετατροπή των αφηρημένων ικανοτήτων σε συγκεκριμένη πραγματικότητα στο χώρο εργασίας.

Για τον προσδιορισμό των αναγκών των **μεμονωμένων συναδέλφων** ή **μαθητών**, μπορεί να χρησιμοποιηθεί μια **έρευνα ικανοτήτων**.

Κάθε συμμετέχων λαμβάνει έναν κατάλογο σχετικών ικανοτήτων και υποδεικνύει, για κάθε μία, πώς σχετίζεται με τον τρέχοντα ρόλο του:

- Είμαι σε θέση να το κάνω αυτό – έχω ήδη αποκτήσει την ικανότητα.
- Το χρησιμοποιώ για τον ρόλο μου – η ικανότητα εφαρμόζεται ενεργά στην εργασία μου.
- Το χρειάζομαι για τον ρόλο μου – η ικανότητα απαιτείται, αλλά δεν την έχω ακόμη αποκτήσει πλήρως.
- Θέλω να το μάθω – η ικανότητα παρουσιάζει προσωπικό ενδιαφέρον για μελλοντική ανάπτυξη.

Αυτή η πρώτη έρευνα παρέχει μια γενική εικόνα των υφιστάμενων ικανοτήτων, των απαιτήσεων που σχετίζονται με την εργασία και των μαθησιακών φιλοδοξιών. Μπορεί να ακολουθηθεί από ατομικές ή ομαδικές συζητήσεις για να εξερευνηθούν οι απαντήσεις σε μεγαλύτερο βάθος. Είναι επίσης σημαντικό να αφήσετε χώρο στους συμμετέχοντες να αναφέρουν επιπλέον ικανότητες που ενδέχεται να μην εμφανίζονται στον προκαθορισμένο κατάλογο.

Μια δεύτερη ανάλυση μπορεί να προστεθεί μέσω μιας **αυτοαξιολόγησης της κατάκτησης**, όπου οι μαθητές υποδεικνύουν το επίπεδο επάρκειας τους για κάθε ικανότητα, επιλέγοντας μία από τις τέσσερις παρακάτω δηλώσεις:

- Δεν μπορώ να το κάνω αυτό
- Δεν είμαι σίγουρος/η ότι μπορώ να το κάνω

- Είμαι σε θέση να το κάνω
- Είμαι ειδικός σε αυτό

Ο συνδυασμός των δύο εργαλείων επιτρέπει στους εκπαιδευτές να οπτικοποιήσουν το συνολικό δυναμικό μιας ομάδας, να εντοπίσουν κενά στις ικανότητες και να σχεδιάσουν **διαφοροποιημένα προγράμματα κατάρτισης** που στοχεύουν στις πραγματικές ανάγκες, αντί να επαναλαμβάνουν όσα γνωρίζουν ήδη οι μαθητές. Η συμμετοχή όλων των συμμετεχόντων σε αυτή τη διαδικασία ενισχύει **την μαθητοκεντρική μάθηση** από την αρχή, προωθώντας την κινητοποίηση και την ανάληψη ευθύνης.

Τέλος, η διαδικασία πρέπει να πραγματοποιείται σε ένα **ασφαλές και εμπιστευτικό περιβάλλον**. Οι συμμετέχοντες πρέπει να έχουν τη διαβεβαίωση ότι οι απαντήσεις τους δεν θα χρησιμοποιηθούν για αξιολόγηση, αναθεώρηση της απόδοσης ή αποφάσεις προαγωγής, αλλά αποκλειστικά για τη βελτίωση της ποιότητας και της συνάφειας της εκπαίδευσης.

1.6.2. Ανάπτυξη στρατηγικής διδασκαλίας και κατάρτισης

Μόλις προσδιοριστούν οι ακριβείς ανάγκες, το επόμενο βήμα είναι η ανάπτυξη μιας **στρατηγικής διδασκαλίας και κατάρτισης** για την υλοποίηση των προγραμματισμένων δραστηριοτήτων.

Η στρατηγική πρέπει να λαμβάνει υπόψη το **περιβάλλον** στο οποίο θα πραγματοποιηθεί η κατάρτιση και να καθορίζει τους **γενικούς στόχους, το χρονοδιάγραμμα, τα λογικά βήματα και τη μεθοδολογία** που θα χρησιμοποιηθεί. Πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη τους **πόρους και τη δέσμευση** του οργανισμού, συμπεριλαμβανομένου του χρόνου που μπορούν να αφιερώσουν οι μαθητές, των διαθέσιμων εγκαταστάσεων και της υλικοτεχνικής υποστήριξης που μπορεί να παρασχεθεί.

Επιπλέον, η στρατηγική πρέπει να περιγράφει **μέτρα διασφάλισης της ποιότητας και παρακολούθησης**, ώστε να διασφαλίζεται ότι η εκπαίδευση παραμένει αποτελεσματική, σχετική και ευθυγραμμισμένη με τους στόχους της.

Εν ολίγοις, παρέχει μια δομημένη περιγραφή του πλαισίου και των συνθηκών εντός των οποίων θα αναπτυχθούν οι δραστηριότητες διδασκαλίας και κατάρτισης.

1.6.3. Ανάπτυξη εκπαίδευσης με επίκεντρο τον μαθητή

Μόλις καθοριστεί η συνολική στρατηγική διδασκαλίας και κατάρτισης, το επόμενο βήμα είναι να μεταφραστεί σε συγκεκριμένη πρακτική με επίκεντρο τον μαθητή. Ενώ η στρατηγική περιγράφει το ευρύτερο πλαίσιο, η κατάρτιση με επίκεντρο τον μαθητή εστιάζει στον τρόπο με τον οποίο αυτά τα στοιχεία εφαρμόζονται για να ανταποκριθούν στις συγκεκριμένες ανάγκες, τα κίνητρα και το πλαίσιο των μεμονωμένων μαθητών. Αυτό διασφαλίζει ότι η στρατηγική δεν είναι μόνο συνεκτική και καλά δομημένη, αλλά και ευέλικτη, χωρίς αποκλεισμούς και προσαρμόσιμη στην πράξη.

Η βασική αρχή της εκπαίδευσης με επίκεντρο τον μαθητή είναι να διατηρείται ο μαθητής στο επίκεντρο της μαθησιακής διαδικασίας, να του παρέχεται η ευθύνη για την εξέλιξή του και να τον καθοδηγεί σε ένα δομημένο αλλά ευέλικτο μαθησιακό ταξίδι.

Η προσέγγιση αυτή πρέπει να βασίζεται σε μια διεξοδική ανάλυση του **πλαίσιου, των μαθησιακών αναγκών και των χαρακτηριστικών της ομάδας-στόχου**.

Συγκεκριμενοποίηση του περιεχομένου

Η κατανόηση του πλαισίου των μαθητών είναι απαραίτητη για τον σχεδιασμό σχετικής και ελκυστικής εκπαίδευσης.

Οι εκπαιδευτές πρέπει να προσδιορίσουν το υπόβαθρο των μαθητών, τις προηγούμενες γνώσεις τους, την αυτονομία τους στη μάθηση, το εργασιακό τους περιβάλλον, τον διαθέσιμο χρόνο και τις προτιμήσεις τους στη μάθηση. Εξίσου σημαντικό είναι να προσδιοριστεί τι τους παρακινεί, ποιες συνθήκες χρειάζονται για να μάθουν αποτελεσματικά και ποιες διδακτικές ή εκπαιδευτικές προσεγγίσεις υποστηρίζουν καλύτερα τη συμμετοχή τους.

Το μαθησιακό περιεχόμενο και οι δραστηριότητες πρέπει να προσαρμόζονται στο πλαίσιο, έτσι ώστε τα παραδείγματα, οι ασκήσεις και οι μελέτες περιπτώσεων να αντικατοπτρίζουν την επαγγελματική ή δημιουργική πραγματικότητα των μαθητών. Όταν οι μαθητές αναγνωρίζουν το δικό τους πλαίσιο στο εκπαιδευτικό υλικό, η κινητοποίησή τους και η συμμετοχή τους αυξάνονται, και τα μαθησιακά αποτελέσματα γίνονται πιο σημαντικά και εφαρμόσιμα σε πραγματικές καταστάσεις. Η προσαρμογή στο πλαίσιο μετατρέπει επομένως το γενικό περιεχόμενο σε συγκεκριμένο μαθησιακό υλικό και δραστηριότητες που ανταποκρίνονται στην καθημερινή εμπειρία των μαθητών.

Ενεργοποίηση της μαθησιακής διαδικασίας

Το επόμενο βήμα περιλαμβάνει την ανάπτυξη μιας **μαθησιακής πορείας** που εμπλέκει ενεργά τους μαθητές στη διαδικασία.

Οι μαθησιακές και διδακτικές δραστηριότητες πρέπει να είναι δομημένες σε μια λογική ακολουθία, όπου κάθε δραστηριότητα βασίζεται στην προηγούμενη και την ενισχύει. Κατά την επιλογή των τύπων δραστηριοτήτων και μεθοδολογιών, οι εκπαιδευτές πρέπει να εφαρμόζουν με συνέπεια αρχές που εστιάζουν στον μαθητή.

Οι ακόλουθες ερωτήσεις μπορούν να καθοδηγήσουν αυτές τις αποφάσεις:

- Πώς ενεργοποιούμε τον μαθητή;
- Τι υποστήριξη χρειάζεται ο μαθητής για να το μάθει αυτό;
- Ποιες προαπαιτούμενες γνώσεις ή δεξιότητες χρειάζεται ο μαθητής για να το μάθει;
- Τι μπορεί να μάθει αυτόνομα και τι απαιτεί την παρέμβαση ενός εκπαιδευτικού-εκπαιδευτή;
- Ποιες επιλογές μπορεί να κάνει ο μαθητής στο πλαίσιο του περιεχομένου που πρέπει να κατακτήσει;
- Πού χρειάζεται ο μαθητής ανατροφοδότηση, προβληματισμό, συζήτηση;

Αυτές οι κατευθυντήριες ερωτήσεις διασφαλίζουν ότι ο σχεδιασμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας παραμένει ευέλικτος, προσαρμοστικός και προσανατολισμένος προς την ενδυνάμωση του μαθητή.

Εκπαίδευση στο πλαίσιο των τεχνών

Στον πολιτιστικό και δημιουργικό τομέα, η ολοένα και πιο διεπιστημονική φύση της εργασίας απαιτεί εκπαιδευτικές πρακτικές που ξεπερνούν τα παραδοσιακά όρια των επιστημονικών κλάδων. Οι καλλιτέχνες σήμερα πρέπει να κατανοούν τομείς όπως η ανάπτυξη λογισμικού, η ηθική των δεδομένων ή ο πολεοδομικός σχεδιασμός, ενώ οι πολιτιστικοί διαχειριστές πρέπει να είναι ικανοί σε τομείς όπως το ψηφιακό μάρκετινγκ, τα πρότυπα προσβασιμότητας και οι βιώσιμες πρακτικές παραγωγής.

Τα συνεργατικά περιβάλλοντα μάθησης, όπου διασταυρώνονται διάφοροι τομείς και δεξιότητες, είναι απαραίτητα.

Τα ιδρύματα αναπτύσσουν όλο και περισσότερο **διεπιστημονικά εργαστήρια** όπου, για παράδειγμα, χορογράφοι συνεργάζονται με προγραμματιστές τεχνητής νοημοσύνης ή συνθέτες συνεργάζονται με σχεδιαστές παιχνιδιών. Αυτά τα περιβάλλοντα προωθούν όχι μόνο την απόκτηση νέων δεξιοτήτων, αλλά και την ανάπτυξη ανοιχτόμυαλης σκέψης, καινοτομίας και κριτικής σκέψης.

1.6.4. Ανάπτυξη ενός εκπαιδευτικού προγράμματος

Μόλις καθοριστεί η προσέγγιση με επίκεντρο τον μαθητή, το επόμενο βήμα είναι η δομή της σε ένα συνεκτικό **εκπαιδευτικό πρόγραμμα**. Ενώ η προηγούμενη ενότητα εστίαζε στην Kontextualisierung και την ενεργοποίηση της μάθησης, αυτό το στάδιο μεταφράζει αυτές τις αρχές σε μια δομημένη ακολουθία **μαθησιακών εμπειριών** που αναπτύσσουν σταδιακά τις ικανότητες. Ένα καλά σχεδιασμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα εξασφαλίζει ότι κάθε βήμα ακολουθεί λογικά το προηγούμενο, καθοδηγώντας τους μαθητές από την αρχική έκθεση στην κατάκτηση της γνώσης.

Μια διαδρομή κατάρτισης είναι η λογική εξέλιξη μέσω της οποίας αναπτύσσονται σταδιακά οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι στάσεις για την επίτευξη πλήρους ικανότητας. Τα στοιχεία εισάγονται βήμα προς βήμα, επιτρέποντας στους μαθητές να αποκτήσουν εμπειρία και ρουτίνα, ενώ αυξάνεται προοδευτικά το επίπεδο πολυπλοκότητας. Καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, η τακτική αξιολόγηση, η ανατροφοδότηση και η αποκατάσταση εξασφαλίζουν ότι η μάθηση παραμένει συνεχής και σωρευτική.

Κάθε στάδιο της πορείας πρέπει να οδηγεί τον μαθητή προς μεγαλύτερη κατανόηση, αυξημένη αυτονομία και βελτιωμένες στάσεις, μειώνοντας σταδιακά την εξάρτηση από εξωτερική καθοδήγηση. Η σειρά των μαθησιακών δραστηριοτήτων μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με την ομάδα-στόχο, το πλαίσιο ή τις διαθέσιμες ευκαιρίες. Για παράδειγμα, ένα πρόγραμμα μπορεί να ξεκινήσει με θεωρητικά θεμέλια και στη συνέχεια να προχωρήσει στην πρακτική, ή μπορεί να ακολουθήσει την αντίθετη πορεία, ξεκινώντας με εμπειρίες από την πραγματική ζωή, όπως επισκέψεις σε εταιρείες, για να δημιουργήσει το πλαίσιο πριν εισαγάγει τη θεωρία.

Κατά το σχεδιασμό της διαδρομής, πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη **πρακτικοί περιορισμοί**, όπως ο χρόνος, ο προϋπολογισμός, οι εγκαταστάσεις και η πρόσβαση σε εξοπλισμό. Εξίσου σημαντικό είναι να διατηρείται μια σαφής εικόνα της συνοχής μεταξύ των διαφορετικών γραμμών μάθησης, έτσι ώστε όλα τα στοιχεία να συμβάλλουν στη συνολική ικανότητα. Με άλλα λόγια, κάθε στοιχείο πρέπει να βασίζεται στο προηγούμενο και να προετοιμάζει το επόμενο.

Τέλος, **τα ορόσημα για την αξιολόγηση, την ανατροφοδότηση και τη συνολική αξιολόγηση** ολοκληρώνουν τη δομή της διαδρομής κατάρτισης, διασφαλίζοντας ότι η πρόοδος είναι ορατή και ότι τα μαθησιακά αποτελέσματα επιτυγχάνονται με συστηματικό και ουσιαστικό τρόπο.

1.6.5. Έξυπνη ανάπτυξη εκπαιδευτικού και διδακτικού υλικού

Μόλις καθοριστεί η συνολική διαδρομή κατάρτισης, το επόμενο βήμα είναι η δημιουργία των διδακτικών και εκπαιδευτικών υλικών που την υποστηρίζουν. Η ανάπτυξη τέτοιων υλικών είναι μια χρονοβόρα και εντατική διαδικασία που απαιτεί τόσο εξειδίκευση στο θέμα όσο και παιδαγωγική εμπειρία. Περιλαμβάνει την έρευνα του

περιεχομένου, το σχεδιασμό κατάλληλων δραστηριοτήτων, τη συγγραφή, τη δοκιμή και τη συνεχή βελτίωση του υλικού έως ότου καταστεί συνεκτικό, ακριβές και χρησιμοποιήσιμο.

Για να καταστεί αυτή η διαδικασία όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματική και βιώσιμη, συνιστάται **ο σχεδιασμός υλικών σύμφωνα με μια δομή δομικών στοιχείων**. Αυτή η δομή επιτρέπει την επαναχρησιμοποίηση μεμονωμένων στοιχείων σε διαφορετικά περιβάλλοντα και την προσαρμογή τους σε διάφορα προφίλ μαθητών. Το σημείο εκκίνησης για αυτήν την προσέγγιση είναι ο ορισμός των ικανοτήτων που έχει βελτιωθεί σε ένα τομεακό επίπεδο.

Το τομεακό επίπεδο, μια έννοια που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου TALQ « , αναλύει κάθε ικανότητα σε δεξιότητες (αυτό που πρέπει να εκπαιδευτεί), γνώσεις (αυτό που πρέπει να κατανοηθεί) και στάσεις (αυτό που πρέπει να αναπτυχθεί). Ενώ οι δεξιότητες είναι συνήθως απλές και απαιτούν κυρίως λεπτομερή καθοδήγηση για την αξιολόγηση, οι συνιστώσες των γνώσεων και των στάσεων μπορούν να επεξεργαστούν ξεχωριστά για να αποτελέσουν τη βάση του διδακτικού υλικού. Τα στοιχεία των δεξιοτήτων, με τη σειρά τους, αναλύονται λεπτομερώς στα εκπαιδευτικά υλικά.

Το πλεονέκτημα αυτής της δομής είναι ότι τα εκπαιδευτικά υλικά που έχουν αναπτυχθεί για συγκεκριμένες ενότητες γνώσεων ή στάσεων μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν σε πολλαπλές ικανότητες ή πλαίσια. Για παράδειγμα, τα μαθήματα «Μάθηση βασισμένη στις ικανότητες», «Διδασκαλία έναντι κατάρτισης» και «Ανάπτυξη συνολικής αξιολόγησης βασισμένης στις ικανότητες» μπορούν επίσης να εφαρμοστούν στην κατάρτιση που σχετίζεται με την αξιολόγηση. Ομοίως, τα μαθήματα «Μια προσέγγιση επικεντρωμένη στον μαθητή», «Προσεγγίσεις διδασκαλίας και κατάρτισης» και «Μεθοδολογίες διδασκαλίας και κατάρτισης» μπορούν να χρησιμοποιηθούν για εκπαιδευτές στο χώρο εργασίας, ενώ τα δύο πρώτα μαθήματα είναι επίσης κατάλληλα για περιβάλλοντα κατάρτισης στελεχών. Οι στάσεις που περιγράφονται στο επόμενο κεφάλαιο μπορούν επίσης να επαναχρησιμοποιηθούν για διάφορες ικανότητες σε διαφορετικά επαγγέλματα.

Ένα επιπλέον πλεονέκτημα αυτής της αρθρωτής προσέγγισης είναι ότι τα μαθησιακά μπλοκ έχουν σχεδιαστεί με τρόπο που επιτρέπει την ανταλλαγή τους με άλλους εκπαιδευτικούς και την ενσωμάτωσή τους σε διαφορετικά μαθήματα. Όταν είναι γραμμένα με σαφήνεια και συστηματικότητα, αυτά τα υλικά μπορούν επίσης να λειτουργήσουν ως αξιόπιστες πηγές αναφοράς, επεκτείνοντας την αξία τους πέρα από το αρχικό πρόγραμμα κατάρτισης.

1.6.6. Ανάπτυξη και παράδοση εκπαιδευτικού υλικού

Αφού καθορίστηκε ο τρόπος με τον οποίο τα εκπαιδευτικά και επιμορφωτικά υλικά μπορούν να σχεδιαστούν στρατηγικά μέσω μιας αρθρωτής και βασισμένης στις ικανότητες προσέγγισης, το επόμενο βήμα είναι να επικεντρωθούμε στην συγκεκριμένη ανάπτυξή τους. Αυτή η ενότητα παρέχει πρακτικές οδηγίες για τη δημιουργία αποτελεσματικών, προσβάσιμων και ελκυστικών εκπαιδευτικών υλικών σε διάφορα μέσα και μορφές παράδοσης.

Σχεδιασμός και συγγραφή εκπαιδευτικού υλικού

Τα εκπαιδευτικά υλικά, όπως βιβλία, διαδικτυακές πλατφόρμες ή διαφάνειες παρουσιάσεων, είναι πόροι που χρησιμοποιούν οι μαθητές για να εμβαθύνουν την κατανόησή τους σε ένα θέμα. Δεν είναι απαραίτητο να περιέχουν το ίδιο περιεχόμενο με αυτό που παρουσιάζεται κατά τη διάρκεια των ενεργών μαθησιακών συνεδριών. Οι πληροφορίες που μπορούν να διαβαστούν και να αφομοιωθούν ατομικά μπορούν να συμπεριληφθούν σε εγχειρίδια ή ψηφιακά κείμενα, ενώ τα θέματα που απαιτούν διάλογο, προβληματισμό ή συγκειμενοποίηση

ταιριάζουν καλύτερα στη ζωντανή διδασκαλία και την αλληλεπίδραση σε ομάδα. Τα αποτελεσματικά εκπαιδευτικά υλικά συνδυάζουν σαφήνεια, δομή και συνάφεια. Οι ακόλουθες αρχές περιγράφουν τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να σχεδιαστούν τα γραπτά και ψηφιακά υλικά για να υποστηρίξουν την εκμάθηση με αποτελεσματικό και βιώσιμο τρόπο.

- **Εργασία αναφοράς έναντι σχολικού βιβλίου:** Είναι παλιό ρητό ότι «οι τεχνικοί δεν διαβάζουν, αναζητούν πληροφορίες όταν τις χρειάζονται». Ο λόγος είναι ότι χρησιμοποιούν τις πληροφορίες ανάλογα με τις ανάγκες τους, τη στιγμή που τις χρειάζονται. Βλέπουμε ότι άλλες ομάδες αξιοποιούν περισσότερο αυτή την προσέγγιση. Σε έναν ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο με τεράστια ποσότητα διαθέσιμων πληροφοριών, μπορούμε να ενημερωθούμε άμεσα. Η ικανότητα «να γνωρίζουμε τα πάντα» μετατρέπεται σε «να μπορούμε να επιλέγουμε τις αξιόπιστες πληροφορίες» μέσα σε μια τεράστια ποσότητα πληροφοριών. Αυτό επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να γράφουμε και να δομούμε τις πληροφορίες.
- **Σαφής γλώσσα:** Η σαφής γλώσσα βοηθά τους μαθητές να αναπτύξουν μια βαθιά κατανόηση του θέματος. Αυτό δεν σημαίνει ότι το κείμενο πρέπει να είναι απλοϊκό ή να μην χρησιμοποιεί «δύσκολες» λέξεις. Ένα συνεκτικό κείμενο, δομημένο σε σύντομες προτάσεις, με συνεπή χρήση των χρόνων και σαφή χρήση των λέξεων, βοηθά στην βαθιά κατανόηση του περιεχομένου.
- **Διάταξη και δομή:** Η διάταξη παίζει σημαντικό ρόλο στην αποτελεσματικότητα της μετάδοσης των πληροφοριών. Επηρεάζει το πόσο εύκολα και γρήγορα ένας χρήστης μπορεί να κατανοήσει και να επεξεργαστεί τις πληροφορίες, επηρεάζοντας την κατανόηση, την εμπλοκή και τη συνολική εμπειρία του χρήστη. Μια καλά δομημένη διάταξη με στοιχεία όπως επικεφαλίδες, υποκεφαλίδες και κενά καθιστά τις πληροφορίες ευκολότερες στην ανάγνωση και την αφομοίωση. Η διάταξη βοηθά στην οργάνωση των πληροφοριών, δημιουργώντας μια οπτική ιεραρχία που καθοδηγεί το βλέμμα του χρήστη και τον βοηθά να κατανοήσει το μήνυμα που μεταδίδεται. Στα ψηφιακά έγγραφα, η σαφής διάταξη και η διαισθητική πλοήγηση καθοδηγούν τους χρήστες στο περιεχόμενο, διευκολύνοντας την εύρεση αυτού που χρειάζονται και μειώνοντας την πιθανότητα να χαθούν ή να απογοητευτούν. Για τα έντυπα έγγραφα μπορεί να χρησιμοποιηθεί το «τεστ της γκρίζας σελίδας». Αν η σελίδα κρέμεται στον τοίχο και απομακρυνθείτε, θα πρέπει να εξακολουθείτε να βλέπετε τη δομή του κειμένου.
- **Περιεχόμενο μακράς διάρκειας:** Η συγγραφή καλού εκπαιδευτικού υλικού απαιτεί χρόνο. Επομένως, είναι χρήσιμο να εξετάσετε πώς να αποφύγετε το περιεχόμενο να καταστεί παρωχημένο μετά από σύντομο χρονικό διάστημα. Αυτό απαιτεί μια διαφορετική προσέγγιση από ό,τι στην ζωντανή διδασκαλία, όπου μπορεί κανείς να αναλογιστεί εύκολα την επικαιρότητα της ημέρας. Τα παραδείγματα και οι αναφορές πρέπει να επιλέγονται προσεκτικά για να αποφευχθεί η πρόωρη παλαιώση.

Οπτικά και πολυμεσικά εργαλεία παρουσίασης

Μόλις αναπτυχθεί το γραπτό υλικό, το επόμενο βήμα είναι να εξετάσετε πώς μπορεί να βελτιωθεί οπτικά και ακουστικά το περιεχόμενο. Τα οπτικά και πολυμεσικά εργαλεία υποστηρίζουν τη μάθηση συνδυάζοντας πληροφορίες με σχεδιασμό και αφήγηση, καθιστώντας τις αφηρημένες ιδέες πιο εύκολες στην κατανόηση και την απομνημόνευση. Αυτή η ενότητα επικεντρώνεται σε δύο βασικές μορφές μέσω των οποίων τα εργαλεία βίντεο και παρουσίασης, και προσφέρει πρακτικές οδηγίες για την αποτελεσματική χρήση τους στη διδασκαλία και την κατάρτιση.

→ **Παρουσιάσεις βίντεο:** Τα βίντεο μπορούν να αποτελέσουν ισχυρά εργαλεία για την εξήγηση διαδικασιών, τεχνικών ή παραδειγμάτων που ωφελούνται από την οπτική επίδειξη. Ιδανικά, το περιεχόμενο των βίντεο θα πρέπει να πλησιάζει την ποιότητα των τηλεοπτικών εκπομπών όσον αφορά την επεξεργασία και τη σύνθεση, ώστε να διατηρεί την προσοχή και να μειώνει την κόπωση των ματιών. Η χρήση πολλαπλών γωνιών κάμερας, ο σαφής φωτισμός και η ποικιλία πλαισίων ενισχύουν την εμπλοκή και την κατανόηση. Οι εκπαιδευτές μπορούν επίσης να επωφεληθούν από την ανάλυση επαγγελματικών συνεντεύξεων σε βίντεο, παρατηρώντας πώς η θέση της κάμερας, ο ρυθμός και η οπτική εστίαση μπορούν να ενισχύσουν την επικοινωνία.

→ **Εργαλεία παρουσίασης:** Τα εργαλεία παρουσίασης επιτρέπουν στους εκπαιδευτικούς να συνδυάζουν κείμενο, οπτικά στοιχεία και πολυμέσα σε **δομημένες** οπτικές αφηγήσεις. Θα πρέπει να συμπληρώνουν, και όχι να επαναλαμβάνουν, αυτό που λέγεται. Οι διαφάνειες χρησιμεύουν ως βοηθήματα αφήγησης, παρέχοντας δομή, εστίαση και οπτική ενίσχυση.

Οι διαφάνειες **δεν** πρέπει να **διαβάζονται δυνατά**, αλλά να χρησιμοποιούνται ως οπτικά σημεία αναφοράς που συμπληρώνουν το προφορικό μήνυμα. Πρέπει: Να καθοδηγούν τον εκπαιδευτικό κατά τη διάρκεια της διδακτικής ακολουθίας. Να υποστηρίζουν την αφήγηση διατηρώντας τη συνοχή και τη συνέχεια. Να ενισχύουν την κατανόηση των μαθητών μέσω οπτικών ενδείξεων. Να παρέχουν μια γενική εικόνα των κύριων ιδεών.

Οι αποτελεσματικές παρουσιάσεις συνδυάζουν σαφήνεια, απλότητα και οπτική συνοχή. Κάθε διαφάνεια πρέπει να επικοινωνεί μια μόνο ιδέα και να υποστηρίζει την προφορική αφήγηση, αντί να την αντικαθιστά. Είναι καλή πρακτική να ξεκινάτε με μια διαφάνεια που περιγράφει τους στόχους της συνεδρίας και να ολοκληρώνετε με μια διαφάνεια που συνοψίζει τα κύρια σημεία. Το κείμενο πρέπει να είναι συνοπτικό, ιδανικά με όχι περισσότερες από μερικές λέξεις-κλειδιά ανά γραμμή, ενώ τα οπτικά στοιχεία πρέπει να επεξηγούν και να ενισχύουν το νόημα. Μια καθαρή και συνεπής διάταξη, με χρήση των ίδιων γραμματοσειρών, τίτλων και χρωμάτων σε όλο το κείμενο, βελτιώνει τόσο την αναγνωσιμότητα όσο και τον επαγγελματισμό. Οι συνδυασμοί χρωμάτων που δεν αποκλείουν κανέναν βοηθούν στην εξασφάλιση της προσβασιμότητας για μαθητές με προβλήματα όρασης. Οι διαφάνειες πρέπει να διατηρούν μια επαγγελματική αλλά διακριτική αισθητική, αποφεύγοντας περιττές

διακοσμήσεις ή υπερβολικά κινούμενα σχέδια. Τα οπτικά στοιχεία και η κίνηση πρέπει πάντα να εξυπηρετούν έναν σαφή εκπαιδευτικό σκοπό, υποστηρίζοντας την κατανόηση και όχι αποσπώντας την προσοχή από αυτήν.

Η τεχνική αξιοπιστία είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση της ροής και του επαγγελματισμού. Οι εκπαιδευτές πρέπει να χρησιμοποιούν **την προβολή παρουσιαστή** σε μια δευτερεύουσα οθόνη με καθαρό φόντο ή το λογότυπο του οργανισμού, διασφαλίζοντας ότι δεν εμφανίζεται προσωπικό ή άσχετο περιεχόμενο. Όλα τα μέσα, τα βίντεο, οι σύνδεσμοι και τα διαδραστικά στοιχεία πρέπει να ενσωματώνονται στην παρουσίαση, ώστε να αποφεύγεται η εναλλαγή μεταξύ εφαρμογών. Συνιστάται να διατηρείτε ένα **αντίγραφο ασφαλείας εκτός σύνδεσης** σε περίπτωση προβλημάτων συνδεσιμότητας και να **ελέγχετε τη συμβατότητα ήχου και βίντεο** στον εξοπλισμό που θα χρησιμοποιηθεί. Ένα βίντεο που λειτουργεί καλά σε έναν προσωπικό υπολογιστή μπορεί να μην λειτουργεί σωστά σε έναν προβολέα ή μια εξωτερική οθόνη, οπότε ο εκ των προτέρων έλεγχος αποτρέπει καθυστερήσεις και διακοπές.

Ανάπτυξη ψηφιακού και διαδικτυακού περιεχομένου

Με βάση τις αρχές οπτικής και πολυμέσων που συζητήθηκαν προηγουμένως, το διαδικτυακό εκπαιδευτικό περιεχόμενο επεκτείνει αυτές τις ιδέες σε πλήρως ψηφιακά περιβάλλοντα. Μπορεί να κυμαίνεται από απλούς διαδικτυακούς πόρους ή υλικό που μπορεί να μεταφορτωθεί έως εξαιρετικά διαδραστικές πλατφόρμες μάθησης.

Ενώ ισχύουν οι ίδιες αρχές σαφήνειας, συνοχής και προσβασιμότητας όπως για τα έντυπα ή τα υλικά παρουσίασης, το ψηφιακό περιεχόμενο απαιτεί επιπλέον προσοχή στη δομή, την πλοήγηση και την αλληλεπιδραστικότητα. Αυτές οι πτυχές μαζί καθορίζουν την **εμπειρία χρήστη (UX)**, τη συνολική ποιότητα της αλληλεπίδρασης ενός μαθητή με μια διαδικτυακή πλατφόρμα. Η UX περιλαμβάνει τη χρηστικότητα, την αποτελεσματικότητα, τη συναισθηματική εμπλοκή και την αντιληπτή αξία. Μια καλά σχεδιασμένη πλατφόρμα πρέπει να είναι διαισθητική, επιτρέποντας στους μαθητές να πλοηγούνται εύκολα, να κάνουν ελάχιστη κύλιση και να επιστρέφουν σε προηγούμενα τμήματα χωρίς σύγχυση.

Οι πλατφόρμες μάθησης πρέπει επίσης να αποφεύγουν περιττούς περιορισμούς. Για παράδειγμα, οι μαθητές πρέπει να έχουν την ελευθερία να παραλείπουν ενότητες που έχουν ήδη κατακτήσει ή να επανεξετάζουν προηγούμενα θέματα χωρίς να χάνουν την αποθηκευμένη πρόοδο ή τα δεδομένα αξιολόγησης.

Για να είναι η πλοήγηση ομαλή και ουσιαστική, κάθε **δομικό στοιχείο ή τμήμα** της πλατφόρμας πρέπει να είναι αυτόνομο και συνεκτικό, με μια σύντομη εισαγωγή που τοποθετεί τον μαθητή στο πλαίσιο και υποδεικνύει τι θα επιτευχθεί.

Τα ψηφιακά περιβάλλοντα επιτρέπουν επίσης την **πολυτροπική παρουσίαση του περιεχομένου**. Για παράδειγμα, προσφέροντας το ίδιο υλικό σε μορφή κειμένου, ήχου

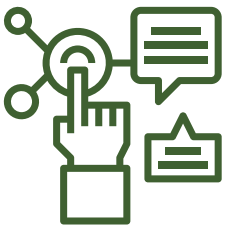

ή βίντεο. Το να επιτρέπεται στους μαθητές να επιλέγουν τον τρόπο με τον οποίο καταναλώνουν το περιεχόμενο αυξάνει την εμπλοκή τους και βελτιώνει την απομνημόνευση. Ωστόσο, τα διαδραστικά στοιχεία, όπως τα κουίζ ή οι προσομοιώσεις, πρέπει να χρησιμοποιούνται με σκοπό την ενίσχυση της μάθησης και όχι απλώς ως διακοσμητικά ή ψυχαγωγικά πρόσθετα.

Τέλος, η διάταξη είναι εξίσου σημαντική στο διαδίκτυο όσο και στα έντυπα. Οι τίτλοι, τα χρώματα και τα πλαίσια πρέπει να εφαρμόζονται με συνέπεια για να μεταδίδουν ιεραρχία και νόημα, υποστηρίζοντας τόσο την προσβασιμότητα όσο και την οπτική συνοχή σε όλη την πλατφόρμα.

Διαδραστικές και βιωματικές μορφές παράδοσης

Με βάση τις αρχές της εμπειρίας χρήστη και του διαδραστικού σχεδιασμού που αναφέρθηκαν παραπάνω, η ηλεκτρονική μάθηση μπορεί επίσης να περιλαμβάνει δυναμικές μορφές που συνδυάζουν εξήγηση, επίδειξη και συμμετοχή των μαθητών. Αυτές οι μορφές καθιστούν τη μάθηση πιο εμπειρική και μπορούν να προσομοιώσουν πραγματικές εργασίες ή επαγγελματικά περιβάλλοντα. Μεταξύ των πιο αποτελεσματικών είναι οι ηλεκτρονικές επιδείξεις, οι ζωντανές επιδείξεις και η εκπαίδευση με βάση λογισμικό, οι οποίες ενσωματώνουν οπτικά, ακουστικά και διαδραστικά στοιχεία για να ενισχύσουν την κατανόηση και την πρακτική ικανότητα.

→ **Διαδικτυακές επιδείξεις:** Μια διαδικτυακή επίδειξη είναι μια παρουσίαση ή ένα σεμινάριο που πραγματοποιείται μέσω του διαδικτύου, συχνά με τη χρήση εργαλείων τηλεδιάσκεψης ή κοινής χρήσης οθόνης, με σκοπό την παρουσίαση ενός προϊόντος, μιας υπηρεσίας ή μιας ιδέας. Αυτές οι επιδείξεις στοχεύουν στην εκπαίδευση ή την ενημέρωση του κοινού μέσω της οπτικής απεικόνισης χαρακτηριστικών, λειτουργιών και πλεονεκτημάτων. Οι επιδείξεις μπορούν να ενσωματώνουν διαδραστικά στοιχεία, όπως ζωντανές συνεδρίες ερωτήσεων και απαντήσεων, δημοσκοπήσεις ή ευκαιρίες για τους συμμετέχοντες να δοκιμάσουν το προϊόν. Οι επιδείξεις μπορούν, για παράδειγμα, να διδάξουν μια ιδέα, μια διαδικασία ή μια δεξιότητα, όπως τη χρήση εξοπλισμού ή λογισμικού, ή να εκπαιδεύσουν σε ένα σύστημα ή μια διαδικασία, παρέχοντας στους μαθητές πρακτική εμπειρία και παραδείγματα τόσο σωστών όσο και λανθασμένων ενεργειών. Για εξατομικευμένη συμμετοχή, οι διαδικτυακές επιδείξεις πρέπει πάντα να προσαρμόζονται στις συγκεκριμένες ανάγκες του κοινού. Μπορούν επίσης να καταγραφούν, να επεξεργαστούν και να μοιραστούν για μετέπειτα προβολή.

Περαιτέρω ανάγνωση: <https://topr.online.ucf.edu/enhancing-experience-through-the-integration-of-demonstrations-and-simulations/>

→ **Ζωντανές επιδείξεις:** Μια ζωντανή επίδειξη, ή ζωντανό demo, είναι μια παρουσίαση όπου ένα προϊόν, μια υπηρεσία ή μια ιδέα παρουσιάζεται και εξηγείται σε πραγματικό χρόνο, συχνά με τη συμμετοχή του κοινού. Είναι ένας δυναμικός τρόπος για να παρουσιάσετε τη λειτουργικότητα, τα χαρακτηριστικά και

τα οφέλη, επιτρέποντας άμεση ανατροφοδότηση και συμμετοχή. Μια επιτυχημένη ζωντανή επίδειξη περιλαμβάνει συνήθως μια σαφή αφήγηση, επισημαίνει τα βασικά χαρακτηριστικά και εμπλέκει το κοινό μέσω της αλληλεπίδρασης. Η προετοιμασία και η δοκιμή του εξοπλισμού και των χαρακτηριστικών που παρουσιάζονται είναι απαραίτητες για μια καλή παρουσίαση. Τεχνικά προβλήματα, όπως κακή σύνδεση, σφάλματα λογισμικού ή υλικού, έλλειψη διαπιστευτηρίων πρόσβασης, λανθασμένες ρυθμίσεις ή λήξη αδειών χρήσης, μπορούν να καταστρέψουν την επίδειξη. Η έλλειψη εμπειρίας ή ρουτίνας μπορεί επίσης να προκαλέσει καθυστερήσεις ή ακόμη και ακύρωση, επομένως είναι σκόπιμο να υπάρχει ένα εφεδρικό σχέδιο, όπως ένα προηχογραφημένο βίντεο ή μια παραδοσιακή παρουσίαση. Για επιδείξεις μικρότερου εξοπλισμού ή ακριβών ενεργειών, πρέπει να εξασφαλίζεται η ορατότητα, ειδικά για μεγαλύτερες ομάδες. Η εγκατάσταση κάμερας μπορεί να βελτιώσει την ορατότητα, δείχνοντας την παρουσίαση από την οπτική γωνία του χρήστη και καθιστώντας σαφώς ορατά τα εσωτερικά ή δυσδιάκριτα εξαρτήματα.

➔ **Εκπαίδευση σε λογισμικό:** Στην εκπαίδευση σε λογισμικό σε πραγματικό χρόνο, η οθόνη του εκπαιδευτή προβάλλεται συχνά σε μια μεγάλη οθόνη. Οι εκπαιδευτές συνήθως επιδεικνύουν διάφορες λειτουργίες και μεθόδους. Ωστόσο, επειδή είναι έμπειροι, ο ρυθμός μπορεί να είναι πολύ γρήγορος για να μπορούν οι συμμετέχοντες να ακολουθήσουν κάθε βήμα, γεγονός που οδηγεί σε απογοήτευση. Ένας τρόπος για να αποφευχθεί αυτό είναι να αφήσετε τον πιο αργό μαθητή να κάνει την επίδειξη υπό την καθοδήγηση του εκπαιδευτή. Αυτό εξασφαλίζει ότι όλοι μπορούν να ακολουθήσουν και να παραμείνουν ενεργά εμπλεκόμενοι. Ιδανικά, θα πρέπει να χρησιμοποιείται μια **προσέγγιση βήμα προς βήμα**, όπου οι μαθητές μπορούν να εξασκηθούν σε κάθε λειτουργία αμέσως μετά την επίδειξη, μέσω απλών εργασιών που εφαρμόζουν όσα μόλις έμαθαν. Σε τακτά χρονικά διαστήματα, μπορούν να ανατεθούν εργασίες που συνδυάζουν διάφορες λειτουργίες, προκειμένου να επαληθευτεί εάν οι μαθητές έχουν κατακτήσει τις δεξιότητες.

Η ανάπτυξη ενός εκπαιδευτικού προγράμματος δεν περιορίζεται στον σχεδιασμό μιας σειράς δραστηριοτήτων. Απαιτεί μια συστηματική διαδικασία που ξεκινά με την ανάλυση των αναγκών και τον καθορισμό σαφών μαθησιακών στόχων, συνεχίζει με την επιλογή στρατηγικών που εστιάζουν στον μαθητή και δομημένων διαδρομών και καταλήγει στη δημιουργία συνεκτικών, υψηλής ποιότητας υλικών. Ευθυγραμμίζοντας κάθε στάδιο, από την ανάλυση των αναγκών έως την ανάπτυξη του περιεχομένου, με τις αρχές της εκπαίδευσης που βασίζεται στις ικανότητες και της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης, οι εκπαιδευτές διασφαλίζουν ότι η μάθηση είναι σχετική, ελκυστική και βιώσιμη. Ένα καλά σχεδιασμένο πρόγραμμα όχι μόνο αναπτύσσει δεξιότητες και γνώσεις, αλλά και ενδυναμώνει τους μαθητές να τις εφαρμόζουν με αυτοπεποίθηση σε πραγματικά επαγγελματικά περιβάλλοντα.

1.7. Μάθημα 7: Ανάπτυξη αξιολόγησης και πιστοποίησης με βάση τις ικανότητες

Ανάπτυξη αξιολόγησης και πιστοποίησης με βάση τις ικανότητες

Με βάση το Μάθημα 6, το οποίο εξέτασε τον τρόπο σχεδιασμού και ανάπτυξης αποτελεσματικών εκπαιδευτικών διαδρομών και μαθησιακών υλικών, το Μάθημα 7 επικεντρώνεται στον τρόπο μέτρησης, επικύρωσης και αναγνώρισης των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Καθοδηγεί τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές στη διαδικασία σχεδιασμού δίκαιων, αξιόπιστων και διαφανών στρατηγικών αξιολόγησης που αντικατοπτρίζουν τις πραγματικές ικανότητες και την επαγγελματική απόδοση. Το μάθημα διερευνά τον τρόπο ευθυγράμμισης των μεθόδων αξιολόγησης με τα μαθησιακά αποτελέσματα, τη διασφάλιση της αντικειμενικότητας και της ποιότητας, καθώς και τη σύνδεση των αποτελεσμάτων με τα επίσημα πλαίσια πιστοποίησης, προσόντων και αναγνώρισης. Καταλήγει εξετάζοντας τις αναδυόμενες προσεγγίσεις, όπως τα μικροδιαπιστευτήρια και η αρθρωτή πιστοποίηση, που υποστηρίζουν ευέλικτα, δια βίου και βασισμένα στις ικανότητες μονοπάτια μάθησης.

1.7.1. Συνολική αξιολόγηση έναντι διαμορφωτικής αξιολόγησης

Για να σχεδιαστεί μια συνεκτική και διαφανής διαδικασία αξιολόγησης και πιστοποίησης βασισμένη στις ικανότητες, είναι απαραίτητο πρώτα να κατανοηθεί η διαφορά μεταξύ διαμορφωτικής και συνολικής αξιολόγησης. Αν και και οι δύο χρησιμοποιούν παρόμοια εργαλεία και μεθοδολογίες, εξυπηρετούν διαφορετικούς σκοπούς στον κύκλο μάθησης.

Σύμφωνα με το Cedefop, η **διαμορφωτική αξιολόγηση** ορίζεται ως «η εκτίμηση μιας δράσης με σκοπό τη βελτίωση της απόδοσής της, η οποία στις περισσότερες περιπτώσεις πραγματοποιείται κατά τη φάση υλοποίησης των έργων ή προγραμμάτων» (Cedefop, χωρίς ημερομηνία, με βάση τον ΟΟΣΑ, 2002α). Αντίθετα, η **συνολική αξιολόγηση** είναι «μια μελέτη που διεξάγεται στο τέλος μιας δράσης (ή μιας φάσης αυτής της δράσης) για να προσδιοριστεί ο βαθμός στον οποίο επιτεύχθηκαν τα αναμενόμενα αποτελέσματα», με την παρατήρηση ότι «η συνολική αξιολόγηση έχει ως στόχο να παρέχει πληροφορίες σχετικά με την αξία της δράσης» (Cedefop, χωρίς ημερομηνία, με βάση τον ΟΟΣΑ, 2002α).

Ενώ η διαμορφωτική αξιολόγηση αποτελεί βασικό εργαλείο κατά τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας, βοηθώντας στην παρακολούθηση και την ενίσχυση της προόδου των μαθητών, δεν μετρά το τελικό αποτέλεσμα. Η συνολική αξιολόγηση, από την άλλη πλευρά, αξιολογεί τα αποτελέσματα στο τέλος της διαδικασίας, παρέχοντας ένα αντικειμενικό μέτρο της απόκτησης ικανοτήτων.

Με απλά λόγια, η διαμορφωτική αξιολόγηση εστιάζει στη διαδικασία, ενώ η συνολική αξιολόγηση εστιάζει στο αποτέλεσμα. Ο παρακάτω πίνακας συνοψίζει τις κύριες διαφορές μεταξύ των δύο προσεγγίσεων.

Πίνακας 1.3

Co-funded by
the European Union

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι ωστόσο αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού για την Εκπαίδευση και τον Πολιτισμό (EACEA) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ( ). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

Μέτρηση της διαδικασίας έναντι μέτρησης του αποτελέσματος

Πτυχή	Διαδικασία - διαμορφωτική	Αποτέλεσμα - συνολική
Μέτρηση	Σχετική	Απόλυτη
Μετρούμενο σε σχέση με	Αρχική ή ενδιάμεση θέση	Τυπική
Στόχος	Κινητοποιητικός ή κατευθυντικός	Κρίση
Ενδιαφερόμενα μέρη	Μαθητής	Βιομηχανία ή κοινωνία

Οι σύγχρονες εκπαιδευτικές πρακτικές αναγνωρίζουν όλο και περισσότερο την αξία της διαμορφωτικής αξιολόγησης και της αναστοχαστικής μάθησης. Αντί να βασίζονται αποκλειστικά στις τελικές αξιολογήσεις, οι συνεχείς βρόχοι ανατροφοδότησης ενσωματώνονται στη μαθησιακή διαδικασία, επιτρέποντας στους μαθητές να παρακολουθούν την πρόδό τους και να προσαρμόζουν τις μαθησιακές τους στρατηγικές. Ο αναστοχασμός, η τεκμηρίωση και ο διάλογος διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο σε αυτή τη διαδικασία, ειδικά στις τέχνες, όπου η σιωπηρή γνώση και η ενσωματωμένη πρακτική συχνά δεν εμπίπτουν στα παραδοσιακά μέτρα αξιολόγησης.

Ωστόσο, για την τελική αξιολόγηση των ικανοτήτων ενός μαθητή, είναι απαραίτητη μια συνολική αξιολόγηση, η οποία παρέχει μια ανεξάρτητη μέτρηση των επιτευγμάτων σε σχέση με καθορισμένα πρότυπα, ανεξάρτητα από το σημείο εκκίνησης του μαθητή.

1.7.2. Αξιολόγηση για πιστοποίηση και προσόντα

Αφού διακρίναμε μεταξύ διαμορφωτικής και συνολικής αξιολόγησης, είναι πλέον απαραίτητο να διερευνήσουμε πώς η συνολική αξιολόγηση οδηγεί στην επίσημη **πιστοποίηση** ή **την απόκτηση προσόντων** των μαθητών. Ο τελικός στόχος μιας συνολικής αξιολόγησης είναι να επαληθεύσει ότι ένας μαθητής έχει επιτύχει ένα καθορισμένο επίπεδο ικανότητας και να καταστήσει αυτό το επίτευγμα ορατό και αναγνωρισμένο μέσω ενός επίσημου εγγράφου.

Σύμφωνα με το Cedefop, ένα **πιστοποιητικό** είναι ένα «επίσημο έγγραφο, που εκδίδεται από έναν φορέα πιστοποίησης, το οποίο καταγράφει τα μαθησιακά αποτελέσματα (γνώσεις, τεχνογνωσία, πληροφορίες, αξίες, δεξιότητες, ικανότητες) ενός ατόμου μετά από αξιολόγηση σε σχέση με ένα προκαθορισμένο πρότυπο». Η πιστοποίηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων ορίζεται ως «η διαδικασία έκδοσης πιστοποιητικού, διπλώματος ή τίτλου που βεβαιώνει επίσημα ότι ένα σύνολο μαθησιακών αποτελεσμάτων (γνώσεις, τεχνογνωσία, πληροφορίες, αξίες, δεξιότητες και ικανότητες) που έχει αποκτήσει ένα άτομο έχει αξιολογηθεί από αρμόδιο φορέα με βάση ένα προκαθορισμένο πρότυπο». Το Cedefop σημειώνει περαιτέρω ότι «η πιστοποίηση μπορεί να επικυρώσει τα μαθησιακά αποτελέσματα που αποκτήθηκαν σε τυπικά, μη τυπικά ή άτυπα περιβάλλοντα» (Cedefop, χωρίς ημερομηνία).

Ένα **τυπικό προσόν**, με τη σειρά του, είναι «το τυπικό αποτέλεσμα (πιστοποιητικό, δίπλωμα ή τίτλος) μιας

διαδικασίας αξιολόγησης που αποκτάται όταν ένας αρμόδιος φορέας καθορίζει ότι ένα άτομο έχει επιτύχει μαθησιακά αποτελέσματα σύμφωνα με συγκεκριμένα πρότυπα και/ή διαθέτει τις απαραίτητες ικανότητες για να ασκήσει ένα επάγγελμα σε έναν συγκεκριμένο τομέα εργασίας». Ένα προσόν «απονέμει επίσημη αναγνώριση της αξίας των μαθησιακών αποτελεσμάτων στην αγορά εργασίας και στην εκπαίδευση και κατάρτιση» και «μπορεί να αποτελεί νόμιμο δικαίωμα άσκησης ενός επαγγέλματος» (Cedefop, χωρίς ημερομηνία, με βάση τον ΟΟΣΑ, 2002α).

Και οι δύο ορισμοί υπογραμμίζουν μια σειρά **βασικών όρων** που είναι απαραίτητοι για την κατανόηση της διαδικασίας πιστοποίησης:

- **Η αξιολόγηση** είναι η διαδικασία εκτίμησης των γνώσεων, της τεχνογνωσίας, των πληροφοριών, των αξιών, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων που έχουν αποκτηθεί σε τυπικά, μη τυπικά ή άτυπα περιβάλλοντα, σε σχέση με σχετικά πρότυπα, όπως καθορισμένα μαθησιακά αποτελέσματα ή διαδικασίες επικύρωσης (Cedefop, χωρίς ημερομηνία).
- **Τα μαθησιακά αποτελέσματα** αναφέρονται στις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις ικανότητες που έχει αποκτήσει ένα άτομο και είναι σε θέση να επιδείξει μετά την ολοκλήρωση μιας μαθησιακής διαδικασίας, είτε τυπικής, μη τυπικής είτε άτυπης (Cedefop, χωρίς ημερομηνία). Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων για τη Δια Βίου Μάθηση (EQF), τα μαθησιακά αποτελέσματα ορίζονται σε όρους γνώσεων, δεξιοτήτων και ευθύνης/αυτονομίας (Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2017; Cedefop, χ.χ.).
- Ένα **πρότυπο** στην εκπαίδευση και την κατάρτιση είναι μια δήλωση που έχει εγκριθεί και επισημοποιηθεί από έναν αναγνωρισμένο φορέα και ορίζει τους κανόνες που πρέπει να ακολουθούνται ή τα αποτελέσματα που πρέπει να επιτυγχάνονται. Τα πρότυπα μπορούν να εκφράζονται με ποσοτικούς όρους (όπως αριθμητικά στοιχεία ή δείκτες) ή ποιοτικούς όρους (μέσω ακριβών περιγραφών). Σύμφωνα με τους Pollitt και Bouckaert (2004), τα πρότυπα μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ως εξής:
  - **Πρότυπα εισροών:** ορίζουν τους πόρους — όπως το προσωπικό, οι φοιτητές ή τα υλικά — που απαιτούνται για την επίτευξη ενός στόχου.
  - **Πρότυπα διαδικασίας:** περιγράφουν τις δραστηριότητες που πρέπει να υλοποιηθούν για την παραγωγή αποτελεσμάτων.
  - **Πρότυπα εξόδου:** ορίζουν το αναμενόμενο επίπεδο απόδοσης που πρέπει να επιτευχθεί.

Διαφορετικά πρότυπα μπορούν επίσης να ισχύουν στο πλαίσιο προγραμμάτων και προγραμμάτων σπουδών:

- **Επαγγελματικά πρότυπα:** ορίζουν τις δραστηριότητες και τα καθήκοντα που σχετίζονται με μια συγκεκριμένη εργασία.
- **Πρότυπα ικανοτήτων:** περιγράφουν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις στάσεις που απαιτούνται για την εκτέλεση μιας εργασίας.
- **Εκπαιδευτικά πρότυπα:** καθορίζουν τους μαθησιακούς στόχους, το περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών, τις προϋποθέσεις εισόδου και τους απαιτούμενους πόρους.
- **Πρότυπα αξιολόγησης:** περιγράφουν τα μαθησιακά αποτελέσματα που πρέπει να αξιολογηθούν και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται.

- **Πρότυπα επικύρωσης:** ορίζουν το επίπεδο επίτευξης και τη μεθοδολογία για την επαλήθευση των ικανοτήτων.
- **Πρότυπα πιστοποίησης:** περιγράφουν τους κανόνες για την απόκτηση πιστοποιητικού ή διπλώματος και τα δικαιώματα που αυτό παρέχει.

→ **Φορέας πιστοποίησης και αρμόδιος φορέας:** Ο **φορέας πιστοποίησης** είναι ένας οργανισμός εξουσιοδοτημένος να εκδίδει τίτλους σπουδών, όπως πιστοποιητικά, διπλώματα ή τίτλους, που αναγνωρίζουν επίσημα τα μαθησιακά αποτελέσματα ενός ατόμου μετά από αξιολόγηση. Ο **αρμόδιος φορέας** είναι ένας οργανισμός, οντότητα ή άτομο που διαθέτει τις απαραίτητες δεξιότητες, εξουσία και προσόντα για να εκτελεί συγκεκριμένες λειτουργίες αξιολόγησης ή πιστοποίησης. Μπορεί επίσης να έχει οριστεί νομικά για την εκτέλεση τέτοιων καθηκόντων σε εθνικό ή τομεακό πλαίσιο.

Μέσω της αλληλεπίδρασης αυτών των στοιχείων – αξιολόγηση, πρότυπα, μαθησιακά αποτελέσματα και αρμόδιοι φορείς πιστοποίησης – τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης διασφαλίζουν ότι οι διαδικασίες πιστοποίησης και απόκτησης προσόντων είναι **αξιόπιστες, διαφανείς και μεταβιβάσιμες** μεταξύ ιδρυμάτων, τομέων και χωρών.

1.7.3. Ανάπτυξη στρατηγικής αξιολόγησης

Με βάση την προηγούμενη ενότητα, στην οποία ορίστηκαν η αξιολόγηση, τα πρότυπα και η πιστοποίηση, η παρούσα ενότητα επικεντρώνεται στον τρόπο ανάπτυξης μιας στρατηγικής αξιολόγησης που εξασφαλίζει δίκαιη, διαφανή και βασισμένη στις ικανότητες αξιολόγηση. Μια καλά σχεδιασμένη στρατηγική ορίζει τι μετράται, πώς θα μετρηθεί και πώς θα διασφαλιστεί η αντικειμενικότητα και η αξιοπιστία καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

Ο στόχος μιας στρατηγικής αξιολόγησης είναι να ορίσει τον τρόπο με τον οποίο μετράμε τα αποτελέσματα μιας μαθησιακής διαδικασίας όσο το δυνατόν πιο αντικειμενικά σε σχέση με ένα πρότυπο. Η στρατηγική πρέπει:

- ✓ Καθορίζει τι πρέπει να μετρήσουμε.
- ✓ Να ορίζει πώς θα το μετρήσουμε.
- ✓ Να διασφαλίζει ότι η διαδικασία εγγυάται ένα αντικειμενικό αποτέλεσμα.

Η ανάπτυξη μιας αποτελεσματικής στρατηγικής αξιολόγησης ακολουθεί μια σειρά αλληλένδετων βημάτων, καθένα από τα οποία διασφαλίζει ότι η αξιολόγηση είναι έγκυρη, δίκαιη και ευθυγραμμισμένη με τις καθορισμένες ικανότητες. Η διαδικασία ξεκινά με την επιλογή του τι πρέπει να μετρηθεί και συνεχίζεται με την επιλογή των κατάλληλων μεθόδων, το σχεδιασμό και τη σύνθεση της αξιολόγησης, τον καθορισμό των διαδικασιών βαθμολόγησης και λήψης αποφάσεων και την τελική επικύρωση της συνολικής διαδικασίας. Κάθε ένα από αυτά τα βήματα συμβάλλει στη δημιουργία ενός συνεκτικού και διαφανούς συστήματος που υποστηρίζει τη μάθηση και την πιστοποίηση με βάση τις ικανότητες.

1. Επιλογή του τι πρέπει να μετρηθεί

Υποθέτουμε ότι υπάρχει ένα πρότυπο για τη μέτρηση και ένας αρμόδιος φορέας που είναι υπεύθυνος για αυτό. Το πρότυπο είναι γραμμένο σε ικανότητες ή μαθησιακά αποτελέσματα που καθορίζουν τι πρέπει να μετρήσουμε. Ωστόσο, για τη στρατηγική, πρέπει να επιλέξουμε στοιχεία που είναι αντιπροσωπευτικά του ευρύτερου συνόλου, καθώς θα ήταν αδύνατο να μετρήσουμε κάθε λεπτομέρεια μιας ικανότητας ή ενός μαθησιακού αποτελέσματος.

Για να κάνουμε μια πρώτη επιλογή, μπορούμε να εξετάσουμε τις **υποκείμενες γνώσεις και στάσεις** και να δούμε αν μπορούν να μετρηθούν μετρώντας την ικανότητα στο σύνολό της. Με άλλα λόγια, αν ένας υποψήφιος δείξει ότι κατέχει την ικανότητα, αυτό αποδεικνύει επίσης ότι κατανοεί τις υποκείμενες γνώσεις και έχει τις απαιτούμενες στάσεις; Αν αυτό ισχύει, δεν χρειάζεται να μετρήσουμε πλέον τα υποκείμενα στοιχεία.

Δεύτερον, μπορούμε να αναζητήσουμε (στοιχεία) **ικανοτήτων** που είναι αντιπροσωπευτικά άλλων. Για παράδειγμα, κάποιος που κατέχει σύνθετες λειτουργίες στο Excel πιθανότατα θα κατέχει και τις βασικές λειτουργίες. Αυτές οι βασικές λειτουργίες δεν χρειάζεται να μετρηθούν για ένα ακριβές αποτέλεσμα.

Η αξιολόγηση πρέπει να επικεντρώνεται **στην ικανότητα**. Στο πλαίσιο μιας μαθησιακής διαδικασίας, μέρος των μαθησιακών αποτελεσμάτων είναι στοιχεία γνώσης που είναι απαραίτητα για την κατανόηση του πλαισίου και του πεδίου εφαρμογής της ικανότητας, αλλά μπορούν να αναζητηθούν σε μια πραγματική εργασιακή κατάσταση. Αυτά τα στοιχεία δεν χρειάζεται να μετρηθούν για να εγγυηθεί η ικανότητα.

2. Επιλέξτε τις κατάλληλες μεθόδους αξιολόγησης

Το επόμενο βήμα είναι να καθοριστεί ποιες μέθοδοι αξιολόγησης είναι οι πιο κατάλληλες για τη μέτρηση των επιλεγμένων στοιχείων. (Περιγράψουμε τις τυπικές μεθόδους αξιολόγησης περαιτέρω στο κείμενο.) Κάθε μέθοδος αξιολόγησης έχει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά της. Ένα από τα βασικά ζητήματα είναι το γεγονός ότι για να αποδείξει κανείς την κατάκτηση μιας ικανότητας χρειάζεται άλλες δεξιότητες εκτός από αυτές που μετρώνται, και αυτό επηρεάζει τα αποτελέσματα. Μερικά παραδείγματα:

- Η αιτιολόγηση σε χαρτί του τρόπου επίλυσης ενός σύνθετου ζητήματος σχεδιασμού συνεπάγεται επίσης ότι χρειάζεται κανείς δεξιότητες γραφής, οι οποίες δεν αποτελούν μέρος της ικανότητας σχεδιασμού.
- Η απάντηση σε ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής σε μια ψηφιακή πλατφόρμα προϋποθέτει επίσης ψηφιακή παιδεία και την ικανότητα να διακρίνει κανείς τις αποχρώσεις στις απαντήσεις. Αυτές οι ικανότητες επηρεάζουν το αποτέλεσμα.
- Οι προφορικές εξετάσεις μπορεί να είναι αγχωτικές και να βασίζονται στην ικανότητα να εκφράζεται κανείς με σαφήνεια, ενώ η αντοχή στο άγχος και η σαφήνεια της έκφρασης δεν αποτελούν μέρος των σχετικών ικανοτήτων.
- Οι πρακτικές εξετάσεις μπορεί να είναι αγχωτικές και να βασίζονται σε γλωσσικές δεξιότητες για την κατανόηση της εργασίας, ενώ η αντοχή στο άγχος και οι γλωσσικές δεξιότητες δεν αποτελούν μέρος των σχετικών ικανοτήτων.

Επομένως, κατά την επιλογή των μεθόδων αξιολόγησης, πρέπει να ελαχιστοποιήσουμε αυτές τις ανεπιθύμητες παρενέργειες που επηρεάζουν το αποτέλεσμα. Εάν αυτό δεν είναι δυνατό, πρέπει να ελαχιστοποιήσουμε την επίδραση αυτών των παρενεργειών στην συγκεκριμένη εκτέλεση της αξιολόγησης. Για παράδειγμα:

- Μπορεί κανείς να προσφέρει μια προφορική εναλλακτική λύση (με προετοιμασία) για να παρακινήσει τον σχεδιασμό.
- Μπορεί να δημιουργηθεί μια εκπαιδευτική έκδοση του περιβάλλοντος πολλαπλών επιλογών.
- Μπορεί κανείς να παρέχει εκπαίδευση για προφορικές ή πρακτικές εξετάσεις και να εξασφαλίσει την διεξαγωγή των εξετάσεων με χαμηλό άγχος.

Ένας άλλος τρόπος για να ελαχιστοποιηθούν οι ανεπιθύμητες παρενέργειες είναι η τριγωνοποίηση. Αυτή η μεθοδολογία περιλαμβάνει τη μέτρηση μιας ικανότητας με διαφορετικές μεθόδους αξιολόγησης για την εξισορρόπηση των παρενεργειών (βλ. την επόμενη ενότητα).

Τέλος, πρέπει να λάβουμε υπόψη τις ειδικές ανάγκες των υποψηφίων. Μια λεπτομερής περιγραφή αυτού μπορεί να βρεθεί στη διεύθυνση:

https://pace-vet.eu/wp-content/uploads/2025/06/PACE-VET_WP_5_1_Annex_2_Assessor_Handbook.pdf, σ. 64

3. Συγκέντρωση της αξιολόγησης

Στη συνέχεια, πρέπει να συνδυάσουμε τις επιλεγμένες μεθόδους σε μία **συνεκτική αξιολόγηση**. Πρώτον, ορίζουμε τη λογική σειρά και τη σχέση μεταξύ των διαφόρων στοιχείων που θα αξιολογηθούν. Στη συνέχεια, τοποθετούμε τα συγκεκριμένα στοιχεία αξιολόγησης στο πλαίσιο τους. Για μια πρακτική δοκιμασία, μπορούμε να συνδυάσουμε διαφορετικά στοιχεία αξιολόγησης σε μία μεγαλύτερη δοκιμασία που παρέχει συνοχή και λογική για τον υποψήφιο. Οι προφορικές δοκιμασίες μπορούν να οργανωθούν σύμφωνα με τη λογική του τομέα, θέτοντας ερωτήσεις με τη «σειρά εμφάνισης» σε μια διαδικασία του τομέα.

Αυτό το μέρος αποτελεί επίσης μια προκαταρκτική **επαλήθευση της πραγματικότητας**. Δεδομένων των περιορισμένων πόρων, πρέπει να εξασφαλίσουμε το μέγιστο αποτέλεσμα με την ελάχιστη δυνατή προσπάθεια. Δεύτερον, οι δοκιμασίες πρέπει να είναι εφικτές για τον υποψήφιο εντός ενός περιορισμένου αλλά ρεαλιστικού χρονικού πλαισίου. Η χρονική διάρκεια και η πολυπλοκότητα πρέπει να προσαρμόζονται στον μέσο υποψήφιο, λαμβάνοντας υπόψη την αναπόφευκτη επίδραση του «στρες των εξετάσεων». Συχνά, αυτό απαιτεί την κριτική εξέταση του τι μετράται και την προσαρμογή των μεθόδων.

4. Ανάπτυξη της αξιολόγησης

Σε αυτή τη φάση, αναπτύσσουμε το συγκεκριμένο περιεχόμενο της αξιολόγησης. Αναπτύσσουμε ερωτήσεις, εργασίες και δραστηριότητες στις οποίες πρέπει να απαντήσει ο υποψήφιος. Κατά την ανάπτυξη, πρέπει να έχουμε κατά νου διάφορα σημεία. Η αξιολόγηση πρέπει να είναι:

- **ισορροπημένη**, όλα τα στοιχεία που πρέπει να μετρηθούν πρέπει να εκπροσωπούνται εξίσου.

- **ρεαλιστική** και **προσαρμοσμένη** στο αναμενόμενο επίπεδο: πρέπει να αναπτυχθεί για έναν μέσο αρχάριο επαγγελματία και όχι για την εξαιρετική περίπτωση. Το επίπεδο πρέπει να αντικατοπτρίζει την περιγραφή των ικανοτήτων.
- **καθολική**, οι ικανότητες που μετρώνται πρέπει να είναι εφαρμόσιμες σε διαφορετικά πλαίσια και όταν κάποιος επιδεικνύει ικανότητες με διαφορετικό τρόπο από αυτόν που διδάσκεται στο σχολείο, αυτό πρέπει να δίνει το ίδιο αποτέλεσμα. Πρέπει να είναι ανεξάρτητη από τον υποτομέα, τη χώρα ή τη μέθοδο κατάρτισης.
- **ανεξάρτητη από τη διαδικασία μάθησης**, κάποιος που έχει μάθει σε διαφορετικό μέρος δεν πρέπει να έχει μειονεκτήματα. Αυτό σημαίνει, για παράδειγμα, την αποφυγή της επαναχρησιμοποίησης παραδειγμάτων στο πρόγραμμα μάθησης ενός συγκεκριμένου ιδρύματος.
- Όσο το δυνατόν πιο **αντικειμενικό**, αποφεύγοντας την προκατάληψη και την ερμηνεία.
- **Μετρήσιμες**: τα αποτελέσματα πρέπει να είναι παρατηρήσιμα, δεν μπορούμε να μετρήσουμε προθέσεις ή σκέψεις.
- **Βασισμένη στις ικανότητες**, τα αποτελέσματα πρέπει να αντικατοπτρίζουν την κατάκτηση των ικανοτήτων.

Η ανάπτυξη είναι μια πολύπλοκη διαδικασία που πιθανώς απαιτεί κάποιες επαναλήψεις με ανατροφοδότηση από συναδέλφους. Ωστόσο, αν αναπτυχθεί σωστά, μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε διαφορετικά πλαίσια.

5. Καθορισμός μεθόδων βαθμολόγησης και λήψης αποφάσεων

Η τελική απόφαση που πρέπει να λάβουμε είναι αν ο υποψήφιος είναι ικανός ή όχι. Πρόκειται για μια απόφαση που αφορά το σύνολο των ικανοτήτων με βάση τα μετρήσιμα στοιχεία. Επομένως, πρέπει να μετρήσουμε τα στοιχεία πριν λάβουμε μια απόφαση. Οι περιγραφές των ικανοτήτων ή των μαθησιακών αποτελεσμάτων είναι συχνά πολύ ασαφείς για να είναι χρήσιμες σε μια συγκεκριμένη κατάσταση αξιολόγησης. Για μια αντικειμενική αξιολόγηση, πρέπει να τις μεταφράσουμε σε παρατηρήσιμα κριτήρια μέτρησης. Αυτό θα πρέπει να εγγυάται ότι κάθε αξιολογητής θα καταλήξει στο ίδιο αποτέλεσμα.

Για να διασφαλίσουμε ότι καλύπτουμε το σύνολο των ικανοτήτων, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε έναν πίνακα αναφοράς που συνδέει τα διάφορα στοιχεία αξιολόγησης με τις ικανότητες με βάση τα συγκεκριμένα κριτήρια μέτρησης.

Πρέπει επίσης να καθορίσουμε τις μεθόδους για την τεκμηρίωση των αποτελεσμάτων. Για να αποφύγουμε την προκατάληψη, θα παρατηρούμε, θα τεκμηριώνουμε και θα περιγράψουμε μόνο τα επιτεύγματα του υποψηφίου, χωρίς να λαμβάνουμε αποφάσεις. Μόνο όταν έχουμε μια πλήρη εικόνα των επιτευγμάτων, αποφασίζουμε. Πρέπει να

επιλέξουμε μεταξύ μιας αριθμητικής ή μιας συναινετικής προσέγγισης για τη λήψη αποφάσεων. Μια **αριθμητική προσέγγιση** είναι συχνά ευκολότερη, αλλά είναι δύσκολο να εξισορροπηθεί η σημασία των διαφορετικών μερών μιας αξιολόγησης. Επιπλέον, υπάρχει ο κίνδυνος «αποσύνθεσης» των αποτελεσμάτων, όπου πάρα πολλά σημεία μέτρησης οδηγούν πάντα σε ένα ασαφές, μέσο όρο.

Μια συγκεκριμένη περίπτωση αριθμητικής προσέγγισης είναι **οι ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής**. Προφανώς, μπορεί κανείς να λάβει μόνο τα αποτελέσματα που δίνονται. Ωστόσο, δεν γνωρίζει αν ένας υποψήφιος έχει μαντέψει. Για να διορθωθεί αυτό, χρησιμοποιείται η **διόρθωση μαντεψιών**, αλλά ενώ στοχεύει στην αποθάρρυνση των τυχαίων μαντεψιών, μπορεί να είναι αμφιλεγόμενη. Περιλαμβάνει την αφαίρεση βαθμών για λανθασμένες απαντήσεις, κάτι που μπορεί να αποθαρρύνει τους μαθητές από το να απαντήσουν σε ερωτήσεις για τις οποίες δεν είναι σίγουροι και ενδεχομένως να τιμωρήσει όσους είναι απρόθυμοι να αναλάβουν κινδύνους. Αν και μπορεί να μειώσει τον αντίκτυπο της τυχαίας μαντεψιάς, μπορεί επίσης να δημιουργήσει αβεβαιότητα και άγχος στους μαθητές. Όλο και περισσότερο η διόρθωση μαντεψιάς αντικαθίσταται από υψηλότερους βαθμούς επιτυχίας. (Πανεπιστήμιο της Αμβέρσας, 2021)

Οι σύνθετες, μικτές ικανότητες είναι δύσκολο να μετρηθούν αριθμητικά, επειδή η ικανότητα συχνά ενσωματώνει διαφορετικούς τύπους δεξιοτήτων. Για παράδειγμα, εάν κάποιος έχει πολύ καλή βαθμολογία σε καλλιτεχνικές δεξιότητες, αλλά μάλλον χαμηλή σε τεχνικές δεξιότητες, το αριθμητικό αποτέλεσμα θα είναι πιθανώς θετικό, αλλά δεν θα αντικατοπτρίζει την συνολική ικανότητα.

Η προσέγγιση της συναίνεσης επιλύει ορισμένα από αυτά τα προβλήματα. Η ιδέα είναι ότι όλες οι πληροφορίες σχετικά με τα επιτεύγματα ενός υποψηφίου συλλέγονται πρώτα χωρίς να γίνεται αξιολόγηση ή λήψη απόφασης. Με βάση αυτές τις πληροφορίες, λαμβάνεται απόφαση σχετικά με την κατάκτηση της ικανότητας. Ιδανικά, αυτό γίνεται με δύο ή περισσότερους αξιολογητές με βάση τη συναίνεση.

Αυτή η μέθοδος εξασφαλίζει μια πιο συνεκτική απόφαση που λαμβάνει υπόψη όλα τα διαθέσιμα στοιχεία. Επειδή η συναίνεση επιτυγχάνεται μόνο στο τέλος της διαδικασίας, ελαχιστοποιεί την προκατάληψη.

6. Περιγράψτε τη διαδικασία αξιολόγησης

Αν θέλουμε να διασφαλίσουμε την καθολική χρήση των αξιολογήσεων που έχουν αναπτυχθεί, πρέπει να περιγραφεί λεπτομερώς ολόκληρη η διαδικασία διεξαγωγής τους, συμπεριλαμβανομένης της εισαγωγής, του τρόπου ανάθεσης των εργασιών, του χρονοδιαγράμματος και των μέτρων για τον περιορισμό του άγχους. Αυτό διασφαλίζει ότι κάθε αξιολογητής ενεργεί με τον ίδιο τρόπο και ότι, όπου και αν πραγματοποιείται η αξιολόγηση, θα πρέπει να δίνει το ίδιο αποτέλεσμα. Αυτό γίνεται συχνά σε έναν οδικό χάρτη ή ένα εγχειρίδιο αξιολόγησης. Ένα παράδειγμα διαδικασίας αξιολόγησης μπορεί να βρεθεί στη διεύθυνση:

https://pace-vet.eu/wp-content/uploads/2025/06/PACE-VET_WP_5_1_Annex_2_Assessor_Handbook.pdf, σ. 71

7. Έλεγχος για αμεροληψία και μεροληψία

Η ιδέα ότι οι εκπαιδευτικοί, οι εκπαιδευτές ή οι αξιολογητές μπορούν να είναι αμερόληπτοι, αντικειμενικοί και αμερόληπτοι δεν είναι ρεαλιστική. Κάθε άτομο είναι μεροληπτικό, υποκειμενικό και δεν είναι αμερόληπτο. Υπάρχει ένας καλός εξελικτικός λόγος για αυτό. Χωρίς υποθέσεις και προκαταλήψεις, θα ήταν δύσκολο να λαμβάνουμε γρήγορες και αποτελεσματικές αποφάσεις στη ζωή. Στις περισσότερες περιπτώσεις, αυτό δεν αποτελεί πρόβλημα, αλλά στην αξιολόγηση θέλουμε να αποφύγουμε αυτές τις επιρροές. Η εμπειρία δείχνει ότι πρέπει να ευαισθητοποιήσουμε τους αξιολογητές και τους υπεύθυνους για την ανάπτυξη των αξιολογήσεων σχετικά με τις προκαταλήψεις τους, προκειμένου να βελτιώσουμε την ποιότητα της αξιολόγησης. Σε σχέση με αυτό, πρέπει επίσης να ελέγξουμε τις αξιολογήσεις μας για προκαταλήψεις ή υποκειμενικότητα. Περαιτέρω ανάγνωση: https://pace-vet.eu/wp-content/uploads/2025/06/PACE-VET_WP_5_1_Annex_2_Assessor_Handbook.pdf σ. 59

8. Δοκιμάστε και επικυρώστε τη διαδικασία

Ακόμη και αν αφιερώσουμε την απαραίτητη προσοχή στην ανάπτυξη μιας αξιολόγησης, είναι πιθανό να προκύψουν λάθη ή απρόβλεπτα ζητήματα. Σε τελική ανάλυση, δεν μπορούμε πάντα να προβλέψουμε πώς θα ερμηνεύσει ένας υποψήφιος τις εργασίες ή πώς πιστεύει ότι πρέπει να τις εκτελέσει. Για αυτόν τον λόγο, κάθε αξιολόγηση πρέπει να δοκιμάζεται διεξοδικά με μια ποικιλόμορφη ομάδα συμμετεχόντων. Αυτό μας επιτρέπει να μεγιστοποιήσουμε την αντικειμενικότητα των αποτελεσμάτων και να δώσουμε στους υποψηφίους μια δίκαιη ευκαιρία. Η αξιολόγηση πρέπει να πραγματοποιείται αρκετές φορές, κάθε φορά μετά από μια προσαρμογή και κατά προτίμηση από διαφορετικούς αξιολογητές. Αυτό τις καθιστά ανεξάρτητες από το συγκεκριμένο πλαίσιο και, ως εκ τούτου, πιο καθολικές.

Σκεφτείτε την πραγματικότητα και τη συνεχή βελτίωση

Η παραπάνω διαδικασία φαίνεται απλή και **λογική** ως προς τη σειρά των ενεργειών. Η πραγματικότητα της ανάπτυξης μιας συνεκτικής και ρεαλιστικής διαδικασίας αξιολόγησης **απαιτεί** τακτικές ανατροφοδοτήσεις για να διασφαλιστεί ότι καλύπτει όλες τις απαραίτητες **εγγυήσεις** για ένα καλό αποτέλεσμα. Σε εκπαιδευτικά πλαίσια, αυτή η μεθοδολογία συχνά ακολουθείται μόνο εν μέρει, γεγονός που περιορίζει την καθολική χρήση της αξιολογήσεως που έχει αναπτυχθεί και μειώνει την ποιότητα, αλλά αυτό αντισταθμίζεται εν μέρει από τα ευρύτερα συστήματα ποιότητας των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

1.7.4. Τυποποιημένες μέθοδοι αξιολόγησης

Με βάση την προηγούμενη ενότητα, στην οποία περιγράφηκε η διαδικασία σχεδιασμού μιας συνεκτικής και αντικειμενικής στρατηγικής αξιολόγησης, στο ακόλουθο μέρος παρουσιάζονται οι πιο συχνά χρησιμοποιούμενες μέθοδοι αξιολόγησης. Κάθε μέθοδος εξυπηρετεί διαφορετικούς σκοπούς, απευθύνεται σε συγκεκριμένους τύπους ικανοτήτων και έχει τα δικά της πλεονεκτήματα και περιορισμούς.

Co-funded by
the European Union

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι ωστόσο αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού για την Εκπαίδευση και τον Πολιτισμό (EACEA) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ( ). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

Ο εκπαιδευτικός κόσμος έχει αναπτύξει ένα ευρύ φάσμα **τυποποιημένων μεθόδων αξιολόγησης**. Κάθε μία από αυτές τις μεθόδους αξιολόγησης έχει αναπτυχθεί για έναν συγκεκριμένο τύπο ικανοτήτων και έχει πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Το έργο **PACE-VET** έχει δημιουργήσει μια λεπτομερή περιγραφή και βίντεο των μεθόδων. Εδώ θα τις παρουσιάσουμε μόνο εν συντομία και θα παραπέμψουμε στις λεπτομερείς περιγραφές και τα βίντεο για περισσότερες πληροφορίες. (Pace-Vet, 2001) .

Η ακόλουθη επισκόπηση συνοψίζει τις κύριες μεθόδους αξιολόγησης που εφαρμόζονται συχνότερα στην εκπαίδευση και κατάρτιση με βάση τις ικανότητες. Κάθε μέθοδος αντιπροσωπεύει μια ξεχωριστή προσέγγιση για τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων για τα μαθησιακά αποτελέσματα, που κυμαίνονται από γραπτές και προφορικές εξετάσεις έως πρακτικές αξιολογήσεις και αξιολογήσεις στο χώρο εργασίας. Μαζί, παρέχουν ένα σύνολο εργαλείων που οι αξιολογητές μπορούν να προσαρμόσουν σε διαφορετικά πλαίσια και τομείς ικανοτήτων.

Γραπτή εξέταση – ανοιχτές απαντήσεις

Μια εξέταση **με ανοιχτές απαντήσεις** δίνει στον υποψήφιο την ελευθερία να διατυπώσει την απάντησή του και να αποδείξει τις ικανότητές του με αυτόν τον τρόπο. Επομένως, είναι σημαντικό όχι μόνο να είστε σαφείς ως προς το τι θέλετε να μάθετε, αλλά και ως προς το επίπεδο λεπτομέρειας που αναμένετε. Μερικές συμβουλές:

- ✓ Γράψτε οδηγίες που είναι σαφείς, ρητές και χωρίς αμφιβολίες.
- ✓ Διατυπώστε τις ερωτήσεις με σαφήνεια και απλότητα.
- ✓ Γράψτε τις ερωτήσεις σε ένα ρεαλιστικό πλαίσιο.

Οι ερωτήσεις πρέπει να εστιάζονται στις ικανότητες.

Παράδειγμα – Βιώσιμη διαχείριση έργων:

- Ένα απλό παράδειγμα ερωτήσεων σχετικά με τη βιώσιμη διαχείριση έργων στις παραστατικές τέχνες απεικονίζει τα διαφορετικά επίπεδα εστίασης στις ικανότητες:
- Τι σημαίνει ο όρος «βιώσιμη διαχείριση έργων»; (ανάκληση γεγονότων)
- Ποιοι είναι οι τρεις βασικοί πυλώνες της βιωσιμότητας που εφαρμόζονται στον προγραμματισμό έργων; (ανάκληση γνώσεων)
- Πώς θα ενσωματώνατε τις αρχές της βιωσιμότητας στη φάση κατάρτισης του προϋπολογισμού μιας θεατρικής παραγωγής; (θεωρητική εφαρμογή γνώσεων)
- Φανταστείτε ότι συντονίζετε μια περιοδεία σε διάφορες ευρωπαϊκές πόλεις. Πώς θα σχεδιάζατε την υλικοτεχνική υποστήριξη της παραγωγής ώστε να ελαχιστοποιήσετε τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο, διατηρώντας παράλληλα την καλλιτεχνική και οικονομική βιωσιμότητα; (εφαρμογή της ικανότητας σε μια πραγματική, συγκεκριμένη κατάσταση)

Η εφαρμογή των γνώσεων που έχουν αποκτηθεί σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο διασφαλίζει ότι ο υποψήφιος είναι σε θέση να εφαρμόσει τις γνώσεις και, ως εκ τούτου, είναι ικανός. Ένας συγκεκριμένος τύπος γραπτής εξέτασης είναι η εργασία ή η διατριβή. Θα ασχοληθούμε με την αξιολόγηση αυτού του τύπου στο μέρος που αφορά την άσκηση με το γραμματοκιβώτιο.

Για να εμβαθύνετε την κατανόησή σας και να δείτε πώς λειτουργεί αυτή η μέθοδος στην πράξη, επισκεφθείτε τους

παρακάτω συνδέσμους:

- Βίντεο: <https://pace-vet.eu/assessor-training> - Γραπτή εξέταση – Ανοιχτές απαντήσεις
- Περαιτέρω ανάγνωση: https://pace-vet.eu/wp-content/uploads/2025/06/PACE-VET_WP_5_1_Annex_2_Assessor_Handbook.pdf σ. 53

Γραπτό κείμενο – πολλαπλή επιλογή

Μια δοκιμασία πολλαπλής επιλογής είναι ένας γρήγορος και **οικονομικός** τρόπος για να ελέγξετε τις γνώσεις και την εφαρμογή τους. Ωστόσο, είναι δύσκολο να μετρηθούν σύνθετες ικανότητες. Λειτουργεί καλά για διαμορφωτικές αξιολογήσεις. Είναι δύσκολο να δημιουργηθούν καλές δοκιμασίες πολλαπλής επιλογής. Είναι εύκολο να καθοδηγήσετε ασυνείδητα τους υποψηφίους ή να τους παραπλανήσετε με τον τρόπο που είναι διατυπωμένες οι ερωτήσεις. Επομένως, είναι σημαντικό να δοκιμάσετε τις ερωτήσεις εκ των προτέρων. Οι παρακάτω ιστότοποι (και άλλοι) μπορούν να σας βοηθήσουν να βελτιώσετε την ποιότητα των ερωτήσεών σας:

- <https://uwaterloo.ca/centre-for-teaching-excellence/catalogs/tip-sheets/designing-multiple-choice-questions>
- https://thelearningcoach.com/elearning_design/rules-for-multiple-choice-questions/

Όπως και στη μέθοδο των ανοιχτών απαντήσεων, πρέπει να εστιάσουμε τις ερωτήσεις στην κατάκτηση των ικανοτήτων και να αποφύγουμε τις ερωτήσεις που αφορούν αποκλειστικά την αναπαραγωγή γνώσεων.

Για να εμβαθύνετε την κατανόησή σας και να δείτε πώς λειτουργεί αυτή η μέθοδος στην πράξη, επισκεφθείτε τους παρακάτω συνδέσμους:

- Βίντεο: <https://pace-vet.eu/assessor-training> : Γραπτή εξέταση – Πολλαπλή επιλογή
- Περαιτέρω ανάγνωση: https://pace-vet.eu/wp-content/uploads/2025/06/PACE-VET_WP_5_1_Annex_2_Assessor_Handbook.pdf σ. 49

Άσκηση ταχυδρομικής θυρίδας

Σε μια άσκηση ταχυδρομικής θυρίδας, ο υποψήφιος λαμβάνει μια συγκεκριμένη εργασία που περιλαμβάνει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες και έχει τον απαραίτητο χρόνο για να προετοιμάσει το αποτέλεσμα. Το αποτέλεσμα βαθμολογείται μέσω σύγκρισης με μια προετοιμασμένη λίστα ελέγχου με δείγματα λύσεων. Αυτή η μέθοδος είναι ισχυρή για την αξιολόγηση σύνθετων λειτουργιών σχεδιασμού, στρατηγικού σχεδιασμού και ζητημάτων διαχείρισης ή έρευνας.

Μια παραλλαγή αυτής της μεθόδου είναι η παραδοσιακή εργασία ή διατριβή, η οποία μπορεί να αξιολογηθεί με παρόμοιο τρόπο.

Για να εμβαθύνετε την κατανόησή σας και να δείτε πώς λειτουργεί αυτή η μέθοδος στην πράξη, επισκεφθείτε τους παρακάτω συνδέσμους:

- Βίντεο: <https://pace-vet.eu/assessor-training> : Άσκηση «Post Box»
- Περαιτέρω ανάγνωση: https://pace-vet.eu/wp-content/uploads/2025/06/PACE-VET_WP_5_1_Annex_2_Assessor_Handbook.pdf σ. 36

Προφορική εξέταση

Η προφορική εξέταση είναι μια μέθοδος αξιολόγησης του υποψήφιου μέσω της προφορικής επικοινωνίας. Οι αξιολογητές και ο υποψήφιος αλληλεπιδρούν μέσω συνομιλίας. Η προφορική εξέταση μπορεί να πραγματοποιηθεί με τη μορφή παρουσίασης, ερωτήσεων ή εφαρμογής (προφορική περιγραφή ενός πρακτικού συμπεράσματος ή μαθήματος). Οι προφορικές εξετάσεις γενικά δεν αξιολογούν τη γλωσσική ικανότητα ως τέτοια, αλλά μάλλον τις γνώσεις, την κατανόηση και τις ικανότητες επίλυσης προβλημάτων.

Για να εμβαθύνετε την κατανόησή σας και να δείτε πώς λειτουργεί αυτή η μέθοδος στην πράξη, επισκεφθείτε τους παρακάτω συνδέσμους:

- Βίντεο: <https://pace-vet.eu/assessor-training> : Προφορική εξέταση
- Περαιτέρω ανάγνωση: https://pace-vet.eu/wp-content/uploads/2025/06/PACE-VET_WP_5_1_Annex_2_Assessor_Handbook.pdf σ. 56

Συνέντευξη βάσει κριτηρίων

Η **συνέντευξη βάσει κριτηρίων** (ονομάζεται επίσης **μέθοδος STARR**) είναι συγκρίσιμη από πολλές απόψεις με τη συνέντευξη βάσει ικανοτήτων ή τη συνέντευξη εστιασμένη στην εργασία. Δίνει στον υποψήφιο την ευκαιρία, με την καθοδήγηση κατευθυντήριων ερωτήσεων, να επιδείξει δεξιότητες με βάση μια συγκεκριμένη κατάσταση που συνέβη στην επαγγελματική του ζωή ή να επιδείξει δεξιότητες που δεν παρατηρήθηκαν σε μια κατάσταση αξιολόγησης.

Για να κατανοήσετε καλύτερα και να δείτε πώς λειτουργεί αυτή η μέθοδος στην πράξη, επισκεφθείτε τους παρακάτω συνδέσμους:

- Βίντεο: <https://pace-vet.eu/assessor-training> : Συνέντευξη βάσει κριτηρίων
- Περαιτέρω ανάγνωση: https://pace-vet.eu/wp-content/uploads/2025/06/PACE-VET_WP_5_1_Annex_2_Assessor_Handbook.pdf σ. 45

Παιχνίδι ρόλων

Σε ένα παιχνίδι ρόλων, ο υποψήφιος τοποθετείται σε μια κατάσταση με έναν ηθοποιό (συνομιλητή) ως αντίπαλο. Ο συνομιλητής κατευθύνει την κατάσταση, με βάση ένα προκαθορισμένο σενάριο, σε συγκεκριμένες ρεαλιστικές καταστάσεις. Η παρατήρηση και η αξιολόγηση γίνονται με βάση μια λίστα κριτηρίων.

Για να εμβαθύνετε την κατανόησή σας και να δείτε πώς λειτουργεί αυτή η μέθοδος στην πράξη, επισκεφθείτε τους παρακάτω συνδέσμους:

- Βίντεο: <https://pace-vet.eu/assessor-training> : Παιχνίδι ρόλων
- Περαιτέρω ανάγνωση: https://pace-vet.eu/wp-content/uploads/2025/06/PACE-VET_WP_5_1_Annex_2_Assessor_Handbook.pdf σ. 40

Παρατήρηση επί τόπου

Σε μια παρατήρηση επί τόπου, ο υποψήφιος παρατηρείται σε ένα αυθεντικό επαγγελματικό πλαίσιο μιας πραγματικής κατάστασης. Αυτή η μέθοδος αξιολόγησης χρησιμοποιείται για δεξιότητες που μπορούν να αποδειχθούν καλύτερα στον χώρο εργασίας. Μπορεί να επαληθεύσει την ικανότητα εκτέλεσης συγκεκριμένων

εργασιών. Η δυσκολία έγκειται στο ότι οι πραγματικές καταστάσεις είναι δύσκολο να προβλεφθούν και μπορούν να επηρεαστούν από άλλα άτομα που βρίσκονται στον χώρο.

Για να κατανοήσετε καλύτερα και να δείτε πώς λειτουργεί αυτή η μέθοδος στην πράξη, επισκεφθείτε τους παρακάτω συνδέσμους:

- Βίντεο: <https://pace-vet.eu/assessor-training> : Παρατήρηση στον χώρο εργασίας
- Περαιτέρω ανάγνωση: https://pace-vet.eu/wp-content/uploads/2025/06/PACE-VET_WP_5_1_Annex_2_Assessor_Handbook.pdf σ. 32

Παρατήρηση σε προσομοιωμένο περιβάλλον

Η παρατήρηση σε προσομοιωμένο περιβάλλον αντικατοπτρίζει μια πραγματική κατάσταση, αλλά είναι τυποποιημένη. Αυτό καθιστά δυνατή την ενσωμάτωση κινήτρων για συγκεκριμένες συμπεριφορές ή επιλογές. Ενώ η κατάσταση αξιολόγησης είναι μια τυποποιημένη «αναπαραγωγή» μιας πραγματικής κατάστασης, ενσωματώνει επίσης παιχνίδι ρόλων για την παρατήρηση των δεξιοτήτων συμπεριφοράς. Ο υποψήφιος παρατηρείται σε αυτό το προσομοιωμένο περιβάλλον υπό δομημένες αυθεντικές συνθήκες.

Για να κατανοήσετε καλύτερα και να δείτε πώς λειτουργεί αυτή η μέθοδος στην πράξη, επισκεφθείτε τους παρακάτω συνδέσμους:

- Βίντεο: <https://pace-vet.eu/assessor-training> : Παρατήρηση σε προσομοιωμένο περιβάλλον
- Περαιτέρω ανάγνωση: https://pace-vet.eu/wp-content/uploads/2025/06/PACE-VET_WP_5_1_Annex_2_Assessor_Handbook.pdf σ. 27

Δομημένο χαρτοφυλάκιο

Ένα δομημένο χαρτοφυλάκιο είναι μια συλλογή διαφορετικών τεκμηρίων και αποδεικτικών στοιχείων ικανότητας και εμπειρίας που συνδέονται με ένα σύνολο ικανοτήτων ή ένα πρότυπο. Υπάρχουν συγκεκριμένες απαιτήσεις για την ποιότητα, την αξιοπιστία και την εγκυρότητα των αποδεικτικών στοιχείων. Οι αξιολογητές θα επαληθεύσουν τις παρεχόμενες πληροφορίες και θα αξιολογήσουν εάν υπάρχουν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία ικανότητας.

Για να κατανοήσετε καλύτερα και να δείτε πώς λειτουργεί αυτή η μέθοδος στην πράξη, επισκεφθείτε τους παρακάτω συνδέσμους:

- Βίντεο: <https://pace-vet.eu/assessor-training> : Δομημένο χαρτοφυλάκιο
- Περαιτέρω ανάγνωση: https://pace-vet.eu/wp-content/uploads/2025/06/PACE-VET_WP_5_1_Annex_2_Assessor_Handbook.pdf σ. 22

1.7.5. Διασφάλιση της δικαιοσύνης, της αυθεντικότητας και της ποιότητας στην αξιολόγηση

Μετά την εξέταση των κύριων μεθόδων αξιολόγησης, είναι απαραίτητο να αντιμετωπιστούν τα αναδυόμενα ζητήματα που επηρεάζουν την αξιοπιστία, την αυθεντικότητα και τη δικαιοσύνη τους. Καθώς το μαθησιακό τοπίο εξελίσσεται, νέοι παράγοντες αναδιαμορφώνουν τον τρόπο με τον οποίο αποδεικνύεται και επαληθεύεται η ικανότητα. Η αυξανόμενη παρουσία της τεχνητής νοημοσύνης (TN) αμφισβητεί τις παραδοσιακές έννοιες της πατρότητας και της πρωτοτυπίας, απαιτώντας από τους αξιολογητές να επανεξετάσουν τον τρόπο επικύρωσης των αποδεικτικών στοιχείων της μάθησης. Ταυτόχρονα, η ανάγκη για τριγωνοποίηση γίνεται όλο και πιο σημαντική για

τη διασφάλιση ισορροπημένων και αμερόληπτων αποτελεσμάτων σε διαφορετικούς τύπους αξιολογήσεων. Τέλος, σε δημιουργικούς και καλλιτεχνικούς κλάδους όπου η υποκειμενικότητα είναι εγγενής, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να αναζητήσουν διαπροσωπικές προσεγγίσεις που συνδυάζουν πολλαπλές προοπτικές για να επιτύχουν δίκαια και ουσιαστικά αποτελέσματα αξιολόγησης.

Αξιολόγηση στην εποχή της τεχνητής νοημοσύνης

Με την εισαγωγή πιο ευέλικτων μοντέλων AI που δεν σχετίζονται τόσο με τις εργασίες, είναι προφανές ότι αυτά τα μοντέλα θα χρησιμοποιηθούν από τους μαθητές για να διευκολύνουν τη ζωή τους. Αυτό δεν είναι απαραίτητα κακό, αλλά πρέπει να **προσαρμόσουμε τις μεθόδους αξιολόγησης μας** σε αυτή την πραγματικότητα. Στην πραγματικότητα, μπορούμε να περιμένουμε περισσότερα από τους μαθητές, επειδή τώρα διαθέτουν καλύτερα και πιο αποτελεσματικά εργαλεία. Γενικά, η έμφαση δίνεται στον τρόπο με τον οποίο μπορούν να χρησιμοποιηθούν με ηθικό και βιώσιμο τρόπο, εξασφαλίζοντας την επίτευξη των μαθησιακών στόχων.

(Ηλεκτρονικές) εξετάσεις

Σε μια κατάσταση εξέτασης ή αξιολόγησης, στόχος μας είναι να μετρήσουμε τις ικανότητες του μαθητή. Ωστόσο, όταν οι ερωτήσεις είναι σαφείς και προβλέψιμες, είναι εύκολο να χρησιμοποιήσουμε ένα μοντέλο τεχνητής νοημοσύνης για να δημιουργήσουμε απαντήσεις, οπότε πρέπει να διασφαλίσουμε ότι είναι πράγματι ο μαθητής που έχει απαντήσει. Τέτοιου είδους απάτες συμβαίνουν κυρίως στο διαδίκτυο, αλλά έχουν ήδη εμφανιστεί οι πρώτες περιπτώσεις κατάχρησης σε ζωντανές εξετάσεις.

Έχουμε αναπτύξει μια ισχυρή προκατάληψη προς τις απαντήσεις που βασίζονται σε κείμενο. Ένα καλά γραμμένο, ευφραδές κείμενο συχνά θεωρείται σωστό, ένα καλά δομημένο κείμενο ως απόδειξη διορατικότητας και ένα μακρύ, καλά γραμμένο κείμενο ως απόδειξη μιας βαθιάς διαδικασίας εργασίας. Στην πραγματικότητα, αυτά είναι ακριβώς τα πράγματα στα οποία τα μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης υπερέχουν. Ωστόσο, το κείμενο μπορεί να περιέχει λάθη, παραληρητικό περιεχόμενο ή πληροφορίες που δεν σχετίζονται με το πλαίσιο. Ένα καλά γραμμένο κείμενο αποδεικνύει μόνο ότι το μοντέλο χρησιμοποιήθηκε αποτελεσματικά, όχι απαραίτητα ότι ο μαθητής έχει επιτύχει την επιδιωκόμενη ικανότητα.

Επομένως, είναι όλο και πιο δύσκολο να διασφαλιστεί η ικανότητα με βάση μόνο το κείμενο. Υπάρχει ανάγκη για τριγωνοποίηση με άλλες μεθόδους που παρέχουν μεγαλύτερη εγγύηση αυθεντικότητας. Μια απλή λύση, για παράδειγμα, είναι να συνδυαστεί η γραπτή εργασία με σύντομες προφορικές ερωτήσεις σχετικά με το περιεχόμενό της. Κάποιος που είναι ικανός να παράγει ένα καλά γραμμένο κείμενο θα πρέπει επίσης να είναι σε θέση να το εξηγήσει και να το συζητήσει με αυτοπεποίθηση.

Τριγωνοποίηση για αξιοπιστία

Στις κοινωνικές επιστήμες, ο όρος «**τριγωνοποίηση μεθόδων**» χρησιμοποιείται για να αναφερθεί σε περιπτώσεις όπου χρησιμοποιούνται δύο ή περισσότερες μέθοδοι για τη μελέτη του ίδιου φαινομένου. Όλες οι ερευνητικές μέθοδοι έχουν εγγενείς πλεονεκτήματα και αδυναμίες, και οι μέθοδοι αξιολόγησης δεν διαφέρουν. Η προσέγγιση της τριγωνοποίησης βοηθά στην υπέρβαση των εγγενών αδυναμιών και προκαταλήψεων που μπορεί να έχει οποιαδήποτε μέθοδος. Όταν πολλαπλές μέθοδοι οδηγούν στο ίδιο συμπέρασμα, μπορούμε να έχουμε μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στην ακρίβεια αυτού του συμπεράσματος.

Στην ανάπτυξη της αξιολόγησης, η τριγωνοποίηση είναι ένα σημαντικό στοιχείο για τη βελτίωση της ποιότητας της τελικής μέτρησης, την αποφυγή εγγενών προκαταλήψεων και την εξουδετέρωση των χαρακτηριστικών των

μαθητών που δεν είναι σχετικά. Ο συνδυασμός, για παράδειγμα, μιας γραπτής εργασίας με μια πρακτική επίδειξη και μια προφορική επαγγελματική συζήτηση μπορεί να περιορίσει την επίδραση της δυσλεξίας, των περιορισμένων χειρωνακτικών δεξιοτήτων ή του άγχους για την ομιλία.

Για να εμβαθύνετε την κατανόησή σας και να δείτε πώς λειτουργεί αυτή η μέθοδος στην πράξη, επισκεφθείτε τον σύνδεσμο:

- Περαιτέρω ανάγνωση: https://pace-vet.eu/wp-content/uploads/2025/06/PACE-VET_WP_5_1_Annex_2_Assessor_Handbook.pdf σ. 25

Αντικειμενικότητα και υποκειμενικότητα στις τέχνες

Ένα από τα κρίσιμα ζητήματα στην καλλιτεχνική εκπαίδευση είναι πώς να μετρηθούν **αντικειμενικά** τα αποτελέσματα μιας καλλιτεχνικής ή δημιουργικής διαδικασίας. Ωστόσο, η αντικειμενικότητα είναι συχνά αδύνατη, και ακόμη και ανεπιθύμητη, όταν συζητάμε για τέχνη. Σε αυτές τις συγκεκριμένες περιπτώσεις, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε **την διαπροσωπικότητα** ως εναλλακτική μέθοδο «μέτρησης». Η διαπροσωπικότητα είναι η διαδικασία μέσω της οποίας οι άνθρωποι δημιουργούν ένα κοινό έδαφος για επικοινωνία και δημιουργία νοήματος μέσω της αλληλεπίδρασης και των κοινών εμπειριών. Μια ομάδα ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων με διαφορετικό υπόβαθρο και προοπτικές συγκεντρώνεται για να συζητήσει και τελικά να καταλήξει σε συναίνεση (Fiveable, n.d.).

1.7.6. Από την αξιολόγηση στην αναγνώριση και πιστοποίηση

Με βάση τα προηγούμενα τμήματα, τα οποία περιγράφουν την ανάπτυξη και την εφαρμογή στρατηγικών και μεθόδων αξιολόγησης, αυτό το μέρος επικεντρώνεται στον τρόπο με τον οποίο τα αποτελέσματα αυτών των αξιολογήσεων αναγνωρίζονται, επικυρώνονται και πιστοποιούνται. Εξετάζει πώς οι ικανότητες που αποκτώνται μέσω της τυπικής, μη τυπικής ή άτυπης μάθησης μπορούν να αναγνωριστούν επίσημα, πώς τα πρότυπα ποιότητας εξασφαλίζουν τη δικαιοσύνη και την αξιοπιστία στην αξιολόγηση και πώς η πιστοποίηση και η ειδίκευση παρέχουν επίσημη επικύρωση των ικανοτήτων τόσο σε εκπαιδευτικό όσο και σε επαγγελματικό πλαίσιο.

Αναγνώριση προηγούμενης μάθησης

Η αναγνώριση της προηγούμενης μάθησης είναι μια διαδικασία που χρησιμοποιείται για την αναγνώριση των ικανοτήτων που έχουν αποκτηθεί στον εργασιακό τομέα. Η αναγνώριση μπορεί να γίνει σε επίπεδο μεμονωμένων συνόλων ικανοτήτων ή έως και πλήρους πτυχίου. Αυτό δίνει στους επαγγελματίες που έμαθαν το επάγγελμά τους με αυτοδιδασκαλία τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν αυτές τις ικανότητες. Το σύστημα χρησιμοποιείται εκτός της εκπαίδευσης, για επαγγελματική πιστοποίηση, αλλά και εντός της εκπαίδευσης, δημιουργώντας συντομεύσεις στα εκπαιδευτικά προγράμματα ή ακόμη και επιτρέποντας στους μαθητές να αποκτήσουν πλήρες πτυχίο. Οι ευρωπαϊκές χώρες αναμένεται να διαθέτουν αυτά τα συστήματα.

Οι παραπάνω μεθοδολογίες αξιολόγησης βάσει ικανοτήτων βρίσκονται στο επίκεντρο της αναγνώρισης της προηγούμενης μάθησης.

Πρότυπα ποιότητας για την αξιολόγηση

Για να είναι η αναγνώριση των ικανοτήτων ουσιαστική και αξιόπιστη, η ίδια η διαδικασία αξιολόγησης πρέπει να συμμορφώνεται με σαφή και διαφανή πρότυπα ποιότητας. Τα πρότυπα αυτά διασφαλίζουν ότι οι αξιολογήσεις

είναι δίκαιες, αξιόπιστες και συνεπείς σε όλα τα ιδρύματα, τους τομείς και τις χώρες.

Τα πρότυπα ποιότητας για την αξιολόγηση μπορούν να χωριστούν σε δύο κύρια μέρη. Το πρώτο μέρος αφορά το οργανωτικό επίπεδο και περιγράφει τις απαιτήσεις για τον φορέα που διενεργεί την αξιολόγηση. Το δεύτερο μέρος αφορά την ποιότητα της ίδιας της αξιολόγησης.

Σε **οργανωτικό επίπεδο**, οι απαιτήσεις ορίζονται στο πρότυπο ISO/IEC 17024:2012 (Τεχνική Επιτροπή ISO/CASCO, 2018), το οποίο περιέχει αρχές και απαιτήσεις για έναν φορέα που πιστοποιεί άτομα βάσει συγκεκριμένων απαιτήσεων και περιλαμβάνει την ανάπτυξη και τη διατήρηση ενός συστήματος πιστοποίησης για άτομα. Το πρότυπο περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο ο οργανισμός πρέπει να εγγυάται τα δικαιώματα του υποψηφίου όσον αφορά την ιδιοκτησία, την ιδιωτικότητα και τη δίκαιη μεταχείριση. Δημιουργεί το πλαίσιο εντός του οποίου μπορεί να πραγματοποιηθεί μια αξιολόγηση.

Σε **εθνικό επίπεδο**, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα ακολουθούν την εθνική νομοθεσία, η οποία είναι συχνά παρόμοια. Οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες αναγνωρίζουν την αξία του προτύπου ISO/IEC 17024:2012 στην αναγνώριση πιστοποιητικών από άλλες χώρες.

Σε **επίπεδο αξιολόγησης**, οι κανόνες είναι λιγότερο αυστηροί και βασίζονται περισσότερο στη συναίνεση. Εν μέρει αποτελούν εφαρμογή του προτύπου ISO/IEC 17024:2012 και εν μέρει βασίζονται σε ορθές και δίκαιες πρακτικές. Σημαντικό στοιχείο είναι η προσέγγιση της αξιολόγησης με επίκεντρο τον υποψήφιο, συμπεριλαμβανομένης της ιδιοκτησίας της ατομικής διαδικασίας και των αποτελεσμάτων.

Σε αυτό το πλαίσιο, διάφορες ευρέως αποδεκτές αρχές ορίζουν τι συνιστά μια διαδικασία αξιολόγησης υψηλής ποιότητας, δίκαιη και διαφανή. Ως εκ τούτου, οι διαδικασίες αξιολόγησης αναμένεται να:

- ✓ να έχουν σχεδιαστεί για να μετρούν την επίτευξη των επιδιωκόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων και άλλων στόχων του προγράμματος
- ✓ είναι κατάλληλες για τον σκοπό τους, είτε διαγνωστικό, διαμορφωτικό είτε συνολικό
- ✓ είναι αντικειμενικές, δίκαιες, έγκυρες και αξιόπιστες
- ✓ έχουν σαφή και δημοσιευμένα κριτήρια βαθμολόγησης
- ✓ να πραγματοποιούνται από ικανούς ανθρώπους που κατανοούν τον ρόλο της αξιολόγησης
- ✓ να πραγματοποιούνται από άτομα που έχουν βαθιά κατανόηση και εμπειρογνωμοσύνη όσον αφορά τις γνώσεις και τις δεξιότητες που σχετίζονται με την επιδιωκόμενη πιστοποίηση
- ✓ όπου είναι δυνατόν, να μην βασίζονται στις κρίσεις μεμονωμένων εξεταστών
- ✓ να λαμβάνει υπόψη όλες τις πιθανές συνέπειες των κανονισμών των εξετάσεων
- ✓ να έχουν σαφείς κανονισμούς που να καλύπτουν την απουσία, την ασθένεια και άλλες ελαφρυντικές περιστάσεις
- ✓ να διασφαλίζουν ότι οι αξιολογήσεις διεξάγονται με ασφάλεια, σύμφωνα με τις διαδικασίες που έχει ορίσει το ίδρυμα

✓ να υπόκεινται σε διοικητικούς ελέγχους επαλήθευσης για να διασφαλίζεται η ακρίβεια των διαδικασιών

Πιστοποίηση και προσόντα

Μόλις οι διαδικασίες αξιολόγησης έχουν πραγματοποιηθεί σύμφωνα με αναγνωρισμένα πρότυπα ποιότητας, το τελικό στάδιο είναι η επισημοποίηση και η τεκμηρίωση των αποτελεσμάτων. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της πιστοποίησης και της απόκτησης προσόντων, που παρέχουν επίσημη αναγνώριση των δεξιοτήτων που έχει επιδείξει ο μαθητής.

Το τελικό στάδιο της διαδικασίας αξιολόγησης είναι η πιστοποίηση ή η απόκτηση τίτλου σπουδών. Με άλλα λόγια, είναι η επίσημη παράδοση ενός εγγράφου που δηλώνει ότι το άτομο έχει αξιολογηθεί με βάση ένα πρότυπο από έναν αρμόδιο φορέα, επιβεβαιώνοντας τις ικανότητές του.

Η υπογραφή του εγγράφου αποτελεί σοβαρή ευθύνη όχι μόνο έναντι του υποψηφίου, αλλά και έναντι του τομέα και της κοινωνίας, των κύριων ενδιαφερόμενων μερών του εγγράφου. Αυτοί πρέπει να μπορούν να βασίζονται στο περιεχόμενο και την αξία του εγγράφου.

Στην πραγματικότητα, η πιστοποίηση μπορεί να έχει ένα ευρύ φάσμα εννοιών και αξιών. Μερικές φορές ο όρος «πιστοποίηση» χρησιμοποιείται για να αποδείξει ότι κάποιος έχει συμμετάσχει σε μια μαθησιακή δραστηριότητα χωρίς αξιολόγηση, ενώ ο όρος «προσόντα» χρησιμοποιείται σε ένα πιο επίσημο, ποιοτικά ελεγχόμενο εκπαιδευτικό σύστημα και συχνά περιλαμβάνει ένα ευρύτερο, συνεκτικό φάσμα ικανοτήτων. Από την άλλη πλευρά, η πιστοποίηση για συγκεκριμένες εργασίες, για παράδειγμα εργασίες που σχετίζονται με την ασφάλεια, μπορεί να έχει υψηλό επίπεδο ποιότητας, συμπεριλαμβανομένης της ανεξάρτητης αξιολόγησης και των εξωτερικών διαδικασιών ποιότητας.

Επομένως, το έγγραφο πρέπει να περιέχει όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για την επαλήθευση της ποιότητάς του.

1.7.7. Αναδυόμενες μορφές και πλαίσια αναγνώρισης της μάθησης

Καθώς τα μικροδιαπιστευτήρια και άλλες μορφές αρθρωτής μάθησης αποκτούν ευρύτερη αναγνώριση, το ζήτημα του τρόπου μέτρησης και σύγκρισης της αξίας τους γίνεται όλο και πιο σημαντικό. Στην επόμενη ενότητα παρουσιάζονται τα κύρια ευρωπαϊκά συστήματα που χρησιμοποιούνται για την ποσοτικοποίηση του όγκου ή του βάρους της μάθησης, εξασφαλίζοντας διαφάνεια, συμβατότητα και κινητικότητα μεταξύ ιδρυμάτων και χωρών.

Μικροδιαπιστεύσεις

Μία από τις βασικές καινοτομίες στις προηγμένες εκπαιδευτικές πρακτικές είναι η μετάβαση προς αρθρωτές και εξατομικευμένες διαδρομές μάθησης. Τα μικροπιστοποιητικά, τα ψηφιακά σήματα και τα σύντομα, εντατικά μαθήματα επιτρέπουν στους επαγγελματίες να επικεντρωθούν σε συγκεκριμένους τομείς ανάγκης ή ενδιαφέροντος, είτε πρόκειται για ψηφιακή σκηνογραφία, ανάλυση της συμμετοχής του κοινού ή στρατηγικές περιεκτικής επιμέλειας, χωρίς το χρόνο και το οικονομικό βάρος των πλήρων προγραμμάτων σπουδών. Η εξατομικευμένη μάθηση δίνει επίσης τη δυνατότητα στα άτομα να μαθαίνουν με τον δικό τους ρυθμό, αξιοποιώντας την ανατροφοδότηση σε πραγματικό χρόνο και την προσαρμοστική παράδοση περιεχομένου.

Αυτή η **ευελιξία** είναι ιδιαίτερα πολύτιμη στις παραστατικές τέχνες, όπου τα προγράμματα είναι συχνά μη γραμμικά, συνεργατικά και βασίζονται σε έργα. Η πρόσβαση σε περιεχόμενο κινητής μάθησης, η ασύγχρονη συμμετοχή σε διαδικτυακά σεμινάρια ή φόρουμ και οι ευκαιρίες ενσωμάτωσης της μάθησης στην καθημερινή

πρακτική συμβάλλουν όλα σε ένα πιο αποτελεσματικό και βιώσιμο εκπαιδευτικό μοντέλο.

Τα μικροπιστοποιητικά είναι σύντομα, εστιασμένα και επαληθευμένα πιστοποιητικά μάθησης που αναγνωρίζουν την απόκτηση συγκεκριμένων δεξιοτήτων, ικανοτήτων ή γνωστικών περιοχών. Σε αντίθεση με τα παραδοσιακά πτυχία ή διπλώματα, τα μικροπιστοποιητικά είναι αρθρωτά και συσσωρεύσιμα, επιτρέποντας στους μαθητές να χτίσουν τις εκπαιδευτικές τους διαδρομές με ευελιξία στο χρόνο. Συνήθως αποκτώνται μέσω σύντομων μαθησιακών εμπειριών — που κυμαίνονται από λίγες ώρες έως λίγες εβδομάδες — και συχνά εκδίδονται από πανεπιστήμια, επαγγελματικά ιδρύματα κατάρτισης ή διαπιστευμένους φορείς του κλάδου.

Αυτές οι πιστοποιήσεις μπορούν να πιστοποιηθούν ψηφιακά, επιτρέποντας την εύκολη κοινή χρήση σε χαρτοφυλάκια, μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή πλατφόρμες εργασίας, και αναγνωρίζονται όλο και περισσότερο στις αγορές εργασίας στον τομέα της δημιουργίας και της τεχνολογίας.

Οι τομείς των πολιτιστικών και παραστατικών τεχνών χαρακτηρίζονται από ρευστές σταδιοδρομίες, διεπιστημονικές συνεργασίες και αυξανόμενη ζήτηση για ψηφιακές δεξιότητες, προσαρμοστικότητα και δεξιότητες βασισμένες σε έργα. Η παραδοσιακή εκπαίδευση δεν μπορεί πάντα να συμβαδίζει με τις αναδυόμενες ανάγκες, όπως:

- ➔ Εκμάθηση νέου λογισμικού (π.χ. QLab, AutoCAD, Unreal Engine)
- ➔ Κατανόηση του ψηφιακού μάρκετινγκ ή της ανάλυσης κοινού
- ➔ Απόκτηση γνώσεων σχετικά με τις επιχειρήσεις και τη χρηματοδότηση
- ➔ Ενσωμάτωση τεχνολογιών όπως VR/AR ή AI στη δημιουργική πρακτική

Τα μικροπιστοποιητικά προσφέρουν μια **στοχευμένη, χρονικά ευαίσθητη λύση** σε αυτές τις εξελισσόμενες απαιτήσεις. Επιτρέπουν στους ελεύθερους επαγγελματίες, τους καλλιτέχνες, τους επιμελητές, τους τεχνικούς και τους διευθυντές να παραμείνουν ανταγωνιστικοί, ενημερωμένοι και ευέλικτοι.

Τα βασικά χαρακτηριστικά και οφέλη της προσέγγισης των μικροδιαπιστευτηρίων περιλαμβάνουν:

- ✓ **Ευελιξία:** Τα μικροπιστοποιητικά μπορούν να ολοκληρωθούν διαδικτυακά, ασύγχρονα και χωρίς να επηρεάζουν τα προγράμματα παραστάσεων ή τις περιόδους.
- ✓ **Προσαρμοστικότητα:** Οι επαγγελματίες μπορούν να επιλέξουν μαθήματα που ταιριάζουν στις τρέχουσες ή μελλοντικές ανάγκες τους, αντί να δεσμεύονται σε ένα άκαμπτο πρόγραμμα σπουδών.
- ✓ **Αναγνώριση:** Πολλές μικροδιαπιστεύσεις γίνονται πλέον αποδεκτές σε αιτήσεις εργασίας και διαδικασίες χρηματοδότησης, ως απόδειξη της συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης.
- ✓ **Στοιβαξιμότητα:** Ορισμένα προγράμματα επιτρέπουν στους μαθητές να συνδυάζουν πολλαπλά μικροπιστοποιητικά για την απόκτηση μεγαλύτερης πιστοποίησης, διπλώματος ή πτυχίου.
- ✓ **Προσιτότητα:** Σε σύγκριση με τα πλήρη ακαδημαϊκά προγράμματα, οι μικροπιστοποιήσεις είναι γενικά πιο προσιτές και προσβάσιμες.

Επομένως, με βάση αυτές τις παραδοχές, ένας σκηνοθέτης μπορεί να ολοκληρώσει μια μικροπιστοποίηση σε λογισμικό διαχείρισης έργων ή προγραμματισμού, ένας σχεδιαστής κοστουμιών μπορεί να αποκτήσει πιστοποιητικό σε 3D rendering ή ψηφιακή εκτύπωση υφασμάτων, ένας πολιτιστικός παραγωγός μπορεί να

βελτιώσει τις δεξιότητές του μέσω ενός μικρομαθήματος για στρατηγικές χωρίς αποκλεισμούς για το κοινό, ένας τεχνικός θεάτρου μπορεί να μάθει πρωτόκολλα δικτύου ή σχεδιασμό ηχητικών συστημάτων και ένας καλλιτεχνικός διευθυντής μπορεί να εξερευνήσει δημιουργικά εργαλεία βασισμένα στην τεχνητή νοημοσύνη μέσω σύντομων, εφαρμοσμένων εργαστηρίων. Αυτά είναι μόνο παραδείγματα που δείχνουν πώς οι μικροδιαπιστεύσεις μπορούν να καλύψουν άμεσα κενά δεξιοτήτων ή να ευθυγραμμιστούν στρατηγικά με μακροπρόθεσμους στόχους σταδιοδρομίας.

Ωστόσο, αν και πολλά υποσχόμενες, οι μικροπιστοποιήσεις συνοδεύονται από ορισμένες προκλήσεις. Όσον αφορά τη διασφάλιση της ποιότητας, δεν είναι όλες οι μικροπιστοποιήσεις εξίσου αυστηρές· οι επαγγελματίες πρέπει να αξιολογούν την αξιοπιστία του φορέα που τις εκδίδει. Επιπλέον, η αναγνώριση δεν βασίζεται ακόμη σε ένα ενοποιημένο σύστημα αναφοράς και η αποδοχή των μικροπιστοποιήσεων ποικίλλει ανάλογα με τον εργοδότη, τη χώρα και τον τομέα, αν και η κατάσταση βελτιώνεται σταθερά. Επιπλέον, χωρίς σαφείς οδηγίες, οι μαθητές ενδέχεται να συσσωρεύσουν πιστοποιητικά που δεν συνδέονται μεταξύ τους, χωρίς να χτίσουν μια συνεκτική μαθησιακή πορεία. Αν και είναι βολικές, δεν είναι όλες οι καλλιτεχνικές πρακτικές εύκολα προσαρμόσιμες στην εξ αποστάσεως, θεωρητική μάθηση. Για να αντιμετωπίσουν αυτά τα ζητήματα, πολλά πολιτιστικά ιδρύματα και φορείς κατάρτισης αρχίζουν να δημιουργούν διαδρομές ή να προτείνουν ομάδες πιστοποιητικών που σχετίζονται με συγκεκριμένους ρόλους ή τομείς.

Η υιοθέτηση των μικροδιαπιστευτηρίων αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά στον τομέα των δημιουργικών βιομηχανιών, ιδίως καθώς:

- Οι χρηματοδότες απαιτούν όλο και περισσότερο αποδείξεις ψηφιακών ικανοτήτων.
- Οι διεθνείς συνεργασίες απαιτούν διαλειτουργικά προσόντα.
- Οι επαγγελματικές ενώσεις αρχίζουν να υποστηρίζουν ή να συν-αναπτύσσουν πλαίσια πιστοποιητικών.

Στο πλαίσιο των στρατηγικών δια βίου μάθησης, οι μικροδιαπιστεύσεις μπορούν να συμβάλουν στη δημοκρατικοποίηση της πρόσβασης στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων, να υποστηρίξουν τις μεταβάσεις σταδιοδρομίας και να επιτρέψουν τη μάθηση την κατάλληλη στιγμή, η οποία ευθυγραμμίζεται με τις πραγματικές προκλήσεις στον τομέα των τεχνών και του πολιτισμού.

Για τους επαγγελματίες των παραστατικών τεχνών και του πολιτιστικού τομέα, τα μικροπιστοποιητικά προσφέρουν ένα πρακτικό, στρατηγικό και ενδυναμωτικό εκπαιδευτικό εργαλείο. Καθώς επιτρέπουν **την εστιασμένη μάθηση** χωρίς να διαταράσσουν τη δημιουργική πρακτική, υποστηρίζουν τόσο τη βιωσιμότητα της σταδιοδρομίας όσο και την καινοτομία σε ολόκληρο τον τομέα. Καθώς ο κλάδος συνεχίζει να εξελίσσεται, όσοι υιοθετούν τα μικροπιστοποιητικά ως μέρος μιας διαρκούς μαθησιακής πορείας θα είναι καλύτερα προετοιμασμένοι να ηγηθούν, να προσαρμοστούν και να ευδοκιμήσουν.

Όγκος ενός τίτλου σπουδών

Ο όγκος ή το βάρος ενός τίτλου σπουδών, μιας πιστοποίησης, μιας μικροπιστοποίησης ή ενός μαθησιακού αποτελέσματος είναι σημαντικός για τη βελτίωση της συγκρισιμότητας και της συμβατότητας των προγραμμάτων σπουδών, την αύξηση της διαφάνειας, την ευελιξία και την ποικιλομορφία των διαδρομών και τη διευκόλυνση της κινητικότητας των φοιτητών. Με απλά λόγια, αν θέλουμε να συγκρίνουμε ή να ανταλλάξουμε τα αποτελέσματα της μαθησιακής προσπάθειας, χρειαζόμαστε έναν τρόπο να τα μετρήσουμε μαθηματικά.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το **Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων (ECTS)** παραμένει το κύριο πλαίσιο για την έκφραση του όγκου της μάθησης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και, όλο και περισσότερο, σε περιβάλλοντα δια βίου μάθησης και επαγγελματικής κατάρτισης. Ενώ στο παρελθόν υπήρχαν δύο κύρια συστήματα, το ECTS και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ECVET), **η σύσταση του Συμβουλίου του 2020 κατάργησε το πλαίσιο ECVET** και ενσωμάτωσε τις βασικές αρχές του, όπως η χρήση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, η ευελιξία και η μεταβιβασιμότητα, σε μια ευρύτερη ευρωπαϊκή προσέγγιση των προσόντων και των μικροδιαπιστευτηρίων.

Το ECTS, που αρχικά αναπτύχθηκε για την τριτοβάθμια εκπαίδευση στο πλαίσιο του προγράμματος κινητικότητας Erasmus και της διαδικασίας της Μπολόνια, έχει εξελιχθεί σε ένα σύστημα συγκέντρωσης και μεταφοράς πιστωτικών μονάδων με επίκεντρο τον μαθητή, βασισμένο στην αρχή της διαφάνειας στις διαδικασίες μάθησης, διδασκαλίας και αξιολόγησης. Στόχος του είναι να διευκολύνει τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση των προγραμμάτων σπουδών και την κινητικότητα των μαθητών, αναγνωρίζοντας τα μαθησιακά επιτεύγματα, τα προσόντα και τις περιόδους μάθησης (European Education Area, 2022).

Η έννοια της **μαθησιακής προσπάθειας** περιλαμβάνει όλες τις πτυχές της μαθησιακής διαδικασίας, τις διαλέξεις, τις πρακτικές ασκήσεις, την αυτοδιδασκαλία, την προετοιμασία και τις εξετάσεις. **Μία πιστωτική μονάδα ECTS** αντιστοιχεί σε μέση μαθησιακή προσπάθεια μεταξύ **25 και 30 ωρών** (60 λεπτών).

Σύμφωνα με τη σύσταση του 2020, το ECTS εφαρμόζεται επίσης σταδιακά στην ΕΕΚ και στη δια βίου μάθηση. Παρέχει έναν ενοποιημένο τρόπο έκφρασης του θεωρητικού φόρτου εργασίας που απαιτείται για την επίτευξη καθορισμένων μαθησιακών αποτελεσμάτων, διευκολύνοντας την αναγνώριση της προηγούμενης μάθησης, τις ευέλικτες διαδρομές μάθησης και την ενσωμάτωση της τυπικής, μη τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης. Μέσω αυτής της προσέγγισης, οι αρχές που κάποτε αποτελούσαν τη βάση του ECVET παραμένουν ενσωματωμένες στο ευρωπαϊκό πλαίσιο ποιότητας και πιστωτικών μονάδων για την εκπαίδευση και την κατάρτιση.

Ορισμένες χώρες συνεχίζουν να χρησιμοποιούν τα δικά τους συστήματα για τη μέτρηση του όγκου μιας πιστοποίησης, ενός τίτλου σπουδών ή ενός μαθησιακού αποτελέσματος. Για παράδειγμα, στο Ηνωμένο Βασίλειο, μια επαγγελματική πιστωτική μονάδα ισοδυναμεί με το ήμισυ μιας πιστωτικής μονάδας ECTS. Σε ευρωπαϊκό πλαίσιο, οι τοπικές πιστωτικές μονάδες υπολογίζονται εκ νέου σε σχέση με το ECTS, προκειμένου να διασφαλίζεται η συνέπεια και η συγκρισιμότητα μεταξύ των τίτλων σπουδών.

Η αξιολόγηση βάσει ικανοτήτων είναι κάτι περισσότερο από μια διαδικασία βαθμολόγησης ή πιστοποίησης. Πρόκειται για μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που συνδέει τα μαθησιακά αποτελέσματα, τα πρότυπα και την επαγγελματική πραγματικότητα με διαφανή και δίκαιο τρόπο. Εφαρμόζοντας σαφή κριτήρια, μεθόδους τριγωνισμού και διασφαλίζοντας την αντικειμενικότητα, οι εκπαιδευτικοί και οι αξιολογητές μπορούν να παρέχουν αξιόπιστα στοιχεία για τα επιτεύγματα των μαθητών. Όταν η αξιολόγηση σχεδιάζεται ως μέρος ενός συνεχούς κύκλου μάθησης, που οδηγεί σε πιστοποίηση, προσόντα και ευκαιρίες δια βίου μάθησης, όπως μικροδιαπιστεύσεις, υποστηρίζει όχι μόνο την ατομική αναγνώριση, αλλά και τη συνολική ποιότητα και καινοτομία των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.

1.8. Αναφορές

Atistica Network. (2025). *Autistic strengths*. Opgehaald van Autistica: <https://www.autistica.org.uk/what-is-autism/autistic-strengths>

Cedefop. (n.d.). *Γλωσσάριο Cedefop*. Ανακτήθηκε το 2025, από το Cedefop: <https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/vet-glossary/glossary>

ECVET. (χ.χ.). *Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση – ECVET*. Ανακτήθηκε από ECVET: <https://efvet.org/european-credit-system-for-vocational-education-and-training-ecvet/>

Μονάδα Ισότητας και Ποικιλομορφίας, Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης. (χ.χ.). *Δυσκολία στην αριθμητική*. Ανακτήθηκε από το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης: <https://edu.admin.ox.ac.uk/dyscalculia> ESCO. (27 Ιουλίου 2027). *Γλωσσάριο ESCOpedia*. (Ε. Επιτροπή, Παραγωγός) Ανακτήθηκε από Ευρωπαϊκές δεξιότητες, ικανότητες, προσόντα και επαγγέλματα (ESCO): <https://esco.ec.europa.eu/nl/node/10>

ESCO. (χ.χ.). *ESCO*. Ανακτήθηκε από Επαγγελματικός εκπαιδευτικός: <http://data.europa.eu/esco/occupation/81f8d141-3f67-4fb0-a349-db0147ef7b3a>

ETTEC. (χ.χ.). Ανακτήθηκε από ETTEC: <https://www.ettec.eu/>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2025, 08). *Σχετικά με το Europass*. Ανακτήθηκε από Europass: <https://europass.europa.eu/en/about-europass>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2025, 08). *Ευρωπαϊκά ψηφιακά πιστοποιητικά*. Ανακτήθηκε από Europass: <https://europass.europa.eu/en/stakeholders/european-digital-credentials>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (χ.χ.). *Ευρωπαϊκός νόμος για την προσβασιμότητα*. Ανακτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/disability/union-equality-strategy-rights-persons-disabilities-2021-2030/european-accessibility-act_en

Ευρωπαϊκός Χώρος Εκπαίδευσης. (13 Σεπτεμβρίου 2022). *Ευρωπαϊκό σύστημα πιστωτικών μονάδων (ECTS)*. Ανακτήθηκε από τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης: <https://education.ec.europa.eu/nl/education-levels/higher-education/inclusive-and-connected-higher-education/european-credit-transfer-and-accumulation-system>

- Fiveable. (χ.χ.). Διαπροσωπική κατανόηση. Ανακτήθηκε από Fiveable: <https://library.fiveable.me/key-terms/intro-to-poli-sci/intersubjective-understanding>
- Goethem, C. V. (2017). TALQ. Ανακτήθηκε από Podiumtechnieken.be: <https://www.podiumtechnieken.be/en/competentions/talq/>
- Merriam-Webster. (χ.χ.). Ανακτήθηκε από το λεξικό Merriam-Webster: <https://www.merriam-webster.com>
- Notting Hill college. (2022). Ποια είναι η διαφορά μεταξύ διδασκαλίας και κατάρτισης; Ανακτήθηκε στις 07 18, 2025, από το Notting Hill college: <https://www.nottinghillcollege.co.uk/post-1/what-is-the-difference-between-teaching-and-training>
- OSCD. (χ.χ.). Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (EEK). Ανακτήθηκε στις 07 22, 2025, από το OSCD: <https://www.oecd.org/en/topics/vocational-education-and-training-vet.html>
- Pace-Vet. (2001). Pace-Vet. Ανακτήθηκε από το έργο Pace-Vet: <https://pace-vet.eu>
- Pilli, O., & Admiraal, W. (2016). Ταξινόμια των μαζικών ανοιχτών διαδικτυακών μαθημάτων. Ανακτήθηκε από CONTEMPORARY EDUCATIONAL TECHNOLOGY : <https://www.cedtech.net/download/a-taxonomy-of-massive-open-online-courses-6174.pdf>
- Problem shared. (n.d.). Τι είναι η δυσκολία στην αριθμητική; Ανακτήθηκε από Problem shared: <https://www.problemshared.net/resources/what-is-dyscalculia>
- Riggs, S. (2022, 04 15). Μαθητοκεντρική εξ αποστάσεως διδασκαλία: Μαθήματα που αντλήθηκαν από την ηλεκτρονική εκπαίδευση. Ανακτήθηκε από Educause: <https://er.educause.edu/blogs/2020/4/student-centered-remote-teaching-lessons-learned-from-online-education>
- Shaptala, I. (2025, 16 Ιουνίου). Συμμόρφωση με τον ΕΑΑ το 2025: Τι σημαίνει ο Ευρωπαϊκός Νόμος για την Προσβασιμότητα για τον ιστότοπό σας. Ανακτήθηκε από One Group Digital Solutions: <https://ogd-solutions.com/blog/eea-compliance-in-2025-what-the-european-accessibility-act-means-for-your-website>
- Πανεπιστήμιο Στάνφορντ. (2025). Σχεδιασμός μαθημάτων με επίκεντρο τον εκπαιδευτικό έναντι σχεδιασμού μαθημάτων με επίκεντρο τον μαθητή. Ανακτήθηκε από teachingcommons (stanford.edu): <https://teachingcommons.stanford.edu/teaching-guides/foundations-course-design/theory-practice/teacher-centered-vs-student-centered>
- Πανεπιστήμιο Στάνφορντ. (2025, 08). Αύξηση της συμμετοχής των μαθητών. Ανακτήθηκε από το Πανεπιστήμιο Στάνφορντ: <https://teachingcommons.stanford.edu/teaching-guides/foundations-course-design/learning->

[activities/increasing-student-engagement](#)

TeBeVat. (χ.χ.). Κατευθυντήριες γραμμές για . Ανακτήθηκε από TeBeVat: https://tebevat.eu/wp-content/uploads/2022/05/IO2_TextFile_Compotence_Profile_Mentor_EN.pdf

TeBeVat. (χ.χ.). Προφίλ αξιολογητή TeBeVAT. Ανακτήθηκε από TeBeVat: https://tebevat.eu/wp-content/uploads/2022/05/IO2_TextFile_Compotence_Profile_Assessor_EN.pdf

Τεχνική επιτροπή ISO/CASCO. (2018). ISO/IEC 17024:2012. Ανακτήθηκε από ISO: Παγκόσμια πρότυπα για αξιόπιστα προϊόντα και υπηρεσίες: <https://www.iso.org/standard/52993.html>

TRIPATHY, D. A., & al., e. (2024, Αύγουστος). Αντίκτυπος της κοινωνικής αλληλεπίδρασης και της δυναμικής της ομάδας. Διεθνές περιοδικό έρευνας σε όλα τα θέματα σε πολλές γλώσσες, 12(8). Λήψη από https://www.raijmr.com/ijrsmi/wp-content/uploads/2024/09/IJRSML_2024_vol12_issue_08_paper_04.pdf

UNESCO. (χ.χ.). Στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης: 17 στόχοι για να μεταμορφώσουμε τον κόσμο μας. Ανακτήθηκε το 2025, από τα Ηνωμένα Έθνη: <https://www.un.org/en/exhibits/page/sdgs-17-goals-transform-world>

UNEVOC. (χ.χ.). Γλωσσάριο UNESCO TVETipedia. Ανακτήθηκε από το Διεθνές Κέντρο UNEVOC για την τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση: <https://unevoc.unesco.org/home/TVETipedia+Glossary/lang=en>

Πανεπιστήμιο της Αμβέρσας. (2021, Μάιος). Ποιοτικές εξετάσεις πολλαπλής επιλογής χωρίς διόρθωση για εκασίδες. Ανακτήθηκε από το Πανεπιστήμιο της Αμβέρσας, Κέντρο εμπειρογνωμοσύνης για την τριτοβάθμια εκπαίδευση: <https://www.uantwerpen.be/en/centres/centre-expertise-higher-education/didactic-information/teaching-tips/assessing-students/quality-mc-exams/>

Πανεπιστήμιο του Λονδίνου. (2024, 10 03). Αποδοχή της δυσλεξίας: Το ταξίδι μου και τα πλεονεκτήματα που μου προσφέρει. Ανακτήθηκε από το Πανεπιστήμιο του Λονδίνου: <https://www.london.ac.uk/news-events/student-insider/embracing-dyslexia-journey-strengths-it-brings>

Wagenaar, R. (χ.χ.). https://www.cedefop.europa.eu/files/Setting_the_scene_-_Robert_Wagenaar.pdf.

Ανακτήθηκε από Cedefop Tuning: https://www.cedefop.europa.eu/files/Setting_the_scene_-_Robert_Wagenaar.pdf

Wang, M., Jiang, L., & Luo, H. (2023, 05 5). Δίδυμα ή τετράδα; Επίδραση του μεγέθους της ομάδας και του μαθησιακού πλαισίου στη συνεργατική μάθηση. Ανακτήθηκε στις 30 Ιουλίου 2025, από Fronteers: <https://www.frontiersin.org/journals/psychology/articles/10.3389/fpsyg.2023.1168208/full>

Co-funded by
the European Union

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι ωστόσο αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού για την Εκπαίδευση και τον Πολιτισμό (EACEA) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ( ). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.

Σχέδιο διδασκαλίας

Τίτλος κεφαλαίου	Προηγμένες εκπαιδευτικές πρακτικές για τη δια βίου μάθηση στον τομέα των παραστατικών τεχνών
Στοχευόμενη ομάδα	<ul style="list-style-type: none"> • Εκπαιδευτές και εκπαιδευτικοί της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης • Οργανισμοί τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης • Ακαδημαϊκό προσωπικό, προσωπικό επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και προσωπικό εκπαίδευσης/διδασκαλίας επιχειρήσεων
Σκοπός αυτού του κεφαλαίου	<p>Να παρουσιάσει τις βασικές έννοιες και μεθοδολογίες που υποστηρίζουν τη μάθηση με βάση τις ικανότητες στον τομέα των παραστατικών τεχνών και της δημιουργικής βιομηχανίας. Στόχος του είναι να βοηθήσει τους εκπαιδευτές και τους εκπαιδευτικούς της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης να κατανοήσουν πώς η δια βίου μάθηση, η προσαρμοστικότητα και οι προσεγγίσεις που εστιάζουν στον μαθητή υποστηρίζουν την ανάπτυξη βιώσιμων, ψηφιακών και επιχειρηματικών ικανοτήτων. Το κεφάλαιο αυτό δίνει επίσης έμφαση στη θεσμική διάσταση της συνεχούς μάθησης, υπογραμμίζοντας τον τρόπο με τον οποίο οι οργανισμοί μπορούν να καλλιεργήσουν κουλτούρες μάθησης που ενθαρρύνουν την περιέργεια, τη συνεργασία και την επαγγελματική ανάπτυξη.</p>
Μαθησιακά αποτελέσματα του κεφαλαίου	<p>Γνώσεις:</p> <p>Στο τέλος του μαθήματος, ο συμμετέχων θα γνωρίζει πώς να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγράψουν τα χαρακτηριστικά των διαφορετικών ομάδων-στόχων και των μαθησιακών πλαισίων στους τομείς των παραστατικών τεχνών και της πολιτιστικής εκπαίδευσης. • Αναγνωρίζει τα διάφορα εκπαιδευτικά επίπεδα και συστήματα (τυπικά, μη τυπικά, άτυπα) που σχετίζονται με την κατάρτιση βάσει ικανοτήτων. • Εξηγήσει τις διαφορετικές μεθοδολογίες και τα εργαλεία για το σχεδιασμό και την παροχή αποτελεσματικών μαθησιακών εμπειριών.

- Περιγράψει τη διαδικασία ανάπτυξης εκπαιδευτικών διαδρομών, μαθησιακού υλικού και ασκήσεων που συνάδουν με τις αρχές της μάθησης με βάση τις ικανότητες.
- Προσδιορίζει αποτελεσματικές μεθόδους για την παροχή ανατροφοδότησης και τη διεξαγωγή αξιολόγησης στην εκπαίδευση με βάση τις ικανότητες.
- Διακρίνετε μεταξύ διαφορετικών τύπων μάθησης (π.χ. εμπειρική, βασισμένη σε έργα, βασισμένη στην εργασία, μικτή και δια βίου μάθηση).

Δεξιότητες:

Στο τέλος του μαθήματος, ο συμμετέχων θα είναι σε θέση να:

- Σχεδιάζει μαθησιακές δραστηριότητες και ασκήσεις που ενσωματώνουν γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις σε ένα πλαίσιο βασισμένο στις ικανότητες.
- Εφαρμόζει μεθοδολογίες που εστιάζουν στον μαθητή και είναι εμπειρικές (όπως μάθηση βασισμένη σε έργα, μάθηση βασισμένη στην εργασία και συνεργατική μάθηση) για να προσελκύσει διαφορετικούς μαθητές.
- Προσαρμόζει τις διδακτικές και εκπαιδευτικές προσεγγίσεις σε διαφορετικές ομάδες-στόχους, μαθησιακά περιβάλλοντα και επίπεδα ικανοτήτων.
- Διευκολύνει διαδικασίες αναστοχαστικής μάθησης που ενθαρρύνουν την αυτονομία, την κριτική σκέψη και την αυτοαξιολόγηση.
- Χρησιμοποιεί ψηφιακά και μικτά εργαλεία μάθησης — συμπεριλαμβανομένης της διαδικτυακής πλατφόρμας INSPIRE — για να υποστηρίξει την αλληλεπίδραση
- τη συνεργασία και την προσβασιμότητα στην παροχή κατάρτισης.
- Παροχή εποικοδομητικής, τεκμηριωμένης ανατροφοδότησης στους μαθητές και χρήση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης για τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων.
- Περιηγηθείτε στην ηλεκτρονική πλατφόρμα μάθησης INSPIRE εφαρμόζοντας και συνδυάζοντας προηγμένες εκπαιδευτικές

	<p>πρακτικές για τη δια βίου μάθηση στις παραστατικές τέχνες και τις πολιτιστικές βιομηχανίες.</p> <p>Ικανότητες:</p> <p>Στο τέλος του μαθήματος, ο συμμετέχων θα έχει αποκτήσει την ευθύνη και την αυτονομία και θα είναι σε θέση να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εφαρμόζει το πλαίσιο INSPIRE για να σχεδιάζει και να παρέχει εκπαίδευση βασισμένη στις ικανότητες, επικεντρωμένη στον μαθητή και χωρίς αποκλεισμούς στους τομείς των παραστατικών τεχνών και του πολιτισμού. • Προσαρμόζει και αξιολογεί στρατηγικές διδασκαλίας, καθοδήγησης και αξιολόγησης σε ανταπόκριση στις διαφορετικές ανάγκες των μαθητών και στα μεταβαλλόμενα εκπαιδευτικά πλαίσια. • Επιδείξουν επαγγελματική και στοχαστική πρακτική, συνεργαζόμενοι με τους συναδέλφους τους, τηρώντας ηθικά και βιώσιμα πρότυπα και βελτιώνοντας συνεχώς τις δικές τους διδακτικές επιδόσεις.
Διάρκεια κεφαλαίου	Δια ζώσης: 5 ώρες θεωρίας και πρακτικής και 5 ώρες αυτοκατευθυνόμενης μάθησης
Θέματα	<p>Μάθημα 1: Μάθηση βασισμένη στις ικανότητες (CBL)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εισαγωγή στη μάθηση βάσει ικανοτήτων • Βασικές έννοιες • Από την έννοια στην εφαρμογή: Παρατήρηση και δομή των ικανοτήτων <p>Μάθημα 2: Διδασκαλία έναντι κατάρτισης</p> <ul style="list-style-type: none"> • Διδασκαλία και εκπαίδευση: σκοπός, διαφορές και συμπληρωματικότητα • Ρόλοι στη διαδικασία εκπαίδευσης και κατάρτισης • Βασικοί παράγοντες: Μαθητές, εκπαιδευτικοί, εκπαιδευτές, μέντορες και αξιολογητές • Ένα συμπαγές σύνολο ικανοτήτων για αρχάριους

Μάθημα 3: Μια προσέγγιση με επίκεντρο τον μαθητή

- Ο μαθητής στο επίκεντρο: Κατανόηση του ιστορικού, των κινήτρων και του πλαισίου των μαθητών
- Ο εκπαιδευτικός-εκπαιδευτής ως διαμεσολαβητής: από πάροχος γνώσης σε καταλύτης μάθησης
- Ενεργοποίηση και εμπλοκή των μαθητών σε περιβάλλοντα πρόσωπο με πρόσωπο και διαδικτυακά
- Σχεδιασμός μαθησιακών διαδρομών χωρίς αποκλεισμούς και εξατομικευμένων

Μάθημα 4: Προσεγγίσεις διδασκαλίας και κατάρτισης

- Σχεδιασμός μαθησιακών διαδρομών και δομών
- Ενσωμάτωση παιδαγωγικών αρχών στο σχεδιασμό της μάθησης
- Πλαίσια τυπικής, μη τυπικής και άτυπης μάθησης
- Διαδικτυακά και δια ζώσης μαθησιακά περιβάλλοντα
- Μάθηση βασισμένη σε χαρτοφυλάκιο και ψηφιακά εργαλεία αναγνώρισης
- Υβριδικά και μικτά μοντέλα μάθησης

Μάθημα 5: Μεθοδολογίες διδασκαλίας και κατάρτισης

- Βασικές αρχές της μεθοδολογίας διδασκαλίας και κατάρτισης
- Βασικές μέθοδοι διδασκαλίας
- Ενεργητικές και μαθητοκεντρικές στρατηγικές
- Συνεργατική και βιωματική μάθηση
- Μέθοδοι μάθησης βασισμένες σε προσομοιώσεις και ψηφιακές μεθόδους

	<p>Μάθημα 6: Ανάπτυξη προγράμματος κατάρτισης</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ανάλυση εκπαιδευτικών αναγκών • Ανάπτυξη στρατηγικής διδασκαλίας και κατάρτισης • Ανάπτυξη εκπαίδευσης και εκπαιδευτικών διαδρομών με επίκεντρο τον μαθητή • Έξυπνη ανάπτυξη και παράδοση εκπαιδευτικού και διδακτικού υλικού <p>Μάθημα 7: Ανάπτυξη αξιολόγησης και πιστοποίησης βάσει ικανοτήτων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τύποι και σκοποί αξιολόγησης • Σχεδιασμός και εφαρμογή στρατηγικής αξιολόγησης • Διασφάλιση της δικαιοσύνης, της αυθεντικότητας και της ποιότητας στην αξιολόγηση • Αναγνώριση, πιστοποίηση και αναδυόμενα πλαίσια <p>Αυτοκατευθυνόμενη μάθηση</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αυτοκατευθυνόμενη μάθηση Ψηφιακή βιβλιοθήκη: με τη μορφή συνδέσμων προς άρθρα, βίντεο κ.λπ. • Μία δραστηριότητα βασισμένη σε έργο • Μία μελέτη περίπτωσης με ερωτήσεις αναστοχασμού
<p>Προετοιμασία</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Βρείτε μια αίθουσα με καρέκλες και τραπέζια, υπολογιστή, προβολέα. Κάντε κράτηση τουλάχιστον 2 μήνες πριν από την υλοποίηση του εργαστηρίου. • Βρείτε εκπαιδευτές για τις δραστηριότητες του εργαστηρίου με τις οποίες δεν είστε εξοικειωμένοι. • Ενημερώστε τους συμμετέχοντες για τον σκοπό του εργαστηρίου, τους στόχους του και το πρόγραμμα που θα ακολουθηθεί.

Επιπλέον, ξεκαθαρίστε τους ότι δεν χρειάζεται να έχουν ιδιαίτερη εμπειρία ή γνώσεις στους τομείς που θα εκπαιδευτούν.					
Αρ.	Θέματα και υποθέματα/Μαθησιακές δραστηριότητες	Διάρκεια (λεπτά)	Μέθοδοι εκπαίδευσης	Υλικά/Εξοπλισμός που απαιτείται για την παρουσίαση F2F και Online	Online προσαρμογή στην προτεινόμενη δραστηριότητα πρόσωπο με πρόσωπο
Μάθημα 1: Μάθηση βασισμένη στις ικανότητες (CBL)					
1	Έναρξη εργαστηρίου: Ο συντονιστής ανοίγει το εργαστήριο καλωσορίζοντας όλους και στη συνέχεια εξηγεί τους κύριους στόχους και τα θέματα του κεφαλαίου.	10 λεπτά	Παρουσίαση Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις	Παρουσίαση PowerPoint Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής Φυλλάδιο εγγραφής για το εργαστήριο Προβολέας και οθόνη Φορητός υπολογιστής Φλιπχάρτ	Εάν διοργανώνετε αυτό το εργαστήριο διαδικτυακά, βεβαιωθείτε ότι εσείς και οι συμμετέχοντες έχετε καλή σύνδεση στο διαδίκτυο και ότι έχετε δοκιμάσει τις λειτουργίες ήχου και βίντεο. Επιπλέον, μοιραστείτε την παρουσίαση PowerPoint χρησιμοποιώντας τη λειτουργία «κοινή χρήση οθόνης» της διαδικτυακής πλατφόρμας που χρησιμοποιείτε – Zoom, Team ή οποιοδήποτε άλλο λογισμικό διαδικτυακών συναντήσεων.
2	Παρουσίαση θεωρίας: Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση Ο συντονιστής ξεκινά παρέχοντας πληροφορίες	5 λεπτά	Παρουσίαση Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις	Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT) Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής	Εάν διοργανώνετε αυτό το εργαστήριο διαδικτυακά, βεβαιωθείτε ότι εσείς και οι συμμετέχοντες έχετε καλή σύνδεση στο διαδίκτυο και ότι έχετε δοκιμάσει τις λειτουργίες ήχου και βίντεο. Επιπλέον, μοιραστείτε την παρουσίαση PowerPoint

	σχετικά με τον σκοπό του έργου INSPIRE, τον τρόπο ενσωμάτωσής του σε διάφορα ευρωπαϊκά πλαίσια και πολιτικές ΕΕΚ.			Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι Προβολέας και οθόνη Φορητός υπολογιστής	χρησιμοποιώντας τη λειτουργία «κοινή χρήση οθόνης» της διαδικτυακής πλατφόρμας που χρησιμοποιείτε – Zoom, Team ή οποιοδήποτε άλλο λογισμικό διαδικτυακών συναντήσεων.
3	<p>Παρουσίαση θεωρίας:</p> <p>Βασικές έννοιες</p> <p>Ο συντονιστής εισάγει τον ορισμό των διαφόρων βασικών εννοιών που αποτελούν μέρος του εκπαιδευτικού οικοσυστήματος που προτείνει το INSPIRE. Ακολουθεί το τμήμα της βάσης γνώσεων μεταφέροντας πληροφορίες και διευκολύνοντας τις ερωτήσεις και απαντήσεις σχετικά με τις έννοιες:</p> <p>Ικανότητα</p> <p>Δεξιότητες</p> <p>Βασικές γνώσεις</p> <p>Βασική νομοθεσία</p>	30 λεπτά	<p>Παρουσίαση</p> <p>Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις</p> <p>Ομαδική δραστηριότητα</p> <p>Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις</p>	<p>Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT)</p> <p>Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής</p> <p>Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι</p> <p>Προβολέας και οθόνη</p> <p>Φορητός υπολογιστής</p>	<p>Εάν διοργανώνετε αυτό το εργαστήριο διαδικτυακά, βεβαιωθείτε ότι εσείς και οι συμμετέχοντες έχετε καλή σύνδεση στο διαδίκτυο και ότι έχετε δοκιμάσει τις λειτουργίες ήχου και βίντεο. Επιπλέον, μοιραστείτε την παρουσίαση PowerPoint χρησιμοποιώντας τη λειτουργία «κοινή χρήση οθόνης» της διαδικτυακής πλατφόρμας που χρησιμοποιείτε – Zoom, Team ή οποιοδήποτε άλλο λογισμικό διαδικτυακών συναντήσεων.</p>

	<p>Κριτήρια απόδοσης</p> <p>Επάγγελμα, λειτουργία, ρόλος και ατομικό προφίλ</p> <p>Οι δύο τελευταίες πτυχές διαχειρίζονται μέσω μιας συμμετοχικής προσέγγισης, με την εξέταση της αντίληψης των συμμετεχόντων σχετικά με αυτά τα συγκεκριμένα θέματα, τη συλλογή των προσδοκιών και των απόψεών τους και, στη συνέχεια, την παρουσίαση των περιεχομένων.</p>				
--	--	--	--	--	--

Μάθημα 2: Διδασκαλία έναντι εκπαίδευσης

1	<p>Παρουσίαση θεωρίας:</p> <p>Διαφορετικοί ρόλοι στην εκπαιδευτική διαδικασία</p> <p>Ο συντονιστής ξεκινά: <i>«Καλώς ήρθατε και πάλι, όλοι, στο Μάθημα 2 του προγράμματος εκπαίδευσης εκπαιδευτών:</i></p> <p>Στη συνέχεια, προχωρά στο</p>	11 λεπτά	Παρουσίαση Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις	Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT) Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι Προβολέας και οθόνη	Εάν διοργανώνετε αυτό το εργαστήριο διαδικτυακά, βεβαιωθείτε ότι εσείς και οι συμμετέχοντες έχετε καλή σύνδεση στο διαδίκτυο και ότι έχετε δοκιμάσει τις λειτουργίες ήχου και βίντεο. Επιπλέον, μοιραστείτε την παρουσίαση PowerPoint χρησιμοποιώντας τη λειτουργία «κοινή χρήση οθόνης» της διαδικτυακής πλατφόρμας που
----------	---	----------	--	--	--

<p>πρώτο μέρος του Μαθήματος 2, όπου παρουσιάζει τη διαφορά μεταξύ διδασκαλίας και κατάρτισης και, στη συνέχεια, αναλύει τους διαφορετικούς ρόλους στην εκπαιδευτική διαδικασία</p> <p><i>Διευκολυντής: «Τώρα θα εξερευνήσουμε τους βασικούς ρόλους που συμβάλλουν στη διαδικασία μάθησης.</i></p> <p><i>Ας ξεκινήσουμε με τον μαθητή, ο οποίος βρίσκεται στο επίκεντρο της εκπαιδευτικής και επιμορφωτικής διαδικασίας. Είναι η καρδιά της δημιουργικής διαδικασίας...»</i></p> <p>Η προτεινόμενη σειρά που πρέπει να ακολουθηθεί είναι:</p> <p>Μαθητής</p> <p>Δάσκαλος</p> <p>Εκπαιδευτής</p>			<p>Φορητός υπολογιστής</p>	<p>χρησιμοποιείτε – Zoom, Team ή οποιοδήποτε άλλο λογισμικό διαδικτυακών συναντήσεων.</p>
---	--	--	----------------------------	---

	Μέντορας/προπονητής Αξιολογητής				
Μάθημα 3: Μια προσέγγιση με επίκεντρο τον μαθητή					
1	<p>Το τρίτο μάθημα ξεκινά με μια βαθιά ανάλυση (θεωρητική) σχετικά με τις διαφορές μεταξύ της μάθησης που επικεντρώνεται στον μαθητή και της μάθησης που επικεντρώνεται στον δάσκαλο.</p> <p>Ο στόχος είναι να κατανοήσουν οι συμμετέχοντες τη μεγάλη διαφορά μεταξύ των δύο αυτών προσεγγίσεων.</p> <p>Η διευκόλυνση της συζήτησης βοηθά στην εστίαση σε συγκεκριμένα σημεία που θα οδηγήσουν στην αλλαγή της προοπτικής.</p> <p>Προτείνεται να ακολουθηθεί η παρακάτω σειρά θεμάτων:</p>	5 λεπτά	<p>Παρουσίαση</p> <p>Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις</p>	<p>Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT)</p> <p>Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής</p> <p>Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι</p> <p>Προβολέας και οθόνη</p> <p>Φορητός υπολογιστής</p>	<p>Εάν διοργανώνετε αυτό το εργαστήριο διαδικτυακά, βεβαιωθείτε ότι εσείς και οι συμμετέχοντες έχετε καλή σύνδεση στο διαδίκτυο και ότι έχετε δοκιμάσει τις λειτουργίες ήχου και βίντεο. Επιπλέον, μοιραστείτε την παρουσίαση PowerPoint χρησιμοποιώντας τη λειτουργία «κοινή χρήση οθόνης» της διαδικτυακής πλατφόρμας που χρησιμοποιείτε – Zoom, Team ή οποιοδήποτε άλλο λογισμικό διαδικτυακών συναντήσεων.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Μια προσέγγιση βασισμένη στις ικανότητες - Ο μαθητής στο επίκεντρο - Ο εκπαιδευτικός-εκπαιδευτής ως διευκολυντής - Ενεργοποίηση του μαθητή - Ηλεκτρονική μάθηση με επίκεντρο τον μαθητή 				
2	<p>Παρουσίαση θεωρίας:</p> <p>Μέσω μιας συμμετοχικής προσέγγισης, ο συντονιστής καλεί τους συμμετέχοντες να αναστοχαστούν σχετικά με τις ομάδες-στόχους:</p> <p>Διοργανωτής: <i>«Οι μαθητές/εκπαιδευόμενοι σας δεν είναι λευκοί καμβάδες, έχουν ένα υπόβαθρο, έχουν ήδη αποκτήσει εμπειρία, προέρχονται από ή αποτελούν μέρος ενός συγκεκριμένου</i></p>	5 λεπτά	<p>Παρουσίαση</p> <p>Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις</p>	<p>Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT)</p> <p>Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής</p> <p>Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι</p> <p>Προβολέας και οθόνη</p> <p>Φορητός υπολογιστής</p>	<p>Εάν διοργανώνετε αυτό το εργαστήριο διαδικτυακά, βεβαιωθείτε ότι εσείς και οι συμμετέχοντες έχετε καλή σύνδεση στο διαδίκτυο και ότι έχετε δοκιμάσει τις λειτουργίες ήχου και βίντεο. Επιπλέον, μοιραστείτε την παρουσίαση PowerPoint χρησιμοποιώντας τη λειτουργία «κοινή χρήση οθόνης» της διαδικτυακής πλατφόρμας που χρησιμοποιείτε – Zoom, Team ή οποιοδήποτε άλλο λογισμικό διαδικτυακών συναντήσεων.</p>

	<i>τύπου εκπαίδευσης, σε ένα συγκεκριμένο επίπεδο. Η γνώση και η κατανόηση της ομάδας-στόχου σας και των ατόμων που την απαρτίζουν αποτελεί τη βάση για τη μαθητοκεντρική μάθηση...»</i>				
3	<p>Παρουσίαση θεωρίας:</p> <p>Μέσω μιας συμμετοχικής προσέγγισης, ο συντονιστής καλεί τους συμμετέχοντες να αναστοχαστούν σχετικά με την ταυτότητα του εκπαιδευτικού-εκπαιδευτή.</p> <p>Διοργανωτής: <i>«Εκτός από την κατανόηση των μαθητών σας, είναι επίσης σημαντικό να κατανοήσετε πώς σχετίζεστε με τους μαθητές σας. Μπορούμε να προσθέσουμε εδώ μερικά συγκεκριμένα στοιχεία για να σκεφτείτε, τα οποία θα σας βοηθήσουν να κατανοήσετε</i></p>	5 λεπτά	<p>Παρουσίαση</p> <p>Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις</p>	<p>Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT)</p> <p>Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής</p> <p>Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι</p> <p>Προβολέας και οθόνη</p> <p>Φορητός υπολογιστής</p>	<p>Εάν διοργανώνετε αυτό το εργαστήριο διαδικτυακά, βεβαιωθείτε ότι εσείς και οι συμμετέχοντες έχετε καλή σύνδεση στο διαδίκτυο και ότι έχετε δοκιμάσει τις λειτουργίες ήχου και βίντεο. Επιπλέον, μοιραστείτε την παρουσίαση PowerPoint χρησιμοποιώντας τη λειτουργία «κοινή χρήση οθόνης» της διαδικτυακής πλατφόρμας που χρησιμοποιείτε – Zoom, Team ή οποιοδήποτε άλλο λογισμικό διαδικτυακών συναντήσεων.</p>

	<i>καλύτερα την ταυτότητά σας ως εκπαιδευτικός...»</i>				
4	<p>Παρουσίαση θεωρίας:</p> <p>Στη συνέχεια, ο συντονιστής προχωρά σε μια ανασκόπηση των μαθητών ΕΕΚ</p> <p>Διοργανωτής: <i>«Οι μαθητές ΕΕΚ είναι πρακτικοί άνθρωποι που έχουν κάνει μια σαφή επιλογή επαγγέλματος, ασχολίας ή τομέα. Μαθαίνουν καλύτερα σε συγκεκριμένο πλαίσιο και με βάση τις «απαραίτητες γνώσεις». Θέλουν να γνωρίζουν γιατί πρέπει να μάθουν κάτι, αν αυτό λύνει ένα πρόβλημα, βελτιώνει την κατάστασή τους ή τους κάνει πιο αποτελεσματικούς...»</i></p>	5 λεπτά	<p>Παρουσίαση</p> <p>Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις</p>	<p>Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT)</p> <p>Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής</p> <p>Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι</p> <p>Προβολέας και οθόνη</p> <p>Φορητός υπολογιστής</p>	<p>Εάν διοργανώνετε αυτό το εργαστήριο διαδικτυακά, βεβαιωθείτε ότι εσείς και οι συμμετέχοντες έχετε καλή σύνδεση στο διαδίκτυο και ότι έχετε δοκιμάσει τις λειτουργίες ήχου και βίντεο. Επιπλέον, μοιραστείτε την παρουσίαση PowerPoint χρησιμοποιώντας τη λειτουργία «κοινή χρήση οθόνης» της διαδικτυακής πλατφόρμας που χρησιμοποιείτε – Zoom, Team ή οποιοδήποτε άλλο λογισμικό διαδικτυακών συναντήσεων.</p>
5	<p>Παρουσίαση θεωρίας:</p> <p>Ατομικές διαδρομές για μεμονωμένους μαθητές</p> <p>Διοργανωτής: <i>«Σε έναν ιδανικό</i></p>	5 λεπτά	<p>Παρουσίαση</p> <p>Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις</p>	<p>Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT)</p>	<p>Εάν διοργανώνετε αυτό το εργαστήριο διαδικτυακά, βεβαιωθείτε ότι εσείς και οι συμμετέχοντες έχετε καλή σύνδεση στο διαδίκτυο και ότι έχετε δοκιμάσει τις</p>

	<i>κόσμο, κάθε μαθητής θα είχε μια μοναδική πορεία, προσαρμοσμένη στις ανάγκες και τις προσδοκίες του. Στην πραγματικότητα, όμως, αυτό συχνά δεν είναι εφικτό. Ωστόσο, υπάρχουν πολλές δυνατότητες εντός των περιορισμών των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, των κανονισμών, του διαθέσιμου χρόνου κ.λπ.».</i>			Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι Προβολέας και οθόνη Φορητός υπολογιστής	Λειτουργίες ήχου και βίντεο. Επιπλέον, μοιραστείτε την παρουσίαση PowerPoint χρησιμοποιώντας τη λειτουργία «κοινή χρήση οθόνης» της διαδικτυακής πλατφόρμας που χρησιμοποιείτε – Zoom, Team ή οποιοδήποτε άλλο λογισμικό διαδικτυακών συναντήσεων.
6	Θεωρητική παρουσίαση: Αντιμετώπιση των «μαθησιακών δυσκολιών» και των ειδικών αναγκών Αυτό το τμήμα έχει μια πιο θεωρητική και ενημερωτική προσέγγιση, ευαισθητοποιώντας τους συμμετέχοντες σχετικά με τη σημασία της ένταξης σε όλα τα	5 λεπτά	Παρουσίαση Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις	Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT) Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι Προβολέας και οθόνη Φορητός υπολογιστής	Εάν διοργανώνετε αυτό το εργαστήριο διαδικτυακά, βεβαιωθείτε ότι εσείς και οι συμμετέχοντες έχετε καλή σύνδεση στο διαδίκτυο και ότι έχετε δοκιμάσει τις λειτουργίες ήχου και βίντεο. Επιπλέον, μοιραστείτε την παρουσίαση PowerPoint χρησιμοποιώντας τη λειτουργία «κοινή χρήση οθόνης» της διαδικτυακής πλατφόρμας που χρησιμοποιείτε – Zoom, Team ή οποιοδήποτε άλλο λογισμικό διαδικτυακών συναντήσεων.

	επίπεδα.				
7	<p>Παρουσίαση θεωρίας:</p> <p>Βιωσιμότητα στην παροχή εκπαίδευσης</p> <p>Αυτό το τμήμα έχει μια πιο θεωρητική και ενημερωτική προσέγγιση, ευαισθητοποιώντας τους συμμετέχοντες σχετικά με τη σημασία της ένταξης σε όλα τα επίπεδα.</p>	5 λεπτά	<p>Παρουσίαση</p> <p>Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις</p>	<p>Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT)</p> <p>Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής</p> <p>Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι</p> <p>Προβολέας και οθόνη</p> <p>Φορητός υπολογιστής</p>	<p>Εάν διοργανώνετε αυτό το εργαστήριο διαδικτυακά, βεβαιωθείτε ότι εσείς και οι συμμετέχοντες έχετε καλή σύνδεση στο διαδίκτυο και ότι έχετε δοκιμάσει τις λειτουργίες ήχου και βίντεο. Επιπλέον, μοιραστείτε την παρουσίαση PowerPoint χρησιμοποιώντας τη λειτουργία «κοινή χρήση οθόνης» της διαδικτυακής πλατφόρμας που χρησιμοποιείτε – Zoom, Team ή οποιοδήποτε άλλο λογισμικό διαδικτυακών συναντήσεων.</p>
Μάθημα 4: Προσεγγίσεις διδασκαλίας και κατάρτισης					
1	<p>Παρουσίαση θεωρίας:</p> <p>Μαθησιακές διαδρομές / δομή και εμβάθυνση στην τυπική, μη τυπική και άτυπη μάθηση</p> <p>Διευκολυντής: «Αυτό το μάθημα θα επικεντρωθεί στις προσεγγίσεις διδασκαλίας και κατάρτισης, με άλλα λόγια, στους διαφορετικούς τρόπους</p>	10 λεπτά	<p>Παρουσίαση</p> <p>Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις</p>	<p>Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT)</p> <p>Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής</p> <p>Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι</p> <p>Προβολέας και οθόνη</p>	<p>Εάν διοργανώνετε αυτό το εργαστήριο διαδικτυακά, βεβαιωθείτε ότι εσείς και οι συμμετέχοντες έχετε καλή σύνδεση στο διαδίκτυο και ότι έχετε δοκιμάσει τις λειτουργίες ήχου και βίντεο. Επιπλέον, μοιραστείτε την παρουσίαση PowerPoint χρησιμοποιώντας τη λειτουργία «κοινή χρήση οθόνης» της διαδικτυακής πλατφόρμας που χρησιμοποιείτε – Zoom, Team ή οποιοδήποτε άλλο λογισμικό διαδικτυακών συναντήσεων.</p>

<p><i>οργάνωσης και δομής της μάθησης για την υποστήριξη των μαθητών με βάση τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες τους.</i></p> <p><i>Η διδακτική και εκπαιδευτική προσέγγιση είναι το ευρύτερο πλαίσιο στο οποίο ένας μαθητής θα εξελιχθεί σε ένα ικανό άτομο. Βασίζεται στο εκπαιδευτικό όραμα, στη συγκεκριμένη κατάσταση και στις ανάγκες των μαθητών. Η προσέγγιση μπορεί να είναι τυπική, άτυπη ή μη τυπική, μπορεί να είναι θεωρητική ή πρακτική και μπορεί να είναι στην πραγματική ζωή ή στο διαδίκτυο.</i></p> <p><i>Η μαθησιακή διαδρομή, τα δομημένα βήματα που πρέπει να ακολουθήσει ένας μαθητής για να φτάσει στο επίπεδο ενός ικανού ατόμου, είναι ο συγκεκριμένος συνδυασμός</i></p>			<p>Φορητός υπολογιστής</p>	
--	--	--	----------------------------	--

	<p>μορφών μάθησης που οδηγούν σε αυτό το επίπεδο. Στα διάφορα βήματα, θα χρησιμοποιήσουμε μεθοδολογίες διδασκαλίας και κατάρτισης που περιγράφονται στο επόμενο μάθημα».</p>				
2	<p>Παρουσίαση θεωρίας:</p> <p>Ο συντονιστής μεταφέρει τις κύριες μεθοδολογίες κατάρτισης, διευκολύνοντας τις συζητήσεις και τις ερωτήσεις και απαντήσεις σχετικά με τους διαφορετικούς τρόπους ανάπτυξης αποτελεσματικών μαθησιακών διαδρομών.</p> <p>Διοργανωτής: «Τα άτομα μαθαίνουν με διαφορετικούς τρόπους, ανάλογα με τις ανάγκες, τις προτιμήσεις, το επίπεδο αυτονομίας, την εμπειρία και το χρόνο που μπορούν (ή θέλουν) να</p>	25 λεπτά	<p>Παρουσίαση</p> <p>Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις</p>	<p>Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT)</p> <p>Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής</p> <p>Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι</p> <p>Προβολέας και οθόνη</p> <p>Φορητός υπολογιστής</p>	<p>Εάν διοργανώνετε αυτό το εργαστήριο διαδικτυακά, βεβαιωθείτε ότι εσείς και οι συμμετέχοντες έχετε καλή σύνδεση στο διαδίκτυο και ότι έχετε δοκιμάσει τις λειτουργίες ήχου και βίντεο. Επιπλέον, μοιραστείτε την παρουσίαση PowerPoint χρησιμοποιώντας τη λειτουργία «κοινή χρήση οθόνης» της διαδικτυακής πλατφόρμας που χρησιμοποιείτε – Zoom, Team ή οποιοδήποτε άλλο λογισμικό διαδικτυακών συναντήσεων.</p>

<p>αφιερώσουν. Για να αναπτύξουμε μια αποτελεσματική διαδρομή μάθησης, πρέπει να προσδιορίσουμε ποια προσέγγιση ή προσεγγίσεις θα υποστηρίξουν καλύτερα τις μαθησιακές τους προσπάθειες».</p> <p>Συνιστάται να ακολουθείτε τη σειρά και τις λεπτομέρειες που αναφέρονται στη βάση γνώσεων.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ηλεκτρονική μάθηση - Ζωντανή μάθηση και εκπαίδευση πρόσωπο με πρόσωπο - Μάθηση βάσει χαρτοφυλακίου και ψηφιακά σήματα - Υβριδική μάθηση - Συνδυασμός ψηφιακών και αναλογικών μορφών 				
--	--	--	--	--

<p>3</p>	<p>Δραστηριότητα:</p> <p>Σύνδεση της θεωρίας με την πρακτική στην εκπαίδευση στις παραστατικές τέχνες</p> <p>Ο συντονιστής ακολουθεί τα παρακάτω βήματα:</p> <p>Μοιράζει το φυλλάδιο της δραστηριότητας και παρουσιάζει τη δραστηριότητα, αναφέροντας ότι έχει σχεδιαστεί για να βοηθήσει τους εκπαιδευτές να ενισχύσουν τον αναστοχασμό σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα του μαθήματος.</p> <p>Ζητείται από τους συμμετέχοντες να αναστοχαστούν ατομικά και να γράψουν μια σύντομη απάντηση στο κύριο θέμα.</p> <p>Μετά από 2-3 λεπτά γραφής, ο συντονιστής καλεί μερικούς συμμετέχοντες να μοιραστούν τις σκέψεις τους με την ομάδα,</p>	<p>15 λεπτά</p>	<p>Ομαδική δραστηριότητα</p> <p>Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις</p>	<p>Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT)</p> <p>Φυλλάδιο δραστηριότητας C1.A1</p> <p>Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής</p> <p>Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι</p> <p>Προβολέας και οθόνη</p> <p>Φορητός υπολογιστής</p>	<p>Χρησιμοποιήστε τη λειτουργία «Breakout Rooms» της πλατφόρμας και χωρίστε τους συμμετέχοντες σε ομάδες.</p> <p>Ηλεκτρονικός πίνακας, πίνακας συνομιλίας, άλλα εργαλεία συνεργασίας</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miro https://miro.com/online-whiteboard/ • Πίνακας σκίτσων: https://sketchboard.io/ • Χάρτης ομάδας: https://www.groupmap.com/ • Conceptboard: https://conceptboard.com/ • Milanote: https://milanote.com/ • Λευκός πίνακας: https://whiteboard.fi/ • Mindmap: https://mind-map-online.de/ • Notely: https://note.ly/# • Σημειώσεις Google Sticky: https://chrome.google.com/webstore/detail/sticky-notes/nbjdhgkkehpfifbifjflpaajchdkhpg?hl=de
-----------------	---	-----------------	--	---	--

	<p>ενθαρρύνοντας μια σύντομη ανταλλαγή ιδεών και προσεγγίσεων.</p> <p>Ο συντονιστής ολοκληρώνει ενισχύοντας το βασικό μήνυμα.</p>				
Μάθημα 5: Μεθοδολογίες διδασκαλίας και κατάρτισης					
1	<p>Παρουσίαση θεωρίας:</p> <p>Βασικές αρχές της μεθοδολογίας διδασκαλίας και κατάρτισης</p> <p>Εισαγωγή: <i>«Αυτό το μάθημα θα επικεντρωθεί σε συγκεκριμένες μεθοδολογίες διδασκαλίας, με άλλα λόγια, σε διαφορετικούς τρόπους παρουσίασης του εκπαιδευτικού περιεχομένου με ελκυστικό και προσαρμοσμένο τρόπο».</i></p> <p>Στη συνέχεια, ο συντονιστής αναλύει τους στόχους της διδασκαλίας και της</p>	5 λεπτά	<p>Παρουσίαση</p> <p>Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις</p>	<p>Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT)</p> <p>Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής</p> <p>Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι</p> <p>Προβολέας και οθόνη</p> <p>Φορητός υπολογιστής</p>	<p>Εάν διοργανώνετε αυτό το εργαστήριο διαδικτυακά, βεβαιωθείτε ότι εσείς και οι συμμετέχοντες έχετε καλή σύνδεση στο διαδίκτυο και ότι έχετε δοκιμάσει τις λειτουργίες ήχου και βίντεο. Επιπλέον, μοιραστείτε την παρουσίαση PowerPoint χρησιμοποιώντας τη λειτουργία «κοινή χρήση οθόνης» της διαδικτυακής πλατφόρμας που χρησιμοποιείτε – Zoom, Team ή οποιοδήποτε άλλο λογισμικό διαδικτυακών συναντήσεων.</p>

	<p>κατάρτισης.</p> <p>Διευκολυντής: «Για να μπορέσει κανείς να επιλέξει μια μεθοδολογία, πρέπει να ταιριάζει τις ανάγκες και τα χαρακτηριστικά ενός θέματος ή μιας ικανότητας με τους στόχους μιας μεθοδολογίας. Κάθε μέθοδος έχει συγκεκριμένους στόχους, τους οποίους μπορούμε να διακρίνουμε ως εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γνώση και ανακεφαλαίωση • Κατανόηση • Εκπαίδευση • Δημιουργία ρουτίνας • Εφαρμογή σε συγκεκριμένο πλαίσιο • Ανακάλυψη 				
2	<p>Θεωρητική παρουσίαση:</p> <p>Βασικές μέθοδοι διδασκαλίας, ενεργητικές και</p>	5 λεπτά	<p>Παρουσίαση</p> <p>Συζήτηση, ερωτήσεις και</p>	<p>Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT)</p>	<p>Εάν διοργανώνετε αυτό το εργαστήριο διαδικτυακά, βεβαιωθείτε ότι εσείς και οι συμμετέχοντες έχετε καλή σύνδεση στο</p>

<p>μαθητοκεντρικές στρατηγικές, συνεργατική και βιωματική μάθηση</p> <p>Ο συντονιστής εισάγει τις μεθοδολογίες διδασκαλίας και κατάρτισης (παραδοσιακή διδασκαλία με μέτωπο και σύγχρονες προσεγγίσεις) ακολουθώντας την παρακάτω σειρά θεμάτων:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Στόχοι της διδασκαλίας και της κατάρτισης - Μερικές σκέψεις για την αφήγηση ιστοριών - Διδασκαλία - Διαδραστική διδασκαλία - Επίδειξη - Ασκήσεις - Ανατροπή της τάξης - Προσέγγιση της πρακτικής στη θεωρία - Παιχνίδι ρόλων 		<p>απαντήσεις</p> <p>Συλλογιστική</p>	<p>Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής</p> <p>Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι</p> <p>Προβολέας και οθόνη</p> <p>Φορητός υπολογιστής</p>	<p>διαδίκτυο και ότι έχετε δοκιμάσει τις λειτουργίες ήχου και βίντεο. Επιπλέον, μοιραστείτε την παρουσίαση PowerPoint χρησιμοποιώντας τη λειτουργία «κοινή χρήση οθόνης» της διαδικτυακής πλατφόρμας που χρησιμοποιείτε – Zoom, Team ή οποιοδήποτε άλλο λογισμικό διαδικτυακών συναντήσεων.</p>
--	--	---------------------------------------	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> - Μελέτη περίπτωσης - Ομαδική εργασία - Συνεργατική μάθηση 				
3	<p>Παρουσίαση θεωρίας:</p> <p>Μέθοδοι μάθησης βασισμένες σε προσομιώσεις και ψηφιακές μεθόδους μάθησης</p> <p><i>Διευκολυντής: «Τα μοντέλα κλίμακας και οι προσομιώσεις είναι πολύτιμα εργαλεία στη διδασκαλία και την κατάρτιση, καθώς παρέχουν ένα ασφαλές και ελεγχόμενο περιβάλλον για την εκμάθηση πρακτικών δεξιοτήτων και εννοιών. Επιτρέπουν στους μαθητές να αλληλεπιδρούν με αναπαραστάσεις πραγματικών συστημάτων, να εξασκούνται στη λήψη αποφάσεων και να αναπτύσσουν ικανότητες επίλυσης προβλημάτων χωρίς τους κινδύνους και τις</i></p>	5 λεπτά	Σκέψη	<p>Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT)</p> <p>Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής</p> <p>Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι</p> <p>Προβολέας και οθόνη</p> <p>Φορητός υπολογιστής</p>	<p>Εάν διοργανώνετε αυτό το εργαστήριο διαδικτυακά, βεβαιωθείτε ότι εσείς και οι συμμετέχοντες έχετε καλή σύνδεση στο διαδίκτυο και ότι έχετε δοκιμάσει τις λειτουργίες ήχου και βίντεο. Επιπλέον, μοιραστείτε την παρουσίαση PowerPoint χρησιμοποιώντας τη λειτουργία «κοινή χρήση οθόνης» της διαδικτυακής πλατφόρμας που χρησιμοποιείτε – Zoom, Team ή οποιοδήποτε άλλο λογισμικό διαδικτυακών συναντήσεων.</p>

	<p>πολυπλοκότητες του πραγματικού περιβάλλοντος. Μπορούμε να διακρίνουμε διαφορετικούς τύπους, με διαφορετικές χρήσεις και πλεονεκτήματα...»</p>				
4	<p>Δραστηριότητα:</p> <p>Σκέψεις για την ταυτότητα του εκπαιδευτή</p> <p>Ο συντονιστής ακολουθεί τα παρακάτω βήματα:</p> <p>Μοιράζει το Φυλλάδιο Δραστηριότητας και παρουσιάζει τη δραστηριότητα, αναφέροντας ότι έχει σχεδιαστεί για να βοηθήσει τους εκπαιδευτές να ενισχύσουν τον αναστοχασμό τους σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα του μαθήματος.</p> <p>Ζητείται από τους συμμετέχοντες να</p>	10 λεπτά	<p>Ομαδική δραστηριότητα</p> <p>Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις</p>	<p>Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Πρακτικό Εγχειρίδιο_PPT)</p> <p>Φυλλάδιο δραστηριότητας C1A2</p> <p>Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής</p> <p>Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι</p> <p>Προβολέας και οθόνη</p> <p>Φορητός υπολογιστής</p>	<p>Χρησιμοποιήστε τη λειτουργία «Breakout Rooms» της πλατφόρμας και χωρίστε τους συμμετέχοντες σε ομάδες.</p> <p>Ηλεκτρονικός πίνακας, πίνακας συνομιλίας, άλλα εργαλεία συνεργασίας</p> <p>Miro https://miro.com/online-whiteboard/</p> <p>Πίνακας σκίτσων: https://sketchboard.io/</p> <p>Group map: https://www.groupmap.com/</p> <p>Conceptboard: https://conceptboard.com/</p> <p>Milanote: https://milanote.com/</p> <p>Λευκός πίνακας: https://whiteboard.fi/</p> <p>Mindmap: https://mind-map-online.de/</p> <p>Notely: https://note.ly/#</p> <p>Google Sticky notes: https://chrome.google.com/webstore/detail/st</p>

	<p>αναστοχαστούν ατομικά και να γράψουν μια σύντομη απάντηση στο κύριο θέμα.</p> <p>Μετά από 2-3 λεπτά γραφής, ο συντονιστής καλεί μερικούς συμμετέχοντες να μοιραστούν τις σκέψεις τους με την ομάδα, ενθαρρύνοντας μια σύντομη ανταλλαγή ιδεών και προσεγγίσεων.</p> <p>Ο συντονιστής ολοκληρώνει ενισχύοντας το βασικό μήνυμα.</p>				<p>icky-notes/nbjdghgkkehfpifbifjiflpaajchdkhpg?hl=de</p>
5	<p>Δραστηριότητα:</p> <p>Προσαρμογή σε διαφορετικούς μαθητές και περιβάλλοντα</p> <p>Ο συντονιστής ακολουθεί τα παρακάτω βήματα:</p> <p>Μοιράζει το φυλλάδιο της δραστηριότητας και παρουσιάζει τη δραστηριότητα, αναφέροντας</p>	5 λεπτά	Ομαδική δραστηριότητα Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις	<p>Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT)</p> <p>Φυλλάδιο δραστηριότητας C1A3</p> <p>Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής</p> <p>Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι</p>	<p>Χρησιμοποιήστε τη λειτουργία «Breakout Rooms» της πλατφόρμας και χωρίστε τους συμμετέχοντες σε ομάδες.</p> <p>Ηλεκτρονικός πίνακας, πίνακας συνομιλίας, άλλα εργαλεία συνεργασίας</p> <p>Miro https://miro.com/online-whiteboard/</p> <p>Πίνακας σκίτσων: https://sketchboard.io/</p> <p>Group map: https://www.groupmap.com/</p> <p>Conceptboard: https://conceptboard.com/</p>

<p>ότι έχει σχεδιαστεί για να βοηθήσει τους εκπαιδευτές να ενισχύσουν τον αναστοχασμό σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα του μαθήματος.</p> <p>Ζητείται από τους συμμετέχοντες να αναστοχαστούν ατομικά και να γράψουν μια σύντομη απάντηση στο κύριο θέμα.</p> <p>Μετά από 2-3 λεπτά γραφής, ο συντονιστής καλεί μερικούς συμμετέχοντες να μοιραστούν τις σκέψεις τους με την ομάδα, ενθαρρύνοντας μια σύντομη ανταλλαγή ιδεών και προσεγγίσεων.</p> <p>Ο συντονιστής ολοκληρώνει ενισχύοντας το βασικό μήνυμα.</p>			<p>Προβολέας και οθόνη Φορητός υπολογιστής</p>	<p>Milanote: https://milanote.com/ Λευκός πίνακας: https://whiteboard.fi/ Mindmap: https://mind-map-online.de/ Notely: https://note.ly/# Google Sticky notes: https://chrome.google.com/webstore/detail/sticky-notes/nbjdhgkkehfpifbifjflpaajchdkhpg?hl=de</p>
---	--	--	--	---

Μάθημα 6: Ανάπτυξη προγράμματος εκπαίδευσης

1	<p>Παρουσίαση θεωρίας:</p> <p>Ανάλυση εκπαιδευτικών αναγκών και ανάπτυξη στρατηγικής διδασκαλίας και εκπαίδευσης</p> <p>Στο μάθημα 6 υπάρχει μια έντονη μετατόπιση από τη θεωρητική προς τη συμμετοχική προσέγγιση. Οι συμμετέχοντες καλούνται να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους και να κατανοήσουν στην πράξη τι σημαίνει η ανάπτυξη ενός προγράμματος κατάρτισης.</p> <p>Ο συντονιστής ακολουθεί τη σειρά της βάσης γνώσεων και προσομοιώνει μια συλλογική ανάλυση με τους συμμετέχοντες</p> <p><i>Διευκολυντής: «Σε μια ανάλυση εκπαιδευτικών αναγκών θέτουμε τις βάσεις ενός εκπαιδευτικού</i></p>	5 λεπτά	Παρουσίαση Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις	Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT) Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι Προβολέας και οθόνη Φορητός υπολογιστής	Εάν διοργανώνετε αυτό το εργαστήριο διαδικτυακά, βεβαιωθείτε ότι εσείς και οι συμμετέχοντες έχετε καλή σύνδεση στο διαδίκτυο και ότι έχετε δοκιμάσει τις λειτουργίες ήχου και βίντεο. Επιπλέον, μοιραστείτε την παρουσίαση PowerPoint χρησιμοποιώντας τη λειτουργία «κοινή χρήση οθόνης» της διαδικτυακής πλατφόρμας που χρησιμοποιείτε – Zoom, Team ή οποιοδήποτε άλλο λογισμικό διαδικτυακών συναντήσεων.
----------	---	---------	--	---	---

	<p>προγράμματος με βάση μια ανάλυση της πραγματικής κατάστασης σε σχέση με την αναμενόμενη κατάσταση. Επομένως, η ανάλυση εκπαιδευτικών αναγκών εξαρτάται από την ομάδα-στόχο και/ή τις ανάγκες ενός επαγγελματικού οργανισμού. Οι εκπαιδευτικές ανάγκες ορίζονται σε δεξιότητες ή σε πιο συγκεκριμένα μαθησιακά αποτελέσματα...»</p>				
2	<p>Θεωρητική παρουσίαση:</p> <p>Ανάπτυξη εκπαίδευσης με επίκεντρο τον μαθητή και ανάπτυξη εκπαιδευτικού προγράμματος</p> <p>Ο συντονιστής ακολουθεί τις αντίστοιχες ενότητες της βάσης γνώσεων και προσομοιώνει μια συλλογική ανάλυση με τους συμμετέχοντες</p>	5 λεπτά	<p>Παρουσίαση</p> <p>Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις</p> <p>Ομαδική δραστηριότητα</p>	<p>Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT)</p> <p>Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής</p> <p>Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι</p> <p>Προβολέας και οθόνη</p> <p>Φορητός υπολογιστής</p>	<p>Εάν διοργανώνετε αυτό το εργαστήριο διαδικτυακά, βεβαιωθείτε ότι εσείς και οι συμμετέχοντες έχετε καλή σύνδεση στο διαδίκτυο και ότι έχετε δοκιμάσει τις λειτουργίες ήχου και βίντεο. Επιπλέον, μοιραστείτε την παρουσίαση PowerPoint χρησιμοποιώντας τη λειτουργία «κοινή χρήση οθόνης» της διαδικτυακής πλατφόρμας που χρησιμοποιείτε – Zoom, Team ή οποιοδήποτε άλλο λογισμικό διαδικτυακών συναντήσεων.</p>

<p>Διοργανωτής: «Το βασικό είναι να διατηρούμε τον μαθητή στο επίκεντρο της μαθησιακής διαδικασίας, δίνοντάς του την ευθύνη και καθοδηγώντας τον στη μαθησιακή του διαδικασία. Αυτή η προσέγγιση πρέπει να βασίζεται στην ανάλυση του πλαισίου, των μαθησιακών αναγκών και της ομάδας-στόχου. Πρέπει να γνωρίζουμε για την ομάδα-στόχο το υπόβαθρό της, το επίπεδό της, τις προκαταρκτικές γνώσεις της, το επίπεδο αυτονομίας της στη μάθηση, το περιβάλλον στο οποίο εργάζεται, το χρόνο που μπορεί/θέλει να αφιερώσει, τη διαθεσιμότητά της... Πρέπει να καταλάβουμε τι την παρακινεί, τι χρειάζεται για να μπορέσει να μάθει, τι την ωθεί να ασχοληθεί με τη μάθηση, ποια διδακτική και</p>				
--	--	--	--	--

<p>εκπαιδευτική προσέγγιση λειτουργεί για αυτήν, ποιοι τρόποι παράδοσης του μαθησιακού περιεχομένου βελτιστοποιούν τη μαθησιακή της διαδικασία. Και πρέπει να κατανοήσουμε το πλαίσιο στο οποίο βρίσκονται, ώστε να μπορέσουμε να δημιουργήσουμε μαθησιακό περιεχόμενο, δραστηριότητες, παραδείγματα ή ασκήσεις που να αντανακλούν την πραγματικότητά τους και το περιβάλλον στο οποίο εργάζονται. Αυτό όχι μόνο παρακινεί τους μαθητές, αλλά και εξασφαλίζει ευκαιρίες μάθησης και κατάρτισης στη ζωή τους και την αίσθηση της άμεσης πρακτικής χρήσης.</p> <p>Αυτές οι πληροφορίες θα μας βοηθήσουν να</p>				
--	--	--	--	--

	<i>προσαρμόσουμε το μαθησιακό περιεχόμενο που έχει καθοριστεί σε συγκεκριμένα μαθησιακά υλικά και δραστηριότητες.</i>				
3	<p>Παρουσίαση θεωρίας:</p> <p>Έξυπνη ανάπτυξη εκπαιδευτικού και διδακτικού υλικού και ανάπτυξη και παράδοση εκπαιδευτικού υλικού</p> <p>Ο συντονιστής ακολουθεί τις αντίστοιχες ενότητες της βάσης γνώσεων και προσομοιώνει μια συλλογική ανάλυση με τους συμμετέχοντες</p> <p>Διοργανωτής: «<i>Η ανάπτυξη εκπαιδευτικού και διδακτικού υλικού είναι μια χρονοβόρα και εντατική δραστηριότητα. Απαιτεί σε βάθος έρευνα πάνω στο θέμα, εμπειρία στον τομέα και στις</i></p>	5 λεπτά	Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις	<p>Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT)</p> <p>Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής</p> <p>Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι</p> <p>Προβολέας και οθόνη</p> <p>Φορητός υπολογιστής</p>	Εάν διοργανώνετε αυτό το εργαστήριο διαδικτυακά, βεβαιωθείτε ότι εσείς και οι συμμετέχοντες έχετε καλή σύνδεση στο διαδίκτυο και ότι έχετε δοκιμάσει τις λειτουργίες ήχου και βίντεο. Επιπλέον, μοιραστείτε την παρουσίαση PowerPoint χρησιμοποιώντας τη λειτουργία «κοινή χρήση οθόνης» της διαδικτυακής πλατφόρμας που χρησιμοποιείτε – Zoom, Team ή οποιοδήποτε άλλο λογισμικό διαδικτυακών συναντήσεων.

	<p>μεθοδολογίες διδασκαλίας-εκπαίδευσης, καθώς και συγγραφή, δοκιμή και επανεπεξεργασία του περιεχομένου μέχρι να είναι έτοιμο προς χρήση ένα συνεκτικό υλικό. Για να το κάνουμε αυτό όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικά και να αναπτύξουμε μια δομή δομικών στοιχείων που καθιστά το περιεχόμενο επαναχρησιμοποιήσιμο σε διαφορετικά περιβάλλοντα, μπορούμε να ξεκινήσουμε από τον ορισμό των ικανοτήτων που έχει βελτιωθεί σε τομεακό επίπεδο».</p>				
4	<p>Δραστηριότητα: Αξιολόγηση της ετοιμότητάς σας για την ενεργό μάθηση Διευκόλυνση Ο συντονιστής ακολουθεί τα</p>	15 λεπτά	<p>Ομαδική δραστηριότητα Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις</p>	<p>Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT) Φυλλάδιο δραστηριότητας C1A4</p>	<p>Χρησιμοποιήστε τη λειτουργία «Breakout Rooms» της πλατφόρμας και χωρίστε τους συμμετέχοντες σε ομάδες. Ηλεκτρονικός πίνακας, πίνακας συνομιλίας, άλλα εργαλεία συνεργασίας</p>

<p>παρακάτω βήματα:</p> <p>Μοιράζει το φυλλάδιο δραστηριότητας και παρουσιάζει τη δραστηριότητα, αναφέροντας ότι έχει σχεδιαστεί για να βοηθήσει τους εκπαιδευτές να ενισχύσουν τον αναστοχασμό σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα του μαθήματος.</p> <p>Ζητείται από τους συμμετέχοντες να αναστοχαστούν ατομικά και να γράψουν μια σύντομη απάντηση στο κύριο θέμα.</p> <p>Μετά από 2-3 λεπτά γραφής, ο διευκολυντής καλεί μερικούς συμμετέχοντες να μοιραστούν τις σκέψεις τους με την ομάδα, ενθαρρύνοντας μια σύντομη ανταλλαγή ιδεών και προσεγγίσεων.</p>			<p>Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής</p> <p>Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι</p> <p>Προβολέας και οθόνη</p> <p>Φορητός υπολογιστής</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Miro https://miro.com/online-whiteboard/ • Πίνακας σκίτσων: https://sketchboard.io/ • Group map: https://www.groupmap.com/ • Conceptboard: https://conceptboard.com/ • Milanote: https://milanote.com/ • Λευκός πίνακας: https://whiteboard.fi/ • Mindmap: https://mind-map-online.de/ • Notely: https://note.ly/# • Google Sticky notes: https://chrome.google.com/webstore/detail/sticky-notes/nbjdhgkkhefipibifijflpaajchdkhpg?hl=de
---	--	--	---	--

	Ο διευκολυντής ολοκληρώνει ενισχύοντας το βασικό μήνυμα.				
Μάθημα 7: ανάπτυξη συνολικής αξιολόγησης βάσει ικανοτήτων					
1	<p>Παρουσίαση θεωρίας:</p> <p>Συνολική αξιολόγηση έναντι διαμορφωτικής αξιολόγησης, αξιολόγηση για πιστοποίηση και προσόντα, ανάπτυξη στρατηγικής αξιολόγησης</p> <p>Διευκολυντής: <i>«Συχνά υπάρχει σύγχυση μεταξύ των διαφόρων μορφών αξιολόγησης, εκτίμησης κ.λπ., ειδικά επειδή συχνά χρησιμοποιούνται τα ίδια εργαλεία ή μεθοδολογίες. Το Cedefop ορίζει τη διαμορφωτική αξιολόγηση ως «στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, την εκτίμηση μιας δράσης με σκοπό τη βελτίωση της απόδοσής της, η οποία στις περισσότερες περιπτώσεις</i></p>	3 λεπτά	Παρουσίαση Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις	<p>Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT)</p> <p>Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής</p> <p>Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι</p> <p>Προβολέας και οθόνη</p> <p>Φορητός υπολογιστής</p>	Εάν διοργανώνετε αυτό το εργαστήριο διαδικτυακά, βεβαιωθείτε ότι εσείς και οι συμμετέχοντες έχετε καλή σύνδεση στο διαδίκτυο και ότι έχετε δοκιμάσει τις λειτουργίες ήχου και βίντεο. Επιπλέον, μοιραστείτε την παρουσίαση PowerPoint χρησιμοποιώντας τη λειτουργία «κοινή χρήση οθόνης» της διαδικτυακής πλατφόρμας που χρησιμοποιείτε – Zoom, Team ή οποιοδήποτε άλλο λογισμικό διαδικτυακών συναντήσεων.

	πραγματοποιείται κατά τη φάση υλοποίησης των έργων ή των προγραμμάτων» και τη συνολική αξιολόγηση ως «στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, τη μελέτη που πραγματοποιείται στο τέλος μιας δράσης (ή μιας φάσης της δράσης) για να προσδιοριστεί ο βαθμός στον οποίο επιτεύχθηκαν τα αναμενόμενα αποτελέσματα...».				
2	<p>Θεωρητική παρουσίαση:</p> <p>Τυπικές μέθοδοι αξιολόγησης</p> <p>Διοργανωτής: «Ο εκπαιδευτικός κόσμος έχει αναπτύξει ένα ευρύ φάσμα τυποποιημένων μεθόδων αξιολόγησης. Κάθε μία από αυτές τις μεθόδους αξιολόγησης έχει αναπτυχθεί για έναν συγκεκριμένο τύπο ικανοτήτων και έχει πλεονεκτήματα και</p>	3 λεπτά	<p>Παρουσίαση</p> <p>Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις</p>	<p>Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT)</p> <p>Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής</p> <p>Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι</p> <p>Προβολέας και οθόνη</p> <p>Φορητός υπολογιστής</p>	<p>Εάν διοργανώνετε αυτό το εργαστήριο διαδικτυακά, βεβαιωθείτε ότι εσείς και οι συμμετέχοντες έχετε καλή σύνδεση στο διαδίκτυο και ότι έχετε δοκιμάσει τις λειτουργίες ήχου και βίντεο. Επιπλέον, μοιραστείτε την παρουσίαση PowerPoint χρησιμοποιώντας τη λειτουργία «κοινή χρήση οθόνης» της διαδικτυακής πλατφόρμας που χρησιμοποιείτε – Zoom, Team ή οποιοδήποτε άλλο λογισμικό διαδικτυακών συναντήσεων.</p>

<p>μειονεκτήματα. Το πρόγραμμα Race-Vet έχει δημιουργήσει μια λεπτομερή περιγραφή και βίντεο των μεθόδων. Εδώ θα τις παρουσιάσουμε μόνο εν συντομία και θα παραπέμψουμε στις λεπτομερείς περιγραφές και τα βίντεο για περισσότερες πληροφορίες».</p> <p>Στη συνέχεια, ο συντονιστής εισέρχεται στις μεθοδολογίες αξιολόγησης ακολουθώντας την παρακάτω σειρά θεμάτων</p> <ul style="list-style-type: none"> - Γραπτή εξέταση – ανοιχτές απαντήσεις - Γραπτό κείμενο – πολλαπλή επιλογή - Άσκηση με ταχυδρομική θυρίδα - Προφορική εξέταση - Συνέντευξη βάσει κριτηρίων - Παιχνίδι ρόλων 				
---	--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Παρατήρηση επί τόπου - Παρατήρηση σε προσομοιωμένο περιβάλλον - Δομημένο χαρτοφυλάκιο 				
3	<p>Παρουσίαση θεωρίας:</p> <p>Διασφάλιση της δικαιοσύνης, της αυθεντικότητας και της ποιότητας στην αξιολόγηση</p> <p>Ζητήματα σχετικά με την αξιολόγηση στην εποχή της τεχνητής νοημοσύνης: συζήτηση με την ακόλουθη εισαγωγή:</p> <p><i>Συντονιστής: «Με την εισαγωγή πιο ευέλικτων μοντέλων τεχνητής νοημοσύνης που δεν σχετίζονται τόσο με τις εργασίες, είναι προφανές ότι τα μοντέλα αυτά θα χρησιμοποιηθούν από τους μαθητές για να διευκολύνουν τη ζωή τους. Αυτό δεν είναι</i></p>	3 λεπτά	<p>Παρουσίαση</p> <p>Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις</p>	<p>Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT)</p> <p>Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής</p> <p>Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι</p> <p>Προβολέας και οθόνη</p> <p>Φορητός υπολογιστής</p>	<p>Εάν διοργανώνετε αυτό το εργαστήριο διαδικτυακά, βεβαιωθείτε ότι εσείς και οι συμμετέχοντες έχετε καλή σύνδεση στο διαδίκτυο και ότι έχετε δοκιμάσει τις λειτουργίες ήχου και βίντεο. Επιπλέον, μοιραστείτε την παρουσίαση PowerPoint χρησιμοποιώντας τη λειτουργία «κοινή χρήση οθόνης» της διαδικτυακής πλατφόρμας που χρησιμοποιείτε – Zoom, Team ή οποιοδήποτε άλλο λογισμικό διαδικτυακών συναντήσεων.</p>

	<p>απαραίτητα κακό, αλλά πρέπει να προσαρμόσουμε τις μεθόδους αξιολόγησης μας σε αυτή την πραγματικότητα. Στην πραγματικότητα, μπορούμε να περιμένουμε περισσότερα από τους μαθητές, επειδή τώρα διαθέτουν καλύτερα και πιο αποτελεσματικά εργαλεία. Γενικά, η έμφαση δίνεται στον τρόπο με τον οποίο μπορούν να χρησιμοποιηθούν με ηθικό και βιώσιμο τρόπο, διασφαλίζοντας την επίτευξη των μαθησιακών στόχων...»</p>				
4	<p>Παρουσίαση θεωρίας:</p> <p>Από την αξιολόγηση στην αναγνώριση και πιστοποίηση, αναδυόμενες μορφές και πλαίσια αναγνώρισης της μάθησης</p> <p>Διοργανωτής: «Μία από τις βασικές καινοτομίες στις προηγμένες εκπαιδευτικές</p>	3 λεπτά	<p>Παρουσίαση</p> <p>Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις</p>	<p>Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT)</p> <p>Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής</p> <p>Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι</p> <p>Προβολέας και οθόνη</p>	<p>Εάν διοργανώνετε αυτό το εργαστήριο διαδικτυακά, βεβαιωθείτε ότι εσείς και οι συμμετέχοντες έχετε καλή σύνδεση στο διαδίκτυο και ότι έχετε δοκιμάσει τις λειτουργίες ήχου και βίντεο. Επιπλέον, μοιραστείτε την παρουσίαση PowerPoint χρησιμοποιώντας τη λειτουργία «κοινή χρήση οθόνης» της διαδικτυακής πλατφόρμας που χρησιμοποιείτε – Zoom, Team ή οποιοδήποτε άλλο λογισμικό διαδικτυακών συναντήσεων.</p>

<p>πρακτικές είναι η μετάβαση προς αρθρωτές και εξατομικευμένες διαδρομές μάθησης. Τα μικροπιστοποιητικά, τα ψηφιακά σήματα και τα σύντομα εντατικά μαθήματα επιτρέπουν στους επαγγελματίες να επικεντρωθούν σε συγκεκριμένους τομείς ανάγκης ή ενδιαφέροντος — είτε πρόκειται για ψηφιακή σκηνογραφία, ανάλυση της συμμετοχής του κοινού ή στρατηγικές περιεκτικής επιμέλειας— χωρίς το χρόνο και το οικονομικό βάρος των πλήρων προγραμμάτων σπουδών. Η εξατομικευμένη μάθηση επιτρέπει επίσης στα άτομα να μαθαίνουν με τον δικό τους ρυθμό, αξιοποιώντας την ανατροφοδότηση σε πραγματικό χρόνο και την προσαρμοστική παροχή</p>			<p>Φορητός υπολογιστής</p>	
--	--	--	----------------------------	--

	περιεχομένου...»				
5	<p>Δραστηριότητα:</p> <p>Διδασκαλία για ολιστική ικανότητα</p> <p>Ο συντονιστής ακολουθεί τα παρακάτω βήματα:</p> <p>Μοιράζει το Φυλλάδιο Δραστηριότητας και παρουσιάζει τη δραστηριότητα, αναφέροντας ότι έχει σχεδιαστεί για να βοηθήσει τους εκπαιδευτές να ενισχύσουν τον αναστοχασμό σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα του μαθήματος.</p> <p>Ζητείται από τους συμμετέχοντες να αναστοχαστούν ατομικά και να γράψουν μια σύντομη απάντηση στο κύριο θέμα.</p> <p>Μετά από 2-3 λεπτά γραφής, ο συντονιστής καλεί μερικούς</p>	8 λεπτά	Ομαδική δραστηριότητα Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις	<p>Παρουσίαση PowerPoint (C1_INSPIRE Practical Handbook_PPT)</p> <p>Φυλλάδιο δραστηριότητας C1A5</p> <p>Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής</p> <p>Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι</p> <p>Προβολέας και οθόνη</p> <p>Φορητός υπολογιστής</p>	<p>Χρησιμοποιήστε τη λειτουργία «Breakout Rooms» της πλατφόρμας και χωρίστε τους συμμετέχοντες σε ομάδες.</p> <p>Ηλεκτρονικός πίνακας, πίνακας συνομιλίας, άλλα εργαλεία συνεργασίας</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miro https://miro.com/online-whiteboard/ • Πίνακας σκίτσων: https://sketchboard.io/ • Group map: https://www.groupmap.com/ • Conceptboard: https://conceptboard.com/ • Milanote: https://milanote.com/ • Λευκός πίνακας: https://whiteboard.fi/ • Mindmap: https://mind-map-online.de/ • Notely: https://note.ly/# • Google Sticky notes: https://chrome.google.com/webstore/detail/sticky-notes/nbjdhgkkhefpifbifjiflpaaijchdkhpg?hl=de

	<p>συμμετέχοντες να μοιραστούν τις σκέψεις τους με την ομάδα, ενθαρρύνοντας μια σύντομη ανταλλαγή ιδεών και προσεγγίσεων.</p> <p>Ο συντονιστής ολοκληρώνει ενισχύοντας το βασικό μήνυμα.</p>				
	<p>Ολοκλήρωση του Κεφαλαίου 1</p> <p>Ο συντονιστής συνοψίζει τα θέματα που καλύφθηκαν στο Κεφάλαιο 1 και ζητά από τους συμμετέχοντες να συνοψίσουν όσα έμαθαν με 2-3 λέξεις-κλειδιά και στη συνέχεια να μοιραστούν τις λέξεις-κλειδιά τους με τους άλλους συμμετέχοντες, εξηγώντας γιατί θεωρούν σημαντικά αυτά τα βασικά διδάγματα. Ακολουθεί ομαδική συζήτηση.</p>	8 λεπτά	Συζήτηση, ερωτήσεις και απαντήσεις	<p>Χώρος εκπαίδευσης με εξοπλισμό πληροφορικής</p> <p>εξοπλισμό</p> <p>Πίνακας παρουσιάσεων και μαρκαδόροι</p> <p>Φυλλάδιο εγγραφής για το εργαστήριο</p> <p>Στυλό και υλικά για σημειώσεις</p> <p>Προβολέας και οθόνη</p> <p>Φορητός υπολογιστής</p>	<p>Εάν διοργανώνετε αυτό το εργαστήριο διαδικτυακά, βεβαιωθείτε ότι εσείς και οι συμμετέχοντες έχετε καλή σύνδεση στο διαδίκτυο και ότι έχετε δοκιμάσει τις λειτουργίες ήχου και βίντεο. Επιπλέον, μοιραστείτε την παρουσίαση PowerPoint χρησιμοποιώντας τη λειτουργία «κοινή χρήση οθόνης» της διαδικτυακής πλατφόρμας που χρησιμοποιείτε - Zoom, Teams ή οποιοδήποτε άλλο λογισμικό διαδικτυακών συναντήσεων.</p>
<p>Διάρκεια του κεφαλαίου</p>	<p>5 ώρες εκπαίδευσης (5 * 45 = 225 λεπτά)</p>				

<p>Εκπαιδευτικό υλικό για F2F και σύγχρονη διαδικτυακή μάθηση</p>	<p>Φυλλάδια για τους μαθητές</p>
<p>Αναφορές</p>	<p>Ίδιες με αυτές της Βάσης Γνώσεων</p>

Φυλλάδια δραστηριοτήτων για μάθηση F2F

Φυλλάδιο δραστηριότητας αριθ. 1

Τίτλος κεφαλαίου	Προηγμένες εκπαιδευτικές πρακτικές για τη δια βίου μάθηση στον τομέα των παραστατικών τεχνών		
Τίτλος δραστηριότητας	Γεφυρώνοντας τη θεωρία και την πρακτική στην εκπαίδευση στις παραστατικές τέχνες	Αριθμός δραστηριότητας	C1A1
Περιγραφή της δραστηριότητας	<p>Με βάση τους διαφορετικούς ρόλους που εμπλέκονται στη διδασκαλία και την εκπαίδευση, αναστοχαστείτε σχετικά με τον τρόπο ενσωμάτωσης των θεωρητικών πλαισίων στην πρακτική μάθηση, ιδίως σε τομείς που διαμορφώνονται από ταχείες τεχνολογικές και πολιτισμικές αλλαγές.</p> <p>Ομαδική συζήτηση.</p>		

Φυλλάδιο δραστηριότητας αριθ. 2

Τίτλος κεφαλαίου	Προηγμένες εκπαιδευτικές πρακτικές για τη δια βίου μάθηση στον τομέα των παραστατικών τεχνών		
Τίτλος δραστηριότητας	Σκέψεις για την ταυτότητα του εκπαιδευτή	Αριθμός δραστηριότητας	C1A2
Περιγραφή της δραστηριότητας	<p>Απαντήστε στην ερώτηση:</p> <p>Ποια είναι η προσωπική σας προσέγγιση ή «ταυτότητα εκπαιδευτή» και πώς θα διασφαλίσετε ότι οι προτιμήσεις σας δεν θα επισκιάσουν τους μαθησιακούς στόχους και τις ανάγκες των εκπαιδευόμενων σας;</p> <p>Σκεφτείτε τις προκαταλήψεις, τα δυνατά σας σημεία και τη σημασία της εκπαίδευσης που επικεντρώνεται στον μαθητή.</p> <p>Ομαδική συζήτηση</p>		

Φυλλάδιο δραστηριότητας αριθ. 3

Τίτλος κεφαλαίου	Προηγμένες εκπαιδευτικές πρακτικές για τη δια βίου μάθηση στον τομέα των παραστατικών τεχνών		
Τίτλος δραστηριότητας	Προσαρμογή σε διαφορετικούς μαθητές και περιβάλλοντα	Αριθμός δραστηριότητας	C1A3
Περιγραφή της δραστηριότητας	<p>Απαντήστε στην ερώτηση:</p> <p>Στον ρόλο σας ως εκπαιδευτής, πώς θα προσδιορίσετε και θα προσαρμοστείτε στις διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες, κίνητρα και επαγγελματικά περιβάλλοντα των μαθητών σας, ώστε να εξασφαλίσετε μια προσέγγιση επικεντρωμένη στον μαθητή;</p> <p>Λάβετε υπόψη τις διαφορές στο υπόβαθρο, την εμπειρία και την ωριμότητα της μάθησης στους τομείς της ΕΕΚ και του πολιτισμού.</p> <p>Ομαδική συζήτηση.</p>		

Φυλλάδιο δραστηριότητας αριθ. 4

Τίτλος κεφαλαίου	Προηγμένες εκπαιδευτικές πρακτικές για τη δια βίου μάθηση στον τομέα των παραστατικών τεχνών		
Τίτλος δραστηριότητας	Αξιολόγηση της ετοιμότητάς σας για ενεργό μάθηση Διευκόλυνση	Αριθμός δραστηριότητας	C1A4
Περιγραφή της δραστηριότητας	<p>Απαντήστε στην ερώτηση:</p> <p>Ποιες μεθοδολογίες διδασκαλίας και κατάρτισης από το μάθημα (π.χ. παιχνίδι ρόλων, προσομοίωση, αναστρεφόμενη τάξη) αισθάνεστε πιο σίγουροι να εφαρμόσετε και ποιες θεωρείτε πιο δύσκολες; Γιατί;</p> <p>Σκεφτείτε τα σημεία στα οποία αισθάνεστε άνετα και τα σημεία στα οποία πρέπει να βελτιωθείτε όσον αφορά τη διευκόλυνση της ενεργητικής μάθησης.</p> <p>Ομαδική συζήτηση.</p>		

Φυλλάδιο δραστηριότητας αριθ. 5

Τίτλος κεφαλαίου	Προηγμένες εκπαιδευτικές πρακτικές για τη δια βίου μάθηση στον τομέα των παραστατικών τεχνών		
Τίτλος δραστηριότητας	Διδασκαλία για ολιστική ικανότητα	Αριθμός δραστηριότητας	C1A5
Περιγραφή της δραστηριότητας	<p>Πώς ορίζετε την «ικανότητα» στον επαγγελματικό σας τομέα και πώς θα διασφαλίσετε ότι η εκπαίδευσή σας βοηθά τους μαθητές να αναπτύξουν όχι μόνο δεξιότητες, αλλά και τις σωστές γνώσεις και στάσεις για να αποδίδουν αποτελεσματικά;</p> <p><i>Σκεφτείτε πώς να διδάξετε για ολιστική ικανότητα, όχι μόνο για την εκτέλεση εργασιών. Π.χ.: Θα εκπαιδεύσετε...</i></p> <p><i>Ομαδική συζήτηση.</i></p>		

Αυτοκατευθυνόμενη μάθηση (SDL) Πόροι
Αυτοκατευθυνόμενη ψηφιακή βιβλιοθήκη

Τίτλος κεφαλαίου	Προηγμένες εκπαιδευτικές πρακτικές για τη δια βίου μάθηση στον τομέα των παραστατικών τεχνών
Θέμα	Σχεδιασμός εκπαίδευσης
Τίτλος πόρου:	Προετοιμασία επαγγελματικών εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών, Μελέτες περιπτώσεων σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και την αρχική κατάρτιση, ΟΟΣΑ
Τι θα κερδίσετε από τη χρήση αυτού του πόρου;	<p>Η έκθεση του ΟΟΣΑ «<i>Προετοιμασία επαγγελματικών εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών</i>» υπογραμμίζει τον καίριο ρόλο των επαγγελματικών εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών εντός των επιχειρήσεων στην υποστήριξη της μετάβασης των μαθητών από την εκπαίδευση στην εργασία. Εστιάζει σε δύο βασικά στοιχεία:</p> <p>Απαιτήσεις εισόδου: Η έκθεση εξετάζει τα προσόντα, την εμπειρία και τα επαγγελματικά πρότυπα που απαιτούνται από όσους εισέρχονται στα επαγγέλματα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Μέσω περιπτωσιολογικών μελετών από τον Καναδά, τη Δανία, τη Γερμανία, τις Κάτω Χώρες και τη Νορβηγία, απεικονίζει τον τρόπο με τον οποίο οι χώρες θέτουν διαφανείς απαιτήσεις ποιότητας, διατηρώντας παράλληλα την ευελιξία για να προσελκύσουν υποψηφίους από τον κλάδο.</p>

	<p>Αρχική εκπαίδευση και κατάρτιση (ITET): Εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο τα συστήματα αρχικής εκπαίδευσης και κατάρτισης των εκπαιδευτικών προετοιμάζουν τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές ΕΕΚ για τα καθήκοντά τους. Τα παραδείγματα περιλαμβάνουν προγράμματα κατάρτισης εκπαιδευτικών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που συνδυάζουν παιδαγωγικές σπουδές με πρακτική άσκηση και, σε ορισμένες περιπτώσεις, στοχευμένη οικονομική στήριξη για τους εκπαιδευόμενους. Για τους εκπαιδευτές εντός των επιχειρήσεων, η αρχική προετοιμασία είναι συνήθως προαιρετική και μη τυπική, αλλά μπορεί να ενθαρρυνθεί μέσω κινήτρων.</p> <p>Η έκθεση υπογραμμίζει τη σημασία της εξισορρόπησης της ποιότητας με την προσβασιμότητα και την ευελιξία στην πρόσληψη και την προετοιμασία, διασφαλίζοντας ότι οι οδοί εισόδου και οι διαδρομές κατάρτισης παραμένουν ανοιχτές σε διαφορετικούς υποψηφίους, διατηρώντας παράλληλα υψηλά παιδαγωγικά πρότυπα. Καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο συντονισμός μεταξύ των ιδρυμάτων ΕΕΚ και των φορέων κατάρτισης εκπαιδευτικών, σε συνδυασμό με τις ευέλικτες ευκαιρίες παιδαγωγικής αναβάθμισης των δεξιοτήτων των εκπαιδευτών, ενισχύει τόσο την ποιότητα όσο και τη συνάφεια της επαγγελματικής εκπαίδευσης.</p>
Σύνδεσμος προς τον πόρο:	Προετοιμασία εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών επαγγελματικής κατάρτισης, Μελέτες περιπτώσεων σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και την αρχική κατάρτιση, ΟΟΣΑ

Φύλλο δραστηριοτήτων βάσει έργου

Τίτλος κεφαλαίου	Προηγμένες εκπαιδευτικές πρακτικές για τη δια βίου μάθηση στον τομέα των παραστατικών τεχνών		
Τίτλος δραστηριότητας βάσει έργου	Σχεδιασμός εκπαιδευτικού προγράμματος για μαθητές παραστατικών τεχνών	Διάρκεια δραστηριότητας ς (σε λεπτά)	300
Μαθησιακά αποτελέσματα	<p>Μέχρι το τέλος αυτής της δραστηριότητας, θα είστε σε θέση να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εφαρμόζετε παιδαγωγικά πλαίσια (TEACH, ADDIE, TPACK) στο σχεδιασμό ενός εκπαιδευτικού προγράμματος για τις παραστατικές τέχνες. • Αναπτύξετε μαθησιακά αποτελέσματα, αξιολογήσεις και δραστηριότητες που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των μαθητών και στην καλλιτεχνική πρακτική. • Σκεφτείτε την ισορροπία μεταξύ των προσεγγίσεων που εστιάζουν στον εκπαιδευτικό και εκείνων που εστιάζουν στον μαθητή. 		

Στόχος της δραστηριότητας με βάση το έργο	<p>Να καθοδηγήσει τους συμμετέχοντες στη διαδικασία σχεδιασμού ενός δομημένου, μαθητοκεντρικού εκπαιδευτικού προγράμματος χρησιμοποιώντας καθιερωμένα παιδαγωγικά μοντέλα, προσαρμόζοντάς τα στις συγκεκριμένες ανάγκες των παραστατικών τεχνών και των τομέων της δημιουργικής ΕΕΚ.</p> <p>Εάν είστε νέοι στη διδασκαλία ή στο σχεδιασμό μαθημάτων, αυτός ο οδηγός θα σας βοηθήσει να αποκτήσετε ή να ανανεώσετε τις βασικές παιδαγωγικές σας γνώσεις. Εισάγει βασικές έννοιες και πλαίσια για το σχεδιασμό μαθημάτων, ορίζει βασικούς όρους και παρουσιάζει βασικές παιδαγωγικές στρατηγικές και αρχές. Μελετώντας τον οδηγό, θα εξοικειωθείτε με τα αρχικά στάδια του σχεδιασμού μαθημάτων και θα αποκτήσετε γνώσεις που μπορούν να εφαρμοστούν ευρέως σε διαφορετικά διδακτικά περιβάλλοντα.</p> <p>Ο οδηγός δεν περιλαμβάνει παραδείγματα δραστηριοτήτων, συγκεκριμένα εργαλεία ή στρατηγικές βασισμένες σε συγκεκριμένες επιστημονικές ειδικότητες. Αντίθετα, εστιάζει στις μεθοδολογικές πτυχές του σχεδιασμού μαθημάτων και σας προσκαλεί να προσαρμόσετε αυτές τις αρχές στο δικό σας πεδίο πρακτικής.</p>
Υλικά που απαιτούνται για τη δραστηριότητα με βάση το έργο	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόσβαση στο Διαδίκτυο • Οδηγός «Βασικές αρχές σχεδιασμού μαθημάτων» του Πανεπιστημίου Στάνφορντ • Πρότυπο για το σχεδιασμό μαθημάτων (μαθησιακά αποτελέσματα, δομή, αξιολόγηση, πόροι) • Διαδικτυακός χώρος συνεργασίας ή κοινόχρηστο έγγραφο για ομαδική εργασία
Οδηγίες βήμα προς βήμα	<p>Ακολουθήστε τα παρακάτω βήματα για να εφαρμόσετε βασικά θεωρητικά πλαίσια και να αναλογιστείτε πώς κάθε στάδιο συμβάλλει στο σχεδιασμό ενός αποτελεσματικού προγράμματος κατάρτισης. Καθώς προχωράτε, συγκρίνετε αυτές τις ακαδημαϊκές προσεγγίσεις με τη δική σας διδακτική ή εκπαιδευτική πρακτική. Προσδιορίστε ομοιότητες και διαφορές και συζητήστε με τους συναδέλφους ή τον εκπαιδευτή σας πώς τα θεωρητικά μοντέλα μπορούν να επηρεάσουν και να βελτιώσουν τον προσωπικό σας σχεδιασμό κατάρτισης.</p> <p>1. Από τη θεωρία στην πράξη: Εξερευνήστε τα βασικά πλαίσια για το σχεδιασμό μαθημάτων, συμπεριλαμβανομένου του πλαισίου TEACH του Stanford, το οποίο ενσωματώνει την επικαιρότητα, την εμπλοκή, την προσβασιμότητα, τη σύνδεση και την ανθρωπιά στον σχεδιασμό των μαθημάτων. Εξετάστε τα μοντέλα ADDIE (Ανάλυση-Σχεδιασμός-Ανάπτυξη-Εφαρμογή-Αξιολόγηση) και TPACK (Τεχνολογική-Παιδαγωγική-Γνώση Περιεχομένου), προσδιορίζοντας πώς το καθένα μπορεί να υποστηρίξει τον συνεκτικό σχεδιασμό μαθημάτων. Εξετάστε διαφορετικές μορφές μαθημάτων (παραδοσιακά, μικτά, υβριδικά, διαδικτυακά, HyFlex) και αποφασίστε</p>

	<p>ποια ταιριάζει καλύτερα στους μαθητές-στόχους σας και στο πλαίσιο της εκπαίδευσης.</p> <p>2. Σχεδιασμός μαθήματος: Συντάξτε σαφή μαθησιακά αποτελέσματα και περιγράψτε τη δομή του μαθήματος. Ορίστε το εύρος του περιεχομένου, τις μεθόδους παράδοσης και τους ρόλους της ομάδας (π.χ. βοηθοί διδασκαλίας, προσκεκλημένοι εκπαιδευτές). Ενσωματώστε τα κατάλληλα ψηφιακά εργαλεία και πόρους για να ενισχύσετε την εμπλοκή και την προσβασιμότητα.</p> <p>3. Ανατροφοδότηση και αξιολόγηση: Σχεδιάστε τον τρόπο με τον οποίο θα αξιολογήσετε τη μάθηση μέσω διαμορφωτικών (συνεχών) και συνολικών (στο τέλος του μαθήματος) στρατηγικών. Βεβαιωθείτε ότι κάθε αξιολόγηση είναι σύμφωνη με τους μαθησιακούς στόχους και προάγει τη στοχαστική μάθηση και την ακαδημαϊκή ακεραιότητα.</p> <p>4. Μαθησιακές δραστηριότητες: Σχεδιάστε μια σειρά διαδραστικών και συμπεριληπτικών δραστηριοτήτων που διεγείρουν τη δημιουργικότητα και τη συνεργασία. Εφαρμόστε μια προσέγγιση με νοοτροπία ανάπτυξης για να ενθαρρύνετε τη συνεχή βελτίωση και την αυτοπεποίθηση των μαθητών.</p> <p>5. Βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διδασκαλίας: Προσδιορίστε μηχανισμούς για τη συλλογή ανατροφοδότησης από τους μαθητές και την αξιολόγηση της δικής σας αποτελεσματικότητας στη διδασκαλία. Προτείνετε έναν τομέα για προσωπική επαγγελματική ανάπτυξη με σκοπό τη βελτίωση του σχεδιασμού και της παράδοσης μελλοντικών μαθημάτων.</p> <p>6. Αποτέλεσμα: Σύντομη περιγραφή του σχεδιασμού του μαθήματος (2-3 σελίδες) που περιλαμβάνει τα μαθησιακά αποτελέσματα, τις βασικές δραστηριότητες και την προσέγγιση αξιολόγησης, συνοδευόμενη από μια σύντομη αναφορά στον τρόπο με τον οποίο τα θεωρητικά μοντέλα επηρέασαν τις επιλογές σχεδιασμού.</p>
Αναφορές	Βασικές αρχές σχεδιασμού μαθημάτων

Μελέτη περίπτωσης

Τίτλος κεφαλαίου	Προηγμένες εκπαιδευτικές πρακτικές για τη δια βίου μάθηση στον τομέα των παραστατικών τεχνών
Τίτλος μελέτης περίπτωσης	Η εκπαιδευτική σας ταυτότητα
Η ιστορία	Η Έλενα είχε μόλις ολοκληρώσει την πιστοποίησή της ως επαγγελματίας εκπαιδευτικός όταν της ζητήθηκε να διοργανώσει μια σειρά εργαστηρίων για νέους επαγγελματίες στον

τομέα των δημιουργικών βιομηχανιών. Ενθουσιασμένη αλλά και λίγο νευρική, άρχισε να προετοιμάζει τις συνεδρίες της με μεγάλο ενθουσιασμό.

Η Έλενα ήξερε ότι είχε μια ισχυρή προτίμηση για τη διαδραστική μάθηση. Από την εμπειρία της, οι συζητήσεις, το brainstorming και η ομαδική εργασία ήταν πάντα οι πιο ελκυστικοί τρόποι μάθησης. Φυσικά, άρχισε να σχεδιάζει τις συνεδρίες της με βάση αυτές τις μεθόδους.

Αλλά ένα βράδυ, ενώ εξέταζε το προσχέδιο της ατζέντας της, η Έλενα σταμάτησε. *«Δημιουργώ αυτό το σχέδιο για τον εαυτό μου ή για τους εκπαιδευόμενους μου;»* αναρωτήθηκε.

Αναγνωρίζοντας τις προκαταλήψεις

Η Έλενα συνειδητοποίησε ότι η προκατάληψή της προς τις ομαδικές δραστηριότητες ενδέχεται να αποκλείει ή να κατακλύζει ακούσια τους πιο ήσυχους συμμετέχοντες που χρειάζονται χρόνο για να σκεφτούν πριν συνεισφέρουν. Άλλοι μπορεί να προτιμούν μια πιο δομημένη, βήμα προς βήμα καθοδήγηση. Αν βασιζόταν μόνο στις δικές της προτιμήσεις, κινδύνευε να παραβλέψει τους μαθησιακούς στόχους και τις ανάγκες ορισμένων συμμετεχόντων.

Αξιοποίηση των δυνατών σημείων

Ταυτόχρονα, η Έλενα αναγνώρισε τα δυνατά της σημεία: έκανε τους ανθρώπους να νιώθουν άνετα, άκουγε προσεκτικά και προσαρμοζόταν γρήγορα όταν οι μαθητές αντιμετώπιζαν δυσκολίες. Αυτές οι ιδιότητες θα μπορούσαν να την βοηθήσουν να εξισορροπήσει διαφορετικούς τρόπους μάθησης, αν τις χρησιμοποιούσε συνειδητά.

Σημασία της εκπαίδευσης με επίκεντρο τον μαθητή

Η Έλενα αποφάσισε ότι τα εργαστήρια δεν πρέπει να αντικατοπτρίζουν το αγαπημένο της στυλ, αλλά τους στόχους και τις ανάγκες των συμμετεχόντων. Αναθεώρησε το σχέδιό της αναλόγως:

- διατήρησε τις ομαδικές δραστηριότητες, αλλά τις εξισορρόπησε με σύντομες παρουσιάσεις και ατομικές εργασίες αναστοχασμού
- προετοίμασε καθοδηγητικές ερωτήσεις για τους πιο ήσυχους μαθητές
- ενσωμάτωσε σημεία ανατροφοδότησης, ώστε οι συμμετέχοντες να μπορούν να εκφράσουν τι λειτούργησε καλύτερα για αυτούς.

Μέσα από αυτή τη διαδικασία, η Έλενα υιοθέτησε μια προσέγγιση με επίκεντρο τον μαθητή. Κατάλαβε ότι ο ρόλος της ως εκπαιδευτικού δεν ήταν να επιδείξει τις γνώσεις της, αλλά να διευκολύνει τη μάθηση και την ανάπτυξη των άλλων.

Ερωτήσεις παρακολούθησης	<p>Σκεφτείτε την περίπτωση και γράψτε σύντομες σημειώσεις για κάθε ερώτηση:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ποιες προσωπικές προτιμήσεις ή συνήθειες μπορεί να διαμορφώνουν το δικό σας στυλ εκπαίδευσης; Πώς μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τα δυνατά σας σημεία για να ενισχύσετε την εμπλοκή των μαθητών χωρίς να επισκιάσετε τις ανάγκες τους; Ποιες στρατηγικές μπορείτε να εφαρμόσετε για να διασφαλίσετε ότι η εκπαίδευσή σας παραμένει επικεντρωμένη στον μαθητή; <p>Συμπέρασμα</p> <p>Η ιστορία της Έλενας δείχνει ότι είναι απαραίτητο να αναλογιστεί κανείς την ταυτότητά του ως εκπαιδευτή. Αναγνωρίζοντας τις προκαταλήψεις της, αξιοποιώντας τα δυνατά της σημεία και διατηρώντας τους μαθητές στο επίκεντρο της δουλειάς της, κατάφερε να προσφέρει μια εκπαίδευση που ήταν περιεκτική, ευέλικτη και αποτελεσματική.</p>
Αναφορές	-

Κουίζ αξιολόγησης

- 1. Γιατί είναι σημαντικό να υπάρχει κοινό γλωσσάριο στην εκπαίδευση;**
  - A) Για να απλοποιηθεί η εγγραφή στα μαθήματα
  - B) Για την αποφυγή παρερμηνειών λόγω εθνικών διαφορών**
  - C) Για να μειωθεί ο αριθμός των μαθημάτων
  - D) Για να ενθαρρύνει μόνο την άτυπη μάθηση
- 2. Τι διακρίνει την «προσόντα» από την «πιστοποίηση»;**
  - A) Η πιστοποίηση είναι πιο αυστηρή
  - B) Η πιστοποίηση είναι προσωρινή
  - C) Η πιστοποίηση περιλαμβάνει πάντα εξετάσεις
  - D) Η πιστοποίηση γενικά συνεπάγεται μια ευρύτερη, ποιοτικά ελεγχόμενη διαδικασία**
- 3. Σε τι επικεντρώνεται κυρίως η «εκπαίδευση για το προϊόν»;**
  - A) Βασικές γνώσεις γραφής, ανάγνωσης και αριθμητικής
  - B) Στρατηγικές δια βίου μάθησης
  - C) Χρήση συγκεκριμένων εργαλείων ή εξοπλισμού**
  - D) Θεωρίες μάθησης ενηλίκων
- 4. Γιατί οι εκπαιδευτές πρέπει να αναστοχάζονται τη δική τους ταυτότητα;**

- A) Για να δημιουργήσουν καλύτερες ασκήσεις
- B) Για να ακολουθούν τους θεσμικούς κανόνες
- C) Για να μιμηθούν τους δικούς τους εκπαιδευτές
- D) Για να αποφύγουν να επιβάλλουν τις προτιμήσεις τους στους μαθητές**

5. Ποιο από τα παρακάτω υποστηρίζει τις ατομικές μαθησιακές διαδρομές;

- A) Ομαδικές εξετάσεις
- B) Διδασκαλία με επίκεντρο τον εκπαιδευτικό
- C) Προσαρμοσμένο περιεχόμενο και αρθρωτή μάθηση**
- D) Μαθήματα μόνο με σύγχρονη διδασκαλία

Co-funded by
the European Union

Οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι ωστόσο αποκλειστικά του/των συγγραφέα/συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού για την Εκπαίδευση και τον Πολιτισμό (EACEA) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ( ). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.